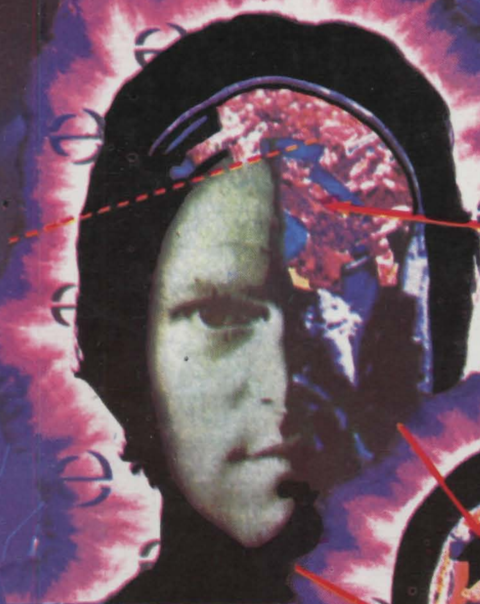
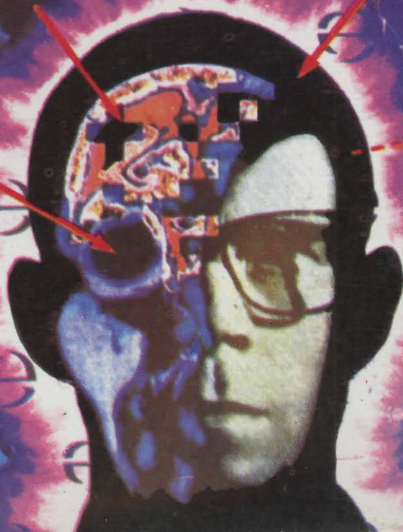
CRYPTOZOIC

SF

Brian Aldiss

SF

ANTET XX

Brian Aldiss

CRYPTOZOIC

Traducere de Mihnea Columbeanu

ANTET XX
PRESS
Bucureşti
1993

Coperta: SIMONA DUMITRESCU

ISBN 973-96045-0-5

Pentru James Blish, ale cărui oraşe
zboară şi ele în cuvinte.

In te, anime meus, tempora metior.
Sf. AUGUSTIN: "Confesiuni", Carta a II-a.

- Nu face două parale memoria asta care funcţionează doar spre trecut, remarcă Regina.
LEWIS CARROLL: "Peripeţiile Alisei în Lumea Oglinzii".

Cartea întîi

CAPITOLUL I

UN PAT ÎN VECHEA GRESIE ROŞIE

Nivelul mării scăzuse încet în ultimele cîteva mii de ani. Se întindea atît de aproape de nemişcare încît cu greu ţi-ai fi putut da seama dacă micile valuri se spărgeau din trupul ei la ciocnirea cu ţărmul sau se formau cumva la mal pentru a fi azvîrlite înapoi în adînc. Rîul ce se vărsa în mare durase baraje de mîl roşu şi prundiş, stînjenindu-şi astfel propria înaintare cu taluzuri din pietre sau răspîndind bălţi largi cu apă stătută în lumina soarelui. Lîngă unul dintre aceste eleştee părea să şadă un om. Deşi dădea impresia că e înconjurat de vegetaţie verde, în spatele lui plaja era golaşă ca un os uscat.

Omul era înalt şi cu membre lungi. Avea părul blond, pielea palidă, iar expresia sa în odihnă trăda o stare de veghe ursuză. Purta un veşmînt dintr-o singură bucată, iar în spinare avea un rucsac în care-şi ţinea raţia de apă presurizată, substitutele de hrană, nişte materiale de creaţie artistică şi două caiete. La gît îşi petrecuse un dispozitiv cunoscut sub denumirea populară de gură-de-aer, constînd dintr-un cerc cuprinzînd larg capul, cu un mic motor ataşat la spate, iar în faţă, sub bărbie, cu o duză mică prin care aerul proaspăt era suflat spre chipul omului.

Se numea Edward Bush. Era un om solitar, în vîrstă de vreo patruzeci şi cinci de ani trăiţi. Atît cît s-ar fi putut spune că se gîndea la ceva, rumega amintiri despre mama lui.

În această etapă a vieţii, se regăsea calmat, fără nici o direcţie anume. Munca temporară la Institut nu ajutase cu nimic la alinarea sentimentului lăuntric de-a fi ajuns la o răspîntie netrecută pe nici o hartă. Părea că toate mecanismele psihice i se istoviseră, sau leneveau, nehotărîte dacă să se aventureze încoace sau încolo, sub imperiul cine ştie cărei vaste nelinişti prevestitoare.

Cu bărbia rezemată de genuchi, Bush privea întinderea mată a mării. De undeva, se auzea uruit de motociclete.

Nu vroia să vadă nimeni ce făcea. Sări în picioare şi se grăbi spre şevalet. Îl părăsise, dezgustat; se afla mai departe decît ţinea el minte. Pictura nu făcea nici cît o para chioară, fireşte; era terminat ca artist. Poate de-asta nici nu putea face faţă gîndului de-a reveni în prezent.

Howells îi va fi aşteptînd raportul la Institut. Bush îl reprezentase şi pe Howells în tablou. Încercase să exprime goliciunea, privind marea, lucrînd cu hîrtie sugativă şi acuarele; în călătoriile-mintale doar asemenea echipamente primitive erau posibile de transportat.

Culoarea grea se răspîndea şiroaie din vîrfurile creioanelor. Bush o luase razna. Peste marea mohorîtă, răsărise un soare roşu la faţă, cu trăsăturile lui Howells.

Izbucni în rîs. Un copac pipernicit într-o latură a planşei: aplică pe el creionul.

- Chipul mamei! exclamă el. Dumneata eşti, mamă! Doar ca să-ţi arăt că nu te-am uitat.

Trăsăturile mamei lui priveau din frunziş. Îi dărui o coroană de diamante; tatăl său o numea adesea Regina - parte cu dragoste, parte ironic. Aşa că şi tatăl se găsea în tablou, inundîndu-l.

Bush rămase cu privirea spre pictură.

- Mînă de maestru, vezi dumneata! îi spuse el femeii ca o umbră ce stătea în spatele lui, la o oarecare distanţă, fără să-l privească. Apucă o acuarelă şi mîzgăli titlul: PORTRET DE FAMILIE. La urma urmei, se afla şi el în tablou. Întreg tabloul era el însuşi.

Apoi desprinse blocul de coli din clemă, rupse schiţa şi o făcu sul.

Strînse şevaletul articulat şi îl vîrî în raniţă.

Soarele strălucea jos, în spatele lui Bush, peste colinele scunde, pregătindu-se să apună. Dealurile erau sterpe, cu excepţia luncii rîului unde mici psilophytoni desfrunziţi creşteau nevolnici în umbra lycopodelor primitive. Bush nu avea umbră.

Sunetul îndepărtat al motocicletelor, singurul sunet în uriaşa tăcere a devonianului, îl neliniştea. La limita cîmpului său vizual, o mişcare la sol îl făcu să tresară. Patru peşti lobiţi se înghesuiau într-o baltă puţin adîncă, tîrîndu-se prin glod. Se foiau peste mîlul roşu, cu capetele lor ciudat împlătoşate ridicate de la pămînt în timp ce priveau cu o curiozitate comică. Bush dădu să le facă o fotografie cu camera de la încheietura mîinii. apoi se răzgîndi; mai fotografiase el şi altă dată lobiţi.

Peştii cu picioare clămpăneau din fălci spre insectele ce se tîrau peste malurile mocirloase sau îşi vîrau iute boturile în vegetaţia putrezită. În zilele lui de geniu, se folosise de o reprezentare abstractă a capetelor lor cu armură verzuie într-una din cele mai reuşite lucrări ale sale.

Zgomotul motoarelor încetă. Scrută peisajul, escaladînd un dîmb de pietriş ca să vadă mai bine; putea să fie sau să nu fie un pîlc de oameni, departe pe plajă. Oceanul era aproape încremenit. Femeia-fantomă brunetă nu se mişca. Într-un sens, îi ţinea companie; într-un altul, nu era decît unul dintre spectrele enervante ale creierilor lui prea împovăraţi.

- Parc-ar fi un afurisit de manual şcolar! îi strigă el batjocoritor. Plaja asta... Evoluţia... Lipsa de oxigen în marea ce moare... Peştii care ies afară. Aventura lor în spaţiu... Şi desigur că tatăl meu ar citi în toate astea un înţeles religios.

Înveselit de sunetul propriei voci, începu să recite (tatăl lui era un mare amator al citatelor din poezii):

- Primăvara... Prea lungă... Gongula...

Prea al dracului de lungă.

Mda, mă rog, trebuia să-ţi găseşti o distracţie, altfel puteai înnebuni aici. Inspira prin gura-de-aer, privindu-şi chiorîş păzitoarea. Femeia cu păr negru era tot acolo, difuză şi insubstanţială ca întotdeauna. Făcea de gardă în vreun fel, trase el concluzia. Întinse spre ea o mînă, dar n-o putu atinge mai mult decît pe lobiţi sau nisipul roşu.

Patima, asta era problema lui. Avea nevoie de această izolare în timp ce ceasurile lăuntrice stăteau împietrite, dar îl şi plictisea. Patima îl va pune din nou în mişcare; şi totuşi, Femeia Întunecată era la fel de intangibilă ca şi femeile necurate din imaginaţia lui.

Nu-i făcea nici o plăcere să vadă colinele aride prin trupul ei. Se întinse pe prundiş, trupul urmînd mai mult sau mai puţin configuraţiile pantei. Mai degrabă decît să-şi bată capul cu problema identităţii ei, reveni cu privirea la marea noroiasă, stăruind de parcă ar fi sperat să vadă vreun monstru nesătul spărgînd suprafaţa şi fărîmiţînd liniştea care-l impregna.

Toate plajele erau legate între ele. Timpul nu însemna nimic pentru plajă. Aceasta ducea drept la plaja pe care o cunoscuse într-o mizerabilă vacanţă din copilărie, cînd părinţii lui se certau cu violenţă reprimată, iar el tremura după o colibă, cu nisip în pantofi, trăgînd cu urechea la ura lor. De şi-ar fi putut numai uita copilăria, putea lua de la capăt viaţa creatoare! Poate că un aranjament de obiecte asemănătoare unei colibe... Păstrat cu sfinţenie în racla timpului...

Era ceva caracteristic pentru el să zacă aici meditînd la următorul grupaj spaţio-cinetic, mai curînd decît să-l abordeze realmente; dar arta sa (ha!) îi adusese răsplăţi uşoare prea de timpuriu - mai mult pentru că era unul dintre primii artişti ai călătoriei-mintale, bănuia -, decît fiindcă publicul ar fi fost frapat în mod deosebit de geniul său solitar, sau de austerele şi crescînd monocromaticele aranjamente de capcane şi blocuri deplasabile ce exprimau acele obscure relaţii spaţiale şi sincronizări temporale care pentru Bush reprezentau lumea.

În orice caz, o terminase cu grupajele de tip pur semnal-fotic care-i aduseseră atîta succes cu cinci ani în urmă. În loc să tragă înăuntru acea sarcină de externe, avea să împingă afară internele, în relaţie cu timpul macrocosmic. Ar fi făcut-o, dac-ar fi ştiut cum să înceapă.

Acum auzea din nou motocicletele, uruind pe plaja pustie. Le respinse, urmîndu-şi mai departe cursul gîndurilor, cu capul plin de unghiuri şi pîrghii ce nu rezultau în nimic care să-i poată stimula exprimarea. Se aruncase în călătoria-temporală la încurajarea Institutului, căutînd deliberat să-şi întrerupă ritmurile circadiene, astfel încît să poată înfrunta noile probleme fundamentale ale percepţiei timpului cărora le făcea faţă epoca sa - şi nu găsise nimic care să se definească într-o anume expresie. De aici şi rătăcirea pe plaja aceea.

Bătrînul Claude Monet urmase calea cea dreaptă, ţinînd seama de perioada lui, aşezat cu răbdare la Giverny, transformînd nuferi şi eleştee în formaţiuni de culoare ce conspirau către o subtilă statuare a timpului. Monet nu fusese niciodată încălecat cu devonianul, sau cu era paleozoică.

Conştiinţa umană se extinsese atît de alarmant în ultima vreme, era atît de ocupată să transforme totul de pe Pămînt în propriile ei tonuri aparte, încît nici o artă nu mai putea să existe fără a lua cum se cuvine la cunoştinţă acest fapt. Trebuia făurit ceva cu totul nou; pînă şi sculptura bio-electro-cinetică a deceniului trecut ajunsese o vechitură.

Seminţele acestei noi arte le avea în propria-i viaţă, care, aşa cum şi recunoscuse demult, urma schema unui vortex, emoţiile scurgîndu-i-se spre un centru răsucit al fiinţei, permanent în mişcare, apăsînd în jos ca o furtună, dar revenind întotdeauna în acelaşi punct. Pictorul care-l răscolea cel mai mult era bătrînul Joseph Mallord William Turner; viaţa lui, amplasată într-o altă perioadă, cînd tehnologia modifica ideile asupra timpului, se mişcase la rîndul ei sub formă de vîrtejuri, întocmai cum pînzele tîrzii îi fuseseră dominate de către acest model.

Vortexul: simbol al felului cum toate fenomenele din univers spiralau în ochiul omenesc, asemeni apei dintr-o chiuvetă.
De mii de ori se gîndise la asta. Iar gîndul i se rotea şi el iar şi iar, neajungînd nicăieri.
Mormăind pentru sine, Bush se ridică în capul oaselor să privească după motociclete.
Erau cam la o milă distanţă, fără să se mai apropie, pe plaja anostă; le putea distinge clar; obiectele din propria lui dimensiune se vedeau mult mai întunecate decît ar fi făcut-o dacă existau în lumea exterioară, bariera entropiei reducînd lumina cam cu zece la sută. Cei zece motociclişti arătau mai curînd ca nişte siluete decupate profilîndu-se pe exoticul fundal devonian, toate forţele complotînd spre a admite faptul că nu aparţinuseră şi n-aveau să aparţină niciodată acelui loc.
Vehiculele erau modele uşoare pe care oamenii să le poată duce cu ei în trecut prin călătorie-mintală. Se roteau cu mişcări complicate, fără a azvîrli nici un fir de nisip în locul parabolelor la care te-ai fi putut aştepta, neîmproşcînd cu nici un strop de apă cînd păreau să gonească prin valuri. Pe care nu le afectaseră niciodată. Ca prin miracol, reuşeau să se evite între ele, finalmente oprindu-se în linie perfect dreaptă, unele cu faţa într-o direcţie, altele în cealaltă, discurile lor orizontale plutind la o palmă deasupra nisipului.
Bush privi cum motocicliştii descălecau şi se apucau să umfle un cort. Cu toţii purtau pielea verde de căprioară ce reprezenta în principiu uniforma celor ca ei. Văzu că unul avea păr blond căzînd în cascade - o femeie probabil. Deşi nu-şi putea da seama de la o asemenea distanţă, îi trezi interesul.
După un timp, motocicliştii îl zăriră cum stătea aşezat pe pietrişul roşu, şi patru dintre ei o luară la pas către Bush. Era timid din fire, dar rămase pe loc, la început prefăcîndu-se că nu-i văzuse.
Erau înalţi. Toţi purtau cizme de piele cu carîmbii răsfrînţi. Îşi ţineau gurile-de-aer agăţate neglijent la gît. Unul avea un craniu de reptilă pictat pe cască. Cum era obiceiul, în cazul unor asemenea grupuri, aveau cu toţii între treisprezece şi patruzeci de ani - de unde şi cealaltă poreclă a lor, "tersher"-i, cea mai tînără categorie de vîrstă ce-şi putea permite să atace călătoria-mintală. Printre ei era şi o fată.
Deşi pe Bush îl neliniştea vederea lor apropiindu-se, simţi un imbold imediat de poftă la apariţia fetei. Era cea cu părul lung şi blond. Acesta arăta neîngrijit şi slinos, iar faţa îi era complet lipsită de machiaj. Avea trăsături ascuţite, dar în acelaşi timp nedefinite,

cu privirea oarecum împăienjenită. Trupul îi era svelt. Poate din cauza blestematelor de cizme, se autozeflemisi în sinea sa Bush, căci nu era numaidecît atrăgătoare, dar sentimentul nu-l slăbise o clipă.

- Ce faci aici, amice? întrebă unul dintre bărbaţi, măsurîndu-l pe Bush cu privirea.

Bush îşi spuse că ar fi vremea să se scoale, rămînînd pe lor, întrucît ridicatul în picioare putea să pară amenințător.

- Mă odihneam, pînă terminaţi voi cu uruiala.

Îl cercetă pe omul care vorbise. Un tip cîrn cu scobituri adînci sub fiecare obraz, cărora nimănui nu i-ar fi venit să le zică gropiţe: nimic care să-l scoată din anonimat: costeliv, cu ceafa groasă, teribil de nervos.

- Eşti obosit, sau ce?

Bush rîse; falsa preocupare din vocea tersherului avea exact timbrul cuvenit. Tensiunea îl părăsi, şi replică:

- S-ar putea spune şi aşa - obosit în sens cosmic, într-un impas. Vedeţi peştii ăştia în armură, de-aici? îşi băgă el piciorul prin locul unde păreau să se afle lobiţii, înfulecînd detritusul marin. Toată ziua am stat aici să mă uit la ei cum evoluează.

Tersherii rîseră. Unul din ei spuse, obraznic:

- Credeam că stai aici încercînd să evoluezi tu însuţi. Se pare că ţi-ar fi ţinut figura!

Evident, se autointitulase umoristul grupului şi nu prea era apreciat. Ceilalţi nu-l luară în aseamă, iar şeful spuse:

- Nu eşti în toate minţile! O să te măture fluxul, zău că da!

- S-a retras de-un milion de ani. Nu citiţi ziarele?

Cum ceilalţi rîseră şi la asta, Bush se ridică în picioare şi se scutură de praf - gest pur instinctiv, de vreme ce nu atinsese cîtuşi de puţin nisipul.

Contactul se stabilise. Privindu-l pe şef, Bush întrebă:

- N-aveţi de mîncare ceva ce v-ar conveni să schimbaţi pe tablete nutritive?

Fata vorbi pentru prima oară de cînd se întîlniseră:

- Ce păcat că nu putem pune mîna pe cîţiva din peştii tăi în evoluţie ca să-i frigem. Nu mă pot obişnui deloc cu treburile de soiul ăsta - cu izolarea.

Avea dinţi sănătoşi, deşi păreau să aibă tot atîta nevoie de-o spălătură serioasă ca şi restul făpturii ei.

- Sînteţi de mult aici? întrebă Bush.

- Abia săptămîna trecută am plecat din 2090.

Dădu din cap:

- Eu sînt aici de doi ani. Cel puţin de doi ani, doi ani şi jumătate

nu m-am mai întors în... prezent. Ciudată senzaţie, cînd te gîndeşti că în timpurile noastre peştii ăştia umblători vor fi dormind de mult în Vechea Gresie Roşie!

- Noi sîntem în drum spre jurasic, spuse şeful, dînd fata la o parte din drum cu un ghiont. Ai fost acolo?

- Sigur, aud că-i ca la bîlci, cu fiecare an tot mai mult.

- O să ne găsim noi un loc, chiar de-ar trebui să ne batem pe el.

- Aveţi la dispoziţie patruzeci şi şase de milioane de ani, ridică Bush din umeri.

Îi însoţi pînă la ceilalţi din grup, care stăteau nemişcaţi între corturile umflate.

- Mie mi-ar plăcea să involueze sub formă de animal d-ăla uriaş din jurasic, cu dinţi mari, spuse umoristul. Tyranozaurus, sau cum naiba le-o zice. Atunci aş fi la fel de dur ca tine, Lenny!

Lenny era şeful cel cu gropiţe jupuite. Comicul se numea Pete. Pe fată o chema Ann; îi aparţinea lui Lenny. Nici unul din grup nu prea folosea numele, în afara lui Pete. Bush le spuse că se numeşte Bush, şi-o lăsă aşa. Erau şase bărbaţi, fiecare cu cîte o motocicletă, şi patru fete care era evident că dăduseră buzna în devonian pe şaua din spatele motocicletelor bărbaţilor. Nici una nu era atrăgătoare, cu excepţia Annei. Se instalară cu toţii lîngă vechicule, culcaţi sau în picioare. Bush era singurul care stătea aşezat. Privi prudent în jur după Femeia Întunecată: dispăruse; cu atît mai bine - cît era ea de îndepărtată, avusese posibilitatea să simtă mai clar decît oricine altcineva motivul pentru care Bush se înhăitase cu gaşca.

Singura persoană din grup pe care Bush o găsi interesantă în afara Annei era un bărbat mai vîrstnic, în mod vădit deloc tersher, deşi afişa şi el pielea de căprioară. Avea părul negru intens, probabil vopsit, iar sub nasul lung, gura i se fixase într-o expresie sucită ce părea să merite un moment de curiozitate. Nu spunea nimic, deşi privirile scrutătoare pe care i le arunca lui Bush denotau o minte alertă.

- De doi ani mintalizezi, zici? întrebă Lenny. Eşti milionar, sau ce?

- Pictor. Creator grupajist. Fac grupaje spaţio-cinetice, SKG-uri, dacă ştiţi ce-s astea. Şi pot opera aici în trecut pentru Institutul Wenlock. Voi cum vă permiteţi să fiţi aici cu toţii?

Lenny preferă să nu răspundă la întrebare. Ripostă, provocator:

- Minţi, colega! N-ai lucrat în viaţa ta pentru Institut!

Vezi - că nu-s prost! - eu ştiu că ăia nu trimit în trecut decît recordere, pentru cel mult optşpe luni o dată. Doi ani jumate: după ce umbli? Pe mine n-ai să mă prosteşti!

- Nu mi-aş da osteneala să te prostesc! Chiar *lucrez* pentru Institut. E adevărat că m-am întors pentru un termen de optsprezece luni, dar am... am depăşit cu un an, asta-i tot.

Lenny îi aruncă o privire arzătoare de dispreţ.

- Uite-aşa or să te toace!

- Aiurea! Dacă ţii neapărat să ştii, află că-s unul din mintaliştii lor cei mai străluciţi! Mă pot apropia de prezent mai mult decît oricare altul din registrele lor.

- Acum nu eşti tocmai aproape, fîţîindu-te pe-aici prin devonian! Asta nu că ţi-aş crede povestea.

- Crede-o sau nu, cum pofteşti, spuse Bush; detesta interogatoriile şi, în timp ce Lenny îi întorcea spatele, tremura de furie.

Netulburat de ceartă, unul dintre ceilalţi tersheri spuse:

- Trebuie să muncim, să facem rost de bani, să luăm CSD-ul şi să ne-ntoarcem aici. O grămadă de bani. O grămadă de treabă! Şi tot nu-mi vine să cred că sîntem într-adevăr aici!

- Nici nu sîntem. Universul este, dar noi nu. Sau mai bine zis, universul s-ar putea să fie, iar noi nu. Ăştia nici acum nu-s siguri cum stă treaba.

Vorbea apăsat şi autoritar ca să alunge impresia conflictului.

- N-ai vrea să ne pictezi? îl întrebă Ann.

Era singura reacţie pe care o stîrnise declaraţia lui că e pictor.

O privi în ochi. Avu impresiia că înţelege scurta privire pe care o schimbară involuntar. Unul din motivele pentru care puteai fi recunoscător că îmbătrîneşti era acela de-a interpreta greşit asemenea lucruri.

- Dacă m-ai interesat, te-aş picta.

- Doar că nu vrem să fim pictaţi, vezi mata, interveni Lenny.

- Nici nu mă ofeream s-o fac. Voi ce fel de muncă faceţi pentru a cîştiga banii ca să veniţi aici?

Pe Bush nu-l interesa răspunsul. Se uita la Anne, care lăsase ochii în jos. I se părea că ar putea-o simţi - nimic nu putea fi atins în acel limbo[1] al călătoriei-mintale, dar ea era din vremea şui, aşa că ar fi răspuns la atingere.

Unul din tresherii fără nume îi răspunse:

- Afară de Ann aci de faţă, şi de Josie, ne-am adunat toţi la noua staţie-mintală din Bristol. Am fost unii din primii care au mintalizat prin ea cînd a fost gata. O ştii?

- Eu am conceput SKG-ul, grupajul din foaier - simbolul de

1 Tărîm al nimănui, de niciunde, de nicicînd (N.T.).

reintrare nodală cu semnul sincronizat şi vane întrepătrunse. Se intitulează "Progresie".

- Blestemăţia aia!

Vorbind, Lenny scoase o ţigaretă din gură şi o aruncă rotindu-se spre marea cu valuri molatice. Chioşcul se opri imediat dea-supra undelor, licărind, pînă ce lipsa de oxigen îl stinse.

- Mie mi-a plăcut, zise Pete. Parcă erau doi paznici de noapte puşi pe bătut recordu' care au intrat unu-n altul' pe-ntuneric şi semnalizau după ajutor!

Rîse idiot.

- N-ar trebui să rîzi de ce-ai spus. Ne-ai descris destul de drăguţ toate astea, spuse Bush, rotindu-şi mîna spre a indica întregul univers vizibil şi invizibil.

- Beş-de-aici! se răsti Lenny, ridicîndu-se de lîngă motocicletă şi venind spre Bush. Grozav de deştept şi plicticos mai eşti, Jack! Ia care-te de aici!

Bush se ridică şi el. Dacă nu era fata, s-ar fi cărat de-acolo. N-avea nici o înclinaţie să mănînce bătaie de la adunătura aia.

- Dacă nu va place conversaţia mea, de ce nu propuneţi voi un subiect?

- Înşiri la vorbe goale, de-aia! Treaba aia cu Vechea Gresie Roşie...

- Dar e adevărat! S-ar putea să nu vă placă, sau să nu vă pese, însă nu-s vorbe goale.

Arătă spre bărbatul mai în vîrstă cu păr vopsit negru, care stătea uşor retras faţă de grup:

- Întrebaţi-l pe el! Întreabă-ţi prietena. În 2090, tot ceea ce vedeţi aici va fi comprimat în cîţiva coţi de piatră roşie boţită - pietrişul, peştii, plantele, lumina soarelui, lumina lunii, briza însăşi, toate solidificate într-un lucru pe care geologii îl smulg din pămînt cu picamerele. Dacă habar n-aveţi de asta, sau nu sînteţi mişcaţi de poezia ei, de ce vă mai deranjaţi să cheltuiţi economiile pe zece ani ca să vă-ntoarceţi aici?

- Eu nu zic nimic de asta, amice, zic doar că mă plictiseşti.

- E întru totul reciproc.

Mersese pînă acolo unde era în stare s-ajungă, şi se părea că şi Lenny la fel, căci se retrase indiferent cînd Ann veni şi le strigă amîndurora să se potolească.

- Vorbeşte ca un artist, îşi dădu cu presupusul micuţa şi durdulia Josie, mai ales adresîndu-i-se bătrînului. Cred că e ceva adevărat în ce zice. Nu ne-alegem chiar cu ce-i mai bun de-aici, vreau să zic. Îţi cam vine să te minunezi, nu-i aşa, cu atîta vreme înainte să fie vreun bărbat sau femeie pe glob?

- Capacitatea de a te minuna e le îndemîna oricui. Dar majoritatea oamenilor se tem de ea.

Vorbise vîrstnicul.

Lenny slobozi un lătrat de dispreţ:

- Nu-ncepe iar, Stein!

- Vreau să zic, marea e locul de unde-a început totul, şi iată-ne aici. N-o putem atinge, fireşte, continuă Josie, luptîndu-se cu concepte prea groaznice şi vage pentru echipamentul ei cerebral, judecînd după expresia de transă de pe faţa ei. Curios, mă uit la marea asta şi nu-mi pot scoate din cap gîndul că sîntem la *sfîrşitul* lumii, nu la începutul ei.

Aceste cuvinte rezonară ciudat cu o idee la care Bush meditase în cursul zilei; fata exprimase o concepţie frumoasă şi, o clipă, se gîndi dacă să nu-şi mute atenţia asupra ei. Ceilalţi stăteau posomorîţi; era felul lor de-a reacţiona în faţa lucrurilor profunde. Lenny se azvîrli călare pe motocicletă şi dădu un picioar în starter, făcînd să izbucnească de îndată ambele coloane de aer. Continua să pară o sfidare a legilor fizicii faptul că nisipul de sub ele rămînea intact; şi asta şi era. De jur-împrejurul lor se întindea zidul nevăzut, dar imposibil de străpuns, al călătoriei-mintale. Ceilalţi patru băieţi tresheri se urcară pe motociclete, două dintre fete sărindu-le la spate. O rupseră din loc pe nisipul ce se întuneca. Noaptea îşi anunţa sosirea, iar smocurile joase de vegetaţie fremătau în briza litoralului; dar, în dimensiunea mintală, totul rămînea neclintit. Bush rămase în picioare alături de bărbatul cel vîrstnic, Josie şi Ann.

- Atîta despre cină, comenta el. Dacă nu-s dorit , am să mă duc. Am tabăra imediat după primul şir de coline.

Arăta spre apus, privind-o tot timpul pe Ann.

- Nu trebuie să-i dai atenţie lui Lenny, spuse fata. E capricios.

Îl privi. Chiar nu era aproape nimic de faţa ei, îşi spuse Bush, şi era murdară şi ciolănoasă; asta nu-l oprea să tremure. Izolarea din călătoriile-mintale putea antrena disocierea completă de propriu-ţi caracter; odată intrat, puteai să nu mai simţi nimic, să nu mai miroşi, să nu mai auzi nimic în afara celorlalţi tovarăşi de drum. Fată asta părea perspectiva unui banchet! Şi mai era şi ceva mai mult de-atît - ce anume, încă nu-şi putea da seama.

- Acum, că acei care nu vor să discute subiecte vitale au plecat, poţi să stai jos şi să vorbeşti cu noi, spuse vîrstnicul; poate din cauza acelei expresii sucite, dar părea oarecum batjocoritor.

- Am abuzat de ospitalitatea voastră. M-am dus!

Spre surprinderea lui, bătrînul se apropie şi-i strînse mîna.

- Ţi-ai ales cea mai ciudată companie cu putinţă, comentă Bush; nu-l interesa individul, oricine-ar fi fost.

Porni înapoi pe plajă spre tabăra sa singuratică, inutilitatea de-a cocheta cu amica lui Lenny sîcîindu-l. Întunecimea de pe mare desfăcuse aripi monstruase şi zbura către uscat. Simţi deodată lipsa de sens a instalării Omului într-un asemenea univers gigantic pentru a-l lăsa apoi să-l provoace - sau a-i dărui dorinţe pe care nu şi le putea nici controla, nici împlini.

Ann spuse:

- Nu mă pot obişnui cu felul cum nu putem să atingem nimic din lumea reală. Chiar că mă zgîndăreşte. Nu... înţelegi, nu simt că exist.

Păşea lîngă el. Îi putea auzi sunetul cizmelor plesnind-o peste picioare.

- Eu m-am adaptat. Doar mirosul locurilor îmi lipseşte. Gurile-de-aer nu-ţi şoptesc o vorbă despre a ce miroase.

- Viaţa nu-ţi dă niciodată îndeajuns.

Bush se opri:

- Trebuie să te ţii după mine? Ai să mă bagi în belea. Dă-i bătaie-napoi la amicul tău; vezi bine că nu sînt genul care-ţi place.

- Încă n-am dovedit-o.

Un moment, se priviră cu disperare unul pe altul, de parcă ar fi avut de rezolvat, în tăcere, cine ştie ce problemă enormă.

Îşi reluară drumul. Acum Bush îşi pusese în minte ce să facă; sau, mai curînd, nu mai avea minte. Şi-o pierduse, cufundată sub oceanul fluxului sanguin, în mareele căruia i se părea că direcţiile se nasc din nou. Coborîră împreună în lunca rîului, grăbindu-se spre amonte pe mal, mînă-n mînă. Doar o clipă fu conştient de ceea ce făcea.

- Ce ţi-ai pus în cap?

- Eşti nebun!

- Ba tu eşti nebună!

Străbătură grăbiţi o întindere de cochilii mari, sparte. Şi-ar fi putut tăia mîna cu una din-alea. Le localizase mai devreme în ghid. Phragmocere. Mai întîi crezuse că sînt dinţii vreunui animal, nu casa părăsită a unui cefalopod timpuriu. Din silurian, poate, ascuţit de către mare ca să-l taie şi să-i sugă sîngele său cuaternar, dacă n-ar fi existat zidul acela impenetrabil înălţat de călătoria-mintală între *ceea-ce-a-fost* şi *ceea-ce-e*. Scoicile nici măcar nu trosniră cînd fata urcă peste ele. Privind în jos, sub imperiul febrei, văzu că aveau picioarele sub nivelul cochiliilor, umblînd pe platoul spongios ce aparţinea dimensiunii lor, mai

degrabă decît perioadei devoniene - un fel de cel mai mic numitor comun al tuturor platourilor.

Se opriră într-o vîlcea adăpostită. Se agăţară unul de altul. Dornici, se sorbiră din ochi în lumina ce scădea. Bush nu putu spune cît timp stătuseră astfel, sau ce spuseseră - cu excepţia unei remarci de-a ei:

- Ne despart milioane de ani de naşterea noastră - ar trebui să fim liberi s-o facem, nu-i aşa?

Ce-i răspunsese - avea vreun lucru pe care ea să-l poată găsi valoros? Ceva ce i-ar putea da? Îşi mai amintea doar cum o trîntise la pămînt, cum îi trăsese din picioare cizmele de muşchetar, cum o ajutase să-şi tragă jos pantalonii şi să şi-i smulgă şi pe-ai lui de pe trup. Femeia se comporta ca şi cum ar fi fost comutată pe superviteză, fu imediat, absolut şi irezistibil, gata să-l primească; îl acapară cu putere.

Avea să-şi aducă aminte mai rîrziu, obsesiv, iar şi iar, gestul anume cu care ridicase un picior îndoit pentru a-l primi în îmbrăţişarea ei, şi propria lui surpriză şi recunoştinţă de-a descoperi că în susul şi-n josul hăului căscat al secolelor se găsea acea dulce deschizătură în care să intre.

În timp ce se odihneau, auziră motocicletele mugind ca nişte fiare frustrate, în depărtare. Nu făcură decît să-i aţîţe spre o repetare a dragostei.

- Miroşi a dracului de dulce! Eşti frumoasă!

Cuvintele îi amintiră cît erau încă de îmbrăcaţi, aşa că-i împinse în sus tunica şi cămaşa pentru a-i săruta sînii.

- Ar trebui să fim goi ca nişte sălbatici... Sîntem sălbatici, nu-i aşa, Bush?

- Slavă Domnului, da. N-ai idee cît de departe de-a fi sălbatic sînt de obicei. Dominat de maică-mea, plin de îndoieli şi temeri. Nu ca Lenny al tău!

- Ca el? E un caz patologic de scrînteală! Îi e frică de-a binelea - frică de toate astea...

- De dragoste, adică? S-au de lumea spaţio-temporală?

- De asta, da. Îi e frică de tot ce zace dedesubt. Bătrînul lui avea obiceiul să-l bată.

Aveau feţele una lîngă alta. Erau mai palide decît penumbra ce se aduna împrejurul lor, cufundîndu-se pe vecie în complexităţile propriilor lor minţi.

- Mi-e teamă de el. Sau cel puţin îmi era cînd aţi apărut prima oară. Credeam c-au să mă bată! Totul e foarte bine - care-i necazul, Ann?

Femeia se ridică în capul oaselor şi începu să-şi tragă la loc tunica.

- N-ai o ţigară? N-am venit aici ca s-aud cît eşti de laş. Mă cac pe toate astea! Voi bărbaţii sînteţi toţi la fel - tuturor vă lipseşte o doagă!

- Nu sîntem la fel, nici pe departe! Dar a sosit vremea să stăm de vorbă. N-am mai vorbit ca de la om la om cu cineva de luni de zile. Am stat ferecat în tăcere. Şi nimic ce să pot atinge... Ajungi să te urmărească fantomele. Chiar c-ar trebui să mă-ntorc în 2090, s-o văd pe maică-mea, dar o să am necazuri cînd apar... A trecut atîta vreme de cînd nu m-am mai regulat cu o fată... cinstit acum, începusem să-mi închipui că devin poponar, sau mai ştiu eu ce.

- Ce te face să spui asta? întrebă ea înţepată.

- Dorinţa de-a fi sincer atîta vreme cît pot. Asta-i un lux, nu?

- Ei bine, las-o baltă, dacă nu ţi-e cu supărare! N-am să m-apuc acuma să mă smiorcăi, ce părere ai, pentru o groază de prostii! Nu de-asta am venit cu tine.

Cu un moment în urmă, Bush nu simţise pentru ea decît dragoste. Acum era covîrşit de furie. Îi aruncă hainele:

- Puneţi pantalonii pe tine şi sări în cîrca amicului ăluia al tău, dacă asta ţi-e părerea! De ce te-ai ţinut după mine, mai întîi de toate?

Ann îi puse o mînă pe braţ, imună la mînia lui.

- Am făcut o greşeală. Credeam că poate eşti puţin mai altfel.

Îi suflă fumul în faţă.

- Nu-ţi face griji, mi-a făcut plăcere greşeala. Te pricepi chiar bine la treaba asta, chiar dacă eşti poponar.

Bush sări în picioare, trăgîndu-şi pantalonii fără demnitate, clocotind de nervi - mai mult împotriva sa însuşi decît într-a Annei. Se întoarse, şi îl văzu pe Lenny profilat pe cerul ca lămîia. Stăpînindu-se, îşi trase fermoarul şi rămase bine înfipt pe picioare.

Lenny se oprise şi el. Întoarse capul şi strigă spre ceilalţi tresheri:

- Aici e!

- Hai şi ia-mă dacă ai chef de mine! spuse Bush. Era speriat; dacă-i rupeau degetele, poate n-avea să mai fie niciodată în stare să mai lucreze bine. Sau dacă-l orbeau. Aici nu se găseau patrule de poliţie; puteau face cu el tot ce pofteau; aveau la dispoziţie tot devonianul cît era de lat ca să-l arunce-n el. Apoi îşi aminti ce spuse Ann: şi Lenny era speriat.

Porni încet înainte. Lenny avea în mînă o sculă, un fel de cheie.

- Ţi-arăt eu ţie, Bush! strigă, aruncînd o privire peste umăr ca să se asigure că ceilalţi îl sprijineau. Bush se repezi asupra lui, îl cuprinse cu braţele şi îl zgîlţîi sălbatic. Tresherul era neaşteptat de uşor. Cînd Bush îi dădu drumul, se clătină. În timp ce ridică cheia, Bush îl lovi în faţă, apoi păşi înapoi ca pentru a da de înţeles că se mulţumea doar cu atît.

- Mai dă-i una! îl îndemnă Ann.

Îl lovi pe Lenny din nou, iar Lenny îi dădu un picior în rotulă. Căzu, apucă picioarele lui Lenny şi-l trase şi pe el la pămînt. Lenny ridică iarăşi cheia, Bush îl înhăţă de braţ şi se rostogoliră amîndoi, luptîndu-se. În cele din urmă, Bush îşi repezi genunchiul în furca picioarelor celuilalt, iar tresherul abandonă lupta. Gîfîind, Bush se ridică în picioare, ţinîndu-se de genunchiul lovit. Ceilalţi patru băieţi din bandă erau aliniaţi în apropierea lui.

- Cine urmează? întrebă; cînd aceştia nu-şi manifestară nici o intenţie de-a se urni din loc, arătă spre şeful lor:

- Ridicaţi-l! Luaţi-l de -aici!

Fără vlagă, se supuseră. Unul din ei spuse posac:

- Nu eşti decît un bătăuş. Nu ţi-am făcut nici un rău. Ann e amica lui Lenny.

Dorinţa de a lupta îl părăsi. Din punctul lor de vedere, aveau perfectă dreptate să privească astfel lucrurile. Adevărat, manierele lor îl ofensaseră de la bun început, dar prrobabil că erau mai puţin răspunzători pentru asta decît le îngăduise el.

- Mă duc, anunţă. Lenny poate să-şi păstreze fata.

Era vremea să mintalizeze din nou. Se va duce într-un loc sigur, iar de acolo în alt timp şi spaţiu. Îşi croi drum printre coline, privind frecvent înapoi să vadă dacă nu-l urmăreau. După un timp, le auzi motocicletele, fu conştient de însingurarea sunetului şi se întoarse să le privească luminile ca nişte lasere îndepărtîndu-se în lungul plajei. Femeia întunecată era şi ea, fantasmagoric, acolo; privi prin silueta ei cum dispăreau luminile. N-avea nici o îndoială că era la datorie şi că provenea din vreun viitor îndepărtat, al ei propriu. Prin orbitele ochilor femeii licăreau stelele Boarului.

Undeva aproape se auzea un zgomot, indicînd prezenţa cuiva din acelaşi continuum cu el, prinşi amîndoi ca într-un sandviş între tot restul trecutului şi-al viitorului. Fata îl urma.

- Nu te-a mai primit înapoi amicul?

- Nu fii aşa, Bush! Vreau să-ţi vorbesc.

- O, Doamne!

O luă de braţ, trăgînd-o după el prin întuneric. Cel puţin, pe un platou generalizat nu existau obstacole de care să se împiedice. Fără a-şi mai adresa o vorbă, urcară pînă la cortul lui şi se tîrîră înăuntru.

CAPITOLUL II

URCÎND PANTA ENTROPIEI

Cînd se trezi, Ann plecase.

Zăcu timp îndelungat privind tavanul cortului, întrebîndu-se cît de mult îi pasă. Avea nevoie de companie, deşi nu se simţea niciodată pe deplin în largul lui cu altcineva; îi trebuia o femeie, cu toate că nu era nicicînd întru totul fericit cu una. Vroia să vorbească, chiar dacă ştia că partea cea mai mare din vorbire era o recunoaştere a lipsei de comunicare.

Se spălă, se îmbrăcă şi ieşi. Nici urmă de Ann. Dar, desigur, în mintalizări nimeni nu lăsa urme, astfel că vegetaţia de un verde viu aflată de ambele părţi era neatinsă, deşi Bush trecuse prin ea de-o duzină de ori, în drum spre postul său de santinelă lîngă peştii lobiţi.

Soarele strălucea. Cuptorul său uriaş şi neobosit îşi turna dogoarea peste o lume în care zăcămintele de cărbune încă mai aşteptau să se formeze, în amintirea unei perioade de vîrf a combustiei sale. Pe Bush îl durea capul.

O vreme, stătu acolo scărpinîndu-se, întrebîndu-se ce-i cauzase mîncărimea: emoţiile din ziua precedentă, sau apăsarea necontenită a eonilor goi. Trase concluzia că era cea din urmă. Nu se putea zice despre nimeni că trăia cu adevărat în secolele acelea vacante: el, tresherii şi toţi ceilalţi călătoreau aici în trecut, dar relaţia lor cu devonianul propriu-zis era abia tangenţială. Omul învinsese trecerea timpului; cel puţin intelectele de la Institutul Wenlock reuşiseră - dar, de vreme ce trecerea timpului nu era decît un tic (sau un tac?) al lui homo sapiens, universul rămînea neclintit de pe urma acestei izbînzi.

- Ai să faci un grupaj cu mine?

Bush se răsuci. Fata stătea mai sus de el, la cîţiva paşi distanţă. Întrucît schimbarea de dimensiune dintre ei şi lume filtra lumina, îi apărea întunecată şi fantomatică. Abia dacă-i putea

vedea faţa; călătoria-mintală îi redusese pe toţi la nişte simple spectre, chiar şi unul faţă de celălalt.

- Credeam că te-ai întors la prietenii tăi.

Ann coborî lîngă el. Îţi legăna nepăsătoare gura- de-aer. Cu tunica descheiată şi părul nepieptănat, arăta mai mult decît oricînd ca o vagaboandă. Pipăindu-i bicepşii, îl întrebă:

- *Sperai* să mă fi întors sau te *temeai* că m-am întors?

Bush se încruntă la ea, încercînd să-şi dea seama cum arăta cu adevărat. Relaţiile între oameni îl extenuau; poate că de-asta zăbovise aici atît de mult, înapoi în vidul unui timp extenuat.

- Nu ştiu unde să te plasez, fata mea. Nu vreau să te jignesc. Parcă m-aş uita la tine prin două geamuri groase. Nimeni nu reiese vreodată să fie ceea ce pare a fi.

Femeia renunţă la expresia tăioasă şi-l scrută aproape cu simpatie:

- Ce te regulează la cap, scumpişor? Ceva adînc, nu-i aşa?

Simpatia ei părea să deschidă o rană veche.

- N-aş putea începe să-ţi spun. Lucrurile-s aşa de încîlcite în capul meu...! Totu-i o harababură.

- Zi, dacă o să te facă să te simţi mai bine. Avem tot devonianul din lume!

Clătină din cap.

- Ceea ce-a spus ieri prietena ta, Josie. Că ăsta ar trebui să fie mai degrabă sfîrşitul lumii decît începutul; n-aş putea decît să mă desprind de toate dacă s-ar întîmpla aşa ceva, dacă mi-aş putea lua viaţa de la început.

Ann rîse:

- Înapoi în pîntecul mamei, hm?

Îşi dădu seama că nu se simţea prea bine. Pe-asta ar fi trebuit s-o raporteze la Institut; îţi puteai pierde minţile în labirinturile astea blestemate şi trecute. Nu-i putu da Annei nici o replică, sau să-i înfrunte revoltătoarea sugestie. Oftînd greu, se apropie de cort şi trase cordonul ca să-l lase să se dezumfle. Acesta se nărui într-o serie de spasme; nu-i plăcea niciodată să urmărească procesul, dar acum ceva ca o şoaptă lăuntrică îi oferi un comentariu, asemuindu-l cu un uter dezamăgit din care norocosul copil a reuşit să scape.

Stoic, împături cortul şi îl puse deoparte. Sub privirile femeii, scoase raţiile, făcîndu-şi pregătirile simple pentru micul dejun. Călătorii-mintali purtau cu ei o trusă nutritivă de bază, frugală pînă la extrem, dar uşor de manevrat. Îşi reîmprospătase rezervele în mai multe rînduri de la alţi mintalizatori care urcau spre suprafaţă - reveneau în prezentul lor - înainte de termen, fiindcă nu mai

puteau suporta tăcerile, şi de la un prieten de-al său ce ţinea o mică prăvălie în jurasic.

În timp ce tigaia cu esenţă de vită scotea aburi, ridică ochii pînă ce-i întîlni pe-ai fetei şi-i vorbi iar:

- Ai vrea să rămîi cu mine pînă liberezi locul?

- De vreme ce mi-o ceri aşa de graţios...

Se aşeză lîngă el, cu picioarele depărtate, zîmbindu-i; recunoscătoare pînă şi pentru tovarăşia mea nenorocită, îşi spuse Bush.

- N-am vrut să te supăr, Bush! Eşti la fel de sensibil va Stein.

- Cine-i Stein?

- Tipul bătrîn - ăla cu gaşca. Îl ştii - păr vopsit - ai vorbit cu el. Ţi-a dar mîna.

- A, da, Stein! Cum a nimerit alături de tine şi Lenny?

- Era să mănînce bătaie, nu-ş' ce, iar Lenny şi băieţii l-au salvat. E cumplit de nervos. Ştii, cînd te-a văzut prima oară, a vrezut c-oi fi spion. El e din 2093 şi zice că lucrurile merg prost acolo.

Bush n-avea nici un chef să se gîndească la anii două mii nouăzeci şi la lumea înspăimîntătoare în care trăiau părinţii lui. Spuse:

- Lenny are şi-o parte bună, deci?

Ann dădu din cap, urmîndu-şi însă propriile gînduri:

- Stein m-a speriat cu călătoria-mintală. Ştii, a spus că Wenlockul s-ar putea să greşească total în legătură cu asta şi că e posibil să nu fim de fapt deloc aici, sau cam aşa ceva. A spus că e ceva sinistru cu submintea, şi că nimeni încă n-o înţelege, în ciuda tuturor declaraţiilor de la Institutul Wenlock.

- Da, pînă una alta totul e foarte nou. Submintea nu s-a dezvoltat sub formă de concept decît în 2073, iar prima călătorie-mintală a avut loc abia după doi ani, aşa că s-ar putea să mai fie mult de descoperit, deşi e greu să ne imaginăm cam ce-ar putea fi. Dar, la urma urmei, ce ştie Stein despre asta?

- Poate că doar făcea pe grozavul, ca să-ncerce să mă impresioneze.

- L-ai lăsat - vreau să spun, s-a culcat cu tine?

- Gelos? rînji Ann provocatoare.

- Ce-oi vrea să spun?

Se priviră. Prin geamul murdar al feţei ei, văzu viaţa strălucind. Se aplecă spre ea şi o sărută.

Fata ridică esenţa de vită în clocot de pe micul aragaz şi spuse:

- Cred că m-am cam săturat de perioada devoniană. Ce-ai zice să te muţi cu mine în jurasic?
- Nu se duc acolo şi Lenny & Co?
- Şi ce dacă? Are cu totul patru'şase de milioane de ani...
- Touché. Ce vrei să faci acolo? Să priveşti carnivorele împerechindu-se?
Ann îi aruncă o privire şireată:
- Le-am putea privi împreună.
Pe loc, se simţi excitat. Îi trecu o mînă peste coapsa îmbrăcată în piele.
- Am să vin cu tine.
În timp ce-şi beau esenţa, se dojenea în sinea lui că se încurcase cu fata; era zăpăcită şi nu putea decît să-i tulbure echilibrul mintal. Adevărat, era bună la pat şi nu lipsită de inteligenţă, dar niciodată nu-l mulţumise să accepte pe altcineva fragmentar - iar personalitatea ei completă nu-i părea accesibilă. Şi poate că nu el era persoana potrivită care s-o ajute să-şi facă accesibilă întreaga personalitate.
Fata se îndesă în el:
- Am nevoie de cineva cu care să mintalizez. Mi-ar fi frică sămi dau drumul de capul meu. Mama mea n-ar mintaliza nici de-ar fi să-şi salveze viaţa! Oamenii din generaţia ei n-o s-o poată face niciodată, cred. Mamă, aş vrea să ne putem întoarce doar puţin - ştii, doar cît de-o generaţie -, fiindcă aşa mi-ar mai place să-l văd pe bătrînul curtînd-o pe mama şi făcînd amor cu ea, pariez c-au scos o bălăcăreală ca lumea şi din asta, la fel ca din orice altceva!
Cum el nu spuse nimic, Ann îl înghionti:
- Ei, haide, zi ceva! Nu ţi-ar plăcea să-i vezi pe părinţii tăi la treabă? Doar n-oi fi aşa de băţos pe cît te dai, nu-i aşa, Bush? Ţi-ar plăcea grozav!
- Ann, tu pur şi simplu nu realizezi ce orori spui!
- Haide, o să-ţi placă şi ţie!
Bush scutură din cap:
- Am destule date despre părinţii mei şi fără să fie nevoie de aşa ceva! Dar presupun că optica ta e şi a majorităţii. Dr. Wenlock a făcut să circule prin Institut, acu' vreo zece ani - adică în 2080 - un chestionar care demonstra cît de puternică e motivaţia incestuoasă la călătorii-mintali. Ea reprezintă forţa aflată la baza predispoziţiei de a privi în urmă. Descoperirile coincid cu vechea concepţie psihanalitică asupra naturii umane. Iar teoriile curente sugerează că omul a devenit homo sapiens din momentul cînd a condamnat... mă rog, să-i zicem endogamie, tradiţia ce interzicea

căsătoriile în afara grupului familial. Exogamia a fost primul şi cel dintîi pas dureros înainte al omului. Nici un alt animal nu exclude endogamia.

- Mult i-a mai folosit! exclamă Ann.

- Păi, de-atunci a devenit omul tot ce ştim că a devenit, cuceritor al mediului înconjurător şi aşa mai departe, dar totodată ruptura sa cu natura pare să fi devenit tot mai acută - mă refer la adevărata lui natură. Aşa cum văd wenlockienii lucrurile, submintea ar fi, ipotetic, vechea noastră minte naturală. Supramintea este o concreştere ulterioară, homo sapienţială, un dinam de mare putere a cărui funcţie principală e de a structura timpul şi a ascunde toate tristele gînduri animaliceşti în subminte. Extremiştii pretind că trecerea timpului este o invenţie a supraminţii.

Nu părea să-l asculte. Spuse:

- Ştii de ce te-am urmărit ieri? De cum ai apărut, am avut cea mai puternică senzaţie cu putinţă că tu şi cu mine ne-am... cunoscut teribil de bine la vreun moment dat, în trecut.

- Te-aş fi ţinut minte!

- Trebuie că submintea mea a fost, făcîndu-şi de cap! Oricum, ceea ce spuneai era foarte interesant. Bănuiesc c-o şi credeai, nu?

Bush rîse.

- Cum să n-o poţi crede? Sîntem în devonian, nu-i aşa?

- Dar dacă supramintea guvernează călătoria-mintală, iar submintea e înnebunită după incest, atunci cu siguranţă că ar trebui să fim în stare să vizităm timpuri aflate mai la îndemînă, trecutul apropiat al propriului nostru secol, de exemplu, astfel încît să putem vedea ce făceau părinţii şi bunicii noştri. Asta ar fi lucrul cel mai interesant, nu crezi? Dar iată că e mult mai uşor să mintalizăm tocmai pînă aici, în cele mai vechi ere ale lumii, iar a reveni în epoci cînd existau, cîţ de cît, oamenii, ne e foarte greu. Imposibil, pentru cei mai mulţi dintre noi.

- Aşa e, dar asta nu dovedeşte ce crezi tu. Dacă îţi imaginezi universul spaţio-temporal ca pe o imensă pantă entropică, adevăratul prezent fiind întotdeauna în punctul de maximă energie iar trecutul cel mai îndepărtat la limita inferioară, atunci, în mod evident, de îndată ce minţile noastre se eliberează de trecerea timpului, vor cădea de-a-ndăratelea spre punctul de minim, şi cu cît ne apropiem mai mult de limita superioară, cu atît mai grea va fi călătoria.

Ann nu spuse nimic. Bush bănuia că deja respinsese subiectul ca imposibil de discutat, dar după o clipă o auzi întrebîndu-l:

- Ştii ce-ai spus despre adevărata eu-însămi care ar fi bună şi iubitoare? Presupunînd că există o asemenea persoană, unde e oare, în supra sau în submintea mea?

- Presupunînd, cum zici, că ar exista o asemenea persoană, nu poate fi decît un amalgam al amîndurora. Orice e mai puţin decît întregul, nu poate fi întreg.

- Acum iar încerci să discuţi teologie, nu?

- Probabil.

Rîseră amîndoi. Bush se simţea aproape vesel. Îi plăceau discuţiile în contradictoriu, mai ales atunci cînd se puteau contrazice în legătură cu subiectul obsedant al structurii mintale.

Dacă urmau să mintalizeze iar, acum era, clar, momentul s-o facă, atîta vreme cît se găseau într-un oarecare acord. Călătoria-mintală nu era niciodată uşoară, iar trecerea putea fi dură dacă erai tulburat emoţional.

Îşi făcură bagajele şi-şi ataşară de trup puţinele obiecte personale. Apoi se legară laolaltă, braţ la braţ; altminteri, nu exista nici o garanţie că nu vor sosi la o diferenţă de cîteva milioane de ani şi sute de mile unul de altul.

Îşi desfăcură pachetele cu compuşi chimici. CSD-ul se prezenta în mici fiole, limpede, aproape incolor. Ţinută sus, spre imensul cer paleozoic, fiola lui Bush arăta uşor verzuie între degete. Se priviră; Ann făcu o mutră şi înghiţiră în acelaşi timp.

Bush simţi acidul crypotic prelingîndu-se pe gît. Lichidul era un simbol al hidrosferei, vin de sacrificiu reprezentînd oceanele în care se născuse viaţa, oceanele care încă mai scăldau pe dinăuntru arterele omului, care încă îi mai orînduiau şi-i făceau locuibilă lumea exterioară, încă-i mai ofereau hrană şi climat, oceanele care alcătuiau sîngele biosferei.

Şi el însuşi era o biosferă, conţinînd toate vieţile şi ideile folosite ale strămoşilor lui, conţinînd alte forme de viaţă, nenumărate posibilităţi nerostite, viaţă şi moarte.

Era un analog al lumii; prin intermediul CSD-ului se putea translata de la o formă la cealaltă.

Numai şi numai în starea tranzitorie, pe măsură ce substanţa îşi făcea efectul, puteai începe să percepi natura minusculei perturbaţii de energie-durată pe care o reprezenta sistemul solar. Acest sistem, simplă bulă de aer în marea forţelor cosmice, era partea unei meta-structuri nemărginite, dar nu infinite, în raport atît cu timpul, cît şi cu spaţiul. Iar acest fapt banal devenise uluitor în ochii omului numai pentru că omul se izolase de el, îşi ecranase mintea faţă de imensitatea sa, la fel cum ionosfera din jurul planetei îl proteja de radiaţiile nocive, pierduse această

cunoaştere, se apărase de ea cu ajutorul conceptului de trecere a timpului, acesta reuşind să- i facă universul tolerabil prin a tăia legătura cu, nu atît imensele lui proporţii, aşa cum redescoperiseră generaţiile recente, cît, mai ales, imensul său timp. Imensul timp fusese ciopîrţit în mici fragmente palpitînde cărora omul le putea face faţă, le putea prinde în capcana cadranelor solare, a clepsidrelor, ceasurilor de buzunar, orologiilor bunicilor, cronometrelor, care reuşiseră generaţie după generaţie să pilească timpul tot mai fin şi mai fin, mai mic, mereu mai mic... pînă ce natura obsesivă a întregii proceduri fusese recunoscută, iar Wenlock şi colegii săi vînduseră pontul întregii conspiraţii.

Dar conspiraţia fusese necesară. Fără ea, neprotejat în faţa deşertului orb al spaţio-timpului, omul ar mai fi stat şi astăzi în rînd cu celelalte animale, triburi rătăcind pe ţărmurile mărilor cuaternare cu ecourile lor. Sau cel puţin aşa afirma teoria. Cel puţin era clar că avusese loc o conspiraţie.

Acum pavăza era coborîtă. Complexităţile cerebrumului şi ale cerebelului stăteau goale în faţa universului co-continuu şi devorau tot ce le ieşea în cale.

Mintalizarea era un proces momentan. Părea uşor, deşi la temelia sa stăteau antrenamente riguroase. În timp ce CSD-ul le deplasa metabolismele, Bush şi Ann se înscriau în disciplină - formula pe care o elaborase Institutul pentru a-i călăuzi prin prohibiţiile minţii omeneşti. Acum devonianul se dizolva, semănînd cu o uriaşă creatură a durerii în marş, ale cărei caracteristici spaţiale serveau doar drept exoschelet. Bush deschise gura să rîdă, dar nu ieşi nici un sunet. În excitaţia călătoriei, majoritatea caracteristicilor fizice se pierdeau. Totul părea să funcţioneze, cu excepţia simţului direcţiei. Ca şi cum ai fi înotat în contra unui curent; direcţia dificilă era cea orientată spre propriul tău "prezent"; deriva către trecutul îndepărtat rămînea relativ uşoară - şi ducea la deznodămîntul morţii prin sufocare, după cum constataseră mulţi. Dacă unui foetus în uter i s-ar fi acordat capacitatea călătoriei mintale, s-ar fi confruntat cam cu aceeaşi situaţie: fie să se lupte cu înaintarea spre momentul culminant al naşterii, fie să se scufunde uşurel înapoi către momentul final - sau cel dintîi - al non-existenţei.

Nu era conştient nici de durată, nici de pulsul său lăuntric ce-i slujea de cronometru. Într-o stranie stare hipnoidă, doar senzaţia de-a fi lîngă un uriaş corp de realitate ce părea în egală măsură

înrudit cu Dumnezeu şi cu Pămîntul. Şi se pomeni încercînd iarăşi să rîdă.

Apoi rîsul pieri, şi simţi că era în zbor. Epocile se rostogoleau pe sub el precum noaptea. Percepu dificultatea de a fi împreună cu altcineva, iar în clipa următoare el şi Ann fură înconjuraţi de o lume verde-închis, şi realitatea, aşa cum era sezisată în general, fu din nou în jurul lor.

Realitatea jurasicului.

CAPITOLUL III

LA SEMNUL OULUI AMNIOTIC

Lui Bush nu-i plăcuse niciodată jurasicul. Era prea încins şi noros, şi-i amintea de o zi lungă şi nenorocită din copilăria sa cînd, prins cu o boroboaţă inocentă, fusese încuiat afară în grădină, toată ziua, de către mama lui. Şi în ziua aceea fusese înnorat, cu o zăpuşeală atît de apăsătoare încît fluturii abia dacă erau în stare să zboare mai sus de înălţimea florilor.

Ann îi dădu drumul şi se întinse. Se materializaseră lîngă un copac mort. Braţele lui golaşe şi lucitoare păreau un reproş adresat fetei; Bush îşi dădu seama pentru prima oară ce jigărită era, cît de murdară şi neîngrijită, şi se întrebă de ce aceasta nu-i afecta simţămintele faţă de ea - indiferent care anume ori fi fost.

Fără a vorbi, porniră înainte, dominaţi de senzaţia dezorientării ce urma întotdeauna după călătoria-mintală. Nu exista nici o cale raţională de a cunoaşte împrejurările locurilor şi timpurilor unde ajungeau; totuşi, o parte iraţională a minţii ştia, şi avea să răzbată treptat odată cu informaţiile. La urma urmei, ea îi adusese aici, probabil în scopurile ei, proprii.

Se aflau la poalele unor munţi năpădiţi de junglă. La jumătate din înălţimea coastei, norii ascundeau totul vederii. Domnea nemişcarea; frunzişul din jurul lor părea încremenit într-un lung şşşt! mezozoic.

- Am face mai bine s-o luăm spre cîmpie, spuse Bush. Ăla-i locul pe care-l căutăm, cred. Am prieteni aici, familia Borrow.

- Locuiesc aici, vrei să spui?

- Ţin un magazin. Roger Borrow a fost artist. Are o soţie foarte drăguţă.

- Or să-mi placă?

- N-aş prea crede.

O luă din loc; Fără a şti limpede ce simţea pentru Ann, se gîndea că prezentîndu-le-o lui Roger şi Ver ar putea să cimenteze

o relaţie nedorită. Ann îl privi o vreme, apoi îl urmă. Jurasicul era cam cel mai neplăcut loc în care să fii singur din cîte se imaginaseră vreodată.

Cu raniţele în spinare, petrecură cea mai mare parte a zilei coborînd panta. Nu era uşor, căci nu puteau vedea nici un moment unde puneau piciorul; erau complet despărţiţi de realitatea înconjurătoare. Simple spectre, nu aveau posibiliteatea să intervină nici în cel mai mic grad asupra minimelor accesorii ale acestei lumi - încapabili de a înlătura din drum cea mai măruntă pietricică - doar dacă nu cumva bîntuirea lor afecta harisma locului. Singure gurile-de-aer le asigurau o vagă legătură cu actualitatea, extrăgînd necesarul de aer prin zidul invizibil al entropiei temporale din jurul lor. Nivelul platoului generalizat pe care tropăiau se afla uneori sub înălţimea "prezentă" a solului, astfel că-şi trudeau paşii cufundaţi în noroi pînă la genunchii lor spectrali; sau, în alte momente, păreau că păşesc prin aer.

Ajunşi în pădure, fură în măsură să treacă drept prin trunchiurile copacilor. Din cînd în cînd însă, cîte un arbore îi oprea; îl simţeau ca pe o prezenţă buretoasă şi trebuiau să-l ocolească; căci, durata lui de viaţă avea să fie destul de lungă - urma să supravieţuiască îndeajuns de mult timp primejdiilor vieţii - pentru a ridica o obstrucţie fantomatică în calea lor.

Cînd asfinţitul fu aproape, Bush se opri şi-şi înălţă cortul, pompînd pînă ce acesta îşi dobîndi cu eforturi, poziţia. El şi fata mîncară împreună, după care se spălă aproape opstentativ, în timp ce se pregăteau de culcare.

- Tu nu te speli niciodată? o întrebă.

- Uneori. Presupun că te speli pentru propria ta plăcere?

- Da' a cui?

- Eu stau jegoasă tot pentru propria mea plăcere.

- O fi vreun soi de nevroză.

- Da. Probabil fiindcă întotdeauna îi enervează pe lustruiţii ca tine.

Bush se aşeză şi o privi drept în ochi.

- Chiar vrei să enervezi oamenii, nu-i aşa? De ce? Pentru că ţi se pare că la face bine? Sau că-ţi face bine ţie?

- Poate pentru că am renunţat la speranţa de-a le plăcea.

- Întotdeauna am considerat că oamenii sînt, în ansamblu, înduioşător de uşor de cucerit.

Mai tîrziu, cînd avea să-şi amintească acest fragment de conversaţie, era nemulţumit că nu dăduse mai multă atenţie remarcii ei; fără îndoială, dădea anumite lămuriri asupra comportamentului Annei, şi poate un indiciu privind felul cum ar fi fost

mai bine s-o trateze. La vremea aceea, însă, trăsese concluzia că, în ciuda scorţoşeniei ei, era o fată cu care puteai într-adevăr conversa - iar ea plecase.

Oricum, greşea provocînd-o după ce îndurase o zi atît de obositoare, fără să se plîngă; pînă şi Femeia Întunecată dezertase de la datorie.

A doua zi dimineaţa, la deşteptare, o găsi pe Ann dormind încă, şi ieşi clătinîndu-se afară să vadă răsăritul soarelui. Era ca un vis, să te dai jos din pat şi să găseşti imensul peisaj supraîncărcat de-afară; visul însă era capabil să se susţină milioane de ani. Un milion de ani... poate pe o scară a valorilor căreia omenirea îi va putea fi într-o bună zi stăpînă, un milion de ani va fi văzut ca mai neînsemnat, mai trivial decît o biată secundă. În acelaşi sens, nici unul dintre aceşti zori nu putea avea asupra lui tot atît efect cît cea mai nesemnificativă remarcă pe care Ann ar fi putut-o lăsa să-i scape.

În timp ce-şi împachetau lucrurile să plece, îl întrebă din nou dacă vrea să facă un grupaj cu ea. Pe Bush îl încînta pînă şi interesul ignorant faţă de munca sa.

- Caut ceva nou de făcut. Am ajuns într-un punct mort - lucru familiar pentru artiştii creatori. Dintr-o dată, conştiinţa umană se pomeneşte împovărată cu această structură temporală complet nouă, şi vreau s-o reflect cît pot de bine în creaţiile mele - fără a o ilustra pur şi simplu, dacă înţelegi ce spun. Dar nu pot să încep, nu pot începe să-ncep.

- Ai să faci un grupaj cu mine?

- Tocmai ţi-am spus: nu. Grupajele nu sînt portrete ale unor oameni anume.

- Sînt abstracte, deduc?

- Nu cunoşti opera lui J.M.W. Turner, se vede! Întotdeauna, începînd din vremurile lui - era mijlocul epocii victoriene -, am avut mijloace tehnice de a reproduce formele naturii. Abstracţioniştii reproduc forme ale ideilor; şi,cu toate computerele noastre, numai omul poate realiza abstracţiuni.

- Îmi plac nespus picturile pe computer.

- Eu le detest. Grupajele mele spaţio-cinetice încearcă să... mă rog, să identifice spiritul unui moment, al unei epoci. Cîteodată, obişnuiam să lucrez în oglindă - atunci fiecare vedea altfel un SKG, cu fragmente din propriile lor trăsături ascunse în el. Asta-i felul nostru de-a vedea universul. Nu există nimic de genul unui punct de vedere obiectiv asupra universului - te-ai gîndit vreodată la asta? Trăsăturile noastre privesc înapoi la noi din fiecare pătrat.

- Eşti religios, Bush?
Clătină din cap şi se ridică încet în picioare luîndu-şi privirea de la ea.
- Aş vrea să pot fi religios. Tatăl meu, care este dentist, e un om foarte religios... Totuşi, uneori, cînd aveam succes, ideile îmi curgeau de-a dreptul din degete, îmi ieşeau cele mai bune SKG-uri, şi ştiam că am şi eu în mine un crîmpei de Dumnezeu.
La pomenirea numelui lui Dumnezeu, amîndoi deveniră mai reţinuţi. În timp ce-o ajuta pe Ann să se ridice, Bush spuse pe un ton sec, formal:
- Deci nu ştii opera lui Turner?
- Nu.
Cu asta, subiectul fu închis.
Abia după amiază, în timp ce coborau spre şes, văzură primele animale zbenguindu-se într-o vale. Instinctul spunîndu-şi cuvîntul, Bush simţi îndemnul să le privească de după un copac. Apoi îşi aminti că ei doi nu erau mai mult decît nişte fantome pentru acele făpturi mătăhăloase, şi ieşi în cîmp deschis îndreptîndu-se spre ele. Ann îl urmă.
Optsprezece stegozauri păreau să umple văioaga. Masculul era un gigant, să tot fi avut şapte metri lungime, rotofei ca un butoi, creasta cornoasă făcîndu-l să pară mult mai mare decît era de fapt. Plăcile masive din lungul şirei spinării erau de un verde mohorît, ca de ardezie, dar mare parte a armurii corporale avea o culoare portocalie lividă. Muşca din frunziş, dar încontinuu avea ochii ca mărgelele atenţi la orice pericol.
Îl însoţeau două femele. Erau mai mici decît el, şi mai uşor împlătoşate. Una mai ales era însemnată drăguţ, plăcile de pe spate fiindu-i colorate aproape în acelaşi galben deschis ca abdomenul.
În jurul stegozaurilor zburdau puii. Bush şi Ann trecură printre ei, absolut imuni. Erau cincisprezece la număr şi se vedea clar că nu demult ieşiseră din ouă. Nestînjeniţi deocamdată decît de cel mult un minim vestigiu de armură, forfoteau pe lîngă mamele lor ca nişte miei, ridicîndu-se adesea pe lungile picioare dinapoi, cînd şi cînd sărind peste cozile ameninţător-ţepoase ale părinţilor.
Cei doi oameni stăteau în mijlocul turmei, privind giumbuşlucurile puilor de reptile.
- Poate de-asta au dispărut de pe lume jivinele astea, spuse Ann. Ăştia mici s-au agăţat cu toţii sărind peste cozile mamelor şi au murit traşi în ţeapă.
- E o teorie la fel de valabilă ca toate celelalte cunoscute.

Abia atunci observară intrusul, deşi moşul stegozaur adulmecase gîfîind de-o bună bucată de vreme. Dintr-un desiş învecinat, un alt animal urmărea scena. Bush o apucă pe Ann de braţ şi-i atrase atenţia într-acolo. În timp ce-o făcea, tufişurile se despărţiră şi un alt stegozaur ieşi la iveală. Acesta era un mascul, mai mic şi probabil mai tînăr decît conducătorul turmei, dînd din coadă într-o parte şi-n alta.

Femeile şi puii nu-i acordară intrusului decît cea mai pasageră atenţie; ele continuau să mestece, iar ei să se joace. Şeful ieşi imediat în faţă să se înfrunte cu noul sosit; i se lansa o provocare pentru posesiunea turmei.

Deplasîndu-se cu vioiciune unul spre celălalt, cei doi masculi se ciocniră, umăr în umăr. Pentru oameni, întîlnirea era complet lipsită de sonor. Uriaşele fiare rămaseră pe loc absorbind şocul, după care presară încet înainte pînă ce ajunseră flanc lîngă flanc, unul cu faţa într-o direcţie, celălalt în cea opusă. Începuseră să se împingă unul într-altul, folosindu-şi cozile în chip de pîrghii, dar nici un moment ca arme. Gurile li se deschideau, lăsînd să se vadă dinţi mici şi ascuţiţi. Nici acum femelele şi puii nu arătau nici cel mai mic interes faţă de ceea ce se întîmpla.

Masculii se încordau şi se luptau, cu picioarele îndoite, pînă ce trupurile dizgraţioase ajunseră aproape să atingă solul. Animalul cel mai vîrstnic cîştiga cu ajutorul simplei sale greutăţi. Deodată, intrusul fu forţat să facă un pas înapoi. Conducătorul aproape căzu peste el. Se despărţiră. O clipă, intrusul privi înapoi la femele, cu falca atîrnîndu-i. Apoi se refugie greoi în desişul apropiat şi nu mai apăru.

După cîteva sforăituri de triumf, şeful micii turme reveni la femelele lui. Acestea ridicară capetele, apoi îşi reluară molfăitul placid.

- Mult le mai pasă ce se-ntîmplă cu el! comentă Bush.

- Probabil că pînă la vîrsta asta au învăţat că nu prea ai de ales între un mascul şi altul.

Îi aruncă o privire tăioasă. Ann rînjea. Bush se înmuie, şi zîmbi şi el.

Cînd ieşiră din vale pe la capătul opus, se treziră în faţa unei panorame largi a cîmpiilor printre care şerpuia un rîu. Păduri mari începeau din nou la o milă, două, distanţă. Nu departe, situat pe o ieşitură prelungă de stîncă, se afla cortul familiei Borrow şi alte semne de prezenţă omenească.

- În sfîrşit putem bea un păhărel, spuse Ann, în timp ce se îndreptau spre adunătura corturilor pestriţe.

- Ia-o tu-nainte. Vreau să stau un timp aici, să mă gîndesc.

Bush încă mai avea capul doldora de dinozauri. Îl tulburau. În sens moral? Doi bărbaţi luptîndu-se pentru femei rareori denotau atît de puţin spirit de răzbunare ca vegetarienii aceia doi, uriaşi şi împlătoşaţi. În sens estetic? Cine putea spune ce e frumuseţea, altfel decît din propriul său punct de vedere? În orice caz, enorma şiră a spinării, ridicîndu-se la înălţime maximă deasupra pelvisului şi apoi pierind de-a lungul cozii ca un buzdugan, avea inatacabila ei logică proprie. În sens intelectual? Se gîndi la Lenny, apoi îşi deturnă atenţia înapoi la sprinţarii pui de reptilă, atît de plini de duh în mişcări.

Se lăsă pe vine, pe suprafaţa spongioasă, care aici corespundea aproape exact cu un bolovan, şi o privi pe Ann îndepărtîndu-se de el. Îşi învinse impulsul de a culege o frunză din apropiere ca s-o mestece; vegetaţia de-aici era imposibil de cules de nişte degete fantomatice.

Unul dintre cele mai curioase efecte ale călătoriei-mintale era scăderea în luminozitate a oricui aflat în afara timpului său propriu. La doar cîţiva iarzi distanţă, Ann era deja cufundată în umbra deasă, iar barul soţilor Borrow, deşi zugrăvit în alb, părea şi mai întunecat. Aici însă existau şi alte nuanţe, care adăugau scenei nu numai umbră, ci şi groază. Borrow alesese un loc ce era în mod evident popular. Generaţiile viitoare de mintalizatori aveau să se întrunească aici la rîndul lor; urma să devină un oraş - poate primul oraş jurasic. Semnele succeselor lui viitoare se vedeau pretutindeni în jur. Siluete spectrale de clădiri şi oameni ce-aveau să fie se putea zări, tot mai incolore şi mai ceţoase pe măsură ce se îndepărtau în viitor.

Bush se aşezase aproape de o clădire superioară corturilor propriei lui generaţii. După gradul nuanţei ei de ardezie, atît de transparentă încît putea vedea prin ea peisajul dezordonat, o judeca drept emanată dintr-un timp aflat poate cu un secol sau chiar mai mult în avans faţă de al lui. Acele fiinţe viitoare rezolvaseră multe din problemele care în aceste prime zile ale călătoriei-mintale păreau absolut năucitoare; de exemplu: transportul materialelor grele şi instalarea uzinelor electrice. Viitorul se instalase pentru a trăi serios în trecutul îndepărtat; prezentul lui Bush nu putea face mai mult decît să-şi dureze aici tabere ca ale unor sălbatici. Avea să fi rezolvată şi problema drenajului; generaţia sa îşi lăsa dejecţiile împrăştiate din pleistocen pînă-n cambrian fără speranţa sau scuza că se vor preface vreodată în coproliţi.

Din clădirile viitorului, oamenii se aplecau în afară. Atît de palid se conturau în aer, încît era imposibil să fii sigur dacă erau bărbaţi

sau femei. Bush avea sentimentul acela stînjenitor că ochii le erau puţin mai strălucitori decît ar fi trebuit să fie. Pe el nu-l puteau vedea cu nimic mai bine decît îi vedea el, dar senzaţia de a fi privit tot timpul era incomodă. Bush întoarse capul spre cîmpie, numai pentru a-şi da seama cît era de acoperită cu obstrucţiile înceţoşate ale timpurilor viitoare. Două străvezii fantasme de oameni păşiră prin el, adînciţi în conversaţie, din care nici un singur decibel nu străbătea pînă la el bariera entropic-temporală. Observase deja că Femeia-umbră era iarăşi alături; ce-o fi simţit în legătură cu Ann? Fantomă cum era, trebuia să aibă sentimente, acolo, în viitorul ei sufocant. Întregul spaţio-timpul începea să se încarce cu sentimente omeneşti. Scurt, se gîndi din nou la Monet. Bătrînul avusese dreptate să se concentreze asupra nuferilor; or fi putut ei să-şi inunde eleşteul, dar nu-i prindeai niciodată dînd pe dinafară peste maluri şi peste copacii din apropiere.

Îşi aminti că Borrow fusese pictor, în tinereţile lor. Borrow ar fi fost omul potrivit cu care să stea de vorbă. Era un om cu inima de piatră, dar ştia să te facă uneori să rîzi.

În timp ce se ridica şi pornea cu pas domol spre stabilimentul prietenului său, văzu că Borrow îşi îmbunătăţise mult amenajările. Avea trei corturi în locul fostei perechi, iar două dintre ele erau de o mărime considerabilă. Unul era un fel de oficiu magazin-universal-centru-comercial, altul bar, al treilea cafenea. Deasupra tuturor trei, Borrow şi nevastă-sa arboraseră o mare firmă: OUL AMNIOTIC.

În spatele corturilor, în faţa lor, printre ele, se aflau alte colecţii de clădiri în stiluri arhitecturale stranii, unele dintre ele numite tot OUL AMNIOTIC, cufundate toate în diverse tonuri de umbră, conform cu gradele lor de futuritate. Prezenţa acestor umbre, auguri atît de clari ai succesului, îi încurajase pe soţii Borrow să pună afacerea de la bun început pe picioare; prosperau pe baza paradoxului.

- Două ouă amniotice cu cartofi prăjiţi, comandă Bush, în timp ce intra în cafenea.

Ver se găsea îndărătul tejghelei. Avea părul mai cărunt decît şi-o amintea Bush; să tot fi avut vreo cincizeci de ani. Îi aruncă vechiul ei zîmbet şi ieşi de după tejghea să-i întindă mîna. Constată că mîna ei era sticloasă la atingere; nu mintalizaseră înapoi din acelaşi an; acelaşi efect făcea ca faţa să-i fie mai cenuşie, mai întunecată decît era cu adevărat. Pînă şi vocea i se auzea în surdină, filtrată prin subţirea barieră temporală. Ştia că mîncarea şi băutura, cînd le va primi, vor avea aceeaşi calitate "sticloasă" şi se vor digera încet.

Se îmbrăţişară afectuos, iar Bush spuse că vechiul loc făcea, fără îndoilă, toţi banii pentru Ver.

- Pariez că nici nu ştii ce-i ăla un ou amniotic, spuse femeia; părinţii ei o botezaseră Verbena, dar prefera forma prescurtată.

- Pentru tine înseamnă o afacere grozavă, nu?

- Sîntem împreună trup şi suflet. Şi tu, Eddie? Trupul îţi arată bine -dar cu sufletul cum stai?

- Tot îmi mai dă de furcă.

O cunoscuse bine în zilele cînd el şi Borrow fuseseră tineri pictori în luptă cu viaţa, înainte de călătoriile-mintale, şi chiar se culcase cu ea o dată sau de două ori, înainte ca pe Roger să-nceapă a-l interesa serios. Totul părea să se fi petrecut foarte demult - cam cu o sută treizeci de milioane de ani în urmă, sau în viitor, tot aia era. Cîteodată, trecut şi viitor se confundau şi păreau să curgă în direcţii opuse celor normale.

- Se pare că nu mai primesc de la el tot atîtea semnale ca altădată, iar cele care-mi parvin sînt în marea majoritate proaste.

- Nu se poate opera?

- Doc spune că-i incurabil.

Părea un miracol să poată vorbi cu ea atît de dezinvolt despre lucruri de-o asemenea importanţă.

- Că tot veni vorba despre incurabili, Roger cum o mai duce?

- E O.K. O să-l găseşti afară, în spate. În vremurile astea mai lucrezi grupaje, Eddie?

- Ei... sînt într-un fel de etapă tranzitorie. Sînt... pe toţi dracii, nu, Ver, m-am pierdut de tot pentru moment.

Putea foarte bine să-i spună un adevărat aproximativ; era singura femeie care întreba despre munca lui pentru că o interesa cu adevărat ce făcea.

- Perioadele pierdute sînt uneori necesare. Nu faci nimic?

- Am făcut cîteva tablouri, ultima oară cînd am fost în 2090. Doar ca să-mi treacă timpul. Să-mi structurez timpul, cum spun psihologii. Circulă o teorie cum că problema cea mai mare a omului e structurarea timpului. Toate războaiele nu sînt decît simple soluţii parţiale ale problemei.

- În cazul ăsta, Războiul de-o Sută de Ani s-ar înscrie mai degrabă ca un succes.

- Mda. Asta pune toate artele, toată muzica, toată literatura, în aceeaşi categorie. Toate mijloacele de-a-ţi trece vremea, Lear, Patimile Sfîntului Matei, Guernica, Păcatul în Cetate.

- Presupun că diferenţa e una de grad.

- Tocmai împotriva gradelor m-am ridicat eu acum.

Îşi zîmbiră. Bush trecu în spate să-l găsească pe Borrow. Pentru prima oară - sau oare mai simţise şi înainte acelaşi lucru şi nu mai ţinea minte? - se gîndi că Ver era mai intereseantă decît soţul ei.

Borrow se învîrtea pe-afară în lumina cenuşie a zilei. Asemeni nevesti-sii, avea o tendinţă de îngrăşare, dar tot se îmbrăca la fel de imaculat ca întotdeauna, cu vechiul lui aer de dandy. Se îndreptă de şale cînd Bush veni spre el şi-i întinse mîna:

- Nu te-am văzut de-un milion de ani, Eddie. Cum mai e viaţa? Încă mai deţii recordul la mintalizări de mică-distanţă?

- Din cîte ştiu, da, Roger. Tu cum o mai duci?

- Care-i cel mai apropiat an de-acasă pe care l-ai atins?

- Se zăreau oameni prin preajmă.

Nu vedea necesitatea întrebării prietenului său, nici nu înţelegea unde bate.

- Asta-i destul de bine. Ai putea da o dată?

- Pe undeva prin epoca bronzului.

Desigur, toţi cei ce mintalizau erau fascinaţi de ideea că, odată ce disciplina va progresa, s-ar putea să le fie posibil să viziteze perioade istorice. Cine ştie, poate chiar se vor ivi zorile zilei cînd va fi cu putinţă să spargă complet bariera entropiei şi să mintalizeze în viitor.

Borrow îi dădu o palmă pe spinare:

- Bună treabă! Ai văzut ceva artişti la treabă? Am avut deunăzi în bar un băiat care susţinea că mintalizase pînă-n epoca de piatră. Mi s-a părut binişor, dar e clar că tu ai atins recordul.

- Mda, mă rog, se zice că e nevoie de-o personalitate disarmonică pentru a ajunge pînă unde-am ajuns eu!

Se priviră unul pe altul în ochi. Borrow coborî ochii de îndată. Poate îşi amintea că Bush detesta să fie atins. Acesta, la rîndul său, regretîndu-şi izbucnirea, făcu un efort să se adune şi să fie agreabil.

- Mă bucur să vă revăd, pe tine şi pe Ver. Se pare că Oul Amniotic se descurcă bine. Şi, Roger, pictezi iar!

Observase că Borrow stivuia nişte tablouri. Se aplecă şi ridică uşor unul dintre panourile de plasbord în lumină.

Erau cu totul nouă panouri. Bush privi pe rînd prin toate, tot mai uimit.

- Iar te-ai apucat de vechiul tău hobby, spuse apăsat.

- Am pătruns un pic pe teritoriul tău, teamă mi-e, Eddie.

Acestea însă nu erau SKG-uri. Într-un sens, panourile păreau să privească în urmă, la Gabo şi Pevsner, dar folosindu-se de noile materiale, ici mai atenuate, colo combinate; efectul era de o noutate stupefiantă, nici sculptură, nici grupaj, nici maşină.

Toate cele nouă panouri erau variaţiuni pe aceeaşi temă, încrustate, după cum văzu Bush, cu perspex şi sticlă, şi cu fragmente metalice rotative ţinute pe loc de electromagneţi. Fuseseră astfel alcătuite încît să inspire sugestii de distanţe mari, cu relaţii variind conform cu punctul din care erau privite. Unele se aflau în continuă mişcare, deplasîndu-se cu ajutorul pilulelor propulsate din reactoarele nucleare micro-miniaturizate instalate în baza panourilor, astfel că elementul static fusese eliminat.

Lui Bush îi fu imediat clar ce reprezentau grupajele: reprezentări abstracte ale straturilor temporale atît de ameninţător împăturite în jurul Oului Amniotic. Fuseseră create cu absolută limpezime şi stăpînire - stăpînire a viziunii şi a materialului -, coagulîndu-se spre a produce capodopere. Un moment după uimire, apăru invidia, arzîndu-l pe Bush pe dinăuntru ca un puhoi.

- Foarte drăguţ, spuse lipsit de expresie.

- Credeam că *tu* le-ai putea înţelege, replică Borrow, privindu-şi prietenul în faţă, intens.

- Am venit aici după o fată pe care-o cunosc. Vreau să beau ceva!

- Ia una pe cheltuiala casei. Fata ta s-ar putea să fie la bar.

Îl conduse, iar Bush îl urmă, prea furios ca să vorbească. Panourile erau uluitoare - reci, şi totuşi cu o anume calitate dionisiacă -, revoluţionare, selective, individuale... îi provocau lui Bush acea mîncărime anume între omoplaţi pe care o recunoştea ca fiind semnalul lui particular atunci cînd avea geniu; sau, dacă nu geniu atunci cel puţin o calitate pe care el ar putea-o imita şi preface, poate, în geniu, indiferent ce mama dracului era geniul - o mîncărime mai puternică, un mai mare impuls de electricitate prin celulele organismului. Iar bătrînul Borrow îl avea, *Borrow,* care încetase să mai fie artist de orice fel cu ani în urmă şi se transformase în prăvălier, cu soţia sa drăguţă pe post de ajutor de dragul banilor, *Borrow,* care se sclifosea cu manşetele lui de la cămaşă, *Borrow* primise mesajul şi îl transmisese mai departe!

Ceea ce-l durea era faptul că Borrow ştia c-o făcuse. De-asta încercase să-i atenueze lui Bush şocul, amintindu-i că el deţinea recordul călătoriei-mintale de mică-distanţă. Putea Bush să fie terminat ca artist, da, dar era recordmanul mintalizării pe mică-distanţă! Ceea ce înseamnă că Borrow ştiuse că Bush va recunoaşte meritele panourilor şi-i era milă, întrucît el (Bush) nu putea produce nimic asemănător.

Cîţi bani scoteau aceste panouri în 2090, pentru numele lui Dumnezeu? Nu era de mirare că Oul Amniotic înflorea; acum

avea capital la bază. Negustorul-artist pusese mîna pe-o afacere grozavă, transformîndu-şi inspiraţia în chiftele şi apă tonică!

Bush ura aceste gînduri. Îi tot veneau în minte, deşi îşi spunea că e un ticălos. Panourile... fireşte... Gabo... Pevsner... în două dimensiuni - nu, îşi aveau predecesorii lor, dar acestea erau originale. Nu un nou limbaj, ci o punte de la cel vechi. Un pod pe care l-ar fi putut găsi el însuşi; acum avea să găsească un altul, trebuia să găsească altul! Dar bătrînul Borrow... Un om care odinioară îndrăznise să rîdă de capodoperele lui Turner!

- Un whisky dublu, spuse Bush; nu se putu îndura să mulţumească în timp ce Borrow se aşeza amical pe un taburet lîngă el.

- Prietena ta e aici? Cum arată? Blondă?

- E murdară. Dumnezeu ştie ce culoare îi e părul. Am agăţat-o în devonian. Nu-mi foloseşte la nimic - mă şi bucur să scap de ea.

Nu era adevărat; cuprins de ruşine, nici nu mai putea gîndi ceea ce spunea. Deja voia să se uite iar la panouri, dar nu era în stare s-o ceară.

Borrw stătu tăcut o clipă, ca pentru a digera cît putea crede din declaraţia lui Bush. Apoi îl întrebă:

- Tot mai lucrezi pentru Institutul Wenlock, Eddie?

- Da. De ce?

- A trecut ieri pe-aici un tip pe nume Stein - probabil că şi azi e prin preajmă. Şi el lucra la Wenlock.

- Nu-l cunosc.

Stein *ăla* să aibă vreo legătură cu Institutul? Niciodată!

- Ai nevoie de-a cameră pentru noapte, Eddie? Ver şi cu mine te-am putea aranja.

- Am cortul meu personal. Oricum, s-ar putea să nu rămîn.

- Ei haide, trebuie să iei masa cu Ver şi cu mine, diseară, după ce închidem. Nu-i nici o grabă - ai la dispoziţie toată lumea din timp, cum s-ar zice.

- Nu pot.

Făcu un efort cumplit să se adune şi să nu se mai poarte ca un ticălos.

- La urma urmei, ce naiba-i ăla un ou amniotic? Un nou fel de mîncare?

- S-ar putea spune şi aşa.

Borrow explică oul amniotic ca fiind marea invitaţie a erei mezozoice, unicul lucru care adusese dominaţia reptilelor uriaşe pentru un interval de sute de milioane de ani. Amnionul era membrana din interiorul oului reptilian care-i permitea embrionului de reptilă să treacă prin stadiul de "mormoloc" înăuntrul

oului, spre a ieşi pe lume ca ființă complet formată. Le dădea reptilelor posibilitatea să-şi depună ouăle pe uscat, şi astfel să cucerească treptat continentele. Căci amfibienii din care se dezvoltaseră nu depuneau decît ouă moi şi gelatinoase, care trebuiau să eclozeze în mediu fluid, ceea ce-i ţinea strîns legaţi de rîuri şi lacuri.

- Reptilele au rupt vechea legătură amfibiană cu apa, la fel de sigur pe cît a rupt şi omenirea vechea legătură mamiferă cu dimensiunea spaţio-temporală. A fost marele lor truc isteţ, şi le-a ţinut în bunăstare pentru nici-eu-nu-ştiu-cîtă-vreme.

- La fel cum te va ţine pe tine magazinul şi barul.

- Ce te frămîntă, Eddie, băiatule? Nu eşti în apele tale. Poate că ar fi mai bine să te-ntorci în prezent.

Bush îşi goli paharul, se ridică şi-şi privi prietenul. Cu preţul unui mare efort, reuşi să se stăpînească.

- Poate c-am să mă-ntorc, Roger. Mă gîndeam... construcţiile tale sînt O.K.

În timp ce ieşea grăbit din bar, văzu că una dintre construcţii atîrna ca decor pe peretele de prelată.

Toate ceasurile din mintea lui ciocăneau cu furie. Ar trebui să-ţi pară bine c-a făcut-o careva. Hristoase, ar trebui să te bucuri că prietenul tău e ăla. Dar eu am suferit... Poate că a suferit şi el - poate că tot timpul suferă la fel ca mine - n-ai de unde şti. N-a făcut nimic. Alea nu erau decît jucărioare turistice cu sclipici. Ce vrednic de dispreţ sînt! Nu te mai controlezi deloc. Toată autoincriminarea asta nu-i decît un pretext. Iar dedesubt, şi iar dedesubt - continuă să jupoi straturile şi vei vedea că alternează la nesfîrşit, iubire-de-sine şi ură-de-sine, tot aşa pînă la miezul stricat. Din vina părinţilor mei... Iarăşi motivaţia incestului. Doamne, ce silă mi-e de mine! Vreau să ies!

Vedea clar cum se irosise. Cu cinci ani în urmă, făcuse treabă bună. Acum nu mai era decît un dependent al mintalizării, fără coloană vertebrală.

Una din căile de-a scăpa de sine însuşi era să pună mîna pe ceva. Un bărbat şi o fată mergeau în faţa lui, atît de neumbriţi încît Bush ştiu că veniseră din acelaşi an cu el. Abia dacă-i aruncă o privire bărbatului. Fata era straşnică, avea picioare frumoase şi un fel de-a merge cu paşi înalţi ce se potrivea gleznelor ei suple. Dosul îi era bunuţ şi nu tocmai lăsat. Avea părul scurt. Bush nu-i putea vedea deloc faţa, dar dorinţa de-a i-o privi imediat începu să-l obsedeze.

Era un impuls al hazardului căruia îi căzuse de mult victimă - iar acum nu mai avea scuze de-a fi în căutarea unui model. Sorţii

înclinau ferm contra şansei ca fetele să fie nişte frumuseţi. O mie de fete aveau posteriorul drăguţ - dar una dintr-o mie avea o faţă tolerabilă. Febra din el se stingea imediat ce găsea una ce nu corespundea standardelor lui. Era un fetişist al chipurilor. Chiar în timp ce-şi începea urmărirea, Bush realiză - în treacăt - că Ann avea o faţă drăguţă.

Urmări grijuliu perechea, trecînd dintr-o parte în alta la spatele fetei, astfel ca prin această liberare să poată vedea maximum din profilul ei. Pe-aici erau înălţate corturi, printre care stăteau indivizi zdrenţăroşi, întrebîndu-se ce dracu' să facă ei cu trecutul, acum că-l aveau. Bush îi evită.

Prada sa dispăru după colţul unui cort. Grăbind pasul, Bush o urmă. Văzu că fata stătea singură drept în faţa lui. Se răsucise să-l privească. Era o vacă. Aproape în acelaşi moment, Bush mirosi pericolul. Făcu o piruetă, dar lovitura cădea deja. Însoţitorul fetei sărise afară prin uşa cortului, şi prăvălea o măciucă peste umăr, cu putere.

Momentul se întinse pînă la proporţiile unui întreg anotimp, ca şi cum panica din mintea lui Bush ar fi înlăturat ideea făurită de om a trecerii timpului. Avu mai mult decît destul răgaz să descifreze frica şi nebunia - la fel de pline de ură ca şi însăşi groaznica lovitură - de pe chipul omului, şi să efectueze o serie întreagă de observaţii conexe: ar fi trebuit să mă uit şi la el, sau cel puţin să-i fi acordat măcar o privire; îl recunosc: era tipul ăla ciudat, cu Lenny şi Ann, lua-o-ar dracu'; păr vopsit; îl chema - dar şi Roger a menţionat numele: de ce nu l-am reţinut?, de ce sînt mereu atît de preocupat de altele?, întotdeauna ceva egoist, normal; acum am dat de belea; Stone - nu, Stein, Stein, Stein!

Bîta îşi atinse ţinta, stîngaci dar tare, parte peste faţă, parte pe gît. Bush căzu. Mînia i se trezi prea tîrziu (iarăşi pentru că era prea cufundat în sine ca să reacţioneze rapid la situaţia exterioară?) şi, în cădere, dădu să-l apuce pe Stein de picioare. Degetele lui înhăţară pantalonii. Stein îi dădu un şut în piept şi se smulse. Rostogolindu-se pe solul umed, generalizat, Bush îl văzu îndepărtîndu-se în fugă, pe lîngă fată, fără să-şi mai piardă vremea cu ea.

Întregul incident nu ridicase nici măcar un fir de praf jurasic. Acesta rămînea străin, intangibil.

Doi bărbaţi se apropiară şi îl ajutară pe Bush să se ridice. Spuseră ceva cum ca să-l conducă pînă la Oul Amniotic. Acesta era ultimul lucru pe care l-ar fi vrut. Încă buimac, se smunci dintre ei şi plecă împleticit, ieşind din zona corturilor, ţinîndu-se de gît,

cu toate emoţiile ciocnindu-se şi clocotind în el. Îşi aminti faţa fetei în timp ce se întorsese să-l vadă căpătînd ceea ce merita: cu sprîncenele ei groase şi năsucul caraghios, nu era nici pe departe drăguţă.

Acolo unde se sfîrşeau corturile grosolane ale zilelor lui, structurile împăienjenite aparţinînd viitorilor invadatori ai trecutului continuau. Bush îşi croi drum prin ele, prin umbrele care le locuiau, ajungînd, în cele din urmă, dincolo, pentru a se înghesui printr-un hăţiş dens de gymnosperme. Un mic coelurozaur, nu mai înalt decît o găină, îi fugi din cale ţopăind pe picioarele dinapoi. Tresări, deşi nu el îl speriase.

Ieşind din desiş, se pomeni pe malul unui rîu lat şi leneş, cel pe care el şi Ann îl văzuseră înainte ca ea să-l părăsească. Se aşeză lîngă apă cu o mînă la gîtul ce-i pulsa dureros. Jungla era la îndemînă, jungla grea, aproape fără flori, a vremurilor jurasice mijlocii, în vreme ce, pe partea opusă a rîului, unde se forma o meandră, ţinutul era mlăştinos şi prosperau trestiile şi cycadeoidele cu tulpini ca nişte butoaie.

Bush privi cîteva momente scena, întrebîndu-se ce-o fi gîndind despre ea, pînă-şi dădu seama că-i amintea de o ilustraţie dintr-o carte de şcoală, demult, cînd era elev, înaintea vremurilor călătoriei-mintale. dar cînd - în chip curios, după cum îi părea acum - era evidentă o preocupare generală pentru trecutul îndepărtat. Să fi fost prin 2056, cînd tatăl său îşi deschisese noul cabinet stomatologic. Oamenii se înnebuneau după epoca victoriană în perioada aceea - tatăl instalase chiar şi o chiuvetă din imitaţie de lemn în care să scuipe pacienţii. Victorienii erau aceia care dezvăluiseră pentru prima oară lumea preistoriei, cu monştrii ei, atît de asemănători arătărilor ce se mişcau prin cotloanele minţii, şi era de presupus că un lucru conducea la altul. Că Wenlock fusese influenţat de aceleaşi curente ale epocii. Dar Wenlock reieşise ca fiind cel dintîi cap al timpurilor lui, nu un artist ratat şi bătut.

Imaginea din manualul de demult conţinuse acelaşi aranjament al rîului, mlaştinii,feluritelor plante de soiuri exotice şi pădurii în-depărtate ce se întindea acum în faţa lui Bush. Numai că poza înfăţişa şi o selecţie de reptile primitve: un alozaur mare în stînga desenului, ciugulind rafinat dintr-un stegozaur răsturnat pe spate; alături, un comptozaur, păşind ca un om cu micile sale labe dinainte înălţate aproape ca şi cum ar fi dat să se roage pentru sufletul stegozaurului; rugăciunile lui erau întrerupte de doi pterodactyli fîlfîind prin centrul imaginii; venea apoi un mic ornitholestes iute de picior, înşfăcînd un archaeopteryx dintr-o ferigă; iar

ultimul, la dreapta compoziţiei, un brontozaur îşi repezea îndatoritor capul şi gîtul lung afară din rîu, cu buruieni atîrnîndu-i cochet din gură spre a-i indica deprinderile vegetariene.

Cît de simplă era lumea din carte, cît de asemănătoare şi neasemănătoare cu realitatea! Această veche lume verde şi scîrţîietoare nu fusese nicicînd atît de aglomerată pe cît pretindeau manualele; nici animalele, asemeni omului, nu puteau exista într-o atît de izolată binecuvîntare. Că tot venise vorba, Bush nu văzuse nici măcar un singur pterodactyl. Poate că locuiau în alte părţi ale globului. Sau poate, pur şi simplu, cine ştie ce paleontolog plin de imaginaţie din secolul nouăsprezece alăturase greşit oasele vreunei tîrîtoare fosilizate. Pterodactylul putea fi o pură invenţie victoriană, laolaltă cu Peter Pan, Alice în Ţara Minunilor şi Dracula.

Vremea era caldă şi noroasă - asta cel puţin se potrivea cu ilustraţia, căci nici unul din animalele reprezentate acolo nu arunca umbră pe pămînt - foarte asemănătoare zilei cînd mama lui spusese că nu-l iubeşte şi-şi dovedise afirmaţia încuindu-l în grădină pînă seara. Acum îi era dor de un cap bun de bătrîn brontozaur prietenos care să iasă clamp-clamp-clămpănind din rîu; poate că şi în ziua aceea de demult i-ar fi prins bine; dar nici un brontozaur nu apărea. Adevărul era că epoca reptilelor nu fusese niciodată atît de suprapopulată cu reptile pe cît era de populată epoca omului cu oameni.

În timp ce durerea se stingea în el iar pulsul revenea la normal, Bush făcu oarecari încercări de a raţiona. Vinovăţia continua să i se strecoare în gîndirea logică, dar reuşi să limpezească unele lucruri.

Stein, indiferent din ce cauză, crezuse în mod clar că Bush îl urmărea pe el, mai curînd decît pe fată. Dacă Stein era prin partea locului, însemna că probabil şi Lenny cu fîrtaţii săi gătiţi în piele de căprioară dădeau tîrcoale. Prezenţa lor ar fi putut explica dispariţia Annei; Lenny putea s-o fi prins şi s-o reţină împotriva voinţei ei. Ba nu, gîndeşte-te ce vîrstă ai; mai degrabă Ann îl văzuse şi fugise cu el recunoscătoare, prea bucuroasă să schimbe pălăvrăgeala pretenţioasă a lui Bush pe mintea năucă şi picioarele nespălate ale lui Lenny. Ei bine, călătorie sprîncenată! Deşi, pe toţi sfinţii, acea primă seară peste cochiliile de phragmocere care nu trosneau, în valea aia micuţă, gestul ei de-a ridica un picior îndoit, planele fără egal ale coapselor şi dulcea lor excitaţie spumegîndă...

- N-o lua iar de la capăt! exclamă Bush cu voce tare. Încă un

lucru era clar. Aici nu dorea nimic de la nimeni, nici de la Roger şi Ver, nici de la Lenny şi tersherii lui, nici de la Stein. Dar era posibil ca unul sau mai mulţi dintre ei să-l urmărească şi să-i tragă o mamă de bătaie. Cît despre Ann... n-avea nici un drept asupra ei. N-o ajutase cu nimic.

Bush privi în jur cu anxietate. Pînă şi Femeia Întunecată îl părăsi. Sosise momentul să mintalizeze înapoi acasă, să înfrunte scandalul de la Institut. Jurasicul, la fel ca întotdeauna, era o cacialma, cu toate ouăle lui amniotice.

Îşi desfăcu pachetul şi scoase o fiolă de CSD. Bătrînul, străvechiul, anticul lui prezent îl aştepta. Acolo nu se găsea nici o reptilă. Doar părinţi.

CAPITOLUL 4

MOARTEA NU AJUNGE

Călătoria-mintală era uşoară în unele circumstanţe, odată ce îi învăţai principiile şi disciplina wenlockiană. Dar întoarcerile în prezent erau la fel de pline de durere şi efort ca naşterea. Era o re-naştere. Te învăluia bezna, claustrofobia te ameninţa, pericolul de sufocare pîndea la colţ. Bush se zbătea, dădea din mîini şi din picioare şi striga înăuntrul minţii: "Acolo, în locul ăla!", orientîndu-se înainte cu mişcările peristaltice ale unei părţi necunoscute din creier.

Lumina reveni în universul lui. Zăcea răşchirat pe o canapea de susţinere, şi-şi simţi făptura năpădită de o uriaşă desfătare; era acasă. Încet, deschise ochii. Revenise în staţia de mintalizare din Southall, de unde plecase. Gîtul îl mai durea încă, dar ajunsese acasă.

Stătea lungit într-un fel de cocon, într-o cabină care va fi rămas nedeschisă de la plecarea lui, într-o zi de iarnă a anului 2090. Deasupra capului se găsea mica uzină ce-i menţinea în viaţă unele ţesuturi şi un sfert de litru din sînge. Erau aproape singurele lui bunuri în epoca asta, cu siguranţă cele mai vitale, căci cu ajutorul lor, prin cine ştie ce miraculos proces osmotic, fusese apt să revină asemeni unui porumbel voiajor. Acum utilitatea lor se sfîrşise.

Bush se ridică în şezut, sfîşie învelişul fin de plastic ce înfăşura patul - amintea de un dinozaur spărgîndu-şi afurisitul de ou amniotic, nu? - şi-şi privi cabina. Un ceas-calendar aflat pe perete îi oferi faptul sec al datei: marţi, 2 aprilie 2093. Nu intenţionase să lipsească atît de mult; aveai întotdeauna o senzaţie de-a fi fost jefuit atunci cînd te înapoiai şi descopereai cum a ticăit timpul în lipsa ta. Căci trecutul nu era adevărata lume; nu era decît un vis,

la fel ca viitorul; prezentul era cel real, prezentul timpului trecător pe care omul îl inventase, şi în care stătea ancorat.

Dîndu-se jos din gogoaşă, Bush se ridică în picioare şi se observă în oglindă. În mijlocul acelui mediu ambiant sanitar, arăta jigărit şi nespălat. Îşi vîrî îmbrăcămintea în automatul de haine şi formă numărul unui combinezon. Fu livrat în fix treizeci de secunde: un sertar metalic cu el înăuntru se deschise brusc, pocnindu-l pe Bush dureros în bărbie. Scoase veşmîntul, îl întinse pe pat, îşi desprinse instrumentele de la încheietura mîinii, culese un prosop curat din rastelul încălzit şi lipăi desculţ la duş. Sub apa fierbinte ce-i şiroia pe trup - inimaginabil lux - se gîndi la Ann şi la pielea ei jegoasă, pierdută undeva într-un trecut care acum era transmutat în straturi de rocă frîntă, îngropat sub pămînt. De-acinainte, va trebui s-o privească doar ca pe fata din aventurile lui întîmplătoare; n-avea nici un motiv de-a bănui că o va mai revedea vreodată.

În zece minute, fu gata să părăsească sarcofagul. Apăsă pe butonul soneriei şi un asistent veni să descuie uşa şi să-i prezinte nota pentru cameră şi servicii. Bush privi suma şi tresări: dar nu-i nimic, o va plăti Institutul Wenlock. Trebuia să se prezinte acolo în scurt timp, să dovedească faptul că făcuse ceva în ultimii doi ani şi jumătate. Mai întîi însă, să treacă pe-acasă în calitate de fiu conştiincios. Orice, numai să amîne puţin prezentarea la raport.

Agăţîndu-şi rucsacul pe-un umăr, străbătu coridorul fără pată - îndărătul acelor uşi încuiate, atît de mulţi alţi evazionişti îşi scormoneau minţile spre abisul întunecat al trecutului - pînă în holul de la intrare. Acolo se afla unul dintre grupajele lui, din cele mai mari, agăţat de plafon. Blestematul de Borrow îl depăşise. Interzicîndu-şi să ridice privirea spre el, Bush se îndreptă către ecranele calorice şi păşi afară.

- Taxshaw[1], domnule?

- Un cadou pentr-acasă, domnu'! Ia uitaţi ce păpuşele drăgălaşe!

- Luaţi neşte flori, domnu'! Narcise astăzi culese.

- Taxshaw! Vă ducem oriunde poftiţi!

- Voiţi o fetiţă, boierule? Să vă ia mintea de la călătorie?

- Faceţi-vă pomană c-un cent!

Îşi amintea strigătele de disperare. Aici se afla acasă; 2090 sau 2093, acesta era tărîmul de timp pe care-l cunoştea. Ar fi putut picta o ilustraţie de manual despre el, nefericiţii rînduiţi de la stînga la dreapta, precum dinozaurii din cealaltă diagramă: mai întîi cerşetorul mascul, apoi femela, pe urmă taxshawmetristul

1 Taxi + rickshaw (ricşa); vezi mai jos (N.T.).

trăgîndu-şi căruciorul, şi vînzătorul de jucării, alungînd de lîngă el copilul zdrenţăros, cu florăreasa în extrema dreaptă, sub stîlpul felinarului; iar în final, strălucitoarea staţie-mintală contrastînd cu cocioabele dărăpănate şi drumurile desfundate. Croindu-şi drum cu coatele prin micul pîlc de colportori şi milogi, porni pe jos, se răzgîndi şi se îndreptă spre un taxshawmetrist aşezat posomorît în căruţul său. Dîndu-i adresa tatălui, îl întrebă cît va consta transportul. Omul îi spuse.

- E mult prea scump!

- Preţurile au luat-o-n sus în timp ce mata flendurai prin trecut.

Întotdeauna răspundeau astfel. Şi întotdeauna era adevărat.

Bush urcă în vehicul, omul ridică oiştile şi porniră.

Aerul avea un gust minunat! Era un miracol că numai această mică monedă de timp, prezentul, părea să conţină din abundenţă materia vrăjită, pretutindeni, chiar şi acolo unde nu se găseau oameni. Oricît de isteţe dispozitive erau gurile-de-aer, întotdeauna te făceau să te simţi aproape de sufocare. Şi nu numai din cauza aerului, aici se auzeau mii de sunete, toate lovind, ca o bine-cuvîntare, urechile lui Bush, pînă şi cele aspre. De asemenea, tot ceea ce se putea vedea avea propria sa calitate tactilă individuală; tot ceea ce în trecut se prefăcuse în sticlă cauciucată îşi poseda aici miraculoasele proprietăţi ale texturii.

Deşi ştia că e pătruns pînă-n străfundurile fiinţei de călătoria-mintală, şi inevitabil avea să se arunce din nou în ea, detesta abdicarea simţurilor pe care o aducea cu sine. Aici se afla lumea, lumea reală - zdrăngănind, învăpăiată, vie - şi, probabil, un pic cam prea mult pentru el, aşa cum se dovedise şi altă dată!

Deja, pe cînd îşi umplea plămînii, în timp ce se hurducau pe străzi, putea să vadă semne neliniştitoare cum că anul 2093 era departe de-a fi un paradis, poate chiar mai departe de-aşa ceva faţă de cît fusese 2090-ul. Te pomeneşti că era întemeiat adagiul care spunea că nu poţi lipsi prea mult; sau trecutul reptilian fără minte i-o fi devenit mai familiar decît prezentul. Ştia că nu-şi are cu adevărat locul aici, cîtă vreme nu putea înţelege sloganurile mîzgălite pe zidurile de cărămidă.

Într-un loc, o coloană de soldaţi pe două rînduri mărşăluiau în lungul drumului. Taxshawmetristul se ţinu departe de ei.

- Necazuri în oraş?

- Nu dacă nu-ţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala.

Ambiguu răspuns, îşi spuse Bush.

Îi trebui cîtva timp ca să priceapă exact de ce strada pe care locuiau părinţii lui îi părea mai strîmtă, mai murdară, una peste alta, mai mizeră. Nu numai pentru că multe ferestre fuseseră

sparte şi bătute-n scînduri; de asta îşi aducea aminte, ca şi de rămăşiţele de pe străzi. Abia cînd îl plăti pe om şi privi cu luare aminte casa tatălui său, observă că toţi copacii de pe marginea drumului fuseseră tăiaţi. În grădiniţa cochetă din faţa cabinetului stomatologic crescuseră doi cireşi ornamentali - James Bush îi sădise acolo cu mîna lui, cînd îşi începuse activitatea - iar acum ar cam fi trebuit să fie înfloriţi. Străbătînd cărarea de cărămizi, le văzu cioturile negricioase şi putrede ieşind din pămînt ca nişte reclame ale profesiunii tatălui său.

Unele lucruri nu se schimbaseră. Placa de alamă continua să anunţe: "James Bush, L.D.S., Intervenţii dentare". Fixat într-un suport plastic transparent, cartonaşul încă mai invita: "Vă Rugăm Să Sunaţi Şi Intraţi" în caligrafia maică-sii. Pe măsură ce activitatea degenerase, motive de ordin economic o siliră să devină secretara soţului ei, oferind astfel o pildă spontană a felui cum se învîrteşte timpul în cerc, de vreme ce tot ca secretară a lui avusese ocazia să-l cunoască. Bush se pregătea să audă un torent de exemple ale regresului şi mai accentuat după plecarea lui; maică-sa fusese dintotdeuna expertă în a furniza exemple obositoare şi repetate despre orice. Răsucind mînerul uşii, Intră Fără Să Sune.

Holul, care servea şi ca sală de aşteptare, era gol. Pe masă şi pe scaune zăceau ziare şi reviste împrăştiate , diagrame şi certificate umpleau pereţii, de parcă ar fi fost mai degrabă un centru de testare a alfabetizării.

- Mamă! strigă, privind în susul scării. Pe palier domnea întunericul. Nu se simţea nici o mişcare.

Nu-şi mai strigă mama. Preferă să ciocănească la uşa cabinetului medical şi să intre.

Tatăl său, Jimmy Bush, James Bush, L.D.S., stătea aşezat în scaunul său stomatologic privind spre grădina din spatele casei. Purta papuci de casă, iar nasturii halatului alb îi erau descheiaţi, lăsînd să se vadă puloverul destrămat dedesubt. Întoarse încet capul spre fiul său, ca neîndemnîndu-se să mai privească încă o fiinţă omenească.

- Bună, tată! Eu sînt, tocmai m-am întors.

- Ted, băiatul meu! Nu credeam să te mai vedem! Ce bine c-ai venit! Deci iată-te-napoi, nu-i aşa?

- Da, tată.

Pentru unele situaţii, nu existau modalităţi de a vorbi raţional.

Jimmy Bush coborî din scaun şi-i strînse fiului său mîna, rînjind, în timp ce-şi murmurau unul altuia formele de afecţiune.

Era clădit la fel ca tînărul, mai curînd nearmonios la înfăţişare. Vîrsta şi obişnuinţa îl împovăraseră cu o plecăciune aducînd vag a scuză, şi aceeaşi nuanţă de scuze i se distingea în zîmbet. Jimmy Bush nu era un om care să pretindă prea mult pentru sine.

- Credeam că n-o să te mai întorci niciodată! Asta merită sărbătorit. Am un mic-nimic pe-aici. Gargară scotch - jalea dentistului.

Cotrobăi într-un dulap, mută un sterilizator şi scoase la vedere o sticlă de whisky, jumătate-litru, jumătate-goală.

- Ştii cît costă acum asta, Ted? Cincizeci de lire şi şaizeci de cenţi, şi nu-i decît o jumătate. Iar au săltat, la ultimul buget. Oh, nu ştiu unde-o s-ajungem, chiar nu ştiu! Ţii minte ce-a spus Wordsworth:"Lumea e prea mult cu noi, mai devreme, mai tîrziu, dobîndind: şi cheltuind, ne secătuim puterile". Cred c-ar face o criză dacă ar trăi în zilele noastre!

Bush uitase de ticurile literare ale tatălui său. Îi plăceau. Încercînd să-şi infuzeze în sine însuşi un strop de viaţă, spuse:

- Abia m-am întors, tată. Încă nici nu m-am prezentat la Institut. În timp ce tatăl său scotea două pahare, îl întrebă:

- Mama-i acasă?

Jimmy Bush ezită, apoi îşi făcu ocupaţie din turnatul băuturii.

- Mama ta a murit în iunie trecut, Ted. Pe zece iunie. A fost bolnavă mai multe luni. Întreba adesea de tine. Sigur, ne părea foarte rău că nu erai aici, dar nu puteam face nimic, nu-i aşa?

- Nu..., Nu, nimic - tată, iartă-mă....niciodată n-am... A fost grav?

Dîndu-şi seama de idioţenia propiilor vorbe, se corectă:

- Vreau să zic, care-a fost necazul?

- Ca de obicei, spuse Jimmy Bush, de parcă nevastă-sa ar mai fi murit adesea şi înainte; atenţia i se concentrase asupra paharului, pe care-l ridică nerăbdător. Cancer, biata fetiţă. Dar se localizase la intestine şi n-a durat-o nici o clipă, aşa că ar trebui să fim recunoscători. În fine, noroc, oricum - sănătate!

Bush nici nu ştia ce să răspundă. Maică-sa nu fusese niciodată o femeie fericită, dar amintirile unor momente fericite de-ale ei îl asaltau acum, cum nu se poate mai sfîşietoare. Luă o înghiţitură de whisky. Era curat şi avea gustul unui fel de dezinfectant, dar senzaţia sa prelingîndu-i-se pe gît îi făcu bine. Cînd tatăl său îi oferi o mescalină, o acceptă şi pufăi din ea conştiincios.

- Trebuie doar să las vestea să se aşeze, tată. Nici nu-mi vine să cred! adăugă, foarte calm; nu-şi putea lăsa să se arate adevăratele sentimente.

Puse jos paharul şi ieşi grăbit pe lîngă bătrîn, prin mica seră,

în grădină. Studioul său din prefabricate se afla în cealaltă parte a oraşului. Bush străbătu distanţa în fugă şi se închise înăuntru.

Era moartă... Nu, nu se putea, nu cîtă vreme mai rămăseseră atîtea lucruri nerezolvate între ei! Dacă s-ar fi întors punctual... Dar o lăsase sănătoasă la plecare. Pur şi simplu nu-şi închipuise că ea, mama lui, ar putea muri. Doamne, ar fi schimbat blestematele de legi ale naturii de i-ar fi stat în putinţă!

Ridică pumnul, îl agită, scrîşni din dinţi. Ego-ul său suferise prea multe şocuri. Ameţit, îşi roti privirea în jur, aţintindu-şi-o cu silă asupra gravurii de Goya, "Saturn devorîndu-şi fiii". O reproducere după "Ploaie, vapori, viteză" de Turner era agăţată pe peretele celălalt; şi asta, cu ameninţarea ei de disoluţie, era insuportabilă. Pe un raft stătea o sculptură electrică de-a lui Takis, datînd din anii 1960, mată de praf, ruptă, o ruină care nu mai lumina de mult. Mai rele erau propriile încercări de exprimare ale lui Bush, cum ar fi pînzele, schiţele, montajele, sculpturile reticulare din plastic, grupajele, ultimile SKG-uri pe care le lucrase. Toate erau acum lipsite de sens, o progresie fără nici un progres.

Bush se apucă să devasteze studioul, dînd din braţe, aproape inconştient de propiile-i suspine şi ţipete răguşite. Tot locul părea să se facă bucăţi.

Cînd îşi recăpătă cunoştinţa, zăcea în fotoliul stomatologic. Tatăl său şedea în apropiere, distrat, continuînd să bea whisky.

- Cum am ajuns aici?

- Acum ţi-e bine?

- Cum am ajuns aici?

- Ai venit pe jos. Pe urmă se pare c-ai leşinat. Sper că nu din cauza whisky-ului.

Bush n-avea ce să răspundă unei asemenea aiureli. Tatăl său nu-l înţelesese niciodată; acum nu mai era nimeni care să-l înţeleagă.

Încet, îşi adună minţile.

- Cum ai reuşit, tată? Cine vede de dumneata?

- Domana Annivale, din vecini. E foarte cumsecade.

- Nu-mi amintesc de nici o doamnă Annivale.

- Anul trecut s-a mutat. E văduvă. Soţul ei a fost împuşcat în revoluţie.

- Revoluţie? Ce revoluţie?

Tatăl său privi stînjenit peste umăr. Văzută prin seră, grădina neglijată zăcea goală sub soarele de aprilie. Nevăzînd acolo nici un spion, tatăl simţi curajul de-a spune:

- Ţara a dat faliment, înţelegi. Toate cheltuielile astea pe călătoriile-mintale, şi nimic în schimb... Erau milioane de şomeri. Forţele armate au trecut de partea lor, iar guvernul a fost răsturnat. Vreme de cîteva luni a fost iadul pe pămînt! Mai bine

c-ai lipsit din ţară. Mă bucur că mama ta a murit fără să vadă ce-a fost mai rău.

Bush se gîndi la Oul Amniotic, care prospera.

- Noul guvern nu poate opri călătoriile-mintale, nu?

- Prea tîrziu! Pe toţi i-au agăţat. E ca băutura, ţi se strecoară încet, încet, în suflet, şi nu mai scapi. Acum avem o guvernare militară, conduce exporturile şi importurile şi-aşa mai departe, dar Institutul Wenlock are trecere mare la guvern - aşa se spune. Eu nu mă bag, nu mă mai bag în nimic. Au venit la mine şi mi-au ordonat să lucrez în cazărmi, să mă îngrijesc de igiena bucală a soldaţilor. Le-am spus că eu aici lucrez. Dacă soldaţii voştri vor, pot să vină aici la mine, da' eu acolo la ei nu mă duc, şi n-aveţi decît să mă-mpuşcaţi! După asta m-au lăsat în pace.

- Ce s-a întîmplat cu cireşii din faţă?

- Iarna trecută a fost groaznică! Cea mai grea pe care-o ţin minte! A trebuit să-i tai pentru lemne de foc. Din milă doar. O chemasem pe doamna Annivale să locuiască aici, cu mine. Ea n-avea încălzire. Din pur altruism, Ted, în vremurile astea prefer sticla în locu' sexului, ca un bebeluş. Eu sînt om bătrîn, vezi tu, şatezeci şi doi împliniţi. În plus, sînt credincios amintirii maică-tii.

- Sînt convins că ţi-e foarte dor de ea.

- Ştii ce-a spus Shelly: "Cînd s-a frînt lăuta,/ Dulcile note nu-s ţinute minte;/ Cînd buzele vorbiră,/ Dragile tonuri curînd sînt uitate". Ce prostie! Multe lucruri nu le iei în seamă pînă n-au rămas de mult în urmă, multe fapte nu le înţelegi decît la ani de zile după ce-au fost făcute. Pe toţi dracii, mare căţea a fost maică-ta cu mine cîteodată. Rău m-a mai făcut să sufăr! Tu nici nu ştii!

Bush nu recunoscu nimic.

Taică-său continuă fără pauză, ca urmînd şirul unui gînd logic:

- Iar într-o după-amiază, cînd o duceam cel mai rău, trupele făceau prăpăd prin oraş. Au ars cea mai mare parte din Neasden. Doamna Annivale a venit aici să fie mai apărată: plîngea. Doi soldaţi au prins o fată pe stradă. Nu ştiu cum o chema; locatarii s-au schimbat aşa de mult pe-aici în anii din urmă, nu mai ţin legătura cu ei: fie au dinţi minunaţi, fie maxilare pline de cioturi putrede, pentru că nu mă prea deranjează. Oricum, era o fată frumoasă, doar de vreo douăzeci de ani, şi unul din soldaţii ăia a tras-o aici, în grădina din faţă - în grădina mea din faţă! - şi a trîntit-o lîngă zid. Era o zi frumoasă de vară, pe-atunci încă mai aveam pomii. Groaznic de brutal se purta! Şi ea aşa se mai zbătea, înţelegi. Efectiv i-a smuls de pe ea toate hainele, pînă la ultima zdreanţă. Doamna Annivale şi cu mine am văzut totul de la fereastra sălii de aşteptare.

Ochii îi radiau; părea să se fi aprins în el o viaţă nouă. Bush se întreba ce s-o fi petrecut cu acel prilej între el şi doamna Annivale.

Iată, din nou, imaginile violenţei şi ale urii, de care nu scăpa niciodată. Ce-avea de-a face acest viol cu amintirile bătrînului despre mama lui? O fi fost oare totul o fantezie pe care tatăl său o inventase ca să-şi exprime patimile, agresivitatea, ura faţă de femei, teama? Totul forma un puzzle pe care nu vroia să- l rezolve niciodată; nu era vorba nici de vechiul tabú împotriva discuţiilor despre sex cu tatăl său, depăşit numai pentru că acesta era deja beat; observă însă că, poate, nu fusese el singura persoană căreia să i se fi interzis dragostea mamei lui. Nu mai vroia s-audă nimic, tînjea după tăcerile claustrofobice ale trecutului îndepărtat.

Cînd se ridică, tatăl său scutură din cap.

- Oamenii sînt ca animalele! exclamă. Animale împuţite!

Cîndva, existase un tabú asupra discuţiilor în contradictoriu cu tatăl. Cel puţin asta se ştersese acolo unde se tîrau peştii lobiţi, sau în vreun loc ceţos unde bătuse în retragere dinaintea propriei sale vieţi.

- N-am mai auzit niciodată pîn-acum despre vreun animal să comită violuri, tată. Ăsta-i un prerogativ al omului! Reproducerea era un act neutru, la fel ca mîncatul, sau dormitul, sau pişarea, pe vremea cînd nu se foloseau de ea decît animalele. Dar omul, cînd a luat-o-n mîinile lui, a răsucit-o făcînd-o să-nsemne orice vroia el - un instrument al iubirii, un instrument al urii...

Bătrînul îşi goli paharul, îl puse jos şi spuse cu răceală:

- Ţi-e teamă de el, nu? De sex, vreau să zic. Întotdeauna ţi-a fost, este?

- Cîtuşi de puţin. Îţi proiectezi temerile asupra mea. Dar ţi se pare ciudat să-mi fie, la o adică, ţinînd seamă de felul cum obişnuiai să te stropşeşti la mine ori de cîte ori aducem cîte-o fată în casă?

- Bunul şi bătrînul Ted, niciodată nu uită vreo gîlceavă, întocmai ca maică-sa!

- Şi trebuie că şi dumneata te temi destul de sex, hai! Altfel nu ţi-ai fi riscat braţul, şi-mi dăruiai şi mie nişte fraţi şi surori.

- Trebuia s-o fi-ntrebat pe maică-ta despre partea asta a lucrurilor.

- Ha! Accentele astea mult iubite nu se uită uşor, nu? Hristoase, ce mai trio sîntem!

- Duo- acum sîntem doar noi doi, şi va trebui să ai răbdare cu mine.
- Nu, tot un trio! Moartea nu ajunge ca să scapi de amintiri, nu-i aşa?
- Acum amintirile sînt tot ce mi-a mai rămas, fiule; eu nu-s mintalizator, să pot trăi în trecut... Tot ce am e doar încă o sticlă, la etaj, în caz de urgenţă.
James Bush se sculă şi ieşi cu pas tîrşit din cameră. Fiul său îl urmă, neajutorat. Urcară prin întuneric, pînă în capul scării, într-un salonaş mic cu miros de umed.
Dentistul aprinse focul electric.
- Avem o gaură în acoperiş. Să nu te-atingi de tavan, altfel s-ar putea să ne cadă tencuiala. La vară, cînd va fi vremea uscată, am să-ncerc s-o repar. Mă descurc foarte greu. Poate-mi dai şi tu o mînă de ajutor, cît mai stai pe-aici.
Scoase o sticlă de whisky de-un litru, plină mai mult de trei sferturi. Îşi aduseseră cu ei paharele. Se aşezară pe scaunele dezmembrate, şi-şi rînjiră unul altuia. James Bush făcu cu ochiul.
- Pentru afurisita spiţă omenească! închină el. Dincolo de toate, omu' rămîne om!
Dădură paharele pe gît.
- Ne conduce un om numit generalul Peregrine Bolt. Se pare că nu-i chiar rău, pe lîngă alţi dictatori. Se bucură de mult sprijin din partea populaţiei. Cel puţin, noaptea avem linişte pe străzi.
- Gata cu violurile?
- Hai să nu-ncepem iar cu asta.
- Ce-a făcut Bolt cu Institutul?
- Merge bine, din cîte se spune. Sigur, eu nu ştiu mai nimic. N-am nimic de-mpărţit cu asta. E condus mai mult pe linie militară, aud.
- Ar trebui să raportez. Mă prezint mîine dimineaţă la prima oră, altfel au să mă dea afară.
- Nu te mai întorci în trecut? Noua guvernare va face ordine şi în treaba asta. Acuma, că atîţia oameni mintalizează, rata crimelor creşte acolo în trecut. Doi tipi au fost asasinaţi în permian săptămîna trecută, sau cel puţin aşa i-a spus băcanul doamnei Annivale. Generalul Bolt a organizat o Patrulă de Poliţie a Călătoriilor-Mintale ca să păstreze ordinea.
-E ordine destulă. Eu n-am văzut nici o crimă. Cîteva mii de oameni răspîndiţi pe milioane de ani - ce poate fi rău în asta?
- Oamenii nu stau răspîndiţi, nu? Totuşi, dacă ţi-ai pus în cap să te-ntorci, eu nu te pot opri. De ce nu te stabileşti aici, să faci

nişte grupaje, ştiu eu, să scoţi un ban cinstit? Toate materialele le ai în studiou. Ai putea locui acolo.

Bush clătină din cap. Nu putea vorbi despre munca lui. Băutura îl făcea iar să-i ardă gîtul. Îi durea urechea. Poate că cel mai mult avea nevoie de-un somn bun. Asta, cel puţin, o putea face aici; intimitatea tatălui său nu părea să sufere prea multe intruziuni.

Chiar în momentul cînd îşi punea paharul pe braţul lat al fotoliului, se auzi un ciocănit tunător la uşa din faţă.

- Scrie "Sunaţi şi Intraţi" destul de clar, nu?

Tatăl său însă pălise.

- Ăsta nu-i un pacient. Probabil sînt militarii. Mai bine să mergem să vedem. Hai şi tu jos, Ted, bine? S-ar putea pe tine să te caute. Eu n-am făcut nimica. Doar am să ascund sticla asta sub scaun. Au devenit foarte anti-piaţa-neagră. dracu' să-i ia! Ce-or fi vrînd? N-am făcut nimic.Abia dacă ies din casă...

Bombănind, coborî scara cu Bush imediat în urma sa. Ciocănitul implacabil răsună iar, înainte de-a fi ajuns la parter. Bush trecu pe lîngă tatăl său, în sala de aşteptare, se grăbi la uşă şi o deschise larg.

Doi bărbaţi în uniformă stăteau pe prag. Purtau căşti de oţel şi arătau departe de a avea intenţii paşnice. În spatele lor, pe stradă, aştepta un camion, cu motorul duduind zgomotos.

- Edward Lonsdale Bush?

- Eu sînt. Ce doriţi?

- Absenţă la raportul Institutului Wenlock după depăşirea termenului de călătorie-mintală. Ai dat de necaz şi va trebui să ne urmezi.

- Uite ce e, sergent, tocmai eram în drum spre Institut!

- Pe scurtătură, nu? Ai tras la măsea - se simte de la o poştă! Mişcă!

Întinse mîna înapoi şi-şi apucă raniţa de pe masa presărată cu reviste.

- Am notele aici, toate, cum vă spun, eram în drum...

- Lasă comentariile, sau te acuzăm de nesupunere şi-o să te pomeneşti cu nasu' spre capătul care nu trebuie al unui pluton de execuţie. Fuga-marş!

Privi în jur disperat, dar tatăl său se topise la loc în întuneric şi nu-l putea vedea nicăieri. Îl zoriră pe Bush pe cărare, pe lîngă zidul surpat de cărămidă unde avusese loc violul, îl îmbrînciră în maşina ce-i aştepta şi trîntiră uşa după el. Camionul se puse în mişcare.

CAPITOLUL 5

UN OM NOU LA INSTITUT

Constată cu mirare că, pe drum, nu-şi pierdu vremea în încordare ci, în loc de asta, se gîndi cu drag la tatăl său. Bătrînul ajunsese cu spatele la zid, era vrednic de milă. Zilele puterii lui dubioase se sfîrşiseră; acum situţia era inversată- sau aşa ar fi fost dacă Bush mai apuca să se întoarcă la căsuţa aia de nebuni.

Deşi dihoniile familiale erau ireparabile, însuşi acest fapt însemna că, printre furtuni, se înşirau şi nenumărate perioade calme, perioade pline de cea mai binecuvîntată pace dintre toate, pacea indiferenţei,cînd toate lucrurile oribile fuseseră rostite. Semăna cu tema incestului care se presupunea, pe scară largă, că stătea la baza tuturor certurilor de familie: un amestec din interzisele cel mai bun şi mai dulce, şi ce era mai rău.

Apoi începu să se gîndească la moartea mamei sale, testîndu-şi reacţiile. Încă mai era cu gîndul la asta, cînd camionul puse o frînă violentă, făcîndu-l să alunece de-a lungul banchetei şi să se izbească de portierele din spate cu o bufnitură. Acestea se deschiseră brusc, iar Bush aproape că se rostogoli afară.

În timp ce avea încă mîinile sprijinite pe sol, înainte de-a se fi ridicat între cei ce-l capturaseră, luă notă de împrejurimile ameninţătoare dinapoia maşinii. Trecuseră pe sub o barieră, care acum se închidea la loc, instalată într-un zid înalt de beton. Lîngă poartă stăteau santinele ţepene, iar pe sub perete tîndăleau vreo două haimanale. Pămîntul părea proaspăt eliberat, presărat cu pietriş.

Cei doi ostaşi îl conduseră pe lîngă camion, spre intrarea unei clădiri masive, dar neimpunătoare. O vreme, nu-i veni să creadă că nimerise bine locul. Institutul se aflase pe-o stradă lăturalnică, liniştită, cu o parcare de maşini într-o latură, şi clădiri de cealaltă parte şi vis-a-vis; avea faţada spre o companie de asigurări care încheia afaceri profitabile cu mintalizatorii.

Fu forţat să intre în Institut, înainte de-a găsi răspunsul cel mai simplu: sub regimul vrednicului general Peregrine Bolt, Institutul fusese avansat în grad; tatăl său i-o spusese. Pur şi simplu demolaseră restul străzii şi înălţaseră un zid împrejurul incintei, astfel că acum Institutul putea fi apărat uşor şi se ţinea o evidenţă clară a tuturor celor ce intrau şi ieşeau.

Pe dinăuntru, Institutul se schimbase foarte puţin. Într-adevăr, părea să fi intrat într-o perioadă de prosperitate; iluminarea era mai bună, pardoselile renovate; se intalaseră televizoare cu circuit închis, ecranele lor transmiţînd constant mesaje colorate. Biroul recepţiei se extinsese vizibil - acum în spatele lui stăteau patru bărbaţi în uniformă. Plictiseala şi jena generate de uniformele lor contribuiau la transformarea atmosferei, cîndva nepretenţioasă, mai mult decît oricare alte modificări.

Gărzile prezentară o bucată de hîrtie. Un recepţionist în uniformă vorbi la un telefon silenţios. Rămaseră cu toţii în aşteptare. În cele din urmă, recepţionistul dădu din cap, închise şi spuse:

- Camera trei.

Gărzile îl escortară pe Bush pînă la camera trei - o cabină strîmtă pe coridorul principal - şi îl lăsară înăuntru.

Încăperea era goală, cu excepţia a două scaune. Bush rămase în mijlocul ei, în picioare, ţinîndu-şi strîns rucsacul, ascultînd. Se părea că va scăpa uşor; toate ororile pe care le avusese în minte, pumnii în dantură, şuturile în testicule, toate acele gesturi caracteristice unui regim totalitar, se estompară puţin. Poate că militarii nu avuseseră alt ordin decît să-l aducă aici cît mai repede posibil pentru a-şi prezenta raportul. Spera că Howells încă mai lucra acolo; Howells îi lua întotdeauna raportul şi - Bush recunoscuse demult simptomele - îl admira şi-l invidia într-ascuns.

Anxietatea îl făcea să respire repede şi superficial. Camera semăna cu o boxă, şi îl lăsau să aştepte suspect de mult.

Intrase la ananghie. De n-ar menţiona doar anul petrecut în plus - dacă puteau înţelege că dorise să se întoarcă, să lucreze concret, să raporteze. El era vedeta mintalizatorilor lor.

Sau - i-o luă creierul la fugă pe o altă pistă - dacă nu mai era bătrînul Howells, ci unul nou, care nu ştia că-şi depăşise perioada alocată. Dar un om nou... un totalitarist... unul din oamenii lui Bolt...

Fără a şti absolut nimic despre situaţia politică prezentă înafara celor cîteva cuvinte pe care le lăsase tatăl său să-i scape, Bush începu să urzească în cap un complot teribil, în care era supus brutalităţilor, la rîndul său, îi făcea şi el pe alţii să sufere umiliri. Părea că, odată cu dispariţia mamei, mintea lui trebuia

să-şi găsească alte complicaţii cu care să se încarce. Evenimetele recente, ciocnirea cu banda lui Lenny, neaşteptata lovitură din partea lui Stein, şocul de a descoperi cum izbîndise Borrow fără efort ceea ce sperase el, ştirea că maică-sa era moartă de cîteva luni, erau prea mult pentru el. Se temea că nu va mai putea îndura şi altceva.

Lăsîndu-se pe scaunul dintr-un colţ, Bush îşi luă capul în mîini şi lăsă universul să se legene şi să bubuie în jurul său.

Gînduri de nedescris se revărsară printr-însul. Ca electrizat de un şoc, sări în picioare, rigid. Uşa subţire era deschisă, iar în pragul ei stătea un mesager. Era ceva în neregulă cu ochii lui Bush; nu-l putea distinge clar.

- Vreţi să-mi fac acum raportul? întrebă, cu o tresărire.

- Da, dacă mă urmaţi.

Luară liftul pînă la etajul doi, unde se prezenta de obicei Bush la raport. O teroare macabră puse stăpînire pe el, ca premoniţia unei mari nenorociri. I se părea că însuşi interiorul Institutului se schimbase într-un fel, perspectivele şi umbrele deveniseră mai neomeneşti, ascensoarele mai crude, în vreme ce grila metalică a cabinei se închidea în faţa lui Bush ca nişte colţi. Cînd ieşi pe culoarul de sus, îl treceau toate sudorile.

- Mergem la Reggiei Howells?

- Howells?Cine e Howells? Nu mai lucrează aici. N-am auzit în viaţa mea de el.

Sala de raport arăta la fel cum şi-o amintea, cu excepţia telebolului şi a uneia sau două instalaţii în plus, care-i confereau un aer ameninţător şi-ţi dădeau senzaţia că eşti privit. De ambele părţi ale mesei se aflau scaune, notesuri de raportat, vorb/imag-ul torcînd leneş într-un colţ. Bush încă mai stătea acolo, încleştîndu-şi şi descleştîndu-şi pumnii, cînd intră Franklin.

Franklin fusese adjunctul lui Howelis; era un bărbat porcin, palid, cu piele poroasă şi vedere slabă. Ochii îi înotau înapoia unor ochelari cu rame de oţel. Nu prevestea nimic bun, iar acum Bush îşi amintea că nu-l simpatizase niciodată prea mult pe Franklin, nici nu încercase să se aibă bine cu el. Totuşi, îl salută destul de afectuos - era o uşurare neaşteptată să vadă un cunoscut, fie şi Franklin. Acesta arăta mai bufnit, mai gras, mai înalt cu un cot.

- Stai jos şi fă-te comod, domnule Bush. Lasă jos raniţa.

- Îmi cer scuze că n-am raportat imediat, dar mama mea...

- Da. Institutul e condus mai eficient decît cînd te-ai aflat ultima oară aici. Pe viitor, ai să raportezi pe loc după revenirea în prezent. Cîtă vreme respecţi regulile, nu ţi se poate întîmpla nimic rău. Priceput?

- Da, întocmai, înţeleg. Am să ţin minte. Aud că Reggie Howells a plecat. Aşa mi-a spus mesagerul.

Franklin îl privi şi-şi apropie uşor pleoapele.

- Ca s-o spunem pe-a dreaptă, Howells a fost împuşcat.

N-ar fi putut spune de ce, dar fraza "ca s-o spunem pe-a dreaptă" fu aceea care-l tulbură; era prea colocvială ca să se lege cu restul propoziţiei. Trase concluzia că s-ar putea să fie mai sigur să nu adauge nimic în legătură cu subiectul Howells; în acelaşi timp, deduse că lucrul cel mai neispirat pe care l-ar putea face era cel pe care-l dorea mai mult: să-i dea lui Franklin în nasul său de porc.

Pentru a-şi ascunde deruta, îşi puse vechiul rucsac flenduros pe masă şi începu să-i desfacă fermoarul.

- Îl deschid eu pe ăsta, spuse Franklin, trăgîndu-l spre el. Îl împinse sub un aparat aflat lîngă mîna lui dreaptă, privi la un panou de deasupra, mormăi şi-l desfăcu dintr-o smucitură, deşertîndu-i conţinutul între ei. Priviră amîndoi talmeş-balmeşul de mizerie ce-l însoţise pe Bush într-un interval atît de lung de timp.

Îngheţat de teamă, Bush îşi simţi intestinele contractîndu-se. Simţul timpului i se perturbase în el, ca atunci cînd îl lovise Stein. Franklin întindea mîna spre nimicurile de pe masă, braţul mişcîndu-i-se perfect sub control, o figură multi-dimensională reprezentînd seria de reacţii complexe între sistemele nervos şi muscular şi forţele terestre gravitaţionale, în care erau implicate şi presiunea aerului şi judecăţile optice; privind, Bush a putut vedea grosolana structură a gestului. În timp ce humerusul se abătea uşor înainte, cubitusul şi radiusul se îndepărtau de el în pîrghie, cu încheietura mîinii îndoită, falangele extinse cu aripile mutilate ale unei păsări; sub mîneca de serj albastru, pulsa limfa.

Dezgustat, Bush ridică privirea spre celălalt. Micii ochi astigmatici continuau să se holbeze la el, izolaţi înapoia ochelarilor lor, dar chipul era un exemplu diagramatic golaş de craniu, o parte din carne fiind îndepărtată pentru a dezvălui dinţii, palatul, labirintul urechii interne. O serie de mici săgeţi roşii se pulverizară din fălcile căscate, prin aer, spre Bush, indicînd fluxul de respiraţie a organismului, cînd acesta spuse:

- Portret de familie.

Citea de pe o foaie de hîrtie pe care o culesese dintre gunoaiele de pe masă. Hîrtia fusese mototolită. Organismul o netezise la loc şi o examina.

Pe coală se vedea o schiţă colorată, rudimentară, reprezentînd un peisaj deşertic cu o mare metalică; dintr-un soare, dintr-un pom, ieşeau feţe. Încet, Bush îşi dădu seama că era o

lucrare pe care o executase în devonian; mizgălise pe ea titlul pe care-l citise organismul.

Închise ochii şi mişcă din cap de la stînga la dreapta şi invers. Cînd privi din nou, Franklin îi apăru iarăşi normal, cu anatomia acoperită decent de costum. Boţise la loc desenul şi-l aruncase în lături cu dezgust. Acum examina alte schiţe, o serie întreagă făcută de Bush pe un bloc. Aceste schiţe conţineau forme criptice care nu se transmutau niciodată pe de-a-ntregul în vreo formă recognoscibilă. Bush le îngrămădise pe pagină, încercînd să le facă neinteligibile, sfidînd sensul unidirecţional, violînd toate duratele.

- Ce-s astea? întrebă Franklin.

Poate că doar am să-mi dreg vocea, îşi spuse Bush. Îl încerca o anume tensiune în gît. Totul era foarte neplăcut. N-avea nici un rost, desigur, să explice... Îşi drese glasul, bucurîndu-se de o oarecare linişte cînd uşoara apăsare a mucusului încetă. Era eronat să presupui că evenimentele din spaţio-timp puteau fi redate prin simboluri pe hîrtie - eroare cardinală care ţinuse omenirea bine înfiptă pe poziţie încă de pe vremea primelor picturi rupestre. Poate că se putea inventa o cale de trânslaţie în spaţio-timp. Dar asta se făcea în mod constant. O piesă muzicală...

- Caietele mele...

Dînd din cap, Franklin îl acceptă ca răspuns adecvat. Puse cu grijă blocul pe un platou, la o parte, cu un gest studiat. Un moment, ameninţă să se dizolve într-o diagramă energetic-motorie, iar Bush se luptă să-şi alunge senzaţia.

- Eu.... caietele mele...

Iluzia, orice-ar fi fost, trecuse. Timpul reveni la normal. Putea simţi iar mirosul atmosferei stătute din cameră, putea auzi zgomote şi sunetul slab al lui Franklin moşmondind pe la echipamentele sale.

Franklin ridică de pe masă caietele şi camera-brăţară, măturînd într-un taler lateral restul obiectelor, printre care şi fotografia unei femei.

- Obiectele personale îţi vor fi înapoiate mai tîrziu.

Prinse primul carnet în miniscannerul de pe perete şi-l lăsă să meargă. Vocea imprimată a lui Bush umplu încăperea, iar recorderul din spatele lui Franklin o redigeră.

Franklin şedea la locul său fără nici o expresie, ascultînd. Bush începu să pianoteze cu degetele pe masă, apoi şi le retrase pe genunchi. Carnetele consumară cîte douăzeci şi cinci de minute că să se deruleze fiecare, fiind patru şi jumătate la număr, pline

de rapoarte, întinse pe toată durata lunilor pe care le petrecuse departe de casă. Cînd un carnet se golea, Franklin îl insera pe următorul, fără nici un comentariu. Fusese instruit să-i facă pe oameni să se simtă strîmtorați; cu doi, trei ani în urmă ar fi tușit și s-ar fi foit în atmosfera neplăcută; acum, o făcu Bush în locul lui.

Rapoartele fuseseră concepute pentru urechile lui Howells, ale genialului Howells care întîmpina cu bucurie orice verzi și uscate. Conțineau puține informații noi despre trecut, deși era asigurat un fragment solid în legătură cu phragmocerele, iar Bush făcuse cercetări veritabile de-a lungul anilor timpurii, tot mai lungi pe măsură ce se îndepărta înapoi în timp, prin intermediul efectului în scădere al frînării Pămîntului de către Lună cu ajutorul fricțiunii mareice. Confirmase faptul că, la începutul perioadei cambriene, un an conținea 428 de zile. Mai notase cu miglă și efectele psihologice ale CSD-ului și ale călătoriei- mintale. Acum însă, prea mult din raport semăna cu o sporovăială leneșă despre oamenii pe care-i întîlnise în hoinărelile sale prin timp, alternate cu însemnări artistice. Cînd ultimul carnet se apropie de sfîrșit, după aproape două ore de ascultare, abia dacă era în stare să ridice privirea spre Franklin, care în tot acest timp păruse să-și mărească proporțiile, în vreme ce Bush se contractase.

Franklin vorbi destul de blînd:

- Care crezi că ar fi obiectivele acestui Institut, Bush?

- Păi...A început ca un centru de cercetări pentru analiza mintală, amplificînd descoperirea subminții - teoria ei. Nu am pregătire științifică, așa că mă tem că n-o pot enunța prea precis. Dar Anthony Wenlok și cercetătorii lui au descoperit aplicațiile CSD-ului și au deschis noi perspective ale minții, care ne-au ajutat să învingem barierele pe care le-au ridicat pentru a se apăra pe ei înșiși de spațio-timp, și astfel s-a dezvoltat călătoria-mintală. Simplificat vorbind. Vreau să zic, înțeleg că încă mai există paradoxuri de demontat, dar... Mă rog, oricum, astăzi Institutul e Cartierul General al călătoriilor- mintale, dedicat unei mai mari înțelegeri științifice a... în fine, a trecutului. Așa cum am spus, eu...

- Cum ai spune că ai servit acea "dedicare pentru o mai mare înțelegere științifică", așa cum spuneai?

Recorderul continua încă să bîzîie, reținînd pentru posteritate ipocrizia din glasul său. Știa că e prins în capcană. Cu un efort, spuse:

- N-am pretins niciodată că aș fi un om de știință. Eu sînt artist. Dr. Wenlock însuși m-a intervievat. Considera că puterea de

pătrundere artistică este la fel de necesară precum cea strict... să zicem, ştiinţifică. De asemenea, au descoperit că eram un subiect deosebit de bun pentru călătoria-mintală. Pot voiaja mai departe şi mai repede decît majoritatea mintalizatorilor, şi pot să ajung mai aproape de momentul prezent. Ştiţi toate astea. Sînt înscrise în dosarul meu.

- Dar cum ai spune că serveşti "dedicarea pentru e mai mare înţelegere ştiinţifică" despre care vorbeşti atîta?

-Cred că, după părerea *dumitale*, nu prea bine. Am mai spus, nu sînt om de ştiinţă. Mă interesează mai mult - mă rog, m-am străduit cît am putut-, dar mă interesează mai mult oamenii. La dracu', am făcut treaba pentru care am fost plătit. De fapt, mi se datorează chiar o mică plată retroactivă.

Franklin clipi cumva, ca şi cum ar fi urmat să se dedice unui hobby.

- Aş spune că, aşa cum o dovedesc rapoartele astea ale dumitale, ai neglijat aproape complet latura ştiinţifică a lucrurilor. Ţi-ai pierdut vremea cu pozne. Nici măcar nu te-ai ţinut de era în care fuseseşi consemnat.

În sinea sa, Bush simţea adevărul spuselor lui Franklin. Acest lucru - din fericire, poate - îl făcu să se abţină de la orice comentariu. În schimb, îşi raclă gîtlejul; pumnul în dantură, şutul în testicule, se apropie iar.

- Pe de altă parte, ai cules mult material despre oameni. Bush dădu din cap. Observase că lui Franklin nu-i păsa prea mult de lipsa răspunsului său, şi se simţea puţin mai bine.

Franklin se aplecă peste birou şi-şi îndreptă un deget spre chipul lui Bush de parcă dintr-o dată ar fi depistat ceva ciudat în încăpere:

- Obiectivele acestui Institut s-au schimbat din vremurile tale, Bush. Eşti depăşit - avem lucruri mai importante despre care să ne facem griji acum decît "mai marea înţelegere" a dumitale. Mai bine să-ţi scoţi ideea asta din minte. Dar nici n-a fost vreodată prea adînc înrădăcinată acolo, nu? Ei bine, acum sîntem de partea dumitale.

Privi atent să vadă efectul acestei admonestări asupra lui Bush, cu un rînjet pe faţă. Bush lăsă capul în piept, ruşinat de-a fi găsit un sprijin atît de josnic pentru trădarea sa în faţa ştiinţei. Considerîndu-se artist, se gîndise la sine cu îngîmfare ca aflîndu-se într-o oarecare opoziţie cu ştiinţa, susţinător al particularului împotriva generalului; văzu, deodată, cît de slabă, cît de insipidă era o asemenea noţiune; prostiile de acest fel ajutaseră celălalt soi de opoziţie în faţa ştiinţei, pe care o recunoştea - poate după

însuşi mirosul acelei încăperi apăsătoare - ca întru totul antitetică faţă de valorile omeneşti. Greşise rău dacă Franklin putea spune - fie şi ca pe o glumă acră - că erau amîndoi de aceeaşi parte.

Curajul îi reveni. Se ridică.

- Aveţi dreptate. Sînt demodat! Sînt o hahaleră! O. K., îmi dau demisia de la Institut. Am să-mi prezint imediat cererea.

Celălalt îşi permise un clipit din ochi.

- Stai jos, Bush, încă n-am terminat. *Eşti* demodat, precum spui. Sub actualul sistem de angajări, şi cît timp durează starea de urgenţă - ai dedus, presupun, că *sîntem* în stare de urgenţă? - nimeni nu-şi poate părăsi slujba.

- *Eu* aş putea pleca. Pur şi simplu aş refuza să mai mintalizez!

- Atunci ai ajunge în puşcărie, sau poate chiar mai rău. Stai jos, sau va trebui să chem pe vreunul din noii noştri angajaţi? Mai bine! Uite ce e, Bush, am să ţi-o spun de-a dreptul - economia s-a dus de rîpă pentru că toţi oamenii mintalizează, se duc cu miile, cu sutele de mii! Fac rost de CSD la negru; soseşte din străinătate. Sînt elemente dezafectate şi reprezintă o ameninţare faţă de regim - faţă de dumneata şi de mine, Bush. Vrem să trimitem în mintal oameni care să controleze ce se întîmplă, oameni cu experienţă. Ai face treabă bună acolo, cu talentele dumitale - şi e o treabă bună, şi plătită gras, are grijă generalul de asta. O lună de antrenament intensiv, şi te vom trimite înapoi cu acte în regulă, cu condiţia să fii sensibil.

Încercînd să desluşească spusele celuilalt, Bush întrebă:

- Sensibil? Cum adică,sensibil?

- Folositor. Un organ în funcţiune al comunităţii. Trebuie să renunţi la ideea asta de-a-ţi fugări propria personalitate de-a lungul veacurilor.

După ce lăsă ideea să se aşeze, Franklin adăugă:

- Uită toată treaba aia cu vrutul să fii artist. Toate astea s-au terminat, s-au dus! Nu mai e piaţă de desfacere, nici ocazii pentru operele de artă, şi oricum ţi-ai ieşit din mînă, nu? Ţi-a dovedit-o Borrow, cu siguranţă!

Bush înclină capul. Apoi îşi sili ochii să-i înfrunte pe cei lunecoşi, ascunşi de lentilele mici, care-l priveau din partea cealaltă a mesei.

- O.K., reuşi el să spună. Era o supunere completă în faţa argumentelor lui Franklin,acceptarea a tot ceea ce spusese, recunoşterea faptului că nu era de folos în nici un rol decît în acela al spionului, al iscoadei sau al informatorului, sau cum i-or fi zicînd ei: dar, chiar şi în timp ce se dădea pe mîna celui pe care-l indentifica instinctiv ca fiindu-i duşman, îi renăşteau curajul şi

dîrzenia, căci în asta îşi vedea singura şansă ca artist: de a se deplasa iar în calitate de mintalizator; vedea, îndeosebi, că era mai puţin artist,cît călător-mintal, primul dintr-o nouă speţă al cărui întreg *métier* era călătoria-mintală, că mai degrabă ar fi murit decît să-şi piardă această aparte libertate a minţii; şi, ca un corolar al respectivei descoperiri, constata că prin înţelegerea propriei sale personalităţi pe aceaste baze putea, în cele din urmă, să ajungă la a oferi o nouă formă de artă exprimînd perspectiva schimbată asupra lumii, noul şi schizofrenicul *zeitgeist*.

O clipă doar, în timp ce-l privea pe Franklin, pe Bush îl năpădi o uriaşă bucurie; vedea că încă mai are şansa de a-i vorbi lumii (sau unei părţi a ei) despre viziunea lui, viziunea lui unică; iar apoi se gîndi cît de nesemnificative va face să pară simulacrele imageriei lui Roger Borrow; şi, prin acest pas mărunt, reveni la realitate, la zumzetul recorderului, la nasul şi ochelarii lui Franklin.

Era rîndul lui Franklin să se ridice.

- Dacă aştepţi la parter, îţi vor aduce jos bunurile personale.

- Şi onorariul?

- *Şi* onorariul. O parte din el. Restul se va achita sub formă de credite post-urgenţă. Apoi vei putea pleca acasă. Cursul următor începe luni; pînă atunci eşti liber - să nu faci vreo prostie, fireşte. Te va lua o maşină dis-de-dimineaţă, luni. Să fii gata! Priceput?

Ironia îl făcu pe Bush să spună:

- Ei, mi-a făcut plăcere să te revăd iar, Franklin. Şi ce părere are dr. Wenlock despre toate schimbările astea?

Franklin clipi din ochi ca de obicei.

- Ai lipsit prea mult, Bush. Wenlock şi-a pierdut minţile de cîtva timp. Ca s-o spunem pe-a dreaptă, e internat într-un sanatoriu de nebuni.

CAPITOLUL 6

ANALOGIA CU CEASUL

Începea că plouă cînd trecu pe lîngă cioturile cariate ale copacilor şi zidul sub care zăcuseră laolaltă violatorul şi violata; urcă treptele spre a descoperi că tatăl său încuiase uşa. Abia după mult sunat şi bătut şi strigat prin cutia de scrisori, îl convinse pe bătrîn să coboare şi să deschidă.

Tatăl său absorbise aproape tot restul de whisky. Cu salariul retroactiv al lui Bush mai cumpărară în cursul serii şi fură beţi toată noaptea şi ziua următoare. Beţia era un substitut de nădejde al prieteniei pe care n-o puteau închega pe de-a-ntregul. Mai ajuta şi să se şteargă teroarea din mintea lui Bush.

A doua zi, joi, James Bush îşi luă fiul în vizită la mormîntul mamei sale. Erau amîndoi treji şi gravi, simţind nevoia unei doze de melancolie. Cimitirul era străvechi şi abandonat, cocoţat pe o colină atît de abruptă şi vîntoasă încît iarba nu creştea decît pe o coastă a dealului. Părea un loc necaracteristic pentru odihna lui Elizabeth Lavinia, Soţia Iubită a lui James Bush. Bush se întrebă pentru prima oară cum s-o fi simţit mama lui în ziua aceea lungă cînd el fusese încuiat afară în grădină. Acum ea era încuiată afară definitiv, cu sufletul azvîrlit pe o plajă mai abruptă şi mai lungă decît oricare alta cunoscută în istoria Pămîntului.

- Părinţii ei erau catolici. Ea a abandonat orice credinţă la vîrsta de şase ani.

Şase ani? Părea un moment neobişnuit să te lepezi de orice credinţă; tatăl lui ar fi putut spune la fel de bine "la şase dimineaţa".

- La şase ani i s-a întîmplat ceva care a convins-o că nu există Dumnezeu. Nu mi-a spus niciodată ce anume.

Bush nu zise nimic. Tatăl său evitase subiectul religiei de cînd

revenise el de la întrevederea cu Franklin. Acum începu să fluiere în surdină, enervant, pentru a contracara avantajul bătrînului. Pînă şi ideea de religie îl irita.

Nu credea povestea cu pierderea credinţei maică-sii, sau ce-o fi fost, la vîrsta de şase ani. Dacă s-ar fi petrecut un asemenea eveniment, ar fi auzit adesea despre el de la amîndoi părinţii, care nu erau deloc oameni să-şi ascundă necazurile.

- Mai bine să mergem acum înapoi, tată, aş zice.

Îşi foi picioarele pe loc. James Bush nu se clinti. Stătea cu privirea în jos la mormîntul soţiei sale, scărpinîndu-şi absent o bucă. Observîndu-l, Bush îşi văzu tatăl afişînd una din expresiile sale cuvioase, care fu urmată de ceva mai sincer poate, eventual o senzaţie goală şi generală de nedumerire în legătură cu ce aveau să facă, la urma urmei, cu viaţa, el şi Ted şi restul omenirii. Bush o găsi mai alarmantă decît expresia de pioşenie; era destul de conştient de unde-i preveneau propiile lui autochestionări enervante. Spera ca anii de flirtare cu credinţa ai tatălui său să fie morţi şi îngropaţi; acum, o reînviere s-ar fi dovedit incomodă.

- Pare că va ploua.

- Pur şi simplu nu ştie în ce relaţii e cu Dumnezeu. Dar a vrut să fie înmormîntată aici. "Motivele noastre îşi trăiesc propriile lor existenţe", cum zice poetul Skellet.

- Putea lua un autobuz pînă acasă?

- Da. Te-ar surprinde - în zilele astea nu mai poţi face rost de-o piatră de căpătîi nici pe bani, nici din dragoste. O veni pe asta? Eu singur am făcut-o. Cum îţi place, Ted? Beton armat, şi am scris cuvintele înainte să se fi uscat.

- Foarte profesionist.

- Nu crezi c-ar fi fost mai bine să scriu doar "E. Lavinia"? Niciodată n-a folosit numele Elizabeth.

- E foarte bine aşa cum e, tată.

- Mie mi-a plăcut.

- Da.

- Îmi pare rău că n-ai fost aici la ceremonie. Fără tine, părea că nu-i totul în regulă.

Astfel se sfîrşise viaţa ei, nu numai sub dîmbul acela unde firul de apă ce cobora colina începuse deja să erodeze o latură, ci în schimbul de vorbe neînsemnate între soţul şi fiul ei. În timp ce- şi spunea aşta, Bush simţea convingerea că nici unul din ei nu va mai veni vreodată aici. Exista o limită a inutilităţii pe care s-o poată îndura oamenii.

- Dar nu e totul afurisit de inutil? întrebă. Cine-a fost ea? Nu ştiu, şi mă-ndoiesc că ştii dumneata. A avut vreun rost viaţa ei-şi dacă da, care? Cînd? Cînd avea şase ani? Dacă povestea asta

e adevărată, atunci restul vieţii ei a fost o coborîre, şi ar fi făcut mai bine să-şi trăiască zilele de-a-ndăratelea, cu cancerul vindecîndu-se iar ea întinerind la loc şi, în cele din urmă, cîştigîndu-şi credinţa din frageda pruncie!

Se ţinea în echilibru pe buza spaimei, şi începură să se îndepărteze de mormînt. Tatăl său spuse:

- N-am pus întrebări de soiul ăsta cînd ne-am cununat.

- Iartă-mă, tată. Hai să mergem acasă. N-am vorbit serios - dumneata ai avut întotdeauna mai mult bun simţ decît mine. Pur şi simplu...

- Tu ai fost tot restul vieţii ei, la fel de mult ca mine.

- Astea-s toate prostii, doar dacă nu crezi că întreaga existenţă a speciei umane nu are alt scop decît să zămislească o altă generaţie, şi alta...

Bătrînul porni grăbit în josul colinei, spre poarta dărăpănată, plină de arsinic.

Era o zi friguroasă. Casa dentistului era pătrunsă de umezeală şi prînziră pe sponci, cu cartofi prăjiţi şi sare. Duceau lipsă de mîncare, şi le era copleşitor de scumpă. În timpul după-amiezei, Bush citi cîteva reviste vechi din sala de aşteptare. Ca prin miracol, apăru un pacient, cu mîna la falca în care-i supura o gingie infectată, iar Bush, deranjat, strîmbă din nas.

Prin intermediul paginilor deformante ale revistelor, îşi formă o imagine a factorilor ce duseseră treptat la situaţia prezentă. El călătorise prin viaţă nepăsător, certîndu-se, făcînd dragoste, vorbind, pictînd, fără nici o statornicie a apetiturilor sau referinţă la curentele ce străbăteau generaţia lui. Vedea acum că una din reacţiile ocazionale contra unei societăţi industriale puternic energizată se afirmase cu cîţiva ani în urmă, exprimîndu-se sub forma unei slăbiciuni pentru gloriile luminii-de-gaz din epoca victoriană demult apusă. Asemenea reacţii se istoveau curînd, dacă nu aveau nimic din ce să se alimenteze, şi o nouă nebunie se ivea să distragă atenţia. Dar în anii 2070, noutatea o constituise călătoria-mintală, sau posibilitatea ei, care mai degrabă aţîţa nostalgiile publicului decît să le înăbuşe. Într-un timp surprinzător de scurt, cu siguranţă pe la jumătatea anilor '80, civilizaţiile avansate ale lumii se reorientaseră spre trecut - îndepărtatul trecut preistoric-, de vreme ce, în mod paradoxal, acesta era cel mai uşor de atins, a doua lege a termodinamicii neextinzîndu-se spre a acoperi amplitudinile inferioare ale minţii omeneşti. Crescuse o generaţie ce se consacrase pe sine, cu energiile şi capacităţile ei, evadării din propriul timp. Avuseseră de suferit toate activităţile umane, de la afacerile turistice

(nisipurile Floridei, plajele Mediteranei erau la fel de pustii ca în vremurile victoriene) pînă la industria oţelului, de la divertisment pînă la filosofie.

În plin clocot al surpării lumii, singure Institutele Wenlock prosperau. Acolo te puteai înrola la cursuri cu preţ moderat pentru a deprinde disciplina Wenlock care desfereca vechile stavile ale minţii. Acolo puteai cumpăra drogurile care te ajutau să-ţi croieşti drum către mările bîntuite de pleziozauri. Şi la staţiunile-mintale, proprietăţi ale Institutului Wenlock, te puteai ţine, la un tarif convenabil, ancorat în lumea timpului ce trecea, dispărînd - pe vecie-, dacă te ţineau banii.

Asemenea altor sisteme umane, sistemul Wenlock, deşi la fel de umanitar ca şi fondatorul său, era imperfect. În multe ţări, fusese denunţat drept un monopol periculos; în altele, intrase imediat sub jurisdicţia guvernului. Şi, desigur, persoane mai puţin bine-intenţionate pătrundeau secretele disciplinelor şi dro-gurilor lui şi scoteau pe piaţă versiunile lor proprii. Un singur frigider, în mai mult de-o singură locuinţă goală, conţinea casolete cu sînge şi culturi de ţesut, în vreme ce familia dezertoare trăgea chiulul în Gondwanaland.

În sînul imperiului Wenlock, de asemenea, nu mergeau toate bine. Un articol apărut în "Lumea dentară" pe luna ianuarie a anului trecut, intitulat "Disciplina şi plata stomatologică", aduse pentru prima oară în atenţia lui Bush numele de Norman Silverstone, regăsindu-l apoi din nou într-una sau două reviste giorsuite. Aşa cum sublinia comentatorul, întreaga teorie a călătoriei-mintale se baza pe puţine fapte şi o mulţime de supoziţii, cam la fel cum o făcuseră şi teoriile psihanalistului Sigmund Freud, la sfîrşitul secolului nouăsprezece şi prima jumătate a secolului douăzeci. Silverstone juca rolul lui Jung pe lîngă Freud-ul lui Wenlock. Deşi nimeni nu putea contesta realitatea călătoriei-mintale, existau mai mulţi ce negau că interpretarea lui Wenlock asupra ei era cea corectă. Cel mai puternic dintre aceştia era prietenul şi asociatul de odinioară al lui Wenlock, Norman Silverstone. Silverstone susţinea că mintea omenească poate fi, cu siguranţă, eliberată de bariera psihică îndărătul căreia îşi clădise supremaţia ferecată în timp asupra restului lumii animale; afirma, însă, că mai sînt de eliberat mult mai multe puteri extraordinare, şi că limitările călătoriei-mintale, care tăiau accesul majorităţii fiinţelor omeneşti către perioadele istorice, erau o dovadă a faptului că disciplina nu reprezenta decît un fragment - probabil un fragment distorsionat - al unui întreg mult mai mare.

Silverstone era o fire retrasă, un om care refuza să fie fotografiat sau să dea interviuri, iar contribuţiile sale ocazionale la dispută erau atît de absurde încît abia dacă se putea spune că ar fi construit o opoziţie cine ştie ce formidabilă faţă de Wenlock. Cu toate acestea, el şi discipolii săi ofereau un instrument ce se vedea util guvernelor de a ţine în mînă administrarea institutelor şi staţiunilor-mintale locale.

Din motive evidente, şirul revistelor vechi se întrerupea în zilele revoluţiei, dar Bush avea impresia că poate întrezări destul de clar mersul ulterior al evenimentelor. În majoritatea ţărilor, condiţiile severe de criză fuseseră accentuate de falimentul pieţei mărfurilor; şomerii porneau marşuri asupra capitalelor; înfometaţii se revoltau; era nevoie de guverne mai aspre, atît pentru cei avuţi, cît şi pentru săraci, deşi din motive diferite. Bush stătea în odaia neîngrijită, născocind lipsuri.

Condiţiile instabile n-aveau să dureze. Naţiunile urmau să-şi revină, aşa cum îşi mai reveniseră şi înainte. Primise deja un semnal cum că regimul generalului Bolt putea fi de durată limitată - aproape un semn mistic, deşi la vremea sa trecuse aproape neobservat. Pe cînd stătea în camera trei, încuiat într-un soi de criză şi aşteptînd convocarea înaintea lui Franklin, apăruse Femeia Întunecată. În acel moment, gîndurile-i erau prea preocupate pentru ca această vizitatoare din viitor să-şi înregistreze pe deplin prezenţa. Acum însă îşi dădea seama că, oricît era ea de umbrită, arăta vag luminoasă, întru totul asemănătoare fantomelor din panoramele aşa-zis victoriene la care-l ducea mama lui în copilărie. Nu putea însemna decît un singur lucru: că, în epoca ei, stătea în exterior; cu alte cuvinte, în viitor Institutul va fi demolat, ceea ce demonstra că aripa protectoare a generalului nu se va afla pe veci în acel loc. Pe veci nu, dar paznica lui fantomă se putea găsi cu cinci sute de ani în viitor, ceea ce însemna foarte mult. Ei bine, cel puţin exista o speranţă. Lucrurile cele mai groaznice aveau să treacă.

Privi în jurul său, prin sala de aşteptare. Nu era cu el în acest moment. Oricît de credincioasă o fi fost, trebuia să se bucure şi ea de puţin timp liber. Apoi îşi spuse: O fi poate o plăsmuire din imaginaţia, din inima mea? Nu cumva sînt dezechilibrat radical, rînd pe rînd laş şi peste măsură de îndrăzneţ, inhibat şi obsedat sexual? Poate că Femeia Întunecată nu e decît o proiecţie a personalităţii mele disociate.

Era însă mai mult de-atît. Era viitorul, care din motive numai de el ştiute îl ţinea sub ochi. Viitorul se afla pretutindeni în epoca lui, de parcă i-ar fi îndiguit generaţia şi i-ar fi abătut valurile furiei,

astfel ca terentul de nemulţumire să-l ocolească, lăsîndu-l olimpian şi sigur! Descoperiseră o cale de-a se deplasa de-a lungul veacurilor omului.

Bush încercă să facă speculaţii asupra viitorului, renunţă şi se strecură afară din casă să facă o plimbare. De cînd fusese pus sub ordinele de instrucţie ale lui Franklin nu mai putea raţiona constructiv. Viaţa sa era pe cale să se răstoarne cu josul în sus. Într-adevăr, aproape că nu înţelegea ce se întîmplă. Noaptea, i se părea că aude vocea mamei sale.

Încercă să se gîndească la Ann, dar ea părea tot atît de îndepărtată ca şi devonianul unde o găsise. Încercă să se gîndească la tatăl lui, însă n-avea nimic nou la ce să se gîndească. Se gîndi la doamna Annivale, pe care între timp o întîlnise, dar asta-l făcea să se simtă jenat. Doamna Annivale nu era nici pe jumătate atît de oribilă cum şi-o închipuise. Avea, socotea el, cam aceeaşi vîrstă cu Bush şi totuşi păstrase o anume tinereţe. Zîmbea plăcut, era prietenoasă şi dezinvoltă, părea să-l placă sincer pe bătrîn, iar mintea ei nu părea întru totul banală. Dar doamna Annivale nu era treaba lui.

Se întoarse. Nu exista nici un loc unde să dorească să se ducă, iar străzile pustii şi murdare îi repugnau. Îşi aminti că în studioul său devastat era o cutie cu lut pe care-l folosea la modelaj; poate că-şi va găsi o preocupare cu asta, deşi îşi simţea inspiraţia stinsă pînă la ultima scînteie.

Cînd cocoloşul pe care-l modela începu să semene cu capul lui Franklin, se lăsă păgubaş şi intră în casă.

- Aţi avut o zi bună? îl întrebă doamna Annivale, coborînd la parter.

- Grozavă! Ne-am dus la mormîntul mamei azi dimineaţă, iar după- amiază am citit cu mare plăcere nişte reviste din ultimii doi ani.

Femeia îl privi şi zîmbi.

- Vorbiţi foarte asemănător cu tatăl dumneavoastră. À propos, a adormit - n-aş vrea să-l trezesc. Mă duc doar pînă acasă să-mi iau răzătoarea; în seara asta am să vă fac o budincă cu brînză. De ce n-aţi face doi paşi cu mine? Încă n-aţi văzut unde stau.

Posomorît, o însoţi. Casa ei era luminoasă şi curată, şi părea să conţină foarte puţin mobilier. În bucătărie, Bush întrebă:

- De ce nu vă mutaţi la tata, să faceţi economie la chirie şi la celelalte, doamnă Annivale?

- De ce nu-mi spui Judy?

- Pentru că nu ştiam că aşa vă cheamă. Tata vă spunea întotdeauna doamna Annivale, cînd îmi vorbea despre dumneavoastră.

- Ce oficial! Sper că dumneata şi cu mine nu avem de ce să ne formalizăm, nu-i aşa?
Stătea alene lîngă el, privindu-l, arătîndu-şi puţin dinţii.
- V-am întrebat de ce nu vă mutaţi la tata.
- Să zicem că-mi plac bărbaţii mai tineri?
Tonul pe care vorbea şi expresia ochilor erau inconfundabile. Totul părea convenabil, îşi spuse Bush. Patul ei va fi curat, bătrînul dormea în vecini, ea ştia că el pleacă săptămîna viitoare. Neînfrînat, trupul său îi dădu de veste că-i plăcea ideea.
Grăbit, se întoarse cu faţa în altă parte:
- Ei, e straşnic de drăguţ că te îngrijeşti de el, Judy.
- Ascultă, Ted...
- Ai luat răzătoarea de brînză? Să mergem, mai bine, să vedem dacă tatii-i e bine.
Merse în faţa ei la înapoiere, simţindu-se ca un prost; era evident că la fel se simţea şi ea, după felul cum sporovăia. Dar, la urma urmei... ei bine, ar fi fost ca un incest. Existau unele lucruri la care trebuia să tragi linie, indiferent cît de mare epavă morală erai!

Deşi nu era cazul, Judy Annivale părea să-şi închipuie că îl jignise pe Bush, şi era obositor de amabilă cu el. O dată sau de două ori, trebui să se refugieze în studioul său, lîngă bustul pe jumătate plămădit al lui Franklin. Şi, în ziua cînd urma să vină maşina după el, Judy îl urmă în studiou.
- Las-o baltă! aruncă el. Distingea moartea în ridurile din jurul gurii ei.
- Nu fii nesociabil, Ted! Vroiam să văd ce faci pe tărîm artistic. Îmi închipuiam cîndva că şi eu sînt artistă.
- Dacă vrei să te joci cu lutul meu, dă-i drumul, numai nu te ţine după mine! Încerci să-mi fii ca o mamă, sau ce?
- Chiar crezi că ţi-am arătat semne de mămoşenie, Ted?
Bush ridică din umeri. El n-avea nici o morală. Poate că lăsa să-i scape o ocazie bună, pe care mîine o va fi pierdut pentru totdeauna.
James Bush îşi iţi capul în hambar.
- Deci aici v-aţi băgat?
- Tocmai spuneam cît de mult admir talentele artistice ale lui Ted, Jim. Şi eu am fost mai demult un pic artistă, cînd eram fată. Sînt sigură că toate largile perspective ale trecutului prin care ai călătorit te-au ajutat, fără îndoială, foarte mult.
Poate să fi trecut o şoaptă de suspiciune prin creierul lui James Bush. Iritat, spuse:

- Prostii, băiatul n-a văzut mai nimic! Eşti la fel ca majoritatea oamenilor - se pare că nu-ţi dai seama cît de bătrîn e Pămîntul şi cît de puţin din trecut le e accesibil chiar şi mintalizatorilor.

- Of, nu-ncepe iar cu analogia aia cu ceasul, tată!

Bush mai auzise şi altă dată piesa asta.

Tatăl său însă bloca ieşirea. Chinuit, îi explică lui Judy o diagramă standard de manual şcolar, diagramă în care se presupunea că Pămîntul a fost creat la miezul nopţii. Urmau apoi lungile ore de întuneric fără nici o formă de viaţă, vremea focului, a unei atmosfere ostile şi a ploilor îndelungate, timpurile precambriene ale erei cryptozoice, despre care foarte puţine se ştiau sau se puteau şti. Perioada cambriană marca începutul fosilelor înregistrate, şi nu survenea pînă la ora zece de pe cadran. Reptilele uriaşe şi amfibienii îşi făceau apariţia odată cu perioada carboniferă în jurul orelor unsprezece şi dispăreau pe la douăsprezece fără un sfert. Apariţia omenirii se plasa cu douăsprezece secunde înainte de ora amiezei, iar timpul scurs din epoca de piatră pînă în prezent echivala cu o fracţiune de secundă.

- Asta şi înţelegeam eu prin perspective! făcu Judy pe deşteapta.

- Se pare că ţi-a scăpat esenţialul, draga mea. Toate aceste măreţe milioane de ani la care se referă cu atîta dărnicie călătoriimintali în convenţiile lor nu sînt decît ultimile zece minute de pe cadran. Omul e un lucru neînsemnat, scurta lui viaţă nu numai că s-a sfîrşit, dar a şi început în somn.

- Analogia cu ceasul e înşelătoare, interveni Bush. Nu lăsă loc pentru imensul viitor, de mai multe ori cît tot timpul care-a trecut. Ai impresia că ceasul ăsta al tău pune totul în perspectivă, dar în realitate îl distruge.

- Bine, dar viitorul nu-l putem vedea, nu?

Întrebarea era fără răspuns, cel puţin pentru un scurt răstimp.

CAPITOLUL7

PLUTONUL

Maşina îl lăsă pe Bush la centrul de instrucţie dimineaţa la 10.30. Pînă la amiază, hainele civile îi fuseseră luate, pentru a fi înlocuite cu o uniformă kaki aspră; capul îi fusese ras; se cufundase într-o baie dezinfectată rece; îi făcuseră vaccinuri împotriva febrei tifoide, a holerei şi tetanosului şi contra vărsatului; îl examinaseră să vadă dacă nu suferea de vreo boală venerică; i se înregistraseră amprentele digitale, retinale şi vocale, şi mărşăluise pe la sala de mese pentru un pînz gătit prost.

Cursul propriu-zis începu la orele 13.00 punct, iar de atunci şi pînă la sfîrşitul lunii dură aproape neîntrerupt.

Bush fu încorporat în Plutonul Zece, sub comanda unui anume sergent Pond. Pond îşi conduse oamenii printr-o succesiune de sarcini dificile sau de-a dreptul imposibile. Trebuiră să înveţe marşul şi chiar fuga în cadenţă. Trebuiră să înveţe răspunsul la ordine date de vocea omenească de la un sfert de milă distanţă, dacă o asemenea denumire ar fi fost potrivită pentru zgomotele emise de către sergentul Pond, care răcnea cu cel mai răguşit şi respingător timbru pe care-l avea. Fură siliţi să înveţe a escalada pereţi de cărămidă şi a cădea pe ferestrele etajelor superioare; să înveţe urcuşul pe frînghii şi trecutul prin iazuri cu apă stătută; să înveţe cum se sapă gropi absurd de adînci şi cum să se sugrume între ei; să împuşte şi să înjunghie, să înjure şi să asude, să mănînce gunoi şi să doarmă ca nişte morţi. Pentru început, o parte sardonică a creierului lui Bush se amuză ţinîndu-se la distanţă şi observîndu-i acţiunile. Din cînd în cînd, ieşea în faţă şi spunea: "Scopul acestui exerciţiu e de a te face să fii mai puţin un individ şi mai mult o maşină de executat ordine. Dacă treci podul ăsta de funii fără să cazi pe stîncile de sub el, ai să fii mai puţin uman decît ai fost înainte s-o fi încercat. Înfulecă dumicatul ăsta de plăcintă de leu-de-mare şi vei fi şi mai puţin artist decît

erai ieri". Dar latura sardonică a creierului lui Bush fu curînd amnesteziată de constanta activitate fără sens. Era prea obosit şi buimăcit pentru a-i mai înflori spiritul critic, iar vuietul gros al vocii lui Pond înăbuşea şoapta inteligenţei sale.

Cu toate acestea, era destul de lucid ca să nu remarce activităţile unora dintre camarazii săi recruţi. Majoritatea, marea majoritate, acceptau şi sufereau la fel ca el, lăsîndu-şi deoparte eul intim, găsind mai convenabil să îndure. Mai existau şi două mici minorităţi; una consta din acei nefericiţi ce nu se puteau despărţi de propria lor personalitate. Se prezentau la paradă tîrziu, cu ghetele prăfuite; nu puteau înghiţi mîncarea; o luau la stînga cînd restul coteau la dreapta; aproape că se înecau în bălţile împuţite; uneori, în loc să doarmă noaptea, plîngeau.

Cealaltă mică minoritate se autointitulase "Trupeţii Prăvăliei-de-maţe". Erau cei care se bucurau de insultele sergentului Pond, care se desfătau cu umilinţele din careul cazărmii, care se născuseră pentru a împunge manechine de zegras. Şi, în timpul liber, beau ca porcii, îi băteau pe membrii celeilalte minorităţi, vomau prin surprindere pe duşumea, îl lingeau în cur pe Pond şi, în genere, se comportau ca nişte eroi.

Mai furnizau şi coloana vertebrală şi spiritul plutonului, iar Bush avea să se întrebe mai tîrziu dacă ar fi supravieţuit întregului curs nefiind animat de dorinţa de a se dovedi la fel de bun şi de dur ca ei.

Îşi dădu toată silinţa şi reuşi să strălucească în tot restul cursului, mai ales în poligonul de trageri, unde plutonul se cocea în fiecare luni şi joi dimineaţă, într-un decor arid. Aici, învăţară să tragă cu arme luminice, care poate (sau, mai probabil, poate că nu) aveau să devină piese standard ale echipajului lor ulterior. Armele luminice lansau fascicule pulsatorii de lumină coerentă ce puteau arde o mică gaură neagră şi curată drept printr-un om aflat la jumătatea de milă. Dar nu atît potenţialul ucigaş, cît latura artistică a armei îl atrăgea pe Bush. Ţeava aceea suplă de metal funcţiona cu substanţa de bază a tuturor pictorilor, lumina: o ordona, o organiza; laserul de rubin pe care-l conţinea scuipa lumina într-un interval de cîteva milisecunde, propulsînd-o în raze paralele, monocrome, spre ţinută. În timp ce Bush îşi pîrjolea panourile simţea că se dedă unicului scop artistic ce-i rămăsese omului în timpul stării de urgenţă.

Printre toate marşurile, urmăririle şi luptele simulate cărora le era supus Plutonul Zece, aveau loc şi lecturi pe diferite subiecte. Atunci plutonul se aşeza pe bănci, într-o binecuvîntată pace momentană, iar Bush profita uneori de aceste perioade pentru a se întreba care o fi fost scopul cursului.

În mod vizibil, fusese compilat în grabă din alte cursuri militare consacrate, dar nu putea vedea că ar avea prea mare legătură cu viitorul său de agent, aşa cum îi fusese schiţat. Aprecia că e înjosit sistematic, şi poate cu mai multă eficienţă decît Trupeţii Prăvăliei-de-maţe, care încasau cu bucurie toate pedepsele cît vezi cu ochii. Pur şi simplu nu reuşea să înţeleagă ţelul; iar apoi îşi dădu seama ce însemnau toate acestea pentru subminte: ştiind cîte parale făcea, aceasta avea să fie mai uşor făcută de ruşine şi înfrîntă, acceptînd mai uşor moartea atunci cînd urma să i se ordone.

Dar asta era o prostie, pentru că... Datoria lor nu era să moară. Ura pe care le-o injecta sergentul Pond timp de douăsprezece ore pe zi avea menirea de-a-i ajuta să sufere, nu să moară. Submintea era alimentată cu otravă - şi nimeni nu protesta! Trebuiau să fie nebuni. Iar această conspiraţie nu era o anomalie proprie regimului generalului Bolt; era ubicuă, eternă. Oamenii se otrăviseră dintotdeauna pe ei înşişi în acest fel, făcîndu-se să fie aspri la purtare, tulburi la minte, goi de individualitate. Ca artist, fusese mereu singur. Acum, pentru prima oară, era înconjurat de semenii săi, şi putea să vadă înlăuntrul lor. Aveau ferestre pe piepturi. Acolo înăuntru se mişca oarece, cătînd afară pe fereastră; geamurile erau ceţoase, aburite de respiraţia ce era trasă în piept printre bureţii plămînilor; era greu de văzut. Una dintre făpturile dinăuntru scria pe geam cu un deget. Era un apel de ajutor, ceva explicînd sănătatea mintală a întregii omeniri, dar literele nu numai că erau scrise invers, dar se înşirau şi de la coadă la cap. Bush era cît pe-aci să le descifreze, cînd...

Fu strigat pe nume, şi se ridică brusc.

Fu strigat pe nume, şi adormise!

- Bush, ai zece secunde ca să răspunzi la întrebare.

Un ofiţer roşu la faţă, un anume căpitan Stanhope, stătea lîngă tabla neagră, privindu-l aprig pe Bush. Restul camarazilor se întorseseră să privească, iar Trupeţii rînjeau şi-şi dădeau coate.

- Vena carotidă! îi şopti careva lui Bush.

- Vena carotidă, domnule, repetă Bush, agăţîndu-se de un pai.

Plutonul se zgudui de rîs. Trupeţii aproape căzură pe jos de veselie.

Stanhope lătră să fie linişte. Odată plutonul redus la tăcere, zise:

- Bine, Bush, te întrebasem la ce-s bune carotele. Ai vrut să fii comic. Mă ocup eu de tine mai încolo.

Bush aruncă o privire de ură spre inimoşii săi colegi.

După ore se îndreptă spre căpitan, în timp ce restul plutonului

se bulucea afară, şi stătu rigid în poziţie drepţi pînă ce ofiţerul catadicsi să-l ia în semă.

- Ai vrut să fii comic pe socoteala mea.
- Nu, domnule. Adormisem.
- Adormiseşi! Cum adică, adormiseşi, în timp ce vorbeam eu?
- Sînt extenuat, domnule. Se aleargă prea mult la cursul ăsta.
- Ce-ai fost în vremurile dinainte de revoluţie?
- Artist, domnule. Făceam grupaje şi altele de soiul ăla.
- Aha. Cum te numeşti?
- Bush, domnule.
- Asta o ştiu. Numele întreg, vreau să zic.
- Edward Bush.
- Atunci îţi cunosc opera, se înmuie uşor Stanhope. Eu am fost arhitect, înainte de-a fi dispărut nevoia de arhitectură. Am admirat unele din lucrările dumitale. Îmi plăceau grupajele, mai ales cel pe care l-ai făcut pentru staţia Southall; seria spaţio-cinetică pe care ai realizat-o a fost o revelaţie. Am... am avut... o carte despre creaţia dumitale, cu ilustraţii.
- Cea scrisă de Branquier?
- Aşa-l chema, Branquier. Ei bine, mă bucur să te-ntîlnesc, deşi aş fi preferat nu în decorul şi condiţiile astea. Eşti şi călător-mintal expert, am auzit.
- Am început de multă vreme.
- N-ar trebui să te aflu la un asemenea curs! N-ai fost ales pentru mintalizări de către Wenlock în persoană?
- S-ar putea ca şi ăsta să fie unul din motivele pentru care mă aflu aici.
- Mm. Înţeleg. Ce părere ai despre controversa Wenlock-Silverstone? N-aia impresia că ortodoxia lui Wenlock ar putea foarte bine să fie un mit şi că, de fapt, Silverstone ar avea multe de oferit dacă partea dinspre el a problemei n-ar fi deformată? S-au emis atîtea supoziţii vis-a-vis de fapte, nu crezi?
- Nu ştiu, domnule. Nu ştiu nimic despre asta.

Stanhope zîmbi.

- Acum s-au dus. Poţi să-mi vorbeşti fără teamă. Absolut sincer, regimul greşeşte radical vînîndu-l pe Silverstone, nu? Ce părere ai?
- Cum spuneam, domnule, e un curs dur. Nu mai pot gîndi. Nu am păreri.
- Dar ca artist, într-o problemă vitală cum e cea a lui Silverstone, ar trebui să ai păreri foarte ferme.
- Nu, nici una, domnule. Băşici pe mîini şi picioare, domnule; nici o părere.

Stanhope se ridică.
- Bush, liber - şi data viitoare cînd te mai prind moţăind la lecţiile mele, ai s-o-ncurci rău.
Bush se îndreptă, greoi şi cu pasul apăsat. Pe dinăuntru, rîdea şi cînta. N-aveau ticăloşii să-l prindă atît de uşor!
Acum însă îşi punea multe întrebări despre ştirea că regimul îl urmărea pe Silverstone. Suna autentic. Şi de ce să-i intereseze oare părerile *lui* faţă de acest subiect?
În acel moment, mai avea doar două săptămîni pînă să afle, dar acele două săptămîni se lungiră la nesfîrşit în timp ce cursul îşi vedea de drumul său fără ţintă. Ca un tip antisocial ce era, Bush nu găsi viaţa de cazarmă cu nimic mai plăcută cînd deveni limpede că ciocnirea lui cu Stanhope îl făcuse un fel de favorit al trupeţilor.
- I-ascultă, colega! Cum o mai duce bătrînii morcovi? strigau ei, cu mitocănească voie-bună, fără să se sature vreodată de răspunsul lui desfrînat.
În cele din urmă, ultimul manechin de paie fu înjunghiat, ultimul discurs agramat despre a vedea fără a fi văzut fu ascultat, ultimul kilometru alergat. Plutonul Zece ieşi la testele finale, urmate de întrevederile personale, soldatul singur în paraditele barăci de studiu împreună cu doi ofiţeri.
Bush se găsi cu un ofiţer chel, căpitanul Howes, şi căpitanul Stanhope.
- Poţi lua loc, îl invită Stanhope. Îţi vom pune o serie de întrebări, doar ca să-ţi verificăm cunoştinţele şi viteza de reacţie. Care e greşeala în următoarea propoziţie: "Natura şi legile naturii zac ascunse în noapte. Dumnezeu a spus să fie Newton şi a fost lumină"?
- E un citat corect din nu ştiu ce poet - Pope? Dar nu e adevărat. Nu există Dumnezeu, iar Newton nu a luminat atît de mult pe cît credea generaţia lui.
- Care e greşeala în propoziţie: "Regimul greşesc persecutîndu-l pe Silverstone"?
- Substantivele colective trebuiesc urmate de verb la singular.
Stanhope se încruntă:
- Şi altceva?
- Nu ştiu.
- De ce nu ştii?
- Ce regim? Care Silverstone? Nu ştiu.
- Următoarea întrebare.
Continuară printr-un labirint de banalităţi, căpitanii

interogîndu-l cu rîndul şi aşezînd privirea posomorîtă spre Bush în timp ce se odihneau. Într-un tîrziu, farsa luă sfîrşit.

Căpitanul Howes îşi drese vocea şi spuse:

- Cadet Edward Bush, avem plăcerea să spunem că ai luat examenul. Îţi acordăm un scor de circa optzeci şi nouă la sută, cu observaţia că ai o personalitate instabilă într-o misiune specială în trecut, peste cîteva zile.

- Ce fel de misiune?

Howes rîse neconvingător. Era un om masiv, fără să arate rău, şi părea să se controleze mai bine decît Stanhope.

- Ei, haide, ţi-a ajuns ziua de azi! Relaxează-te, Bush! Cursul s-a terminat. Căpitanul Stanhope şi cu mine te aşteptăm din nou aici mîine dimineaţă la nouă treizeci, ca să-ţi dăm toate informaţiile. Pînă atunci, te poţi duce să sărbătoreşti!

Se aplecă şi scoase din sertarul biroului o sticlă, pe care i-o întinse solemn lui Bush.

- Să nu-ţi închipui că regimul nu are timp pentru distracţii, Bush, sau nici un simţ al părţilor plăcute ale vieţii. Du-te să te distrezi şi primeşte acest cadou, cu complimente de la ofiţerii cursului.

Odată plecaţi cei doi, Bush cercetă sticla de băutură cu o oarecare curiozitate. Avea o etichetă mare ecosez pe care scria: "Black Wombat Special: Whisky Veritabil din Orez Sudindian, Distilat la Madras după o Reţetă Interzisă". Deşurubă căpăcelul de metal şi mirosi prudent. Îl străbătu un fior.

Ascunzînd sticla în tunică, se înapoie cu ea la dormitor.

Trupeţii Prăvăliei-de-maţe sărbătoreau deja încheierea cursului, sorbind băuturi cu miros greu de răşină din căni mici. Îl salutară pe Bush cu o ovaţie şi aluzii răutăcioase la vena carotidă. Sortiţi să înceapă o viaţă nouă ca membri ai nou- formatei poliţii a călătoriilor-mintale, lucrînd în haine civile, aveau o săptămînă liberă începînd de a doua zi. Jurau să petreacă întreaga permisie beţi.

Bush le prezenta "Whisky-ul o după Reţetă Interzisă". În timp ce se aşeza alături de ei, constată că printre ceilalţi se afla şi sergentul Pond, Pond, cel ale cărui cele mai blînde vorbe în ultima lună fuseseră acelea de a-i înjura ca pe o turmă împuţită de cămile zdrenţuite şi pline de sînge, Pond, cel care lătra la ei ca un dulău turbat şi-i alerga ca un ogar.

Pond îl cuprinse pe Bush cu braţul:

- Voi furăţ' ăl mai bun ploton a meu, băeţii! Ce-o să mă fac io

fără voi? Altă ploaie nespălată de recruţi vin mîine, să le trebuiască să-i şterg io la nas toată vremea! Voi s'teţ' pretenii mei!

Scrîşnind din dinţi, Bush turnă puţină Reţetă Interzisă peste lichidul brun aflat deja în căniţa lui Pond.

- Ej-cel mai bun preten a meu, Bush, spuse sergentul. Glasul său maltratat, pîrîind în ralenti, abia putea fi auzit peste muzica orchestrei care tocmai începea, cîţiva dintre băieţii cei mai isteţi sau mai tălîmbi apucîndu-se să fluiere, să strige, să cînte şi să bată un ritm grosolan în coşurile de gunoi, tinete şi alte instrumente. Întorcîndu-se, Bush trase o duşcă de Black Wombat şi într-o clipă fu pe trei sferturi beat.

După patru ore, aproape toţi bărbaţii din dormitor căzuseră într- o torpoare tîmpă. Pond dispăruse pe trei cărări în noapte, iar ostaşii fie căzuseră în paturi, fie fuseseră aruncaţi acolo de camarazii mai inimoşi. Un băiat stătea singur în picioare la celălalt capăt al încăperii, lîngă o fereastră larg deschisă, continuînd să ţină în mînă o sticlă şi cîntînd un cîntec deochiat.

"...Dar felul cum îl luă pe majordon
Fu ăl mai spurcat fel din toate..."

Într-un tîrziu nu mai domni decît întunericul şi liniştea. Bush stătea culcat în patul său, ţinîndu-l treaz un sentiment de teroare în care plutea o familiaritate iluzorie.

- Doar nu mor, nu-i aşa? şopti. Putea auzi voci. În jurul patului său păreau să fie patru oameni, doi în haine albe, doi în negre. Unul dintre ei spuse:

- Nu poate înţelege o vorbă din ce spui; totul e orientat spre propriile lui nevoi. Îşi închipuie că e într-un loc, poate în alt timp. nu-i oare o insectă condamnată?

Gîndul la insecte îl imboldi pe Bush să se ridice în capul oaselor. Încăperea întunecoasă şi respingătoare, plină de trupuri fără simţire, se întindea în toate direcţiile. Cei patru continuau să stea lîngă patul lui. Luîndu-şi în derîdere fantasma, întrebă:

- Da' unde-oţi crede voi că sînt, stricaţilor?

- Linişte! îl admonestă una dintre fantome. Ai să-i trezeşti pe ceilalţi din garderobă. Suferi de anoxie, cu halucinaţii banale.

- Dar fereastra e deschisă! protestă Bush. Unde ne aflăm, la urma urmei?

- Spitalul de Boli Mintale Garfield. Avem grijă de tine; te crezi un ou amniotic.

- Praful s-a ales de întîlnirea voastră, replică el. Se lăsă la loc,

copleşit de senzaţiile de beţie şi zădărnicie. Oamenii aceştia nu puteau face nimic pentru el, sau lui. Pe pernă, îl aştepta un puţ de somn, căscat.

A doua zi dimineaţă se prezentă la timp în baraca de studiu, deşi avea capul cît o baniţă. Howes şi Stanhope sosiră după cîteva minute. Purtau haine civile. Cursul se încheiase - pînă avea să înceapă următorul. În careu, Plutonul Zece, scos din formaţie, se învîrtea în ţinute nefamiliare, băieţii despărţindu-se de casă sau de îndatoriri, urlînd unul la altul trivialităţi de rămas bun.

Ofiţerii se aşezaseră pe banchetă lîngă Bush, iar Stanhope începu să vorbească pe un ton preocupat.

-Ştim că vei fi onorat de misiunea la care s-a gîndit guvernul pentru dumneata. Oricum, înainte de-a-ţi spune în ce constă, găsim de cuviinţă să-ţi dăm cîteva informaţii mai generale.

Continuă:

- Trăim o perioadă de mare nesiguranţă, atît naţională cît şi internaţională, după cum de-acum ştii. Noua teorie a spaţio-timpului a răsturnat *status quo*-ul. Astfel stau lucrurile îndeosebi în Vest; America şi Europa, care din motive istorice au fost întotdeauna zonele cele mai conştiente-de-timp. În Est, situaţia se prezintă cam la fel, ca de obicei. Durata înseamnă cu totul altceva pentru un chinez sau indian decît pentru noi.

Generalul Peregrine Bolt a trebuit să pună picioru-n prag şi să ia puterea pentru că ţara asta a noastră era pe marginea prăpastiei ruinei economice. Va fi nevoie de o mînă de fier, multă vreme, pînă ne adaptăm la noile condiţii - între timp, ne aflăm în poziţia paradoxală de a trebui să acceptăm ajutoare din Est.

Capul dureros al lui Bush îl îndemnă să spună:

- De unde şi Black Wombat Special-ul, bănuiesc.

Observă că Stanhope nu afişa nici o expresie, cîtă vreme Howes sesiză aluzia.

- Ai să vezi că e absolut necesar ca nici o disfuncţie nouă să nu apară pentru a perturba ordinea pe care încercăm s-o construim.

- La ce fel de disfuncţii vă referiţi?

Stanhone se arătă stînjenit, iar Howes spuse:

- Ideile sînt uneori mai rele decît revoltele armate. Ca intelectual, ar trebui să ştii asta.

- Nu sînt intelectual.

- Scuză-mă. Dacă am presupune că s-ar putea arunca acum o idee conflictuală despre natura timpului? Ne-ar putea arunca înapoi, acolo unde ne aflam acum cîteva luni.

Înţelegerea începu să se infiltreze în capul lui Bush. Aceşti doi

oameni păreau atît de inofensivi, atît de *marginali* (iar Stanhope chiar nu era deosebit de deştept); dar şedeau acolo ca doi unchi răi lîngă patul unui copil bolnav, spunîndu-i basme înfricoşătoare care ar putea dezvălui întregul secret al... al temerilor regimului şi, prin urmare, şi ale lui Bolt; al nevrozelor epocii... Pe chipul lui Howes se citea ceva care trezea acest simţămînt; era pe cît de franc îndrăznea şi, totodată, ascundea ceva: dilema clasică a unui om inteligent într-o societate totalitară.

Howes îi spuse lui Bush:

- Vezi, e vorba de timp. Tot ceea ce e omul, tot ceea ce a clădit el - deşi, cum spune căpitanul Stanhope, asta-i mai adevărat pentru Vest decît pentru Est - se fundamentează pe ideea că timpul e unidirecţional: ca fluxul de apă printr-o vană de scurgere, să zicem? Dar asta era ideea pe care o inventase omul, şi puţinul pe care-l ştia din adevăr l-a ţinut reprimat în beciurile negre ale făpturii lui, în subminte, cum o numim. Din cînd în cînd, insinuări ale adevărului se strecurau afară, să-l sperie. Experienţele precognitive sau visurile, percepţiile extrasenzoriale, senzaţia de *déja vu,* şi aşa mai departe - aproape tot ceea ce a putut fi vreodată respins ca însemnînd magie sau superstiţie - erau asemenea scăpări şi contraziceau în mod direct preţioasa teorie a timpului unidirecţional. Motiv din care au fost luate în rîs cu atîta patimă.

- Şi care e alternativa dumneavoastră faţă de timpul unidirecţional?

- Timpul co-continuu. Ştii asta. O crezi. Ai parcurs disciplina Wenlock. Spaţio-timpul fiind ceea ce e, trecutul şi prezentul se situează la paritate în termeni energetici. Imaginează-ţi o lume fără trăsături, fără zi sau noapte, fără procese organice: în aşa ceva nu am avea nici o bază pentru vreun concept al timpului, nici măcar unul incorect, ca unidirecţionalismul, pentru că nu ar exista nici o cale de a stabili diferenţele de timp dintr-un punct de vedere omenesc. Eroarea, însuşi conceptul fluxului temporal, face parte din conştiinţa umană, nu din universul extern: cazul care ne face să vorbim despre călătorie-mintală mai curînd decît despre călătorie-temporală, aşa cum ar fi preferat iniţial unii. În asta constă descoperirea lui Wenlock şi ne dă o bază pe care să putem lucra. Orice alte teorii rivale trebuie zdrobite, pentru cazul că ne aruncă înapoi în haos.

- Şi pariez că există şi teorii rivale, nu? Ştia ce urma încă înainte ca Stanhope să-i fi răspuns (acesta era domeniul său, lumea securităţii, cu atît mai simplă decît tărîmul speculaţiei):

- Ştii bine că se susţin şi teorii rivale. Renegatul Silverstone, cîndva coleg cu Wenlock, emite absurdităţi primejdioase şi înşelătoare.

- Erezie, mm?

- Nu glumi, Bush. Nu erezie, ci trădare. Silverstone e vinovat de trădare pentru a fi lansat idei calculate spre a aduce atingere securităţii Statului. Trebuie să fie eliminat.

Bush bănuia ce urmează. Pînă şi nebunii care-l vizitau noaptea ar fi putut ghici. Prin însuşi felul său de a gîndi, Silverstone ar fi fost un înzestrat călător-mintal. Regimul avea nevoie de un altul ca el pentru a-l eradica - iar Bush era un altul ca el.

Howes citi fără îndoială expresia de pe faţa lui Bush, căci spuse:

- Aceasta este misiunea dumitale, Bush, şi sper să te dovedeşti vrednic de onoarea ce ţi se acordă. Trebuie să-l vînezi pe Silverstone şi să-l ucizi. Ştim că bîntuie pe undeva prin timp, probabil sub un nume de împrumut; îţi vom da toată asistenţa necesară.

Deschizînd servieta pe care o ţinea în ambele mîini, scoase la iveală un dosar voluminos şi i-l întinse lui Bush.

- Ţi se va da o permisie de patruzeci şi opt de ore, după care vei fi echipat şi trimis să mintalizezi pînă-l vei găsi pe trădătorul Silverstone. O să avem grijă ca tatăl dumitale să nu ducă lipsă de nimic; va aprecia Black Wombat-ul. Vei studia aceste documente şi te vei familiariza cu cazul lui Silverstone în toate privinţele cu putinţă... cu excepţia aceleia de a adopta dumneata însuţi teoriile trădătoare ale individului.

Percepînd o nuanţă de ironie în glasul lui Howes, Bush ridică privirea, dar ofiţerul se uita la el cu un chip lipsit de expresie, aşa că Bush reveni cu ochii la dosar. Deasupra acestuia era depusă o fotografie a lui Silverstone, una din puţinele existente. Prezenta un bărbat cu păr alb, lung şi lăţos, şi mustaţă căruntă neîngrijită. Avea nasul prelung şi arcuit. Deşi, în fotografie, ochii îi erau serioşi şi preocupaţi, o părere de zîmbet plutea pe buze. Cînd Bush îl văzuse pentru ultima oară, părul îi era tuns şi cănit, iar mustaţa rasă; dar nu-i fu greu deloc să-l recunoască pe Stein.

- Am să văd ce pot face, domnilor, spuse el. Misiunea îmi va face plăcere.

Căpitanii se ridicară şi-i strînseră mîna.

CAPITOLUL 8

UN MESAJ DE LA WILLIAM WORDSWORTH

Un camion rablagit îl luă pe Bush de la cazarmă şi îl lăsă acasă la tatăl său. Pe lîngă trusă, mai căra cu el o jumătate de ladă de Black Wombat Special, cadou de la guvernul recunoscător.

Rămase pe caldărîm, privind camionul ce se îndepărta. Primăvara se scufundase într-o vară prăfuită. Camionul abia dacă putea să se tîrască prin praful drumului. Dacă serviciile municipale nu se reorganizau cît de curînd, toată strada avea să se desfunde. Iarbă şi bălării creşteau de-a lungul bordurilor. În grădina dentistului, cioturile cireşilor erau ascunse într-o junglă de pătrunjel şi urzici, ca nişte ofrande ale schimbării unidirecţionale.

Bush stătu pe loc, gustînd senzaţia de a fi departe de oribila viaţă a Plutonului Zece. Semăna mai degrabă cu evadarea dintr-o cămaşă de forţă. Încă nu putea să intre în căsuţă; arăta prea strîmtă, iar el avea nevoie de timp ca să respire. Avea nevoie de timp să respire... Izbucni în rîs, gîndindu-se la un mobil pe care să-l poată plăsmui, cu cioburi de metal lucitor reprezentînd minutele şi secundele în curs de-a fi pompate printr-o pereche de colivii pentru păsări. Ar fi fost un mărunţiş la care să lucreze, pînă-i revenea darul.

Ascunzînd lădiţa cu whisky printre frunzele de pătrunjel porni pe stradă în direcţia pe care o urmase camionul. Nu se zărea nimeni. Scena era incoloră. Se gîndea la sex. Încercă să şi le aducă aminte pe doamna Annivale şi pe Ann, dar abia dacă le putu reconstitui feţele. De-a lungul ultimei luni, fusese atît de greu muncit încît îl părăsiseră toate pornirile sexuale; pînă şi viziunea unui picior îndoit ospitalier şi a coapsei încetase să-l mai chi-

nuiască. Demenţa disciplinei militare însemnase pentru el un semnal că omenirea era bolnavă la modul profund; altminteri, cum să fi putut tolera generaţii întregi acea înăbuşire a voinţei individuale? Cunoştea acum o răsplată ce provenea din această asceză aspră.

Se plimbă pe străzile lăturalnice, găsi un iaz vechi în capătul uneia, se minună că nu şi-l putea aminti. Rămase cu privirea în apele lui noroioase, încărcate de vechituri, ghete scufundate, roţi şi cutii de conserve.

Din apropiere se auziră voci. O clădire în ruine se înălţa lîngă baltă; glasurile păreau să provină de acolo. Bush începuse să le asculte, cînd prinse rostirea numelui Bolt.

- Am face mai bine să dăm drumul tratamentului, ce ziceţi?

- Pînă n-o face Bolt!

- Cu cît mai repede, cu-atît mai bine. Azi după-amiază, dacă reuşim să transmitem mesajul; nu ne ţine pe loc decît lipsa banilor. Am să obţin eu contactul.

Pomeniră un alt nume. Treason? Sau, poate, Gleason.

Bush se apropia prudent de clădirea dărăpănată şi privi printr-un geam murdar. În penumbră, doi negri stăteau de vorbă cu doi albi. Deodată îi fu cumplit de frică să nu-l prindă. Îndepărtîndu-se tăcut de iaz, o luă la fugă şi nu se opri pînă n-ajunse, gîfîind, în faţa cabinetului stomatologic. La vremea aceea, nu mai era sigur dacă văzuse într-adevăr ceea ce i se păruse că vede, sau dacă nu cumva îi jucau nervii vreun renghi. Era puţin răvăşit de moartea mamei lui, şi avea nevoie să plece de-acolo.

Luîndu-şi trusa şi lada cu whisky, intră grăbit în casă.

James Bush destupă o sticlă de whisky indian, turnă o porţie pentru doamna Annivale, una pentru Bush şi una sieşi, şi-şi ascultă posac fiul în timp ce-i vorbea despre noua viaţă activă în care era pe cale să se angajeze. Fusese instruit să nu amintească de Silverstone. Le spuse că avea să patruleze prin trecut, declară că zilele de lenevie se sfîrşiseră, că de-acum încolo va fi un om de acţiune, înflăcărîndu-se, agitîndu-şi braţele.

-Cu tine au reuşit! exclamă bătrînul. Doar o lună, şi au reuşit! Te-au ras în cap şi ţi-au luat odată cu părul şi inteligenţa! Ce- ai ajuns să fii? Tu vorbeşti de acţiune! Acţiunea nu-nseamnă nimic, vax!

- Dumneata mai curînd ai zăcea beat turtă decît să acţionezi!

- Zău că da! Deşi nu cu poşirca asta indiană, de preferinţă. Păcat că eşti analfabet, altfel şi-ai aminti ce-a spus Wordsworth!

- La dracu' cu blestematul de Wordsworth!

- Am să-ţi spun eu ce-a zis blestematul de Wordsworth!

- Nu vreau să ştiu ce-a zis!
- Ba am să-ţi spun, totuşi!
Se ridică, începînd să ţipe la Bush. Bush sări în picioare şi-şi apucă tatăl de încheieturile mîinilor. Se priviră aruncînd văpăi din ochi, în timp ce bătrînul recita:

"Acţiunea e trecătoare - un pas, un pumn,
Mişcarea unui muşchi, încoace sau încolo -
S-a făcut, şi golul îi ia locul.
Ne întrebăm unul pe altul ca oamenii trădaţi:
Suferinţa-i permanentă, obscură şi întunecoasă,
Şi umbreşte firea nesfîrşirii".

- De-asta ce mai zici, ai?
- Prostii unidirecţionale nenorocite!
Împingîndu-şi tatăl, ieşi clătinat din cameră. Avea să-i păcălească pe toţi. Nu-şi dădeau seama că tot ceea ce se întîmpla făcea parte din a fi artist. Wordsworth ar fi trebuit să aibă destul bun simţ ca să-şi recunoască propria eroare: acţiunea era tot atîta parte a suferinţei ca şi lipsa acţiunii.
În lipsa acţiunii din următoarele două zile, găsi un alt imbold de-a suferi. Se lăsase luat de valul evenimentelor, îşi spunea, nu numai pentru că ar fi putut funcţiona în avantajul său, dar şi pentru că făcînd-o cîştiga o oarecare siguranţă pentru bătrîn. Dacă însă patronajul conducerii nu se extindea dincolo de whisky, mult n-avea să-i ajute; de fapt, îşi înscrisese tatăl pe o abruptă pantă descendentă.
În momentul cînd treceau cu toţii la a doua sticlă de Balck Wombat, James Bush deschise televizorul. O privelişte campestră paşnică se închegă pe ecran; peste ea era supra-impresionat un mesaj: "Nu părăsiţi aparatele; urmează un comunicat de mare importanţă"; o fanfară militară cînta.
- Trădare! exclamă Bush. Căzu în genunchi în faţa aparatului, moşmondind la butoane.
Apăru un om cu două capete. În timp ce Bush umbla la comenzi, se contopiră într-unul singur, spunînd:
- Ca urmare a tulburărilor grave de pe tot cuprinsul ţării, aseară s-a decretat legea marţială în toate marile oraşe. Aşa- numitul guvern al generalului Bolt s-a dovedit incapabil. Azi dimineaţă, reprezentaţi ai Partidului Acţiunii Populare au ocupat sediul guvernului printr-o intervenţie militară. Bunăstarea ţării noastre se află acum îi mîinile amiralului Gleason, care va exercita comanda completă asupra guvernului şi forţelor armate, implicînd

restauraţia procedurilor guvernamentale normale. Amiralul Gleason se va adresa acum naţiunii. Amiralul Gleason!

Într-un tumult de tobe, imaginea se comută pe o încăpere în care un bătrîn lat în umeri, îmbrăcat în uniformă, stătea la un birou. Obiectivul transfocă pînă nu-i mai cuprinse decît capul şi umerii. Avea o faţă greoaie şi inflexibilă, a cărei expresie nu se modifică în timpul scurtului său discurs. Fălcile lui late şi agresive muşcau propoziţiile ce-i ieşeau pe gură, cîtă vreme tonul acestora păstra o amintire a mîrîitului sergentului Pond.

- Trăim într-o nesigură perioadă de tranziţie. Trebuie să acceptăm cu toţii restricţii severe dacă vrem să trecem cu succes prin următorul an critic. Acţiunea Populară, partidul pe care îl reprezint, a păşit în arenă pentru a asigura rezolvarea cu succes a greutăţilor prin care trece naţiunea. Regimul corupt pe care l-am răsturnat ne-a ascuns în ce faliment eram. Generalul Bolt a fost un trădător. Avem dovezi documentate că urma să fugă în India, luînd cu el capitalul acumulat ilegal şi opere de artă. Am avut dureroasa datorie de a fi martor al execuţiei generalului Bolt aseară, îndeplinită pe deplin temei legal spre binele poporului acestei naţiuni.

Vă cer să-mi acordaţi tot sprijinul dumneavoastră. Acţiunea e partidul poporului, dar Acţiunea nu poate tolera nici un fel de activităţi greşit orientate din partea poporului în aceste momente grave. Toţi trădătorii care l-au sprijinit pe Bolt vor compărea în faţa judeçăţii peste cîteva zile; vi se cere să colaboraţi la ares - tarea lor. N-am să vorbesc pe ocolite. Trebuie să vă spun că avem duşmani în afara ţării care ar profita cu bucurie de aceste clipe de slăbiciune în defavoarea noastră. Cu cît reuşim să lichidăm mai curînd duşmanii din interiorul graniţelor, cu atît mai curînd vom putea impune o pace puternică, naţională şi internaţională.

Fie ca formula Unitate prin Acţiune să fie cuvîntul nostru de ordine. Uniţi, vom învinge toate greutăţile.

Ultimile cuvinte stîrniră iar ropotul de tobe. Gleason rămase aruncînd flăcări din ochi spre cameră, fără să clipească o dată măcar, pînă ce imaginea se şterse, iar James Bush întinse mîna peste umărul său şi stinse televizorul.

- După cum sună, o să fie mai rău decît Bolt, spuse amărîtă doamna Annivale.

- Bolt era unul dintre moderaţi, completă James. Asta o să facă praf toată călătoria-mintală, stai numai să vezi!

Îşi murmură avertismentul pe un ton răutăcios care îl jigni pe Bush numaidecît.

- Să sperăm, dar, că Acţiunea e trecătoare, tată, cum clama bătrînului poet!

Atmosfera din casă era prea claustrofobică; studioul încă mai era un dezastru, de cînd îl devastase. Cu capul îngreunat de băutură, se duse să facă o plimbare, fără ţintă. Indiferent cine era şeful în muşuroi, treaba lui continua să fie aceea de a-l omorî pe Silverstone - doar dacă nu cumva Howes şi Stanhope îi dădeau ordine noi. Pe negîndite, se pomeni îndreptîndu-se iarăşi spre balta cu apă stătută. Clădirea ruinată se înălţa tăcută şi sinistră; chiar îi auzise oare pe oamenii aceia complotînd asasinarea lui Bolt, sau incidentul nu fusese decît un soi de precogniţie stranie?

Calmat, Bush se opri pe malul plin de gunoaie, privind la o pereche de broaşte ce se tîrau afară din apă cu mişcări amintindu-i de peştii pulmonaţi din devonian. Clădea, în minte, uriaşe SKG-uri scenice cu titluri grandioase, cum ar fi *"Cursul evoluţiei"*, în care înotătoarele se mişcau şi se transformau în picioare care se preschimbau în aripi ce se prefăceau în valuri ce deveneau înotătoare.

În intervalul cuvenit, propriile lui comutări mintale, misterioase şi, posibil, ciclice, intrară într-o altă fază. Camionul reveni să-l ia; permisia i se încheiase. Îşi luă rămas-bun de la tatăl său şi de la doamna Annivale şi urcă în maşină. Totul, însă, era prea îndepărtat. Puteau fi şi ei foarte bine nişte simple modele în straturile de lumină solară comprimată. Părea să se cufunde deja în primele stadii ale stării hipnagogice pe care o presupunea disciplina Wenlock.

Şi, în ciudata şi brutala mizerie în care conspira la cazarmă, tot îndepărtat şi retras era.

În timp ce intrau în careul familiar şi poarta se închidea în urma lor, Bush văzu că acolo se aflau deja siluete umbrite din viitor. Locul era supravegheat; se întreba însă dacă aşteptau prăbuşirea sau supravieţuirea noului regim.

Coborînd din camion, se opri un moment să privească un pluton ce trecea pe-alături. Era una dintre subunităţile noi, formate cu doar două zile în urmă, şi încă mai aveau de învăţat secretul deplasării în formaţie. Sergentul Pond, în forma sa cea mai dură şi mai spurcată la gură, îi speria pe recruţi de mama focului, într-o onestă încercare de-a-i transforma în automate. Bolt, Gleason sau indiferent cine, Pond îşi păstra asigurată mica sa parcelă proprie de tiranie.

Plutonul se opri stîngaci la comanda lui. Unui recrut îi căzu boneta. Bush îl privi cu ochi mari. Recunoscu chipul rîios. Nu mai semăna - ras în cap, era greu să fie sigur - dar, la urma urmei, regimul lua cu arcanul hoinarii din trecut... Fără îndoială, era Lenny, năduşind în noul pluton al lui Pond.

Bush menţionă problema cînd ajunse în faţa lui Howes. Căpitanul dădu din cap, îi lătră o comandă unui caporal ce stătea alături, iar după cinci minute Lenny stătea ţeapăn în propria lui versiune a poziţie drepţi, în faţa lor, cu obrajii scobiţi adînc, cu ochii lunecîndu-i neliniştiţi de la Howes la Bush şi iar la Howes.

Fusese prins în jurasicul timpuriu, de către o patrulă în civil. "făcînd dezordine". Îl aduseră cu ei înapoi; restul bandei scăpase.

Lenny negă că ar fi ştiut ceva despre Stein. Howes îl chemă pe Stanhope, de vreme ce chestiunea ţinea de resortul securităţii. Cei doi căpitani, Bush, Lenny şi escorta acestuia străbătură culoarul pînă la o cameră mică şi goală. Lenny începu să ţipe şi să protesteze de cum aruncă o privire în încăpere. Pe pereţi şi podea se vedeau pete de sînge. Într-un colţ stăteau rezemate nişte crose de golf îndoite. Howes îşi ceru scuze şi plecă. Escorta se postă în faţa uşii.

Gura lui Stanhope luase o formă înspăimîntătoate. Ridică una din crose şi-i arătă lui Bush ce să facă cu ea. Lenny gemu şi se prăbuşi pe jos. Bush apucă mînerul, umezit de mîna lui Stanhope. Îl repezi în coastele lui Lenny. Era uşor - plăcut! Atenţie: motor!

Mai tîrziu, se miră de sine însuşi ca un om trădat. Lenny nu le spuse nimic, în afară de faptul reluat iar şi iar că el şi Stein se certaseră, iar bătrînul mintalizase în altă parte; nu le spuse nimic, dar sîngera din belşug.

După ce se spălă şi consumă un excelent prînz solitar, Bush fu echipat pentru misiunea sa de asasinat. Îl înzestrară cu un combinezon rezistent şi o raniţă. Atît costumul, care era utilat cu buzunare şi pungi adînci, cît şi raniţa, conţineau o multitudine de obiecte de care putea avea nevoie în călătorie, inclusiv un pistol luminic ce putea ucide la patru sute de iarzi (cea mai mare distanţă de la care îşi putea vedea ţinta în mintalizare), un pistol cu gaz, şi două pumnale, din care unul stătea în teacă la cingătoare, iar celălăt îşi lua zborul din vîrful ghetei drepte. Fu încărcat cu pilule vitaminoase, energizante, apă concentrată şi echipat cu o gură-de-aer ultimul tip.

Căzu pradă trepidaţiilor cînd i se ordonă să se prezinte la colonelul comandant al cazărmii. Cu echipamentul complet la picioare, rămase în faţa cancelariei colonelului aşteptînd ordinul să intre. Trecură cincizeci de minute pînă ce un sergent îl pofti înăuntru.

Colonelul era un omuleţ cu maniere blînde, îngropat sub un maldăr de ordine de către noul regim al Acţiunii. Probabil fusese absolvit de bănuiala că ar fi un om de-al lui Bolt, altfel nu era acum acolo.

Nu avea să-i spună lui Bush nimic pozitiv, iar puţinul pe care-l avea de spus îl exprimă destul de prost, foindu-se nefericit cu hîrtiile în timp ce vorbea. În încheiere, spuse:

- Amiralul Gleason apreciază oamenii care se descurcă bine. Silverstone e un duşman al Statului pentru că învăţăturile lui ne-ar putea zăpăci pe toţi - mă rog, nu pe noi, dar pe fraţii noştri mai slabi, da. Ar putea zăpăci problema, să zicem. Dacă reuşeşti să-l găseşti pe Silverstone şi să-l omori, am să văd ca numele tău să ajungă la urechile amiralului. Nu te considera un asasin, gîndeşte-te că eşti un executant, în misiune de Stat. Liber!

Camionul rablagit care-l adusese pe Bush aştepta să-l transporte la staţiunea de mintalizare. Curînd va putea să scape! În timp ce-şi încărca echipamentul în spatele vehiculului, se apropie căpitanul Howes. Îl privi pe Bush dezgustat. Bush îşi aminti că avusese aceeaşi expresie cînd îl lăsase la uşa camerei de tortură.

- Te simţi capabil să-l omori pe Silverstone? întrebă.

Bush simţi impulsul de-a fi sincer, de-a fi deschis şi expansiv, dar nu-i venea deloc; era şi mai închis, chiar şi faţă de sine însuşi.

- Da.

- Atunci ai grijă s-o faci. Depind multe de dumneata.

- Da.

Afirmativul, cu atît mai categoric decît negativul.

Urcă în maşină. Cînd poarta se ridică, îl văzu pe Pond alergîndu-şi plutonul prin umbrelele din viitor.

La staţia-mintală, deveni din nou o altă persoană. Acum era un pacient, dat pe mîna medicilor şi a surorilor.

Aveau o grijă deosebită de Bush. Primiseră şi ei ordine. I se eliberară provizii suplimentare de CSD - observă că acum ieşeau sub formă de cristale. Fu instalat într-un salon special (altfel încît să nu se poată înapoia nicicum în prezent fără a fi văzut şi chemat să dea raportul). O infirmieră cu zîmbet antiseptic retezînd orice poftă îi recoltă cantitatea regulamentară de sînge şi desprinse cu sedativ mostra de ţesut din stînga pieptului. Acum se afla sub un sedativ uşor, recitînd cîteva fragmente din disciplină, ghemuindu-se în poziţia foetală. Ingeră drogul.

Iarăşi devenea o altă persoană: nici mort, nici viu, într-o stare în care, neexistînd nici o schimbare, nu exista nici timp. Mintea i se deschise, slăbind uşi dosnice care îi fuseseră ferecate omenirii vreme de-un milion de ani, lăsînd să pătrundă o parte din univers. Întrucît aceasta era sanitatea, se simţea fericit. Crose de golf pluteau prin preajmă, un picior îndoit, o sticlă cu etichetă ecosez; le lăsă să lunece. Universul era cel pe care-l dorea, nu amănuntele lui. Era liber.

Liber, şi totuşi nu fără ţintă. Drogul şi disciplina funcţionau acum conjugat, un simţ al direcţiei trezindu-se acum într-însul ca o chemare divină. Acţiona cam la fel cum un scufundător care, în echilibru pe buza falezei, se pomeneşte atras în abisul de jos, fără ca nimeni să-l poată ajuta; Bush era purtat în josul vastei pante entropice care îl putea scoate - unde sau cînd, nu ştia-, dar sigur undeva departe în cryptozoicul fără aer, dacă nu se lupta. Îşi croi cu efort drum în susul pantei, înotînd, dînd din picioare, cîrmind. Mediul îl trăgea înapoi, dar el continua să se chinuie, pînă ce epuizarea îl răpuse şi se simţi convins că va luneca iarăşi în jos. Atunci, ieşi la suprafaţă.

Cartea a doua

CAPITOLUL I

ÎNTR-O ALTĂ GRĂDINĂ

Casele se căţărau pe colina din cealaltă parte a drumului pietruit. Erau mici, în general doar cu două odăiţe la etaj, ascunse sub acoperişurile de ardezie; dar structura lor de piatră era robustă şi stăteau cuibărite îndesat în coasta dealului, ca pentru a se adăposti, cît de cît, de îngheţatele vînturi răsăritene. Fiecare poseda propria ei grădiniţă în spate, care, spre creasta colinei, putea urma pante atît de abrupte încît aproape o puteai plivi de buruieni aplecîndu-te pe ferestrele de la etaj.

Pe culme, unde se înălţa ultima casă de piatră, pămîntul devenea neted, spre a continua apoi să se rostogolească mereu şi mereu pe sub cerul întins, dezvăluindu-şi mai clar adevărata natură de mlaştină neîmblînzită. Trecînd pe lîngă această ultimă casă de piatră, Bush putu coborî privirea înapoi spre micul sat, care încă îl mai nedumerea. De aici îl putea vedea aproape în întregime; ca să vadă şi restul, nu avea decît să se răsucească în loc; căci, acolo unde se sfîrşeau casele de piatră începeau altfel de case.

Aceste altfel de case, care păreau nici să nu prea aparţină satului, erau construite pe mici terase netrebnice, una cu faţa la alta. Clădite din cărămidă, se înşirau în rînduri unghiulare, sfidînd configuraţia solului, precum cuburile aranjate geometric de un copil bolnav pe patul său. Din nici una dintre aceste case de cărămidă nu era posibil să vezi altceva decît mlaştinile cafenii şi cerul, care la această vreme a anului aducea adesea ploi să biciuiască lungile străzi desfundate şi fără canalizare; restul satului era ascuns vederii după culmea colinei; băcănia de piatră, al cărei acoperiş căta peste creastă, nu se putea zări nici chiar de lîngă casa din capătul terasei, de vreme ce ocupanţilor acelei poziţii privilegiate nu li se acordase avantajul unor ferestre în peretele lateral.

Bush stătea sub aversa abundentă, asimilînd scena. Ştia că locuitorii acelui loc lugubru se aflau oarecum în necaz la fel de

sigur pe cît era şi el, dar, deocamdată, nu reuşise să deducă nici măcar vag care anume era acesta. Nu-l atingea nici un strop de ploaie;era în călătorie-mintală; cu excepţia planului emoţional, nu se putea stabili nici un contact între el şi zona aceea necunoscută a istoriei Pămîntului. Şi necunoscută părea să fie - nici o umbră din viitor nu se mişca pe-aici, nu se vedeau clădiri-fantomă; comparativ cu jurasicul, acest loc părea un deşert, îndepărtat de întreprinderile lumii spaţio-temporale. Fusese atît de hotărît să scape de regimul Acţiunii, încît mintalizase pînă într-o perioadă destul de tîrzie a istoriei omeneşti - şi-i fusese aproape uşor!

Ploaia slăbi odată cu înserarea, care părea să se tragă peste ţinut ca o cortină, absorbind micile obstacole de pe scenă înapoi în inima sa înnourată. Casele nu înfruntară decît vlăguit acest proces digestiv, aprinzînd lumini difuze la ferestre cînd întunecarea fu aproape completă. Existau şi excepţii, mai ales la poala colinei, şi în acea direcţie se îndrepta acum Bush.

Mai jos de casele din piatră se înălţau una sau două clădiri mai impunătoare, tot de piatră, cîteva magazine şi o biserică. Urma apoi o trecere de nivel, cu o staţie de cale ferată, antică şi neîngrijită, de-un soi cum Bush nu mai văzuse în viaţa lui. Cea mai mare parte a şinelor coteau spre un complex de clădiri masive şi mohorîte ce stăteau mai la o parte în capătul opus al satului; acestea, după cum văzuse Bush la lumina zilei, erau dominate de o uriaşă roată nemişcată înălţată în vîrful unui turn de lemn.

Pe întuneric, era posibil să se desprindă două-trei lumini în mijlocul încîlcelii de clădiri feroviare; licăreau acolo cîteva felinare roşii; calea ferată ce se îndepărta curbă de toate acestea, spre a ieşi din vale, peste un viaduct de piatră, dincolo de umerii masivi ai dealurilor, nu se vedea deloc la ora asta. Nu se zăreau nici lumini care să dezvăluie maldărul mort de clădiri aflate după trecerea de nivel.

Cea mai mare parte din viaţa localităţii se aduna în şir în jurul unei cîrciumi, aflată la vreo şase uşi mai sus de biserică, treptele ei tocite de la intrare fiind cam la aceeaşi înălţime cu jgheabul picurînd dimprejurul streşinilor bisericii. De afară, singurul semn al rostului ei era o mică firmă deasupra verandei, care anunţa HANUL FIERĂRIA - BERE. Stătuse şi încă avea să mai stea acolo multă vreme, odată ce Bush, nici chiar în mintalizare, nu-i putu străbate pereţii şi trebui să intre pe o uşă, ca un client obişnuit.

Înăuntrul Hanului Fierăria domnea puţină animaţie sau lumină. În singura sală a crîşmei, oamenii şedeau pe bănci, cu

ghetele înfipte apăsat în rumeguşul de pe podea. O parte din ei fumau ţigarete, cîţiva aveau de băut. Cu toţii erau îmbrăcaţi la fel, în haine închise la culoare, avînd paltoanele subţiri încheiate la toţi nasturii chiar şi în adăpostul cîrciumii, şi bonetele de stofă pe cap. Chiar şi la înfăţişare arătau oarecum asemănători, cu feţele erodate fin şi expresii tăioase, dar reţinute.

Unul dintre cei ce beau stătea singur la o măsuţă. Deşi ceilalţi îl salutau la intrare sau la ieşire, nu se aşezau cu el la masă. Avea aceeaşi ţinută sărăcăcioasă ca ei, dar chipul îi era mai rotund şi, probabil, cu mai multă culoare în obraji. Asupra acestui om se concentră atenţia lui Bush, căci îl bănuia ca purtînd acelaşi nume cu al lui, Bush.

Cînd omul îşi sfîrşi paharul, privi în jur, parcă în căutarea unui soi de diversiune, nu găsi nimic, se ridică şi-i întinse paharul către cîrciumar, spunînd noapte bună la adresa tuturor. Păru să i se murmure un salut de răspuns, deşi nici un sunet nu putea pătrunde în izolarea poziţiei lui Bush.

Îşi urmă tizul afară. Omul îşi ridică gulerul, strîns în jurul gîtului, şi porni în susul colinei, cu umerii săi subţiri aduşi, urmat de Bush. Acesta observă că platoul pe care păşea, în urmărire, respecta îndeaproape nivelul străzii, atît de ferm stabilizată era.

Pe culmea colinei, omul se opri lîngă mica băcănie şi ocoli pînă în spatele ei. Invizibil ochilor lui, intangibil, modestul cort al lui Bush era instalat în grădina din dos, printre buruieni şi cioturi de varză. Ciocăni la uşa casei şi fu primit. Bush se strecură după el.

Constatase, la prima sa hoinăreală buimacă prin sat, că în vitrina băcanului - simplă fereastră a casei, a cărei adaptare la comerţ constase în scoaterea perdelelor şi etalarea cîtorva calupuri de săpun roşu şi a unei mici stive de conserve conţinînd carne de vacă - era agăţat un anunţ şi, la o privire mai atentă, literele decolorate de pe carton spuneau "Amy Bush, Băcănie, etc.". Deşi nu avea cum să afle de ce îl orientaseră încoace impulsurile instinctive ale călătoriei-mintale, bănuia că tizul său va putea oferi un indiciu. Într-adevăr, se întreba dacă nu cumva aceşti Bush or fi fost nişte strămoşi de-ai lui.

Camera dosnică în care se pomeni era aglomerată pînă la limita nebuniei. Trei băieţaşi de vîrste diferite alergau şi se zbenguiau peste tot - strigînd, deşi nici un decibel nu se infiltra prin zidul entropiei pînă la Bush. Cel mai mic dintre aceşti puşti, care era şi cel mai palid şi mai ascuţit, în aceea că oasele păreau să-i iasă dureros prin tot trupul, era gol şi ud; rezistînd încercărilor unei surori mai mari de a-l captura şi a-l aduce înapoi în cada mare de metal, zburda disperat încoace şi încolo prin încăpere.

Aceste manevre îl aduseră în coliziune cu o femeie trupeşă în papuci de noapte care spăla o haină într-o chiuvetă de piatră, şi cu o doamnă vîrstnică, în mod evident bunica familiei, aşezată cu o pătură peste genunchi într-un colţ al încăperii, molfăindu-şi dantura falsă.

Omul pe care Bush îl urmărise în susul pantei dădu din braţe şi fu văzut strigînd furios. Băieţelul ciolănos se întoarse la sora sa, care îl ridică imediat punîndu-l în baie, în vreme ce fraţii mai mari se aruncară peste nişte lăzi de ambalaj din lemn care formau un fel de strană de-a lungul peretelui aflat înapoia uşii spre interior, şi căzură în apatie. Femeia pieptoasă de la chiuvetă se răsuci spre bărbat pentru a-i demonstra cît era de subţiată şi peticită cămaşă pe care o spăla; această mişcare îl ajută pe Bush să vadă că avea o sarcină înaintată.

Bush nu reuşea să stabilească vîrsta fiicei; ar fi putut avea oricît, între cincisprezece şi nouăsprezece ani. Făptura îi era în curs de dezvoltare iar părul frumos, dar avea dinţi stricaţi, şi un aer tern adăuga atitudinii şi expresiei ei o amintire neplăcută a celor cîţiva ani ce-o despărţeau de femeia bătrînă ce molfăia în colţ. Cu toate acestea, îi zîmbea frăţiorului în timp ce-l spăla, îl ştergea bine cu prosopul şi, în cele din urmă, cu puţin ajutor din partea tatălui, îi alungă pe cei trei băieţi sus la culcare.

Aranjamentele de dormit erau din cele mai sărmane. Cel mai mic băiat se cuibărea alături de părinţi într-un pat dublu, alături de care o saltea de paie îi găzduia pe ceilalţi doi copii. Acestea se aflau în cea mai mare dintre cele două camere sărăcăcioase de sub acoperiş. În cealaltă, abia dacă încăpea patul de-o singură persoană unde dormeau fata şi bunica ei.

Bărbatul goli cada în grădină. Cînd fiica sa se întoarse de la etaj, o aşeză drăgăstos pe genunchiul său şi începu să lucreze la masă cu nişte socoteli, soţia alăturîndu-i-se în cele din urmă. Fata îşi cuprinse bucuroasă tatăl cu braţul pe după gît şi-şi rezemă obrazul de capul lui.

Aceasta era gospodăria Bush. În zilele şi săptămînile ce urmară, Bush ajunse să-şi cunoască bine tizii. Le învăţă încet numele. Mama gravidă, care ţinea prăvălia, era Amy, aşa cum declara cartonul din vitrină. Cînd bătrîna coborî, şontîc-şontîc, colina pînă la oficiul poştal, Bush citi în registrul de pensii că se numea Alice Bush, văduvă. Cînd tizul său stătu la coadă cu şomerii şi-şi întinse actele printr-o ferestruică să-i fie ştampilate, spectralul Bush ce i se uita peste umăr descoperi că îl chema Herbert William Bush. Numele fiicei era Joan. Cei doi băieţi mai mari erau Derek şi Tommy. Bush nu descoperi niciodată numele copilului cel mai mic.

Află curînd că satul se numea Breedale. Un ziar din Darlington, coborînd capricios colina suflat de vînt, îi furniză data: martie, 1930. Mintalizase în limita a o sută şaizeci şi doi de ani înapoi din timpul la care găsea convenabil să se refere ca "prezentul". Aici nu prea erau şanse să-l găsească pe Silverstone; totodată, nici el n-avea să fie găsit de nici un agent al lui Gleason, dacă porneau în căutarea sa. Deci, aici se găsea în siguranţă, dar se întreba, iar şi iar, ce fel de dispozitiv de direcţionare îl îndreptase încoace. Acesta era, pentru el, cel mai surprinzător aspect al călătoriei-mintale; un anume echivalent al instinctului migrator al păsărilor îl vărsase în 1930, şi încă mai trebuia să-i descopere funcţiunea.

Principala sa preocupare nu era nici acest subiect, nici siguranţa, ci un lucru la care gîndul îi revenea încontinuu fără ca Bush să şi-l poată stăpîni. Obsesia semăna cu un vîrtej într-un rîu, spre care era atras tot ce trecea, sfîrşind prin a fi capturat. Indiferent la ce se gîndea, orice scenă din Breedale îl frămînta, atenţia i se întorcea la felul brutal cum îl bătuse pe Lenny cu crosele de golf. Camera aceea albă din cazarmă îl urmărea pretutindeni. Revedea fereastra înaltă şi obturată, auzea trosniturile şi pîrîielile impacturilor fierului cu cuşca toracică, vedea sîngele prelingîndu-se pe duşumea. Cît despre victimă, nu era nimic nou - Ann spusese că "bătrînu' lui avea obiceiul să-l bată". Îşi aminti expresia încinsă de pe faţa lui Stanhope, precum şi privirea dezgustată a lui Howes, cînd acesta din urmă îl lăsase la uşa camerei de tortură. Ştia că e degradat; deşi nu se gîndise niciodată la asta în termeni teologici, se vedea pe sine aflîndu-se într-o stare de păcat. Breedale reprezenta un autosurghiun.

Această stare îl însoţi de-a lungul următoarelor săptămîni ca un gust spurcat în gură. Din cauza ei, în Breedale ar fi ajuns un proscris, chiar şi fără să fi fost izolat dincolo de bariera entropică.

Nu făcu nici o încercare de a se reînălţa din propria-i bestialitate. Părea aproape tangibilă. O putea purta cu sine ca pe o cocoaşă, simţindu-se mulţumit că-i era povară. Ceea ce făcuse era cea mai gravă faptă din viaţa lui - şi prefera, în actuala dispoziţie de condamnare de sine, s-o considere un punct culminant al vieţii mai curînd decît ca pe o aberaţie consecutivă perioadei de instrucţie militară -, un lucru ce merita într-adevăr ziua exilului din grădină, cînd vătraiele înroşite în foc îl răsturnaseră iar mama sa îi dovedise că nu-l iubeşte. Pedeapsa asta era pe măsura crimei. Firesc să se fi succedat în ordine inversă, ca şi cum şi-ar fi trăit în chip simbolic viaţa de-a-ndoaselea, cu spiritul înceţoşat de la început şi pînă la sfîrşit! În cortul său din grădina anului 1930, încerca uneori să plîngă; dar un anume

simţămînt că a oferi orice semn de slăbiciune ar fi o făţărnicie din partea cuiva care-şi maltratase atît de bucuros victima îneca lacrimile, lăsîndu-i ochii uscaţi şi duri ca un geam.

În faţa acelui geam, locuitorii satului Breedale îşi interpretau propriile drame individuale. Imaginea i se părea foarte potrivită, cîtă vreme nu le putea vedea decît exteriorul.

Pentru un timp, într-un mod lipsit de curiozitate, Bush fu uimit de-a nu şti ce făceau oamenii ca să aibă din ce trăi; păreau la fel de rupţi de realitate ca el. Îşi ciuguli răspunsul ca un guguştiuc, fărîmă cu fărîmă.

Abia după ce vagabondă prin sat cîteva zile descoperi rolul adunăturii posomorîte de clădiri din cealaltă parte a şinelor de cale ferată. Avu o revelaţie, constatînd că era o mină de cărbuni. În vremurile lui proprii, minele de cărbune continuau să funcţioneze în felurite colţuri ale lumii, dar semănau prea puţin la vedere cu construcţiile acestea primitive.

O cărare şerpuia în spatele minei. Într-o zi, la venirea primăverii, Bush o urmări pe Joan în lungul ei. O însoţea un băiat, un tînăr aproape la fel de palid ca ea, care o apucă de mînă odată ce gara dispăru din vedere. Trecură pe lîngă mina pustie şi tăcută, unde nu intra nici nu ieşea nimeni, iar cîteva vrăbii se certau pe deasupra pentru materialele de construcţie a cuiburilor.

Poteca ducea la un rîu; priveliştea devenise frumoasă. Aici creşteau copaci, scoţînd cele mai verzi frunze ale lor; unul se apleca peste un pod de piatră, un pod cenuşiu ce continua cărarea peste rîu, pînă la şi mai frumoasele maluri din partea cealaltă. Aici, Joan îi îngădui băiatului să o sărute. Un moment rămaseră suspendaţi în timp, privindu-se unul pe celălalt în ochi, cu dragoste şi speranţă. Bush se gîndi cu dor flămînd la permian, unde amfibienii primitivi se tîrau ca nişte făpturi rănite, atît de liberi de dragostea şi speranţa ce îndurerau aglomeratele secole omeneşti.

Copleşiţi de sfială în faţa cutezanţei lor, băiatul şi fata o luară din loc. Vorbeau cu o oarecare însufleţire; pîndarul se bucura că nu aude ceea ce-şi spuneau. Cărarea ducea la un zid de piatră şi continua să şerpuiască pe lîngă el. Aici Joan şi băiatul se opriră, rezemîndu-se de perete şi zîmbindu-şi. După cinci minute, se întoarseră pe acelaşi drum pe care veniseră. Bush rămase unde era; nu dorea să-i mai vadă sărutîndu-se, ca şi cum sărutările ar fi fost nişte gajuri de aur. La urma urmei, ajunsese la o vîrstă cînd certitudinile tinereţii îl părăsiseră.

Privi peste zidul de piatră, la o casă luxoasă amplasată în mijlocul unui parc cu grădină, într-o poziţie avantajoasă a văii.

Peretele fusese construit de-atîta timp încît trebui să-l escaladeze ca să intre în curte. Trecu prin grădini de legume întinse şi bine întreţinute, şi ajunse în dosul casei.

Astfel sosi Bush la conacul local, descoperind familia Winslade care, în acea perioadă a istoriei, era aproape tot atît de subjugată în felul ei ca şi locuitorii satului. Rătăcind ca o fantomă prin casa lor grandios utilată, îşi dădu treptat seama că erau proprietarii minei. Cunoaşterea îi sfida bunul simţ, Bush stînd prost cu lecturile istorice şi neputînd înţelege cum de un singur om sau familie putea poseda un astfel de produs natural al pămîntului cum era cărbunele.

Zilele treceau una după alta. Mîncat de vinovăţie, Bush înţelegea foarte încet că întreaga vecinătate era paralizată de o grevă de lungă durată. Rugina de pe lacătul de la poarta minei era un simbol al încremenirii generale. Deşi viaţa palpita, făcînd tot mai pronunţată umflătura de sub şorţul Amyei Bush şi îndulcind vînturile din mlaştini, afacerile omeneşti erau complet oprite. Acum lui Bush i se părea că ştie de ce ajunsese aici; era un caz de empatie.

Se instalase în grădina din dosul băcăniei, trăind frugal pe baza concentratelor lui nutritive, iar bălăriile creşteau tot mai înalte, nestingherite de substanţa imaterială a cortului. Prăvălia băcanului era bine situată pentru clientelă. Vecinii din casele de piatră veneau aici, fiind totdeauna atraşi şi ceilalţi din toate casele mai sărăcăcioase aflate deasupra, pe coama dealului, ai căror ocupanţi preferau să nu se deplaseze pînă la magazinul mai mare de lîngă cîrciumă, la poala colinei. Acum însă era destul de puţină clientelă, cumpărătorii duceau tot mai mult lipsă de bani, pe măsură ce greva se lungea, iar familia Bush putea din ce în ce mai puţin să extindă creditele; trebuiau să-şi plătească angrosiştii. Bush înţelese că Herbert, în vremuri mai bune, era miner; Amy ţinea prăvălia de una singură. Cînd îl văzuse prima oară, Herbert intra vesel în magazin, ajuta la curăţenia acestuia, petrecea orele lungi de grevă pălăvrăgind cu clienţii nevesti-sii. După cîteva săptămîni, însă, cumpărătorii deveniră mai puţin vorbăreţi şi vizibil vexaţi că nu li se mai permitea să cumpere nimic pe datorie. Herbert începu să zîmbească mai puţin şi să se ţină departe de magazin. Îşi chema fiica în plimbări îndelungate prin mlaştini; odată, Bush îi urmări o parte din drum, privindu-le siluetele profilate pe orizontul gol, cea a fetei rămînînd tot mai în urmă; era limpede că Joan nu se bucura de aceste plimbări. Cînd renunţă la ele, Herbert le abandonă la rîndul său, şi începu să

stea pe strada în pantă alături de ceilalţi bărbaţi cu pantaloni şifonaţi, vorbind şi nefăcînd nimic.

Într-o dimineaţă, în faţa bisericii se ţinu o întrunire, iar stăpînul conacului sosi şi vorbi, stînd împreună cu o duzină de oficialităţi pe trotuarul înalt de lîngă capelă, în vreme ce oamenii se îmbulzeau în stradă. Bush n-avea nici o cale de-a şti ce se spunea, dar oamenii nu se întoarseră la lucru. Era rupt de lumea din jur. Totuşi, în implicarea sa emoţională crescîndă alături de ei, găsea ceva preferabil faţă de situaţia ce prevalase în timpul lui propriu, cînd se găsise în contact cu evenimentele, capabil să le influenţeze, şi totuşi se simţise izolat emoţional de tot ceea ce se întîmpla.

Amy se apropia de termen. Îşi petrecea cea mai mare parte din zi în prăvălie, care acum era mai goală, mai prăfuită. Părea să fi abdicat de la îndatoririle familiale; Joan fusese lăsată să se ocupe ea de bunică şi copii. Nici soţului nu-i dădea vreo atenţie, el la rîndul său ţinîndu-se tot mai departe de casă. Erau doi străini unul pentru celălalt.

Herbert nu se înapoia decît seara, cînd era Joan acasă. Deşi lucra mai greu de-acum, fata purta în obraji un mugur de primăvară, poate inspirată de către prietenul ei. Acum, că soţia nu mai răspundea de nimic, Herbert părea să aibă nevoie de tot mai multă atenţie din partea fiicei. O ajuta să spele copiii şi-şi luă asupra lui sarcina de a pregăti zilnic micul dejun, constînd din ceai, pîine şi gem. Amy se ducea la culcare devreme, înaintea bătrînei şi scîrţîitoarei bunici, iar atunci Herbert îşi cuprindea fiica pe după talie cu braţul şi o trăgea lîngă el să se uite peste socotelile bolnave ale băcăniei; cîteodată, lăsa complet de izbelişte cifrele, rămînînd aşezat cu mîna fetei într- a lui şi privind-o în ochi. Odată, cu un asemenea prilej, Joan spuse ceva în semn de protest şi se smulse ca pentru a ieşi din cameră. Herbert sări de pe scaun şi o prinse, sărutînd-o ca spre a o imobiliza, dar cînd s-o încercuie cu braţele, fata se strecură abilă şi fugi la etaj. Herbert rămase pe loc mult timp, la un moment dat privind în jur cu o expresie de spaimă atît de înfricoşătoare întipărită pe faţă, încît Bush se sperie şi el, alarmat o clipă că, prin cine ştie ce intervenţie magică, devenise poate vizibil; însă motivul fricii se afla în propria minte a lui Herbert Bush.

Băieţii deveneau tot mai neglijaţi, pescuind în rîu sau jucîndu-se cu alţi mici huligani în rigolă. Amy trăia în magazinul ei, adesea privindu-şi soţul de parcă nu l-ar mai fi văzut în viaţa ei. Stimulat de interesul lui Bush faţă de fiică-sa, Bush îşi aminti ce spusese cineva demult despre incest: că tabú-ul asupra acestuia, cu care începuse izolarea omului primitiv faţă de semenii săi hominizi,

dusese la dezvoltarea conştiinţei individuale, din care izvora toată civilizaţia. Dacă endogamia încă ar mai fi fost în vigoare în 1930 Amy şi Herbert puteau fi veri de gradul întîi, sau poate chiar soră şi frate, în care caz cunoaşterea de-o viaţă i-ar fi făcut acum să se simtă mai puţin străini unul de altul.

O cauză exterioară a problemei lor se dezvălui într-o zi cînd Bush se dusese în capătul de jos al satului Breedale. Acum cunoştea pe toată lumea din vedere, şi îl interesau afacerile lor destul ca să-şi petreacă o mare parte a zilei intrînd şi ieşind din locuinţe absorbind cu egală plăcere atît ceea ce avea mireasmă trecătoare, cît şi ce o avea eternă. Întorcîndu-se la mica băcănie, văzu furgonul de livrări en gros săptămînale oprit în faţă; de-acum se afla aici de suficientă vreme pentru a recunoaşte pe latura degradată numele firmei din Darlington. Intrînd în magazin pe uşa din faţă, Bush nu găsi înăuntru pe nimeni. Străbătu casa în dos - între timp se identificase cu epoca într-atît încît nu mai trecea prin obiecte dacă o putea evita - şi-i găsi pe Amy şi Herbert închişi cu un străin, un om rotofei în costum ferchеş care se ridica de la masă cu pălăria în mînă, vîrînd nişte documente într-un buzunar interior. Lui Bush nu-i plăcea cum arată, şi observă că zîmbea într-un chip încordat, în vreme ce Amy se lăsase pe capătul dinspre ea al mesei şi plîngea. Herbert stătea neajutorat în pi-cioare lîngă nevastă-sa, ţinînd-o de umăr.

Pe masă se afla un document legal. Bush îi aruncă o privire înainte ca Amy să-l ia. Din puţinul pe care-l văzu, deduse că trebuie să-şi vîndă afacerea firmei celei mai mari. Probabil că datoriile crescuseră prea mult ca să mai poată urma vreun alt curs. O privi pe Amy, simţindu-i şocul şi suferinţa.

Bărbatul cel îndesat ieşi. Amy rămase la masă, înghiţindu-şi lacrimile, în timp ce Herbert umbla prin odaie, doi paşi încoace, doi încolo.

Femeia îşi reveni şi se ridică, spunîndu-i lui Herbert ceva pe un ton repezit. Acesta replică, gesticulînd. Cît ai clipi, se aflau în plin scandal, poate cel mai urît pe care-l avuseseră. Din mişcările ei, care conţineau multe arătări spre colină, Bush pricepu că includea oarecum şi mina în cauzele a ceea ce păţise - mina care, cu drumurile ei subpămîntene întunecate şi închise, ocupa un loc principal al întregii lor vieţi.

Cearta devenea tot mai violentă. Amy înşfăcă o carte de şcoală de pe masă şi o aruncă în Herbert. Erau prea apropiaţi, în încăperea strîmtă, ca să nu-l nimerească; îl lovi în colţul gurii.

Herbert sări la ea, apucînd-o cu ambele mîini de beregată. Bush se aruncă înainte, căzu prin ei dînd din braţe şi se pocni cu

capul de consola sobei. În timp ce el păşea clătinat într-o parte, Herbert o doborî pe Amy pe jos. Apoi fugi afară pe uşa din dos, trîntind-o în urma sa.

Bush se rezemă de peretele în care se izbise. Îl simţi pe dată sticlos şi moale ca de cauciuc, asemeni oricărui obiect de după bariera entropică. Îşi apucă gura-de-aer, respirînd dureros. Capul îi răsuna, dar deja se bucura că sărise instinctiv în ajutorul femeii. Deschise un ochi şi o privi. Era încovoiată în chinurile facerii.

Dîndu-şi uitării propriile necazuri, se grăbi să iasă în stradă. Nimeni nu se zărea prin preajmă. Ceasul arăta două după amiază, oră la care toţi şedeau pe verandele lor, prefăcîndu-se a fi mîncat corespunzător, sau în crîşmă, uitînd că mîncaseră necorespunzător. Copiii familiei Bush dispăruseră; nici din Herbert nu se vedea nici urmă. După cum - îşi dădu Bush seama - aproape de îndată ce goliciunea îi opri paşii, chiar dacă ar fi văzut pe cineva, nu putea atrage atenţia.

Îi localiză pe Tommy şi Derek jucîndu-se cu o pereche de derbedei de-ai lor într-un vechi camion părăsit al căilor ferate, oprit la marginea liniilor de garare. Cel mai mic băiat nu se vedea nicăieri. Bunicuţa şedea în bucătăria unei vecine limbute. Trecu o oră pînă s-o găsească pe Joan. Aşa cum ar fi putut ghici dacă nu era într-o stare de spirit atît de răvăşită, fata stătea de vorbă cu două prietene de-ale ei, într-o odăiţă dosnică. Bush se opri, privind-o. Atîta era de blajină, atît de nebănuitoare şi-atît de departe de-a-i da prin minte că mama ei zăcea acasă în chinuri. Ea şi fetele îi dădeau-nainte cu sporovăiala, mişcîndu-şi necontenit buzele palide; uneori zîmbeau sau se încruntau, ajutînd, din cînd în cînd, înţelesul spuselor cu cîte un gest vag. Şi oare ce spuneau, toate, atît de demult, atît de fără nădejde încastrate în timp? Besh îi cunoştea viaţa pe de-a-ntregul, o privise făcînd baie, o văzuse adormită, îi spionase primul sărut. N-avea nimic despre ce să vorbească, nimic care să merite să fie spus, nici chiar într-o asemenea după-amiază moartă. Despre ce era vorba oare?

Întrebarea se extinse pînă la a cuprinde întreaga istorie omenească. Lui Bush i se părea că în toată viaţa lui o pusese mult prea adesea, în vreme ce nimeni altul n-o întrebase destul. Blestemata sa memorie: îşi amintea o zi străveche ascunsă adînc în cămările propriului lui trecut... sau o zi nou-nouţă poate, ori aşa ori aşa, căci nu putea să fi avut mai mult de patru anişori... Dentistul construise un mic solar cu nisip în care să i se joace fiul. Fiul clădise un castel mare şi săpase printr-însul un tunel. Fiul inundase tunelul şi şanţul cu apă caldă din găleţica sa (roşie, cu toartă galbenă?). La îndemînă, fiul găsise gîndăcel în rond de flori

apropiat. Fiul pusese gîndăcel în bărcuţă jucărie cu pînză. Uşor împinsă, bărcuţa plutise prin cavernă mare cu vîrtejuri cu gîndăcel viteaz la prova, chip de căpitan din creştet pînă-n negre tălpi. Întrebare, atunci şi acum: Ce era de fapt gîndăcel? Ce era de fapt fiu? Ce determina de fapt rolurile lor?

Şi "de fapt"-ul; dovada vreunui exterior standard al conştiinţei? Dumnezeu deghizat? Dumnezeu ca o entitate extraterestră atotconsumatoare, dintr-o altă galaxie, digerînd toţi gîndăceii, florile, viermii, pisicile, fiii, mamele, astfel încît să poată nesăţios cunoaşte viaţa prin intermediul tuturor fiinţelor lor?

Ei bine, acesta era răspunsul mai mult sau mai puţin convenţional la întrebarea misterului vieţii în partea sa din globul pămîntesc. Mai exista şi un răspuns ştiinţific, dar după o vreme şi aceasta se strivea pe zidul alb al Dumnezeului. Era şi răspunsul ateist, totul cum că ar fi noroc orb, sau ghinion. Şi o sută de alte răspunsuri. Poate că toate priviseră problema de la cap.

Preţ de-o secundă, o ameţeală care n-avea nimic de-a face cu capul lovit îl cuprinse pe Bush. Era aproape ca şi cum aproape puse mîna pe întreaga problemă; avea însă impresia că mai simţise şi altă dată asta; confuzia în care se putea azvîrli părea să se afle în imediata apropiere de fiecare dată cînd se apropie de clarificare.

Cu mîna goală, ieşi de la fetele vorbăreţe.

Afară, soarele strălucea, deşi n-ajungea pînă la el. Vara se aţinea în pragul satului Breedale. Bush stătea între casele sărmane ce mărgineau mlaştina. Dintr-una sau două din grădinile acestora, se depuseseră eforturi vitejeşte de a săpa răzoare unde să crească flori sau legume cît de cît, spre a umple cratiţele goale; dar solul mlăştinos rezistase încăpăţînat în faţa unei asemenea economii. Bush porni fără scop pe coama colinei, privind în jos la Breedale aşa cum făcuse de-atîtea ori, şi îl văzu pe Herbert Bush.

Herbert urca dealul, aproape ajuns acasă. Bush îşi dădu imediat seama că omul era beat. O luă la fugă pe pantă în întîmpinarea lui, alergă pe lîngă el, dar nu era decît o fantomă, un nimic, iar dacă pe Herbert îl tulbura psihic prezenţa lui, nu dădu nici un semn. Era roşu la faţă şi gîfîia, bombănind de unul singur. Cea mai mare parte a după-amiezei şi-o petrecuse fără îndoială pe undeva prin sat, bînd cu vreun ortac. Acum arăta ca întorcîndu-se să-i mai arate nevestei una, două din ce-avea în minte. Dădu de perete uşa din spate şi o găsi răşchirată pe dalele duşumelei.

Imediat, Herbert închise uşa după el, atît de brusc încît Bush, urmîndu-l îndeaproape, sări înapoi şi fu lăsat afară. Putea doar

să privească prin ferestruica de deasupra chiuvetei din bucătărie neajutorată iscoadă în exil.

Amy se mişcase. Părea să se fi sprijinit de un scaun, căzînd apoi iar, sfîrşită de durere. Acum zăcea prescurtată de perspectivă, cu scaunul căzut peste faţă şi piept şi o mînă încurcată printre picioarele lui. La un moment dat, îşi sfîşiase veşmintele. Pruncul mort îi zăcea între picioare, incomplet născut. Herbert se aruncă pe podea lîngă ea.

- Nu! icni Bush.

Se retrase de la fereastră, rezemîndu-şi capul ce-i bubuia de zidul sticlos. Nu putea fi moartă! Nu se moare aşa uşor. O, ba da, se moare, dacă ai suferit de subnutriţie îndelungată, dacă te-ai lovit de masă în cădere, dacă eşti prins în capcana unui întreg mă-nunchi de împrejurări economice, istorice şi emoţionale adverse; se moare destul de uşor. Dar viaţa ei - nu putea să se fi născut doar pentru acest sfîrşit mizer! Făgăduiala anilor ei de feciorie... nunta... abia cu cîteva săptămîni în urmă păruse fericită, în ciuda a orice.

Nu era nici o deosebire.

Tresări văzînd chipul lui Herbert holbîndu-se pe fereastră la el. Îşi pierduse bujorii şi era pămîntiu; părea chiar şi forma să şi-o fi pierdut. Bush îşi dădu seama că omul nu la el se uita. Nu vedea nimic, decît poate cel mult jalea întregii sale vieţi; întindea o mînă spre policioara de deasupra chiuvetei unde-şi ţinea articolele de toaletă şi bărbierit. Luă de-acolo briciul de ras, cu lamă lungă.

- Herbert, nu, nu! începu Bush să sară în faţa ferestrei, bătînd inutil în geam, pe care el îl simţea maleabil. Dădu din mîini, răcni, Şi, sub ochii lui, Herbert Bush îşi tăie beregata, trăgînd briciul de la urechea stîngă pînă aproape la dreapta.

În clipa următoare, apăru în uşa din dos, cu briciul încă strîns în mînă. Sîngele îi şiroia în cascadă peste cămaşă. Făcu trei paşi în grădină, prin pătrunjelul pînă la genunchi, şi se prăvăli printre vîrfurile lăptoase ale buruienilor, trupul său acoperind pe jumătate cortul fantomatic al lui Bush. Bush o luă la fugă, îngrozit.

*

Era ca şi cum tragedia întîmplată în familia Bush ar fi fost o necesitate istorică. Tot satul îşi rupse din mărunţiş pentru un fond de ajutoare a copiilor, tot satul mărşălui pînă la cimitirul din spatele bisericii. Pînă şi stăpînul conacului îşi trimise unul dintre administratorii de mină să-l reprezinte; poate că Herbert ocupase o poziţie bună la exploatare. Unii oameni stătură de vorbă pe urmă cu administratorul; fu convocat sindicatul; discuţiile reîncepură.

Macabrele morţi îi treziseră pe toţi din apatia lor posacă. Erau pregătiţi să negocieze iarăşi. Se ajunse la o înţelegere.

La numai patru zile după înmormîntarea lui Amy Herbert Bush, oamenii mişunau din nou în josul colinei cu hainele lor de lucru, erau purtaţi spre adîncurile pămîntului în cuşca lor primitivă, ciopîrţeau copacii fosili ce se înălţaseră ei înşişi deasupra pămîntului în vremuri îndepărtate.

Bush stătu în Breedale pentru a o vedea pe Joan ocupîndu-şi postul de vînzătoare în magazin, lucrînd sub comanda unui om angajat de angrosiştii ce cumpăraseră firma, om ce venea cu bicicleta în fiecare dimineaţă, dintr-un alt sat aflat mai jos pe vale, un om spilcuit, eficient şi zîmbitor, cu guler incomod, un tînăr promiţător. O vecină vedea de copii în timpul zilei. Bunica îşi purta singură de grijă. Acum că vremea era frumosă, putea sta lîngă uşa din dos, într-un fotoliu tare - lucru pe care-i era o ciudă vădită, de vreme ce bunicuţele fără pacostea unei băcănii pe cap puteau să şadă lîngă uşa din faţă, admirînd astfel priveliştea străzii şi a activităţilor ei.

Principala grijă a lui Bush era aceea de a veghea asupra fetei. Peste un an, doi, Joan avea să fie destul de mare pentru a se putea mărita cu băiatul care încă o mai curta - băiatul care lucra acum în mină pentru prima oară în viaţa lui. Bush nu putu depista nici un semn cum că s-ar mai fi gîndit la părinţii ei. Se întreba dacă-i trecuse măcar prin cap că tatăl său se sinucisese într-un moment de dezechilibru, nu de durere, ci din vinovăţie - dar, dacă da, atunci ea şi el erau singurii care să gîndească astfel.

Aşadar, Bush părea să fi ajuns într-o fundătură, şi treptat fu silit să revină la propriul său calvar - numai spre a constata, oarecum surprins, că eul său se vindecase. Acceptă ideea că şocul de-a-şi fi găsit mama moartă, urmat de istovitoarea instrucţie militară, îi întunecaseră temporar uzul raţiunii.

În acelaşi timp, crîmpeie de disciplină morală, supravieţuind îngropate, dar nevătămate, dintr-o perioadă anterioară a vieţii sale, îl îndemnară să-şi spună că pe viitor va trebui să fie mai mult o forţă în slujba binelui categoric. Considera că trecuse prin destule rele ca să le poată recunoaşte opusul.

Ceea ce-l ajută să înţeleagă că trebuia să facă tot ce putea pentru a răsturna regimul Acţiunii, căci *pînă unde ajungea sinceritatea unui sentiment dacă nu-şi găsea expresie într-o faptă fizică?*

Se folosi de această întrebare pentru a-şi fortifica bunele hotărîri, atît de copleşit de frumuseţea şi universalitatea ei, căci încorpora adevăruri, simţea Bush, peste care dăduse în Bree-

dale, încît trecu un timp pînă s-o identifice ca înrudită cu o veche zicală biblică pe care profesorul său de arte o aplicase adesea în glumă studiilor de natură moartă, mere şi pere, ale studenţilor: "După rodu-le cunoaşte-i-veţi". Cu toate acestea, îşi croise de unul singur drum spre percepţie, ceea ce era un semn de bun augur.

Sufletul lui Bush spărsese găoacea micii sale colibe de chirpici. Se mişca acum printr-un măreţ palat de cristal. Simţea în sine calităţile dumnezeieşti.

Acest binecuvîntat interludiu în Breedale, departe de lumea reală, îi dăduse ocazia să se regăsească pe sine însuşi. Erau cele patruzeci de zile ale sale în pustiu. Multe dintre zilele de după descoperirea acestei transformări le petrecu în rugăciuni; dar rugile îşi schimbau forma şi tonul, şi se înapoiau la el bătînd din aripi. Nu avea nevoie să-şi dezvăluie decît calitatea dumnezeiască din *el însuşi* - şi să le-o dezvăluie altora la fel ca sieşi.

În timpul acelei lungi zile, într-o altă grădină, cînd mama sa îi dovedise cum se întorsese împotriva lui, devenise conştient de o fisură în structura morală a universului. Acum se simţea îndeajuns de puternic pentru a duce un petec la acea fisură, a se înălţa pe un curs de acţiune pozitivă, a înfrunta din nou lumea!

Se lăsa să flămînzească. Avea viziuni. Departe de lumea dezlănţuită, o putea vedea licărindu-i în vîrful degetelor, gata să fie modelată. Era o formă de artă complexă, asupra căreia avea cele mai mari - cele mai pure! - ambiţii. Avea să-i arate mamei lui că putea fi un zeu, imediat în afara schemei ei meschine de răsplăţi şi pedepse.

Se pregăti din nou de mintalizare. Ştia ce avea de făcut. Lucrurile mai mici înaintea celor mari, materialul înaintea transcendentului. Înainte de toate mai avu o ezitare, repede înlăturată: se întrebă dacă n-ar fi mai bine să rămînă în 1930, nu la Breedale, ci în alte locuri - mai ales la Londra, căci era lucru cunoscut (i se părea că-şi aminteşte) şi un fel de glumă, că intelectualii care mintalizau se orientau spre Palatul Buckingham, bucurîndu-se de chemarea lui snoabă, de conforturile şi disconforturile lui, şi de adecvarea sa ca loc de *rendez-vous*. Dar, atît de aproape de timpul prezent, palatul va fi fost pustiu, cu excepţia Casei Regale de Windsor şi a anturajului ei.

Nu, prada lui putea fi foarte bine acolo... dar mai departe în trecut, într-un timp mai uşor accesibil tuturor în afara vagabonzilor ca Bush. Bănuia că poate ghici data exactă, şi se pregăti să mintalizeze într-acolo.

Înainte de a părăsi comunitatea minieră, i se înfăţişa o sur-

priză. Noul administrator al băcăniei, care era acolo de cel mult zece zile, coborî oblonul peste uşă într-o seară la ora opt, încuie uşa, şi se întoarse s-o ceară pe Joan în căsătorie. Astfel deduse Bush din privirile ei pudice, zîmbetele, momentul de teamă, felul bărbatului de a o lua de mînă oficial şi tandru. A doua zi, băiatul pedală la serviciu ca de obicei şi-i oferi fetei un inel din cochetul său buzunar de la vastă; în timp ce i-l trecea pe deget, ea zîmbi, cu ochi înrouaţi, şi deodată îl luă cu un braţ pe după gît, rezemîndu-şi un obraz de capul lui.

Bush se miră: o fată atît de banală! Să fi fost oare doar o simplă oportunistă? O atrăgea tînărul? Era rece la inimă sau indiferentă? Faptele ei vizibile predispuneau la interpretări contradictorii.

"Asta-i povestea mea, pusă în scenă pentru mine", îşi spuse. "După ce mi-am pus treburile la punct, mă pot întoarce aici să văd ce se mai întîmplă cu ea, dacă vreau." Aveau să se afle pe veci acolo, în echilibru pe marginea întinsei mlaştini. Că tot veni vorba, tatăl ei va alerga în veci să moară în pătrunjel. Poate că Bush avea să se înapoieze şi să schimbe totul, cu ajutorul noii lui divinităţi.

După ce-şi împături cortul, îşi adună averea, cînd era pe cale să-şi administreze o doză de CSD, de duse să-şi ia rămas bun de la Joan. Fata era în camera din spate, verificînd alte chitanţe; cu bătrîna bunicuţă aşezat în spatele ei, morfolindu-şi dinţii cu sinistra voioşie a unui medieval *memento mori*.

Bush îşi ridică mîna în semn de rămas-bun la adresa tuturor lucrurilor dulci-amărui; era deja în semi-delir de pe urma drogului; se minuna că se simţise frecvent atît de singur în propria sa epocă, printre oameni pe care-i putea atinge, vorbindu-le, presupunînd că se "înţelegeau" mai bine decît o "înţelegea" pe această mică fecioară subnutrită. Dar înţelegerea nu însemna mai nimic pe lîngă a te minuna.

Nedorind să dispară dinaintea ochilor ei ce nu-l vedeau, ieşi din casă. Deasupra capului său, un cuc se avîntă într-o parabolă spre marginea golaşă a mlaştinii, ca tras dintr-un uriaş tun cu pene. Bush dispăru din peisaj ca un duh.

CAPITOLUL 2

MARELE PALAT VICTORIAN

Stătea sub ulmii cei mari şi ştia că acela era locul: Femeia sa Întunecată era în apropiere, foarte umbrită, cu forma ştearsă de-o mie de ori de către trecători. În capătul şirului de ulmi se înălţa o uriaşă fîntînă de cristal, cu apele şiroindu-i într-un bazin circular. Fîntînă, bazin şi ulmi erau închişi într-o somptuoasă arcadă de sticlă şi flacanţi de sculpturi bizare.

Bush cunoştea locul şi timpul; mania victoriană din copilăria lui asigura acest lucru. Era anul 1851, cînd se deschisese Marea Expoziţie, ca mărturie a progresului puterii şi bogăţiei britanice.

Merse să stea lîngă o statuie gigantică, ce-i atrăsese atenţia aproape la fel de mult lui ca şi mulţimii. Era o sculptură germană făurită din zinc, reprezentînd o vitează amazoană călărind un ar-măsar, pe deşelate şi cu sînii goi.Dădea să-şi repeadă lancea într-o tigroaică agăţată, sub imboldul unor motive numai de ea ştiute, de greabănul calului.

Victorienii, în sculptură şi pictură, fuseseră nişte maeştri ai lui "ce urmează să se-ntîmple?", imortalizînd o secundă de timp într-o întrebare; talentul lor se pierduse şi ridiculizase, odată cu începuturile fotografiei şi ale cinematografului, ale televiziunii şi lasoizilor - toate acestea insistînd să răspundă la întrebare, mai curînd decît să rămînă cu mulţumirea de-a o fi pus. Acum, în propria lui viaţă, se confrunta cu aceeaşi întrebare şi trebuia s-o rezolve prin acţiune. Femeia Întunecată îl privea. Din punctul ei de vedere în timp, putea şti foarte bine ce-urmează-să-se-ntîmple-cu-Eddie-Bush. Nu era un gînd liniştitor; îi făcea plăcere să-şi închipuie că nu ştia mai mult decît el dacă amazoana sau tigroaica va cîştiga bătălia.

Mai erau şi alte ce-urmează-să-se-ntîmple-uri implicate în ecuaţia sa personală; învîrtindu-se pe sub uriaşa figură de zinc,

trase concluzia că primul îl privea pe Silverstone, alias Stein. Fusese instruit să-l asasineze pe Silverstone; era clar că omul avea ceva periculos pentru regimul Gleason - lucru pe care Bush, în noua sa stare de spirit, îl găsea motiv de bucurie. Era datoria lui de a ajunge la Silverstone şi a-l preveni - dacă Silverstone mai era în viaţă - căci, deşi Bush avea motive personale să-l creadă pe Silverstone în deplină măsură de-a se apăra, probabil că acesta va fi avînd de-acum mai mulţi agenţi de-a lui Gleason pe urme. Mintalizatorii Acţiunii Populare se răspîndeau prin timp, căutîndu-l pe Silverstone şi alţi potenţiali provocatori de tulburări pe care-i puteau găsi; probabil incluzîndu-l la ora actuală şi pe Bush însuşi.

Cu ajutorul unor asemenea raţionamente, gîndurile sale dumnezeieşti din Breedale reveniră pe pămînt.

Locul cel mai evident de a începe căutarea lui Silverstone era Palatul Buckingham.

Se înghesui nevăzut prin mulţimi, chiar şi în acest moment de preocupare găsind răgazul de a se delecta cu diversitatea, excentricitatea şi strălucirea lor, atît de diferite de masele nivelate din zilele lui. Afară, oamenii erau încă mai nesupuşi. Acolo stăteau caleşti, atît particulare cît şi pentru a fi închiriate de public, alături de bărbaţi în haine de piele ţinînd caii, sau gentlemeni călărindu-i, - izolaţi ori în grupuri. Bush îşi spuse că victorienii păreau cei mai apropiaţi de propria lor imagine atunci cînd aceste animale neguroase şi ambigue se aflau prin preajmă. Îşi dorea să poată călări unul şi să facă economie de timp.

Splendida faţată de sticlă şi fier a Palatului de Cristal, cu drapele fîlfîind rînduri-rînduri, rămase în urma lui pe cînd traversa Hyde Park-ul şi-şi croia drum pe Rotten Row. Pe-aici goneau cabriolete iuţi; se dădu la o parte din calea lor,deşi nu- i puteau face nici un rău.

Undeva, în această sălbăticie de omenire, îşi vedea de treburile sale Turner, marele Turner ale cărui gînduri erau toate numai vîrtejuri de foc galben şi roşu-crud; un artist care era tot ceea ce-şi dorea Bush să fie: consumator al său propriu şi al epocii lui, transcendîndu-le pe amîndouă. Undeva pe-aici, Turner, la bătrîneţea sa beţivă - era anul morţii lui - interesîndu-se de noile tehnici trădătoare, ca de pildă fotografia şi, dacă vizita Marea Expoziţie, zîmbind, fără îndoială, la vederea doamnei de zinc călare pe cal.

Bush îşi potoli gîndurile. Într-o zi, îşi făgădui sieşi, va fi pe de-a-ntregul artist; mai întîi, cîteva necesităţi istorice trebuiau date la o parte din drum.

Acum simţurile îi erau atente la pericol. În timp ce se apropia de palat, privi atent după orice posibilă persoană din propriile lui vremuri, ştiind că ar fi uşor de recunoscut chiar şi de la distanţă după aspectul mai prăfuit şi mai mat, de parcă mai curînd lor decît scenei din jur le-ar fi lipsit un grad suficient de realitate.

Gărzi călare treceau în paradă prin faţa unei clădiri împodobite; animalele pe care se deplasau priviră semeţe prin Bush. Se strecură pe lîngă ele, intrînd în curtea palatului, aflîndu-şi prudent calea spre partea dosnică, unde un grup de şarete erau parcate printre hamali şi slugi ocupate cu descărcatul şi căratul conţinutului lor în bucătăriile palatului. Dintr-un furgon, observă Bush, erau scoase păsări vînate - cocoşi-de-munte, fazani, potîrnichi şi încă un soi, care bănuia că e ptarmigan[1]. Ieşeau afară pe tărgi, la al căror fiecare capăt se topeau cuburi enorme de gheaţă, apa pătînd penele deja împuţinate ale zburătoarelor. Dintr-un alt furgon se descărca un maldar de curcani. Bush îşi mută privirea; încă mai era într-o stare de spirit inocentă, iar vederea tuturor acelor mărunte morţi îl răvăşea.

Palatul Buckingham era durat de multă vreme. Chiar şi pentru mintalizatori, zidurile sale erau atît de substanţiale încît trebuiau să circule pe uşi asemeni muritorilor de rînd întemniţaţi în timp. Prin urmare, uşile vor fi fost supravegheate de Partidul Acţiunii, dacă acesta se afla aici.

Îşi trecu privirea peste oamenii cu livrele şi şorţuri. În timp ce o brancardă plină cu fazani morţi era dusă înăuntru, văzu încă un om însoţind-o, cărînd alta, un om cu şorţ albastru şi afişînd o mustaţă încîrligată. Se arăta vag cenuşiu în comparaţie cu fundalul. Chiar sub ochii lui Bush, dispăru în clădire. Îşi putea da seama după accent că omul era dintr-un timp despărţit cam cu un an, doi, de prezentul său propriu - unul dintre agenţii lui Gleason, cu siguranţă...

Sau unul de-al lui Silverstone? Bush încă mai avea de descoperit cît de bine organizat era Silverstone. Îşi dădea însă seama că, indiferent dacă nimerea peste oamenii lui Gleason sau peste ai lui Silverstone, nici unii nici alţii n-aveau să se arate prea prietenoşi cu el.

Tot ce putea spera mai mult era să se ascundă în palat înainte ca opoziţia să afle de sosirea sa.

Mergînd repede pe lîngă lachei, Bush păşi în marea clădire. Se pomeni într-un labirint de apartamente ale servitorilor şi oficii - femeia scundă care locuia în inima acestei uriaşe iepurării şi o stăpînea, ca şi pe pămînturile aflate departe, în afara ei, vizitase

1 Potîrniche-de-tundră (N.T.).

probabil India mai frecvent decît să fi trecut prin această regiune - sau, cine ştie? Se foloseau deja aeronavele pe vremea asta? Probabil că nu, dar cunoştinţele lui istorice erau firave în acest sens.

Ajunse la scările slujitorilor, lipsite de covoare, şi urcă stîngaci; scările nu erau niciodată uşoare în călătoria- mintală. La etajul întîi ieşi pe un palier mai degrabă spartan, păşind repede de-andăratelea într-un alcov din calea unui grup de femei ce se apropiau. Trei îngrijitoare păşeau hotărîte în uniformele lor ţepene, de dimineaţă; pe lîngă ele - Bush îşi aminti de sergentul Pond - mergea o femeie teribilă, intendentă adjunctă probabil, strălucitoare în austera ei rochie purpurie care i se învolbura în jurul picioarelor. Servitoarele se opreau în faţa uşilor înşirate pe coridor; la fiecare uşă, una din ele se desprindea din rînd şi o deschidea pentru superioara lor, după care amîndouă intrau în cameră, pasă-mi-te ca să-i inspecteze curăţenia. În lumina difuză, era greu să-ţi dai seama dacă figurile erau din timpul lor propriu.

Bush îşi asumă riscul. Nu putea aştepta pînă erau inspectate toate dormitoarele. Trecu cu îndrăzneală pe lîngă ele. Nu aruncară nici măcar o privire spre el; era mai puţin decît o fantomă.

În capătul îndepărtat al culoarului se aflau alte uşi. Trecu prin ele pentru a se găsi într-un coridor mai larg şi mai luxos. Ora era încă destul de matinală pentru ca locul să fie pustiu, cu excepţia slugilor. Îşi aminti că marea tradiţie victoriană era ca micul dejun să dureze pînă la zece jumătate şi chiar mai tîrziu.

Parcurgînd coridorul, văzu pe-o parte a acestuia încăperi mari şi înstărite, draperii grele la ferestre, covoare somptuoase pe jos, mese şi jilţuri încrustate din greu, imense plante în jardiniere. Străbătu culoar după culoar, rătăcindu-se. Ştia că intelectualii îşi instalau corturile în fumoarul lui Albert, dar nu-şi putea aminti la ce etaj se găsea salonul.

De-acum, începea să se simtă pierdut şi temător. Cu siguranţă că jos, agenţii lui Gleason îl depistaseră. Îi revenea rolul de a fi cît putea de pregătit pentru orice incident, şi totuşi pistolul încă-i mai era în raniţă. Se întoarse într-un pasaj lateral, unde domnea semiîntunericul.

O servitoare venea spre el. Neliniştit, intră pe cea mai apropiată uşă deschisă. Femeia îl urmă. Îl apucă de braţ.

- Eddie! Nu te mira! Eu sînt!

Cît timp să fi fost de cînd nu mai auzise alt glas decît pe-al său? Cît trecuse fără a mai fi simţit alături o femeie? Cîte sute de ani?

Văzu că gura-de-aer îi era camuflată în chip de broşă prinsă pe corsajul rigid. Îi văzu părul vîrît sub boneta de servitoare, şi faţa la fel de mînjită ca întotdeauna.

- Ann! Ann! Chiar tu să fii? M-ai lăsat la Oul Amniotic, de veacuri!

O îmbrăţişă, fără să fie sigur ce simţea pentru ea; asta depindea de ceea ce simţea ea pentru el. O percepea uşor sticloasă, vocea îi ajungea la el uşor subţiată prin bariera entropiei, dar mintalizase dintr-un moment îndeajuns de apropiat de timpul lui ca să pară complet reală.

- Ce faci aici? îl întrebă ea.

- Ce faci tu aici?

- Am avut o perioadă groaznică!

Îl chemă spre cea mai apropiată încăpere şi intrară. Era o cameră mică, supraîncărcată de mobilier şi cu un şemineu împodobit în care trosnea un foc de cărbuni, arzînd după un sistem de dimineaţă friguroasă, fără tăciunii aprinşi dedesubt care să-l întreţină cînd nu va mai fi atît de proaspăt. Cu spatele la flăcările galbene şi albastre, o femeie durdulie cu o legătură de chei la cingătoare şedea în faţa unui mic birou, scriind o listă de articole.

- De ce-am venit aici?

- Ea e intendenta. Asta-i una din camerele legate de Sala Stewarzilor, unde se recreează domnişoarele de onoare şi valeţii. Relaxează-te, Eddie! Cine te vede ar crede că nu te bucuri să mă revezi.

Nu-i plăcea. Fusese complet indiferentă faţă de mediul înconjurător ultima oară cînd o văzuse. Felia de informaţie gratuită pe care i-o furnizase îl făcu bănuitor pe dată. Începu să-şi scoată raniţa. Vroia să ajungă la pistol.

- M-ai părăsit la Oul Amniotic, în jurasic. Unde te-ai dus?

- Scumpişor, nu te-am părăsit. M-am întors acolo după tine de zece ori, şi l-am tot întrebat pe prietenul ăla al tău - tipul spilcuit - dacă nu te-a văzut, dar tu îţi luaseşi tălpăşiţa şi m-ai lăsat de izbelişte.

- Asta nu explică de ce ai şters-o tu prima oară.

Dibui pistolul luminic într-un compartiment al raniţei şi îl strecură în buzunar, sperînd că Ann nu-şi dădea seama ce face.

- Am dat peste vechiul meu amic, Lenny, şi vreo doi haidamaci de- ai lui. M-am luat cu ei şi n-am putut să plec pînă n-au adormit.

- Ar putea fi o explicaţie.

- Să te ia dracu', este o explicaţie! În plus, n-am însemnat nimic

pentru tine. Nu eram decît încă o fată. Cel puţin Lenny avea nevoie de mine.
Bush spuse alb:
- Eu aveam nevoie de tine - atunci. Acum se pare că tu ai nevoie de mine aici. Cum se face că eşti în 1851?
Nu-i făcuse plăcere referirea la Lenny, pe care şi-l amintea zăcînd în poziţie foetală, plin de sînge, pe duşumeaua camerei de tortură. Dacă ea ar fi ştiut de asta, ce-ar fi simţit?
Îi revenise stilul înţepat. Îşi aruncă boneta de slujnică pe o masă din apropiere; căzu prin ea şi rămase pe jos.
- Ştii, nu-s obligată să-ţi răspund la întrebări. Dacă nu vrei să mă ajuţi, bine, da' n-are nici un rost să mă-ntrebi tot felul de chestii dacă tot n-ai să crezi o vorbă din ce-ţi spun. Pot să văd din felul cum te porţi că te rîcîie ceva, nu-i aşa?
- Te-am întrebat ce faci în 1851.
- Ştii cum stau lucrurile, acasă-n prezent. Noua conducere s-a făcut a dracului, încercă să-i adune pe toţi mintalizatorii, să le ia CSD-urile şi să-i blocheze în propria lor epocă. Toţi mintalizatorii din jurasic au fost strînşi - armata lucrează în haine civile, aşa că nu-i observi pînă nu pun mîna pe tine. I-au luat pe Lenny şi pe băieţi înapoi în prezent, dar eu am scăpat - ţi-am spus că-s mintalizatoare expertă - şi am venit aici, unde m-am gîndit c-aş fi cel mai în siguranţă. Acum eşti mulţumit?
Intendenta umbla prin cameră. Deşi se convenise că era din propriul ei timp şi nu-l putea afecta în nici un fel, Bush constată că mişcările ei îl făceau să tresară.
Smulse pistolul luminic din buzunar şi-l îndreptă spre Ann.
- Nu, nu sînt mulţumit, spuse. Îmi ascunzi ceva. De unde-ai ştiut c-am trecut iar prin 2093?
Păru speriată. Îi aruncă o privire îngrozită, cu gura strîmbă.
- Ce ţi-ai pus în cap? Eşti nebun, nu, Bush? Nu ştiam c-ai mai fost în 2093. N-am spus nici un moment c-ai fost, nu?
- Ai spus că ştiu cum stau lucrurile acolo.
- Nu trebuie să treci pe-acolo ca să ştii cum stau lucrurile. N-ai nici un pic încredere-n mine! Eu n-am fost acolo şi totuşi ştiu.
Trebui să admită că suna plauzibil. Dar mai era ceva.
- Spui că i-au înhăţat pe Lenny şi pe ceilalţi tresheri. Pe care?
- Numele lor, adică? Pete, Jacky, Josie...
Le răpăi numele ca o mitralieră.
- Stein?
Ann îşi linse buzele.
- Eddie, te rog, mă sperii!
Bush rămase cu pistolul spre ea.

- Stein?
- Nu l-am văzut pe Stein în jurasic. L-ai văzut tu?
- Unde-i acuma Stein?
- Eddie, nu ştiu!
- De ce-ai venit aici?
- Credeam c-o să fiu în siguranţă - ţi-am spus!

O apucă de braţ, privind-o în faţă, simţindu-i trupul lipit de al lui.

- Ascultă, ştii că-s un ticălos! Spune-mi, Stein e aici?

Ann se întoarse înfricoşată spre el:

- Eddie, Eddie, nu fii crud cu mine! Ştiu că eşti un om crud, dar nu ţi-aş face niciodată rău...

O zgîlţîi:

- Afurisitul de Stein i-aici, te-ntreb?
- Da, da, este sub numele lui real.
- Silverstone?
- Da.

Începu s-o percheziţioneze. Pe sub şorţ, purta un pistol cu gaz, de modă veche. Senzaţia atingerii ei îi aţîţă emoţiile; şi îi putea simţi mirosul - primul lucru pe care-l mirosise după atîta timp; dar nu-şi lua mintea de la ceea ce făcea. În timp ce o privea, intendenta trecu prin ei, ieşind în altă odaie.

- Ai venit aici ca să-l omori, nu-i aşa, Eddie? Te folosesc ca agent, nu?

Ann lăsă ochii în jos, temîndu-se să-i audă răspunsul. Văzu cît era de firavă, chiar cu nimic mai puternică decît Joan Bush, în pofida spiritului ei diferit; văzu că era la fel de prizonieră a împrejurărilor timpului pe cît fusese Joan. Deşi n-o putea iubi în nici un caz, regretă felul în care o tratase.

- Ann... am fost trimis aici... am fost trimis aici ca să-i fac de petrecanie lui Silverstone. Trebuie să mă duci la el. Ştii unde e, aşa-i?

Era agitată, îşi muşca buzele, arunca priviri afară pe fereastră ca şi cum strălucirea difuză a soarelui ar fi ascuns un mesaj pentru ea.

- Uite ce e, Eddie, probabil că eşti un ticălos aşa cum spui dar... ei bine, te rog să ai încredere în mine măcar cinci minute. Poţi doar să mă aştepţi aici? Îţi promit c-am să mă- ntorc. Ştiu că n-ai încredere-n mine, dar promit.

- Silverstone e aici, aşa-i? Pot să jur.
- Da, da, este.
- Atunci am să-ţi acord cinci minute. Adu-l aici pe Silverstone.

Nu-i spune cine-l aşteaptă, nu mai adu pe nimeni altcineva, nu mai spune nimănui că sînt aici. Doar adu-l pe Silverstone. Ai priceput?

- Da, da, Eddie. Te rog, ai încredere-n mine!

- Ca-n maică-mea.

Îl privi cu ochi mari, bănuind un înţeles ascuns în ceea ce spusese. Apoi se întoarse şi ieşi.

Indiferent ce-şi pusese în cap, nu era bine. I se păruse a recunoaşte în purtarea ei o anume reţinere, de parcă cineva i-ar fi impus un scop pe care ea nu-l împărtăşea - iar Bush ştia cine era acel cineva, sau presupunea că ştie. Dacă oamenii de mînă forte ai Acţiunii o luaseră cu arcanul atunci cînd îl prinseseră pe Lenny, probabil că fusese trimisă la un soi de curs de instrucţie, la fel ca el şi ca Lenny. Odată ce-i descoperiseră dispoziţia instabilă, capacitatea de a mintaliza pe arii îndepărtate şi largi, puteau s-o fi antrenant pe ea pentru misiunea de a-l omorî pe Silverstone, aşa cum îl antrenaseră şi pe el. Din acest motiv, nu-şi dezvăluise intenţiile. Creierul îi funcţiona cu repeziciune, vedea ţesătura prezentului întinzîndu-se în urmă peste neştiutorul trecut.

Cînd regimul descoperise că el dispăruse în secole, n-avea s-o fi trimis de una singură în trecut. O însoţea desigur cineva; sigur că da, căci, oricît de pricepută era Ann la mintalizări, avea nevoie de un om cu care să călătorească, aşa cum călătorise anterior cu Lenny şi Bush.

Pe baza aceleiaşi deducţii, peste cinci minute avea să se înapoieze cu cineva. În palat trebuie că erau nu puţini agenţi ai Acţiunii; cu siguranţă urma să-l ia cu ea şi pe unul dintre ei, chiar dacă-l aducea şi pe Silverstone. Poate că aveau ş-aşteaptă să vadă dacă-l împuşca pe Silverstone; era posibil ca aceasta să fie singura sa cale de a evita execuţia. Avantajul iniţial îi aparţinea: nu puteau fi siguri ce va face; el ştia; avea să facă tot ce-i stătea în putinţă pentru a-l salva pe Silverstone.

Şi n-avea de gînd să stea acolo şi să se lase prins în anticamera înghesuită. N-avea încredere în Ann, niciodată nu avusese; nici chiar cînd se culcase cu ea, o făcuse mai mult în joacă, în chip de provocare, decît cu tandreţe. Era o tresheră, la fel de instabilă ca el.

Vîrînd pistolul cu gaz în buzunarul stîng, cu mîna dreaptă încleştată pe cel luminic, ieşi prin uşa închisă.

De cealaltă parte a culoarului se afla dulapul intendentei, cu uşa deschisă. Era o cameră spaţioasă. Două matroane vîrstnice cu şorţuri albe scrobite călcau rufe, încălzindu-şi fiarele masive

pe un grătar - o privire rapidă şi dezinteresată îi relevă monogramele roşii "VR" şi coroanele din colţurile cearşafurilor. Dădu înapoi pînă în uşă, nescăpînd din ochi pasajul întunecat. Îşi dădu seama că privea necazul în faţă; era o cale de a menţine contractul.

Aşteptarea îi sleia surescitarea nervoasă. Desigur, putea oricînd să mintalizeze înapoi în 2093; acolo însă era aşteptat; iar dacă se cufunda necontrolat în trecut, înapoi în devonian, în cambrian, nou-găsita senzaţie a unui scop avea să-l urmeze, ţinîndu-i peste timp tovărăşie. Cît de lung era timpul, chiar şi timpul omenesc! Pe de-a-ntregul, prefera să rezolve totul în Palatul Bunckingham.

Cineva se apropia în fugă pe coridor. Bush auzi paşii repezi şi- şi spuse: 'Doamne, e nebun!" Se retrase în alcovul întunecat, din calea indiferent cui se apropia.

Apăru un bărbat, cu păr scurt şi blond fîlfîindu-i pe cap şi faţa spintecată într-un rînjet molipsitor. Întinse spre Bush mîna dreaptă, deschisă. Gestul era de-o prietenie atît de spontană, încît Bush zîmbi şi-i răspunse chiar înainte de-a-şi fi dat seama cine era omul: cel mai prietenos dintre străini!

- Tu!

- Eu!

Omul era el însuşi, ivindu-se ca un zeu din timp pentru a-i binecuvînta acţiunile! Era un soi de schimb al iubirii; fu copleşit de emoţie la vederea şi simţirea acestei prelungiri a lui însuşi, şi nu putu rosti o vorbă. Dar viziunea rămase în faţa lui încă o clipă doar, înainte ca - speriindu-se parcă - să se facă nevăzută în mintal sub ochii săi. Imaginea i se şterge de pe retină, senzaţia celelalte mîini din palmă. Alcovul fu iar pustiu, eul lui viitor furişîndu-se pe undeva printre rafturile înghesuite ale altor ore.

Simţi suspinele apăsîndu-i gîtlejul şi ochii înţepaţi de lacrimi.

Aproape înainte de-a avea timp să se stăpînească, pe coridor răsunară alte zgomote.

În tăcerea absolută, auzi paşii vătuiţi ai oamenilor ce umblau prin mintalizare. Se retrase şi mai mult, astfel ca silueta să nu i se profileze pe lumina uşii deschise dincolo de care femeile îşi munceau fiarele de călcat.

Ar fi fost o soluţie mulţumitoare să sară asupra lui Silverstone la fel cum sărise acesta asupra lui, în jurasic, confundîndu-l atunci pe Bush, printr-un soi de curioasă eroare precognitivă, cu un asasin instruit de Stanhope, Howes şi compania.

Apărură două siluete, oprindu-se la un yard distanţă de Bush. Văzu pe dată că erau din acelaşi timp cu el, deşi amîndouă purtau

travestiuri de epocă. Una era Ann, cu aceeaşi uniformă de slujnică. Celălalt era un gentleman în veston şi jiletcă de dimineaţă. Bush nu-i putu desluşi faţa în clipa cînd o privi tăios pe Ann, mai mult decît a observa favoriţii netezi, dar îşi dădu seama imediat că nu era Silverstone.

Păşiră amîndoi, prin anticameră, spre odaia stewarzilor. Bush îi urmă, ridicînd pistolul.

- Mîinile sus! îi somă.

Se răsuciră surprişi. Atunci văzu chipul bărbatului. Chiar cu cotleţii, n-avea cum să dea greş. Amicul avea şi o peruca, acoperindu-i capul chel. Îl cumpărase cîndva pe Bush cu o sticlă de Black Wombat Special. Îi dăduse lui Bush ordinele misiunii lui de asasinat. Ar fi fost unul dintre oamenii care să dorească cel mai mult moartea lui Bush pentru a-şi fi ratat misiunea. Se numea Howes.

Va să zică, îşi spuse Bush, dacă Ann îl adusese, însemna că Ann îl trădase. La fel ca toate femeile, nu era demnă de încredere, nu-l iubea. Trase în ea. Nu-i despărţea decît puţin mai mult de-un metru, şi femeia căzu cînd creionul de lumină o despică.

În timp ce Bush îşi îndrepta pistolul spre Howes, îl văzu pe căpitan ridicînd arma. Timpul îşi ieşi iarăşi din matcă. Privi pistolul înălţîndu-se şi ochindu-l, văzu expresia schimbîndu-se pe faţa lui Howes în timp ce apăsa trăgaciul. Şi, în tot acest timp, braţul lui Bush continuă să se ridice, încet, încet, ca al unui mort pe sub apă, iar Ann continua să i se rostogolească la picioare, cu pletele blonde învăluindu-i faţa.

Văzu pistolul lui Howes trăgînd, iar în clipa următoare se prăbuşea peste Ann, reîntîlnind-o în nefiinţă.

CAPITOLUL 3

SUB FUSTELE REGINEI

- Citai din Wordsworth, spuse rece Howes. Ridică-te!

Icnetele îl înviorară pe Bush, smulgîndu-l dintr-o inconştienţă dezordonată şi răsturnată peste cap. Se ridică în capul oaselor, încă destul de greoi. Howes folosise asupra lui un pistol cu gaz, ale cărui efecte neplăcute, dar nu fatale; ţinîndu-se de frunte, Bush aproape îşi dori ca lucrurile să fi stat invers.

Howes îl tîrîse într-un dormitor, o încăpere gigantică mobilată oarecum excentric chiar şi pentru vremurile victoriene, cu un pat de alamă într-un capăt şi, în celălalt, un cămin masiv lucrat într-o imitaţie de stil *cinque cento,* susţinînd două doamne jeluindu-se, şi un număr surprinzător de amoraşi mai mici, turnaţi din fier. Bush se holbă la el, surprins şi îngrozit; părea să fie tot ce mai lipsea ca să-i întregească dezorientarea. Îl vedea de aproape, prăvălit pe o uriaşă blană de urs polar, inaccesibilă atingerii lui.

- O, Doamne, am omorît-o pe Ann! spuse, ştergîndu-şi faţa.

Howes, care stătea aplecat peste el, zise:

- Te căutam, Bush. Ce ai de spus în apărarea dumitale?

- Am să-ţi vorbesc cînd pot să mă ridic, nu înainte.

Howes îl apucă de braţ şi-l trase în picioare. Ridicîndu-se, Bush îşi repezi pumnul spre el. Dar efectele gazului încă nu se risipiseră. Nu-l putu lovi cu nici un strop de forţă, iar Howes îl blocă uşor.

- Foarte bine, Bush - eşti în picioare! Aici avem necazuri, şi vreau să ştiu unde te-ai ascuns de cînd ai plecat din 2093. Haide, dă-i drumul la vorbă!

- N-am nimic să-ţi spun, nici dumitale nici altcuiva de-al regimului.

- Bănuiesc că nu ştii de care parte mă aflu, nici de care parte te afli dumneata.

- Mi-e destul de clar în ce mă priveşte pe mine, mulţumesc. Lingeţi singur rănile!

- Bine, atunci hai să-ncepem cu dumneata. De ce-ai împuşcat-o pe Ann?

Era o întrebare pe care nu putea îndura s-o dea de-o parte.

- Ştii foarte bine de ce-am împuşcat-o! Am tras în ea fiindcă m-a trădat! Te-a adus aici să mă omori, şi nu-ncerca să susţii altceva!

- De ce nu m-ai împuşcat pe *mine* mai întîi, dacă eu eram pericolul ce te pîndea?

Observînd ezitarea lui Bush, Howes continuă:

- Am să-ţi spun eu de ce! Ţi-am citit dosarul la Wenlock cu mult înainte de-a te fi trimis după Silverstone. Ai numai varză-n cap cînd e vorba de femei, pentru că ai convingerea că mama dumitale te-a trădat într-un anume fel; de-atunci începînd, ai avut întotdeauna o tendinţă de a trăda femeile înainte ca ele să te poată trăda pe dumneata.

Simţind nevoia să se justifice, Bush spuse:

- Nu ştii ce se petrece, Howes. Nu ţi-am putut îndeplini ordinele blestemate. Am stat departe, unde nu mă puteai ajunge, meditînd, asistînd la necazurile unei familii pierdute în istorie, la speranţele şi suferinţele ei. Era acolo o femeie pentru care aş fi făcut orice ca s-o pot ajuta.

Reacţia lui Howes fu ostilă. Bush încercase adesea şi înainte automărturisirea ca să dezarmeze, opoziţia; nu funcţiona niciodată; totuşi, era prea angajat în acest sistem ca să repudieze inutila tactică.

- Tot ce se poate. Eşti un tip complet zăpăcit. Am de gînd să-ţi spun de ce ai greşit peste măsură în legătură cu Ann - şi despre rolul meu în toate aceste evenimente.

- La dracu' cu predicile dumitale! Împuşcă-mă şi să terminăm odată, sau jertfeşte-mă Marelui Domn Gleason - sau cui ţi-o fi şeful de moment!

Howes se rezemă de lambriul de stejar şi spuse:

- Te-am tîrît aici ca să-ţi vorbesc, nu să te omor. Am greutăţi, Bush, şi nu-ţi sînt duşman, deşi n-aş nega că nu te simpatizez cine ştie ce. Acum, ascultă, Ann te iubea. Ai putea spune că şi-a dat viaţa pentru dumneata. Am trimis-o aici în 1851 ca să te găsească şi să te omoare înainte să-l omori dumneata pe Silverstone - ştiam că ai să soseşti într-un moment prost de-al dumitale. Credeai căAnn e o curviştină a dracului, nu? Poza doar, ca să-şi apere un interior prea fragil. Cînd a dat peste dumneata pe coridor, nu-ţi putea face nici un rău. A venit să-mi spună şi...

Bush rîse repezit:
- Sigur, şi să faci dumneata treaba în locul ei. Foarte gingaş! Eu aş zice mai degrabă scîrbos.
- Nici o îndoială. Dar văd că nu înţelegi situaţia. Am avut prea multe pe cap, în săptămînile astea din urmă, în timp ce dumneata mintalizai în voie, ca să-mi mai fac şi grija asta, dar de îndată ce-a venit Ann şi mi-a spus că eşti aici, am ştiut că-ţi vei fi mutat gîndul în legătură cu uciderea lui Silverstone - te cunosc, după cum vezi. Am dreptate, nu-i aşa? Ţi-o pot citi pe faţă, omule! Eu am mintalizat aici ca să-l scap pe Silverstone. Speram să te iau ca aliat - de-asta m-a adus Ann cu ea să stăm de vorbă. Şi ai omorît-o ca un prost!
- Minţi, nu faci decît să mă minţi! Dumneata şi cu nebunul ăla de Stanhope m-aţi trimis să-l omor pe Silverstone de la bun început. Nu-ncerca să pretinzi că dintr-o dată ai schimbat tabăra!
- Nu dintr-o dată, Bush; configuraţia mea e foarte diferită de a dumitale. Eu am fost dintotdeauna în aceeaşi tabără: împotriva lui Bolt sau a lui Gleason şi a tot ce reprezintă ei - deşi Gleason se vădeşte mult mai tiranic decît a fost Bolt.
Bush se scărpină în ceafă şi privi cucoanele negre de plumb de pe şemineu.
- Eşti nebun dacă te-aştepţi să cred toate astea. De ce o faci?
- Silverstone cunoaşte lucruri care pot răsturna Partidul Acţiunii - şi nu numai Acţiunea, ci orice regim totalitar. Wenlock, cum probabil ştii, e încuiat într-un azil de nebuni, sub pază atentă. E perfect întreg la minte. Chiar dacă l-a privit cîndva pe Silverstone ca pe rivalul său, după tot ce-a suferit în ultima vreme vede în el un aliat. Am reuşit să infiltrăm oameni de-ai noştri printre gărzile care-l păzesc pe Wenlock. Wenlock, la fel ca Silverstone, e una din piesele cheie ale revoluţiei ce se apropie. Eu pentru ei lucrez.
Bush îl privi neîncrezător.
- Dovedeşte.
- Dumneata eşti dovada mea! După cum ştii, aveam sarcina de a trimite asasini şi agenţi care să omoare sau să aducă înapoi posibilii duşmani ai regimului. Am sabotat acţiunea destul de eficient, folosind la curs ofiţeri incompetenţi - aşa cum ai şi spus, Stanhope e un dobitoc - şi alegînd oamenii nepotriviţi pentru misiuni. Dumneata - asasinul lui Silverstone - ai fost capodopera mea!
Pe neaşteptate, rîseră amîndoi. Bush încă nu accepta totuşi întru totul afirmaţiile celuilalt; simţea, neliniştit, că ar fi o oarecare probă de care să se poată agăţa pentru a putea respinge teoria lui Howes: îl calmă însă ceva nedefinit din expresia acestuia.

- Să zicem că m-aş mulţumi cu ceea ce spui. Ce se întîmplă pe urmă?

Howes se relaxă şi puse deoparte pistolul, puţin cam ostentativ. Întinse mîna.

- Atunci, sîntem de aceeaşi parte a baricadei. Trebuie să scăpăm de-aici - împreună cu Silverstone, înainte ca gorilele Acţiunii Populare să pună mîna pe el.

- Şi trupul Annei? Simt c-aş vrea să-l ducem înapoi în 2093.

- Asta trebuie să mai aştepte. Pe moment e prea periculos. Silverstone înainte de toate.

Schiţă pe larg situaţia. Noua conducere îşi intensifica strînsoarea asupra ţării, desfiinţînd sindicatele muncitoreşti şi universităţile deopotrivă, promulgîndu-şi propriile legi nedrepte, controlînd sever importurile, instituind epurări. O legătură apropiată a lui Howes din mişcarea revoluţionară fusese capturată. Howes înţelesese că e timpul să dispară - şi, în orice caz, prezenţa sa în centrele revoluţionare din trecut avea să fie de folos. Mintalizase din propria sa ascunzătoare, însoţit de Ann.

Le trebuise cîtva timp ca să-l localizeze pe Silverstone. Părăsise jurasicul la vremea raziei după suspecţi şi se ascunsese în diferite epoci, ajungînd pînă la urmă în 1901, limita superioară a capacităţii lui de mintalizare.

- Anul 1901 l-a deprimat, explică Howes, cu un fel de zîmbet. Era complet singur - fata cu care trăia în jurasic nu putuse mintaliza atît de departe - dar s-a hotărît să-şi facă din Palatul Buckingham Cartierul General. Din nefericire, alesese luna de după moartea Reginei; totul era îmbrăcat în negru, toată lumea purta doliu. Asta, şi neputinţa de a sta de vorbă cu nimeni, sau a mirosi indiferent ce, a fost prea mult pentru Silverstone. După un timp, a trebuit să se retragă aici ca să-şi găsească o companie, şi ne-am întîlnit aproape imediat.

- Acum ce se întîmplă? întrebă Bush.

- Cine-i prietena ta? arătă Howes spre pat.

Bush avu o tresărire superstiţioasă. O clipă, crezu în stafii. O femeie străvezie stătea în picioare lîngă pat, tapetul decorat cu flori văzîndu-se prin trupul ei. Apoi o recunoscu în ea pe Femeia Întunecată.

- Nu sîntem singurele fantome în palatul ăsta.

- Nu urmăreşte. Cine e?

- Eu îi spun pur şi simplu Femeia Întunecată. Mă urmăreşte peste tot, de ani de zile.

- Nu-i rost de intimitate, mm?

Howes porni de-a curmezişul camerei spre ea. Bush dădu să-l

oprească, găsi mai cuminte să nu stîrnească o nouă discuţie, şi-l urmă.

Howes privi îndeaproape femeia. Era ceţoasă, abia puţin mai mult decît un contur zugrăvit în aer. Bush nu îndrăznise niciodată să se uite la ea astfel; era aproape ca o parte din propriul lui caracter cu care nu îndrăznea să se confrunte - evadată din văgăunile sadismului lui.

Cu acest gînd în minte, nu se simţi deloc încîntat cînd Howes spuse:

- Seamănă cu dumneata.

- Hai să ne vedem de treburi! Unde-i acum Silverstone?

- Uite, ne spionează.

- Şi ce-ai putea face?

- Cred că ai dreptate.

În timp ce Howes se întorcea, ceva îl făcu pe Bush să întrebe:

- Ann chiar mă iubea?

Howes schiţă un gest evaziv.

- Eu aşa am interpretat-o.

Ridică din umeri ca şi cum ar fi vrut să mai spună ceva, apoi zise repezit:

- Trebuie să-l ducem pe Silverstone la loc sigur; locul ăsta e înconjurat de - şi infiltrat de - agenţii Acţiunii. Din păcate, un loc sigur e greu de găsit. Şi, tot din păcate, Silverstone se-arată capricios.

- În ce sens?

- I-a plăcut hoinăreala prin timp cu o bandă de tresheri. Asta l-a făcut puţin cam... sălbatic. Apoi, cunoştinţele lui - vrea să le transmită oamenilor potriviţi...

- Şi?

Căpitanul slobozi un rîs stingherit.

- Nu mă consideră omul potrivit. N-are încredere în militari. Stai - Bush, dumneata ai genul potrivit de om! Eşti un artist! În prezent are-n cap nişte gărgăuni cu privire la artă. Hai să mergem şi ia-te după mine. Trebuie să cooperăm.

Se uitară unul la altul cu oarecare îndoială.

- Dă-i 'nainte, spuse Bush. Dacă va trebui să-ţi cred povestea, va trebui şi dumneata să mă crezi că n-am să te-mpuşc pe la spate!

Howes zîmbi:

- Ştiu că n-ai s-o faci.

Din nou Bush fu vexat de ideea că el (Bush) ştia un lucru căruia mintea sa nu vroia să-i dea drumul. Situaţia era camuflată sub o altă înfăţişare, la fel cum şemineul era camuflat ca mormînt al

unei fecioare, cum era şi Howes deghizat în gentleman victorian. N-o putea scoate la iveală; procesele sale raţionale erau întunecate de povara durerii şi vinovăţiei pe care le simţea pentru moartea Annei.

Într-un moment de ezitare a celor doi, Femeia Întunecată le-o lu-ă înainte şi părăsi încăperea.

- Nici nu ştii cine e, Bush. S-ar putea să fie o spioană a puterii.

- S-au stafia uneia din femeile pe care zici că le-am trădat.

- Hai să mergem, mormăi Howes.

La ieşirea în coridorul principal, Bush îşi apucă gura-de-aer şi inhală de mai multe ori. Simţea că se sufocă. Nemesis putea fi foarte bine pe urmele lui, strigînd după datoria faţă de Ann şi Lenny - Nemesis sub o formă deosebit de călcătoare-pe-nervi, căci, în acel loc, ocupanţii reali erau fantome, iar fantomele erau oameni adevăraţi: sub barbetele false se putea afla viaţa sau moartea -, iar el urma un om pe care nu-l înţelegea.

Pe drum, Howes îi murmură cîteva sfaturi. Bush dădu din cap,incapabil să răspundă. Se apropia ora cînd mormanele de păsări şi animale moarte livrate la bucătărie aveau să fie servite şi devorate; în palat domnea viaţa, iar coridorul era comparativ plin de oameni. Dacă acum Bush cădea împuşcat, ceilalţi n-ar fi văzut şi n-ar fi ştiut nimic despre incident, călcîndu-i nepăsători trupul în picioare.

- Silverstone e în Salonul de Primire de la Apus, patru uşi mai încolo, spuse Howes peste umăr.

Tunici galonate cu revere late, corsaje de baschin, veste brodate, fuste cu nenumărate volane îi înconjurau, şi, pentru fiecare oaspete, se afla cîte un lacheu în livreaua personalului Casei Regale. Bush privea temător pe după umerii goi şi înclinaţi şi barbete, în căutarea vreunui asasin.

Ajunseră la uşa salonului de primiri. Musafirii îşi continuau drumul pe coridorul cu covoare bogate. Lîngă uşa salonului stătea un bărbat în livrea ce părea cufundat în umbră adîncă. Pe cînd Bush ridica pistolul, Howes îi făcu să se liniştească:

- E de-al nostru.

Întorcîndu-se spre gardian, îl întrebă:

- Totu-i în regulă?

- Silverstone e înăuntru. Nici un semn de intervenţie. Probabil că opoziţia aşteaptă în exterior.

Howes se încruntă.

- Nu văd la ce le-ar folosi asta.

Alungă problema cu o ridicare din umeri şi începu să intre prin uşă, care stătea întredeschisă. Cu creierul plin de bănuieli

tenebroase, Bush se uită la paznic; nu mai ştia - poate că nici nu ştiuse vreodată - să facă deosebirea între prieteni şi duşmani. Nu ştia decît că nu vroia să intre în încăperea aceea - dar a-l provoca pe un om, pesemne binecunoscut lui Howes, n-ar fi fost decît o tactică de amînare. Cu o minimă ezitare, promiţîndu-şi nu glorios colaps nervos odată eliberat din acel bucluc prezent, şi rîzînd de sine însuşi pentru asta, trecu prin uşă imediat în urma lui Howes - şi fu imediat înşfăcat, primind un pumn în stomac.

Avu viziunea unui chip urît arătîndu-şi dinţii, a unor picioare, a mîinii sale drepte trăgînd convulsiv cu pistolul luminic, apoi a pardoselii ridicîndu-i-se în întîmpinare. Părea un covor turcesc cu arabescuri, deşi dădea senzaţia de cauciuc sticlos a platoului mintalizărilor. Chinuindu-se să-şi recapete suflul, se adună într-o poziţie ghemuită - amintindu-şi-l pe Lenny într-o atitudine exact la fel - şi apoi în şezut. Cineva veni pe dată şi-i înfipse ţeava unui pistol în ceafă.

- Cine-i ăsta întrebă un glas.

- Un prieten de-al meu, răspunse Howes.

Prudent, Bush privi în jur, rotind ochii şi încercînd să nu-şi răsucească gîtul.

Trădătorul de la poartă tocmai intra. Aliaţii săi dinăuntru erau cinci la număr. Patru dintre ei se aliniaseră în dreptul uşii şi stăteau acum aplecaţi peste Howes şi Bush. Toţi erau deghizaţi în gentlemeni, deşi tenul ca de cenuşă al feţei îi recomanda drept mintalizatori din 2093 suferind reducţia de lumină. Păreau inteligenţi - dar nici n-ar prea fi putut să fie nişte tîmpiţi dacă reuşiseră să ajungă într-un an atît de apropiat de prezent ca 1851. Unul din ei se aplecă şi-i smulse lui Howes peruca şi favoriţii falşi. Arăta despuiat şi neajutorat, aşa cum zăcea pe jos cu un pistol îndreptat spre el.

- Din vina ta; aveam prea multe gînduri cu tine ca să-mi dau osteneala cu măsuri de prevedere! îi reproşă el lui Bush.

Bush ridică din sprîncene, fără să spună nimic. Mereu atent să se agaţe de asemenea lucruri, sezisă că Howes avea un soi de complex ce-l îndemna să arunce vina pe alţii. O dovedise întrucîtva pe parcursul curioasei lor conversaţii de după... accidentul cu Ann.

Howes începu să-l ocărască pe omul de la podea pentru a-i fi trădat încrederea, dar o lovitură peste faţă îl reduse la tăcere.

Al cincilea membru al ambuscadei - al şaselea, dacă-l puneau la socoteală şi pe cel de la uşă - stătea lîngă draperiile ce mărgineau una dintre ferestrele înalte. Alături se afla un fotoliu, iar în fotoliu un om legat şi cu căluş la gură. Difuzia feţei acestuia

şi strălucirea luminii ce răzbătea înăuntru îl făceau greu de identificat, dar Bush n-avea nici o îndoială că era Silverstone; după zgomotele pe care le scotea, reieşea că îi era greu să respire prin gura-de-aer.

- Corect! A mers mai uşor decît credeam, spuse omul ce stătea lîngă Howes. Părea să fie şeful. Avea o frunte lată şi palidă şi gura lăsată în jos; purta o haină de mătase gri şi-şi pusese la o parte, la fereală, un joben cafeniu pal, pe care acum şi-l puse la loc pe cap. Forma un contrast izbitor cu faţa sa inteligentă, aproape brutală.

- Trebuia să m-aştept c-o s-o faci lată. Motor, Grazley! spuse scîrbit Howes. Numele de Grazley îi suna familiar lui Bush: unul din locotenenţii lui Bolt, bănuia, care schimbase tabăra.

- O să vă ducem, pe tine şi pe lacheul tău, înapoi în 2093, Howes, spuse Grazley, ignorîndu-i remarca. Veţi fi judecaţi, amîndoi, pentru trădare faţă de guvernul pe care am cinstea să-l servesc. Vă vom administra picături paralizante, vă injectăm cu CSD, şi vă mintalizăm înapoi, legaţi de noi. Silverstone se-ntoarce acasă pe aceeaşi cale.

În timp ce vorbea, băgă pistolul în teacă şi pocni din degete către unul din ceilalţi, care imediat începu să-şi scoată raniţa.

- De ce nu ne împuşti aici, ca să ne scuteşti de toată farsa? întrebă Howes. Drept răspuns, primi un şut în şira spinării

În timp ce omul scotea din rucsac o seringă, cîţiva servitori în livrea intrară în cameră. Grupul lui Grazley intră instantaneu în alertă, dar valeţii proveneau vizibil din epocă, şi trecură prin mintalizatori fără să li se bată o pleoapă măcar. Pînă acum, încăperea fusese goală. Se îndreptară ceremonioşi spre ferestrele prelungi să potrivească draperiile atenuînd lumina soarelui.

Intruziunea le distrase tuturor atenţia. Bush calculă timpul necesar pentru a sări în picioare şi a fugi pe uşă afară. Nu merita tentativa în împrejurări normale, dar situaţia era îndeajuns de disperată ca să încerce. Lacheii abia dacă făcuseră doi paşi prin salon, înainte ca el să fi evaluat şansele şi-şi încorda deja muşchii pentru salt. Şi atunci năvăli viitorul.

Erau patru la număr, Femeia Întunecată şi trei bărbaţi. Părură suspendaţi imaterial în aer, ca nişte oameni fără picioare stînd îndărătul unor straturi de sticlă. Şi purtau nişte vergele subţiri cu care acum ocheau.

Privirile lui Bush o întîlni pe cea a Femeii Întunecate. Aceasta îi adresă un gest mic, ridicîndu-şi mîna liberă pentru a-şi acoperi nasul şi gura, după care toţi patru înaintară spre a-i acoperi pe Grazley şi ai lui şi deschiseră focul cu armele.

Grazley acţionă rapid. Se aruncă asupra spectralului atacant - şi trecu drept prin el, scăpîndu-şi cu acest prilej jobenul cafeniu.

Armele din viitor funcţionau prin bariera entropică, slobozind nori iuţi dintr-un gaz agăţător. Doi dintre oamenii lui Grazley trăgeau la rîndul lor, în grămadă. Armele se întoarseră spre ei, făcîndu-i să se clatine şi să cadă. Bush percepu un miros înecăcios, care-i îngreună capul. Reculegîndu-se în plină goană, fugi pe uşă.

Capul i se învîrtea, gazul îi muşca din simţuri. Acţiunea sa era inutilă. N-avea să fie niciodată liber. Cum era aia cu natura infinitului? Acţiunea e... suferinţa e... Doamne, da, permanentă, obscură, şi întunecată... ca Ann...

Reuşi să-şi păstreze cît de cît controlul. Căzu grămadă pe covorul pufos de pe coridor. De-acum lumea plecase, înghesuindu- se în sala de mese. Nu se apropiau de el decît două persoane importante, femeia cu toate pînzele sus, ce se purta ca o regină şi-şi ţinea mîna pe braţul escortei într-un asemenea fel încît... El şi Ea! Nu era de mirare că lacheii din urma lor se înclinau atît de cuviincios încît aproape că le cădeau perucile! Gemînd, Bush făcu eforturi zadarnice să se rostogolească la o parte din drum în timp ce Regina Angliei şi Prinţul Consort navigau prin el, şi se înecă sub vastele ei fuste-fantomă.

Şocul, farsa, nebunia întregii situaţii îl făcu să-şi vină în fire de-a binelea. Ştergîndu-se la ochi, inhală aer proaspăt prin gura-respiratoare, se ridică în picioare şi scoase pistolul cu gaz, singura armă ce-i rămăsese. Privi prudent în odaia din care scăpase. Toţi mintalizatorii zăceau fără cunoştinţă pe podea. Slugile victoriene se întorceau senine dinspre perdele, pe care le trăseseră la o distanţă precis calculată, şi mărşăluiră afară pe uşă, prin Bush. Gazele nu-i vătămaseră. Cei patru din viitor făcură o plecăciune în faţa lui şi se şterseră din cameră ca nişte umbre, cu Femeia Întunecată în frunte.

Bush nu irosi decît o secundă să caşte gura la ei. Porni grăbit prin salon, dezarmîndu-i pe Grazley şi oamenii lui; nu se mişcară. Gîndindu-se mai bine, mai dădu o raită, percheziţionîndu-i, adunîndu-le proviziile de CSD pentru a le amîna astfel întoarcerea în 2093, deşi aveau cu siguranţă să facă rost de drog de la ceilalţi. Îl tîrî pe Howes, inert, de subsuori pînă pe culoar, cu ochii arzîndu-i de gazul rămas. Apoi intră iar şi îl luă şi pe Silverstone, leşinat în fotoliul său şi încă legat. În timp ce-l trăgea pe pardoseală, îşi lovi întîmplător cu piciorul arma luminică, ce-i scăpase din mînă cînd făcuse primul pas în încăpere, iar mintea lui, deşi buimacă din

cauza gazului, începu să-i scînteieze în revelaţii, făcîndu-l să strige aproape cu voce tare de surpriză şi uşurare.

Avea în raniţă un cuţit. Scoţîndu-l, tăia funia cu care era legat Silverstone şi îl legă în locul lui pe Howes, petrecîndu-i mîinile printre picioare şi legîndu-i gleznele de încheieturi.

- Ticălos deştept! spuse.

Apoi începu să strige prin coridoarele palatului:

- Ann! Ann!

CAPITOLUL 4

UN CAZ DE LUMINĂ INCOERENTĂ

Un număr de puncte arbitrare marchează frontierele mintale ale vieţilor noastre. Jalonează, să zicem, un picior îndoit, un vers din Wordsworth, o zi într-o grădină abandonată, un obraz iubitor pe umăr, o crosă de golf plină de sînge, un drog, lungul crepuscul al unei plăji din devonian, un pistol luminic, iar în cadrul acestora definim o existenţă omenească. Este o fiinţă umană neobişnuită, ce reprezintă mai mult decît produsul factorilor săi.

Acum Bush se dezlănţui. Atît de puternică îi era senzaţia că Ann trăia, încît dădu uitării tot ceea ce fusese învăţat şi începu să inventeze reguli noi.

După un moment de fugă căpiată, ţipînd pe coridor, îşi dădu seama că zadarnic ar fi încercat s-o localizeze astfel pe Ann. Convins că era vie, deduse că ar fi putut avea propriile ei motive obscure de a ieşi din palat. Nu avea decît puţin ca să acţioneze înainte de-a-şi reveni Grazley şi oamenii lui. Pentru a o descoperi dacă Ann era încă în viaţă, mintaliză.

Făcu aceasta flexînd muşchi pe care nu-i ştiuse niciodată că existaseră în teritorul întunecos al subminţii sale. CSD-ul continua să-i circule prin artere ca urmare a recentei lui apariţii în 1851, altminteri n-ar fi reuşit ceea ce avea să facă.

Repezindu-se în salonul de primire, se cufundă în trecut; spaţio- timpul se înclină, după care ieşi din nou la suprafaţă în palat cu cît timp în urmă? Nu ştia. În încăpere se aflau alte persoane, victorieni veritabili: nu Silverstone, nu Howes, nu Ann.

Se scufundă iarăşi, zbătîndu-se, intrînd şi ieşind din mintal. Oameni. Timpuri. 1847? '49? '50?. Continua să iasă la suprafaţă şi să se confunde iar, propulsat de emoţie, ca un delfin gonind prin apă, privind intens, afară, pe fereastră, încercînd să simtă mediul prin care înota, văzînd razele soarelui în curtea de-afară înlocuite de zăpadă, frunze veştede suflate peste caldarîm,

noapte, zi, lumină cenuşie sau plină. Lupta să urce contra curentului.

Făcînd aceasta, se ascundea într-unul din bovindouri. Perdelele grele îl ajutau. Avea nevoie să găsească locul din spaţio-timp imediat dinaintea momentului cînd Ann şi Howes veniseră la el, cînd eul său anterior aştepta în mica anticameră de pe coridor. Odată ce primul imbold de frenezie i se răci, sarcina mintalizării deveni mai dificilă. Delfinul se împotmolea în apa mică. Se opri. Într-o oarecare blestemată zi anonimă din 1851, netrecută în cronici... deşi Regina îşi va fi făcut o notaţie în jurnal, grijulie şi pedestră, neumbrită de nici o îndoială asupra universului din care cîrmuia un atît de grozav fir de nisip.

Nerăbdător, îşi injectă o fiolă de CSD în arteră şi porni din nou în călătoria-mintală.

Iată-l pe Silverstone! Învîrtindu-se printr-un colţ al camerei. Bush îşi aminti desluşit chipul acela remarcabil, cu gura sucită şi nasul coroiat; o expresie descriptivă îi răsări în gînd: pasărea autoironică[1]. Patru domni victorieni autentici fumau în capătul opus al încăperii. Bush ştia că acesta era momentul de care avea nevoie; simţul acela misterios ce-l călăuzea prin călătoriile-mintale funcţionase din nou. Trebuia să aibă grijă. Era doar la cîteva minute, cel mult o oră distanţă în timp de Silverstone. Omul putea să-l vadă cu destulă uşurinţă, să-l audă, să-i vorbească, să-l împuşte. Se chirci după draperiile groase.

Silverstone se întoarse - capul îi zvîcni peste umăr, îl văzu pe Bush, poate că-l observase cu coada ochiului materializîndu-se. Năucit de propria-i prostie, Bush dispăru înapoi în mintal. Uitase că Silverstone petrecuse o bucată de vreme în 1851 înainte de sosirea lui Howes, uitase să-şi ia măsuri temeinice de prevedere ca să nu fie văzut de oamenii din propriul său timp.

Ieşi la suprafaţă. Acum camera era goală, brăzdată de lumina asfinţitului, ca imitaţie a sa proprie expusă într-un muzeu. Trecu îndărătul unei canapele prelungi, al cărei spătar de lemn sculptat se arcuia ca un val de mahon, spumegînd trandafiri şi boboci. Ascuns bine, se avîntă iar prin timp, neluîndu-şi în seamă oboseala.

Şi nimeri!

Instinctul îl slujise bine şi-l depuse într-un moment cînd vorbeau chiar despre el.

Silverstone stătea aşezat pe podea, cu spatele la perete. Howes era în picioare lîngă el, dar se răsucise la apariţia Annei

1 În original, "self-mocking bird"; joc de cuvinte intraductibil: "mocking bird" ("mockingbird") = pasăre cîntătoare (N.T.)

în cameră. Fata era răvăşită, strigîndu-l chiar şi în timp ce alerga spre latura opusă a salonului unde se aflau cei doi. Fiecare cuvînt ajungea pînă la Bush, înfundat, dar foarte clar în mijlocul tăcerii înconjurătoare.

- Eddie Bush e în palat, David! Tocmai l-am întîlnit la etajul ăsta!

Se opri în faţa lui Howes, trecîndu-şi mîinile în sus şi-n jos peste tighelurile uniformei de servantă. Howes deveni încordat, iar zîmbetul îi pieri, începînd chiar să se tragă de favoriţii falşi.

Silverstone spuse:

- Ţi-am spuse eu c-o să se-ntoarcă. A fost chiar aici, în camera asta, acum două luni. L-am văzut lîngă fereastra de-acolo. M-ar fi putut omorî atunci, banditul!

Neluîndu-l în seamă, Howes o întrebă pe Ann:

- Ţi-ai îndeplinit ordinele?

- N-am putut, David! Ascultă - nu-i nevoie să-l omorîm pe Bush acum. Şi-a schimbat opiniile. Acum o să ne *ajute*, şi numai Dumnezeu ştie cîtă nevoie de ajutor avem!

Howes dădu s-o împingă, în acelaşi timp scoţîndu-şi pistolul.

- Ai nesocotit ordinul, Ann. Avem destule greutăţi şi fără factorul nesigur Bush complicîndu-ne viaţa. Du-mă la el!

Fata îl prinse de braţ:

- Nu fă nimic ce-ai putea regreta mai tîrziu, David. Ne poate ajuta. Fii rezonabil cu el; chiar tu ai spus că e temperament de artist. În plus, are un pistol luminic.

- Ha! Cît despre asta, n-ai de ce să-ţi faci griji! I-am aranjat.

- Bun mai eşti la aranjamente! Tot ce-ţi cer e să nu-i faci vreun rău. Te rog!

Cînd o privi, expresia i se îmblînzi.

- Încă mai ţii la el, aşa e? Bine, am să stau cu el de vorbă, dacă trebuie. Dar nu uita cîte depind de succesul acestei operaţiuni. Profesore Silverstone, dacă sînteţi atît de bun să staţi aici, revenim în cîteva minute, după care vom mintaliza imediat, înainte să se înfierbînte prea tare pentru noi lucrurile.

- Dar pachetul meu? replică Silverstone. Nu pot pleca fără el. Ann, să mi-l aduci.

Ann pocni din degete:

- Tocmai mergeam să-l iau - am uitat de el, cînd l-am văzut pe Eddie. N-o s-avem nici o problemă, profesore - vă aduc pachetul imediat.

Bush nu stătu să le asculte ultima parte a conversaţiei. Cîtă vreme erau atenţi unul la altul, o luă la fugă adus de spate, pe

uşă afară. Cum ajunse pe culoar, făcu o tumbă, că erau, că nu erau agenţi duşmani. Minunat!

Văzuse mina de pe faţa Annei cînd Howes o întrebase dacă mai ţinea la el. Pînă în momentul acela, uitase că avea cît de cît talent la iubire. Expresia necontrolată de pe chipul ei îl contrazise; da, necontrolată, întocmai la fel cum mica Joan Bush fusese observată cînd nu se controla; era pentru prima oară că o văzuse pe Ann cu garda jos.

Şi îl prinsese şi pe *Howes* cu garda jos! Howes - meşterul aranjamentelor! Un om lucid şi curajos, cu vederi largi: toate calităţile pe care Bush nu şi le putea găsi sieşi. Straniul sabotaj al planurilor regimului de către Howes fusese cît se putea de complet: şi includea şi asigurarea că pistoalele asasinilor aleşi nu funcţionau bine. Fără îndoială că pistolul cu gaz al lui Bush conţinea bioxid de carbon inofensiv, întocmai la fel cum arma sa luminică trăsese cu paşnică lumină nelaserizată în locul razei coerente pe care ar fi trebuit s-o expulzeze. Totul era clar. N-o ucisese pe Ann.

Ceea ce tocmai spusese Howes confirma bănuielile lui Bush. Faptul că pistolul lui era sabotat reprezenta o mică proba palpabilă a veridicităţii declaraţiilor lui Howes de activitate subversivă.

Ştia că acum putea mintaliza, într-o veselie, înapoi la punctul cînd îi lăsase pe Silverstone şi Howes zăcînd gazaţi pe culoar. Timpul era decisiv - substanţial gînd! Dar nu mai era un ucigaş! Fusese graţiat! O făptură cumsecade şi inofensivă care nu vroia să vatăme pe nimeni. Iar Ann continua să-şi trăiască viaţa ei greu perceptibilă!

Căzu pradă capriciilor. Rîzînd, se năpusti pe doridor, în direcţia de unde ştia că tocmai venise Ann.

Işi găsi eul anterior pîndind în alcovul întunecos dincolo de care femeile tot călcau. Sub imperiul unui impuls de moment, întinse mîna şi şi-o simţi strînsă de a sa proprie. Zîmbi. Ce grozav arăta, mai masiv decît se aşteptase, agil în mişcări.

- Tu!

- Eu!

Era un soi de schimb al iubirii. Cît de mult bine îi dorea acelui om, acelui străin al cărui fiece gînd, fiece părticică a trupului o cunoştea - singura astfel de fiinţă omenească! Ce mai incest nebunesc, tenebros şi tainic era, să-şi strîngă sieşi mîna din dragoste! Nu putu scoate o vorbă mai mult, copleşit de emoţie, mulţumit cu încărcătura pe care o trasmisese. Mintaliză.

Reveni, sau poate rămăsese acolo tot timpul, universul fiind

plecat. Efortul de a străbate bariera entropiei îşi spunea cuvîntul şi îl astîmpără, făcîndu-l din nou conştient de pericolele prezente.

Silverstone şi Howes îşi recăpătau cunoştinţa, rostogoliţi pe covorul culoarului. Deşi inhalaseră relativ mai puţin gaz decît oamenii lui Grazley, n-avea să mai treacă mult pînă ce şi inamicii îşi vor reveni şi vor năvăli pe coridor.

Aplecîndu-se, Bush îl plesni pe profesor peste faţă - faţa păsării autoironice - şi i-o frecă apăsat, strigînd:

- Stein, Stein!

Se răzgîndi:

- Silverstone!

Profesorul deschise ochii.

- A fost o dovadă, murmură. Arma aceea - dovadă categorică!

Cuvintele treziră confuzia în mintea lui Bush. Putea Silverstone să ştie că se umblase la pistolul lui? Nu reuşea nicicum să înţeleagă de unde ştia omul prin ce trecuse. Nu făcu decît să se holbeze la Silverstone, în timp ce profesorul se chinuia să se ridice în capul oaselor şi spuse, cu o mai mare luciditate:

- Arma aceea cu care au tras oamenii dintr-un alt timp - e o dovadă că teoria mea e absolut corectă, şi vom găsi şi alte dovezi, vei vedea! Asta-i prima oară că au intervenit prin bariera entropic-temporală.

Oarecum decepţionat să descopere că nu era vorba de cazul său, Bush spuse:

- Am să te scot de-aici, Silverstone. În orice caz, nu-mi dau seama cum am putut folosi o armă prin bariera entropiei.

- Simplu, nu-i aşa? O vom fi realizat noi înşine, peste cîţiva ani, fără nici o îndoială. Deja am învăţat să trasportăm aer prin barieră; întregul concept al călătoriei-mintale presupuse aceasta. *Ei* n-au făcut decît să transmită prin ea un anestezic. Acuma, ajută-mă să mă ridic în picioare, vrei? Eşti Edward Bush, ştiu. Ne-am mai întîlnit pe ici, pe colo, în spectrul temporal, nu întotdeauna în împrejurări amicale. Sper că nu te-am lovit prea rău atunci, la Oul Amniotic. Credem că eşti unul dintre agenţii aceia ticăloşi ai lui Bolt.

Bush rîse:

- Nici măcar nu te-am observat cu ocazia aia. Mă răpea prea mult fata cu care erai.

Expresia mai degrabă tensionată a lui Silverstone se destinse.

- Ei bine, şi pe mine mă răpea. Femeile sînt punctul meu slab, din fericire. Acum, îţi mulţumesc că m-ai scos din camera aceea. Dezleagă-l pe Howes şi să mergem.

- L-am legat pe Howes cu un anume scop. Mi-a făcut un lucru

crud, doar ca să se asigure că sînt destul de copleşit ca să-l ascult fără crîcnire. N-am să mă mai las folosit de nimeni ca unealtă.

- Toţi sîntem uneltele cuiva. Asta înseamnă societatea. Eşti un om foarte emotiv, Bush, dar în momentul ăsta n-avem timp de emotivităţi. David Howes e un om de importanţă vitală, şi trebuie să-l avem alături de noi.

Toţi sîntem uneltele cuiva... Nu era un gînd deosebit de încîntător, după estimaţiile lui Bush, dar putea fi o cale de-a găsi sensul problemelor omeneşti. Te foloseai şi erai folosit. El se folosise de Ann. Howes se folosise de el. El avea să se folosească de Howes. Se va folosi de Silverstone.

Howes şi Silverstone aveau putere; puteau cîştiga mai multă putere. Înapoi în prezent - în 2093 - îl puteau ajuta pe Bush, dacă-i ajuta şi el. Putea găsi cu ajutorul lor libertatea de a picta, de a face iarăşi grupaje - avea nevoie să creeze la fel cum un om adormit are nevoie să viseze. Dacă arta sa avea să supravieţuiască, trebuia să renunţe la ceva din meschinăria de a fi el însuşi.

Se aplecă şi începu să-l dezlege pe Howes, care deschidea deja ochii. În timp ce moşmondea la noduri, îl auzi pe Silverstone spunînd:

- S-ar putea să ştii că aici, în Palatul Buckingham, era o coterie de exilaţi intelectuali din zilele noastre. Le-am explicat mesajul meu şi au pornit să-l răspîndească.

- Mesaj? Ai devenit religios?

- Învăţătura mea. Mi-aş dori să fie aici şi Wenlock, acum că s-a sfîrşit cu cearta noastră. Pînă şi eu abia dacă pot concepe ceea ce am descoperit. Întoarce toată lumea cu susul în jos, absolut cu susul în jos. Trebuie să mintalizăm cît mai repede posibil.

- Nu pot pleca fără Ann.

- Ştiu. De Ann avem nevoie. Va fi aici într-o clipă cu pachetul meu, care a rămas la parter. Cum te simţi, căpitane?

Howes mormăi. Se ridică în şezut pe cînd Bush îl dezlega, scutură din cap ca să şi-l limpezească şi se uită la Bush.

- Ce ştii despre Ann? Că trăieşti?

Bush încuviinţă.

- Iartă-mă, Bush. Firea ta nesigură e de vină. Cînd ai tras spre ea cu pistolul luminic măsluit, s-a aruncat la pămînt, iar după ce te-am gazat am convins-o să accepte că e moartă. Ar fi vremea să ai un şoc. S-ar putea să-ţi facă bine la sadism!

- Eşti bolnav! spuse Bush, şi întoarse dezgustat capul. Ann

sosea grăbită pe coridor, cu o cutie mare de plastic sub braţ. Silverstone apucă pachetul; Bush o apucă pe Ann. Ea îi zîmbi, cu o sprînceană înălţată şi un ecou al vechii ei neîncrederi.

- De ce-ai făcut-o? întrebă Bush.

- Îndrăzneşti să mă întrebi asta? De ce m-ai împuşcat? Să nu răspunzi! Ştiu răspunsul: n-ai încredere-n mine, nu îndrăzneşti să ai încredere!

- Pistolul s-a descărcat accidental, minţi Bush.

- Minţi! Ţi-am citit intenţia în ochi cînd ai apăsat pe trăgaci!

- Eram nebun de dezamăgire, ştii asta! Ştii că am crezut că-l aduci cu tine pe Howes ca să mă omoare. Şi totul numai pentru că te iubeam, Ann, de-aia mi-am ieşit din minţi aşa!

Fata coborî privirea şi spuse îmbufnată:

- Nu ai încredere în mine.

- Va trebui să avem de-acum toţi încredere unu-n altul, interveni Howes. Pentru că dacă nu mintalizăm repede de-aici, Grazley şi ai lui iar or să se repeadă la noi. I-am putea împuşca pe loc, acolo unde sînt - poate că lui Bush i-ar face plăcere să se ocupe el -, dar prefer să plecăm pînă nu-şi revin.

Excelentă idee, căpitane, deşi cred că eşti nedrept cu Bush. Ne-a scos pe amîndoi din mîinile Partidului Acţiunii Populare şi îi datorăm mulţumiri, spuse Silverstone. Acum, am pachetul: să ne prindem de braţe şi să luăm o doză de CSD. Ţineţi-vă minte bine disciplina şi hai să ieşim din casa asta de nebuni. Vom mintaliza înapoi în jurasic, toţi patru.

- Credeam că ne-ntoarcem în 2093, spuse Bush.

- Te supui ordinelor, replică Howes, suflecîndu-şi mîneca şi scoţînd o fiolă, pe care şi-o injectă în braţ.

- Trebuie să participăm la o mică treabă - să luăm pe cineva din jurasic -, preciză Silverstone, încercînd evident să-l consoleze pe Bush pentru duritatea manierelor lui Howes.

Bush ridică din umeri.

- Aş vrea să stăm de vorbă, Ann, spuse cu voce joasă, în timp ce se pregătea şi el de plecare.

CAPITOLUL 5

LA DECREPITELE HOTARE ALE TIMPULUI

Palatul Buckingham, savanele jurasicului. Între una şi alta diferenţa era mică pentru călătorul-mintal, dintr-un punct de vedere important: ambele zăceau pe vecie sub eterna osîndă a tăcerii tridimensionale, dar greu accesibile oricărui alt simţ în afara vederii. Şi nu zbura nici un pterodactil.

Toţi patru sosiră împreună, şi o imensă oboseală se coborî asupra lui Bush. Privi nemulţumit spre Silverstone şi Howes. Întregul episod brutal din Palatul Buckingham îl dezgusta, amintindu-şi acum bunele intenţii şi sentimentele dumnezeieşti cu care plecase din Breedale. Orice încercare ar fi făcut să participe la evenimentele lumii îl scîrbea; avea nevoie iar de tăceri şi singurătăţi, şi reflectă cinic: "Neputinţa absolută corupe la modul absolut". Înţelesul eşecului armei sale de-a funcţiona nu-i scăpase din vedere.

Stăteau lîngă un rîu leneş, cu jungla verde-albăstrie mată întinzîndu-se în spatele lor, în vreme ce dinainte li se aşterneau cîmpia şi munţii. Nu se mişca nimic în afara rîului. Cerul era acoperit de nori ce se rostogoleau, aşa cum îşi amintea Bush dintotdeauna jurasicul.

- Vom continua cu planul pe care l-am convenit, spuse Silverstone. Căpitane Howes, dacă dumneata şi Ann binevoiţi să-l aduceţi pe celălalt prieten al nostru, eu am să stau aici cu Bush.

- Pornim imediat, spuse Howes. Trageţi un pui de somn, profesore. După cum arătaţi, şi ţie ţi-ar prinde bine unul, Bush. Ne- ntoarcem în două, trei ore, dacă totul merge cum trebuie.

Ann le făcu cu mîna şi, fără mare ceremonie, ea şi Howes plecară, păşind cu mişcările letargice ale oamenilor aflaţi încă sub influenţa CSD-ului.

Silverstone începu să desfăşoare imediat un pat uşor din raniţa sa, sfătuindu-l pe Bush să facă la fel.

- Aici sîntem în deplină siguranţă. Am ales acest loc pentru că e la cîteva mile distanţă de orice locuinţă omenească. Ann şi căpitanul au să ia pe cineva şi apoi ne continuăm călătoria.

- Profesore, mă încearcă o anume reţinere pentru că-mi dau seama că nu sînt decît un pion în jocul ăsta, dar aţi fi atît de bun să-mi explicaţi cu cine ne întîlnim acum şi unde mergem pe urmă?

- Te preocupă prea mult lucrurile mărunte, prietene. Dar şi pe mine la fel... îmi tot fac griji fiindcă mi-am stricat ceasul de mînă şi nu ştiu timpul - timpul! Un timp! Şi totuşi ştiu că orice ceas de mînă e depăşit. Sînt un om inconsecvent.

- La fel şi eu! Geniul e inconsecvent. Vă mai amintiţi de copilărie?

- Trebuie să ne odihnim puţin. Dar am să-ţi răspund la primele întrebări.

Începu să desfacă pachetul de plastic pe care-l adusese cu el din epoca victoriană.

- Ai fost un fel de artist, nu-i aşa?

- *Sînt* artist. Nu încetezi să mai fii artist!

- Mă rog, ai încetat să te mai manifeşti, să zicem?

Bush căută ironia, dar uită subiectul de îndată ce din pachet ieşi la iveală panoul.

- Ne vom întîlni cu omul care a executat acest lucru. El îmi va pătrunde descoperirile cînd am să i le explic, intuitiv dacă nu şi intelectual. E necesar ca orice lucru nou apărut în lume să-i fie interpretat publicului larg nu numai de către oamenii de ştiinţă, ci şi de artişti; acesta a fost eternul rol al artistului, iar acest om se arată a fi ideal pentru scopul meu. Priveşte-i această admirabilă operă.

Bush o privea.

- E un Borrow. Minunat, nu-i aşa?

Fără multă paradă, Borrow stabilise un număr de zone întunecate în grupajul său, legate între ele prin puncte de culoare ce se combinau ici şi colo în mase dominante, reprezentate astfel încît să poată să fi fost nuclee atomice, oraşe sau altele; scara de proporţie a întregii lucrări fiind astfel pusă la îndoială, alte ambiguităţi putînd dobîndi înţelesuri duble sau chiar triple. Unele părţi păreau mai degrabă grosolane sau defectuos simţite, dar erau inseparabile de întreg, ca şi cum Borrow s-ar fi extins pe sine lepădînd întregul rol de dandy, în încercarea de a-şi face faţă simultan sieşi pe de-a-ntregul şi pe de-a-ntregul lumii sale.

Era un grupaj care lui Bush îi apărea mai puţin desăvîrşit decît cele pe care le examinase la Oul Amniotic, dar infinit mai grandios; ştiu fără ezitare că avea în faţă o operă ulterioară pe lîngă

care cele dinainte stăteau ca nişte exerciţii preliminare. Acesta era Roger Borrow în calitate de Turner tîrziu, Kandisky tîrziu, Braque tîrziu, Rellom tîrziu, Wataguci tîrziu. Lui Bush i se părea incredibil că blajinul Borow putea să fi produs o asemenea declaraţie; şi totuşi, purta semnătura prietenului său pe întreaga-i suprafaţă, oricît era de impersonală.

Iar Borrow se întorcea să li se alăture, împreună cu Ann şi Howes..

Îşi dădu seama că privise opera prea multe minute. Părţi din ea erau, părţi din ea păreau să fie în lentă mişcare contrapunctică; atenţia îi era atrasă către scrîşnetul ameninţător al circumstanţelor omeneşti, către comutarea măsurată a galaxiilor, a prototipurilor şi spre straturile temporale ce se adunau ca nişte nori de aprigă furtună peste lumea lui. Acum, ridică privirea spre Silverstone. Nici măcar nu dorea să ştie încotro se vor îndrepta după sosirea lui Borrow.

- Cum spuneţi, să tragem un pui de somn, profesore.

Sunet de glasuri. Ann aplecîndu-se să-l atingă de braţ. Se ridică în capul oaselor. Părea să nu fi trecut nici un moment de cînd închisese ochii şi totuşi avea capul din nou limpede. Ceva se întîmplase acolo înăuntru - tatăl său rîsese sau mama sa zîmbise - dar acum fu în stare să-şi ocupe din nou conştientul; de îndată îşi aminti capodopera.

Apăsînd mîna Annei, se sculă şi merse să i-o strîngă pe a lui Borrow.

- Ai vorbit pentru timpul tău, spuse.

- Oul Amniotic a făcut-o - fiind priponit acolo, la comanda tuturor. Am fost făcut să găsesc un mijloc de a mă autoexprima.

- E mai mult de-atît. Ver ţi-a spus că-i mai mult de-atît, sînt sigur.

Borrow dădu semne că ar dori să schimbe vorba:

- Am lăsat-o pe Ver să apere fortul. Norman Silverstone a sunat din goarna aventurii. Va fi o noutate pentru mine, sînt nervos ca un pisoi.

Părea complet calm. Ca întotdeauna, era îmbrăcat îngrijit, într-un *deux pièces* de modă veche, cu raniţa atîrnată nonşalant pe un umăr. Un profet ciudat al noii ordini, îşi spuse Bush - indiferent care avea să fie noua ordine.

- Toţi sîntem nervoşi, Roger, dar cel puţin jurasicul e mai în siguranţă decît Palatul Buckingham din era victoriană.

- Eu n-aş paria pe asta, spuse Howes, apărînd între ei. La Oul

Amniotic mişună agenţii. Am fost cu siguranţă recunoscuţi, şi nu e decît o problemă de timp - de foarte scurt timp - pînă să se organizeze şi să vină să ne pună la punct. Pe capul lui Silverstone s-a pus un preţ gras.

- Atunci eu trebuie să mănînc ceva, spuse Bush. Sînt lihnit.

- N-avem vreme. Profesore Silverstone, sînteţi bun să ne conduceţi?

Profesorul se trezise la fel de prompt ca Bush, şi-şi strîngea patul de campanie. În timp ce se apropia, Bush observă cît de neliniştit părea. Mai văzu că şi Femeia Întunecată revenise, stînd la o oarecare distanţă şi privindu-i, răbdătoare. Înăbuşindu-şi un impuls de a face cunoştinţă cu ea, reflectă că era la fel de inaccesibilă ca şi anima minţii sale drept care o lua uneori.

Silverstone spuse:

- Cu excepţia dumitale, domnule Borrow, cu toţii trebuie că mai avem CSD în vene. Eşti atît de amabil să ţi-l injectezi? Sînt nespus de încîntat că ai putut veni. Soţia se va descurca la Oul Amniotic de una singură?

- Sigur. Are un băiat-la-toate s-o ajute.

Borrow îşi apăsa o fiolă în artera antebraţului stîng şi nu pierdea vremea cu palavre politicoase.

- Urmează să fii un fel de ou amniotic pentru timpurile ce ne-aşteaptă - dumneata şi domnul Bush, sper, cu talentele dumneavoastră artistice unite. Specia umană trebuie să se smulgă din ceea ce a fost, la fel de definitiv cum s-au desprins reptilele de amfibieni, şi sper că dumneavoastră doi veţi forma o parte din vehiculul care efectuează transformarea.

- Căpitanul Howes mi-a spus unde mergem.

- Bun.

Silverstone se întoarse către Bush.

- Deci eşti singurul care nu e la curent cu planul meu. Ia-o pe Ann de braţ - Ann, tu te prinzi cu domnul Borrow, iar dumneata, domnule Borrow, cu căpitanul. Eu te voi apuca de celălalt braţ, Bush, şi vom intra în disciplină împreună. Urmează să mintalizăm spre singurul loc pe care-l putem atinge unde să fim la adăpost de orice întrerupere brutală - dincolo de era devoniană, în cryptozoic.

- Ştiţi despre schimbarea atmosferică din lumea primitivă?

- Într-adevăr. Ne vom cufunda pînă ce vom putea pur şi simplu să respirăm.

- Chiar e necesar aşa ceva? întrebă Borrow. Ce-aţi zice de o fîşie îndepărtată din carbonifer? Grozav loc, acoperire din belşug. Duşmanul nu-l poate acoperi de tot.

- Sînt întru totul conştient de asta. Dar pot acoperi o parte din el, şi m-am săturat de evadări ca prin urechile acului, aşa cum am trăit în vremurile victoriene. Căpitanul Howes e militar; dumnealui le poate suporta, dar eu nu. Aşadar, rămîne cryptozoicul - şi îndrăznesc să presupun că dacă dăm de necaz, vor interveni alte forţe.

Arătă cu degetul spre Femeia Întunecată, înclinînd în acelaşi timp din cap, politicos, la adresa ei.

Îşi înlănţuiră braţele, Bush avînd grijă s-o apuce strîns pe Ann. Refuză să scoată vreo vorbă, nu numai pentru că vedea că Howes încă îi mai purta pică şi putea cauza neplăceri, dar şi întrucît avea ferma convingere că naufragiase pe un ţărm dinspre care realitatea se retrăgea ca un reflux. Nici chiar aluzia că un soi de misiune artistică s-ar putea îndrepta către el nu reuşise să-l clintească.

Singurul lucru la care se putea gîndi, în timp ce o porţiune automată a minţii îi mitralia secţiunile relevante ale disciplinei Wenlock, era similitudinea idioată de care se folosise odinioară tatăl său ca să-i explice doamnei Annivale vîrstele Pămîntului: imaginea cadranului de ceas, cu lumea apărînd ca prin prestidigitaţie la miezul nopţii şi mititelele prime ore fiind umplute de groaznicii vulcani ai creaţiunii, cu limbile tîrîndu-se împrejurul cadranului pe melodia veşnicelor ploi torenţiale şi sferturile bătînd într-o odaie goală pe cînd se rostogoleau mările de magmă. Aurora se ivi, deşteptătorul sună, punînd în mişcare cîteva lanţuri peptice sub norii adormiţi. Lunga dimineaţă mohorîtă se istovise cu exact un pas înainte ca primii dinţi din primele guri să muşte din primele coaste, şi nu mai devreme de orele unsprezece polycozaurii purtători de vele din permian poposiră să-şi bea cafeluţa. La numai cîteva secunde pînă la amiază îşi arătă omenirea un picior - la care vreme, conform imageriei, căzu întunericul - şi toată afacerea o luă de la capăt: decît că în această anume revoluţie, cinci dintre acele mamifere ce-şi arătau piciorul aveau să-şi croiască drum cu forţa înapoi spre zorii zilei.

Ieşi la suprafaţă şi descoperi că era aproape la fel de întuneric cum fusese în halucinaţia sa. Ceilalţi îi erau alături, Ann se strîngea lîngă el. Rămaseră complet încremeniţi, respirînd greu prin gurile-de-aer.

Stăteau pe platoul generalizat cu care-i familiarizase călătoria mintală. Pămîntul se afla cam la trei metri sub tălpile lor, astfel că păreau suspendaţi în văzduh. Trecu detulă vreme pînă ce unul din ei să-i poată face să păşească înainte.

Lumea asuda şi dîrdîia sub ei, deşteptîndu-se în lunga febră a firii. Centuri uriaşe de ploaie se deplasau pe suprafaţa planetei, mai mult ca nişte rîuri curgînd vertical decît banale averse. Ploaia avea culoarea varului diluat.

- Cryptozoicul, dar am nimerit o zi cam umedă! spuse Silverstone, rînjind stînjenit.

Sălbăticia de stîncă de sub ei fermenta lichid. Pretutindeni, dinţii ei negri şi cumpliţi erau biciuiţi de un puhoi de apă căutîndu-şi un loc pe unde să se scurgă. Apa nu făcea nici spume, nici clăbuci, deşi o şfichiuia cea care cădea de sus.

In tot acest loc oribil, nu se distingea decît o singură trăsătură. Aceasta era larga fisură ce despica în două o proeminenţă de stîncă, tăind de-a curmezişul domului pietros ca o rană de secure într-o ţeastă. Din fisură şiroia tot apă - mai degrabă erupea -, izbucnind în spume furioase, aburind uşor, mînjind peisajul cu vînturile ei toxice.

Apă galbenă gîlgîia brun printre bazalturile negre. Pe cer, aceleaşi stindarde bej fîlfîiau în timp ce cursa norilor gonea perpetuu pe deasupra. Din Soare nu se vedea nici un semn. Nu existau decît serii de pete mai deschise sau mai întunecate, unde umezeala suspendată cădea sau nu reuşea să cadă.

Călătorii-mintali nu-şi puteau da seama dacă atîrnau deasupra pămîntului sau deasupra unui fund marin în curs de formare; aici nu avea sens nici un asemenea concept. Înălţimea la care se aflau deasupra nivelului solului vorbea despre cît de mult se înălţase şi se coborîse pămîntul în delirul său.

- Nu putem sta aici! spuse Ann.

Căzură cu toţii de acord, fără discuţie. Mintalizară.

Mintalizară de cinci ori, de fiecare dată afundîndu-se mai adînc în cumpliţii eoni, deplasîndu-se necontenit spre perioada cînd Pămîntul devenea o altă planetă, cu atmosfera ca un amestec furtunos de metan şi amoniac, moarte pentru plămînii omeneşti. Nu erau decît nişte biete grăunţe de polen într-o mare întinsă.

Bush constată că ceilalţi intonau disciplina Wenlock cu voce tare, ca şi cum ar fi fost o rugăciune. Pe toţi îi stăpînea teroarea necunoscutului, a incognoscibilului: cryptozoicul conţinea în turbata sa împărăţie cinci şesimi din timpul geologic. Fiecare dintre mintalizările lor acoperea, poate, zece milioane de ani; toate cele cinci mintalizări puse la cap nu-i purtară decît în franjele timpurii ale perioadei.

In ieşirile lor la suprafaţă, nivelul solului se înălţa şi cobora - la un moment dat fură complet încastraţi în piatră - dar de fiecare dată ploaia continua să cadă din cer, pulverizîndu-se în ceaţă pe

coastele expuse. Bush se gîndi la "Ploaie, vapori, viteză" de Turner; bătrînul îşi crease opera după ce gonise prin Maidenhead într-un tren cu aburi! Aici, ei pluteau în derivă printr-un Turner tridimensional ce se propaga prin timpurile pre- phanerozoice.

Cu prilejul celei de-a cincea ieşiri la suprafaţă, mintalizatorii dădură peste o perioadă de secetă, cînd straturile mohorîte de nori nu-şi mai revărsau sucurile peste privelişte. Dacă acesta era un armistiţiu de-o zi sau de-o epocă, nu puteau şti; într- adevăr, trecuseră de punctul acela metempiric în care vechile conotaţii omeneşti ale timpului, formate în supraminte, aveau înţeles sau relevanţă.

Nu puteau decît să stea amorţiţi şi să privească inscrutabila georamă din jurul lor.

Nici unul din ei nu se îndoia că liniştea ce-i închidea într-însa era adevărata reprezentare a lumii de dincolo de bariera tempo-empirică. Era o panoramă dedicată tăcerii; stăteau muţi în mijlocul ei, îmbibaţi de gigantismul său, precum cinci furnici rătăcite în ruinele unei catedrale.

Pe cît le erau urechile de buimăcite, pe-atît le erau şi ochii. Se aflau în plină enigmă morfică în care regulile perspectivei erau la fel de neputincioase precum legile acusticii sau vîrtejurile timpului.

Rocile argiloase din jurul lor aveau fiecare mărimea unui muncel, cu nimic mai prejos decît o lespede de la Stonehenge. Zăceau îngrămădite peste tot fără nici o noimă, şi totuşi cu un cumplit înţeles ce insinua forţa care le aruncase acolo. Erau cenuşii, fără straturi, cu muchiile fărîmiţate de către energiile apei. Pretutindeni în jur alcătuiau o harababură de unghiuri, cîtă vreme pe dedesubt se întindeau capcane de umbră. Păreau, sub reţeaua golaşă şi galbenă a norilor, ceva între organic şi anorganic, neaparţinînd nici regnului mineral, nici celui animal. Era ca şi cum ar fi zăcut aici pe decrepitele hotare ale timpului, întrupînd toate formele uluitoare pe care avea să şi le asume lumea, de parcă însuşi pămîntul crud şi turbulent de sub ele ar fi avut un coşmar de piatră despre progeniturile ce vor mişuna pe deasupră-i. Aceste arătări copromorfice aveau formele sugerate ale unor elefanţi, foci, morse, cranii, diplodocuşi, ciudate făpturi solzoase şi saurieni, hipopotami, gîndaci, ţestoase cu înotătoare, melci, ouă, raţe, lilieci, rechini ucigaşi, fragmente octopode, trahodonţi, pinguini, mastodonţi cu colţii arcuiţi, carii de lemn, foetuşi şi fecale, vii şi morţi; şi mai existau şi memento-uri ale psihicului omenesc: torsuri apărînd, coapse, pîntece uşor adîncite, coloane

vertebrale, sîni, sugestii de mîini şi degete, genunchi, umeri masivi, forme falice, toate distincte şi totuşi amestecate şi cu mai straniile anatomii din jurul lor într-un fel de spasmodică agonie a naturii, de neconceput - şi toate erau plămădite necugetat dintr-o cocă gri, fără nici un gînd ieşit la iveală, fără nici un gînd de a fi dezintegrate. Se întindeau cît vezi cu ochii, îngrămădite una peste alta, părînd, în mulţimea lor, să implice faptul că acopereau toată suprafaţa globului.

Mintalizatorii se holbau la ele cu o groază vecină veseliei, ca şi cum emoţiile s-ar fi scurs şi ele într-un vortex, în cerc cu ceasul. În chip înţelept, nu puteau vorbi. Pentru aceste nefăurite promisiuni de lut nu se găseau cuvinte.

Bush văzu că Femeia Întunecată stătea din nou printre ei. Simţea că în aer plutea un element care făcea ochii să-l înţepe şi se agăţa în gît. Nu conta cu nimic. Trebuiau să înghită, să digereze cumva toate aceste cryptadii din jurul lor, înainte de-a-şi putea urma propriile preocupări.

Dar fu cel dintîi care să vorbească, să scoată cît de cît un sunet.

- Deci aşa a început lumea!

- Nu, aşa s-a sfîrşit, spuse Silverstone; îi privi cu expresia de autodesconsiderare pe care o avea întipărită pe faţă. Sîntem în cryptozoic, într-adevăr, dar el se plasează la sfîrşitul istoriei Pămîntului, nu la început, aşa cum crezuserăţi.

Şi începu să le spună.

CAPITOLUL 6

GENERAŢIA HIMALAYANĂ

Trebuie să vă vorbesc despre o revoluţie atît de mare în gîndire (spuse Silverstone), încît e prea puţin probabil ca oricare dintre noi, cei de faţă, să fim capabili a ne adapta ei complet în timpul vieţii. Generaţia contemporană cu Einstein n-a fost în stare să perceapă revoluţia căreia el i-a deschis drumul; cu toată umilinţa, acum ne aflăm în faţa unui lucru cu mult mai mare.

Observaţi că spun "revoluţie în gîndire", şi vă va fi de mare folos dacă nu veţi uita niciodată că asta-i tot ce e. Nu este o răsturnare pe dos a tuturor legilor naturii, deşi adesea pare astfel. Eroarea care ne-a înşelat pînă acum s-a aflat în minţile oamenilor, nu în lumea exterioară.

Deşi ceea ce urmează să vă spun e derutant, o veţi găsi mai puţin astfel dacă reflectaţi mai întîi asupra faptului, simplu dar neglijat, că nu cunoaştem lumea reală - universul, grădina din spate sau propriile noastre unghii - decît prin intermediul simţurilor. Cunoaştem, cu alte cuvinte, doar lumea-externă-plus-observatorul, universul-plus-observatorul, grădina-din-spate-plus-observatorul. Acest lucru rămîne adevărat chiar şi atunci cînd interpunem instrumente între obiectul observat şi simţurile noastre. Dar, ceea ce omenirea n-a pus niciodată la socoteală pînă acum, e gradul pînă la care observatorul a reuşit să distorsioneze obiectul extern şi să fundamenteze un enorm munte de ştiinţă şi civilizaţie pe temelia acestei distorsiuni.

Atît în loc de prefaţă. Acum vă voi spune, pe cît de concis şi de simplu pot, în ce anume constă această revoluţie a gîndirii.

Lucrînd cu Anthony Wenlock - şi mai apoi, teamă mi-e, lucrînd împotriva lui - eu şi cu asociaţii mei am descoperit adevărata natură a subminţii. Submintea, după cum ştiţi, este străvechiul sîmbure, istoriceşte vorbind, al creierului; contrapartida sa a existat înainte ca omul să fi devenit sapiens şi încă mai există în

mamiferele superioare. Supramintea s-a dezvoltat mult mai tîrziu, structură uluitoare care a fost unică în sensul puterilor sale raţionale pînă ce a dat fiinţă computerului; avem însă motive să credem că mobilul existenţei sale a fost şi e acela de *a distorsiona şi a ascunde adevărata natură a timpului* faţă de om. Avem acum dovada absolută - şi într-adevăr, dovada absolută a existat dintotdeauna, dar niciodată nu a fost recunoscută ca atare - că ceea ce privim ca fiind fluxul temporal se deplasează, de fapt, în direcţia opusă celei aparente.

Ştiţi că Wenlock ne-a clătinat vechea imagine asupra timpului. A refutat vechea idee unidirecţională şi, odată cu ea, spaţializarea timpului. Eu nu am vreo nouă teorie temporală ca să i-o înlocuiesc pe a lui; singurul lucru despre care sînt calificat în sens fundamental să discut este mintea omenească. Dar trebuie să vă spun că descoperirile noastre asupra minţii indică limpede că timpul curge în direcţia pe care aţi numi-o de-a-n-doaselea.

Wenlock şi cu mine am început, mai mult sau mai puţin, cu acelaşi gînd referitor la materie - o idee veche. Pînă şi marele Sigmund Freud, în secolul nouăsprezece, o întrezărise. Spune el, undeva, că procesele mintale subconştiente sînt atemporale - "subconştientul" său era un fel de parodie a subminţii noastre - ; în altă parte zice ceva cu sensul de "ne-am folosit mult prea puţin în teoria noastră de faptul că sentimentele reprimate rămîn neatinse de trecerea timpului". A fost punctul de maximă apropiere în care a ajuns Freud cînd spune că represiunile, instalate în partea veche a creierului, sînt imune faţă de genul de-timp pe care l-a inventat supramintea.

Următorul secol - al douăzecelea - a fost complet obsedat de timp, mulţimi de oameni suferind de schizofrenie, conform cu diviziunea dintre subminte şi supraminte care devenea tot mai vizibilă. Cum se întîmplă adesea, artiştii au fost primii care să dezvăluie obsesia temporală, sau să vorbească despre ea în termeni deschişi: pictori ca Duchamps, Degas şi Picasso, scriitori cum ar fi Thomas Mann, Olaf Stapledon, Proust, Wells, Joyce şi Woolf. Apoi au urmat oamenii de ştiinţă, descoperind unităţi de timp mai mici, milisecunda, nanosecunda şi attosecunda, stabilindu-se ca unităţi viabile cu propria lor scară a evenimentelor. La începutul secolului nostru am văzut inflaţia de timp devenind monedă curentă: vorbim încîntaţi despre megasecunde şi gigasecunde, şi ni se pare convenabil să ne gîndim la sistemul solar ca luînd naştere acum vreo 150.000 de terasecunde. Cel mai mare romancier al vremurilor noastre, Marston Orston, a creat,

cu "Fullbright", un roman deliberat fără sfîrşit de peste patru milioane de cuvinte care se referă exclusiv la acţiunile întreprinse de o tînără ridicîndu-se să deschidă fereastra dormitorului. Grupajele prietenului nostru locatar-al-timpului, Borrow, se vor dovedi, sînt convins, întru totul la fel de monumentale.

Toate aceste lucruri sînt simptome ale eforturilor supraminţii, tot mai disperate, pendulînd într-o parte şi-n alta, pentru a-şi menţine supremaţia mincinoasă asupra subminţii. Descoperirile mele pun definitiv capăt dominaţiei ei. Se întîmplă să joc rolul de instrument al prăbuşirii sale; eu nu sînt decît punctul culminant al unui proces pe care, privind retrospectiv, îl putem vedea ca durînd de multă vreme. În secolul patru, Sfîntul Augustin a scris un pasaj celebru în "Confesiunile" sale: "In te, anime meus, tempora metior". "În tine, minte a mea, măsor timpul." Nu măsor înseşi lucrurile a căror tăcere a produs impresiunea; impresiunea e cea pe care o măsor atunci cînd măsor timpul. Astfel, fie asta înseamnă ceea ce e timpul, fie nu măsor timpul deloc. Augustin aproape a descoperit adevărul, iar geniul - întotdeauna în contact cum nu se poate mai strîns cu submintea sa - a părut adesea să fi suspectat adevărul.

Observaţi însă că vă spun toate acestea în vechii termeni, în felul cu care ne-am deprins de-a lungul întregii noastre vieţi. Acum am să le parafrazez în adevăraţii termeni, conform cu propriul nostru concept temporal, aşa cum au să le înveţe copiii noştri.

După momentul Wenlock/Silverstone adevărata natură a timpului s-a pierdut, şi a ajuns să se creadă că decurgea invers. Pentru că, deocamdată, adevărul se află imediat sub suprafaţă, aceasta a fost o perioadă de mari frămîntări, cu savanţii ocupîndu-şi gîndul cu scale temporale inflamate, în vreme ce un romancier contemporan, Marston Orston, a umplut un roman cu cele patru milioane de cuvinte descriind o fată ce se scoală să deschisă fereastra dormitorului. Prozatori anteriori, de asemenea, ca Proust şi Thomas Mann, şi pictori ca Picasso, au manifestat distorsia temporală ce era digerată de către societate. Mulţi membri ai acestei societăţi, incapabili să accepte că timpul curge de-a-ndăratelea, s-au îmbolnăvit mintal, adesea de schizofrenie.

Societatea a tratat problema încetinind pasul şi abandonînd mijloacele rapide de trasport, ca avionul şi automobilul. La începutul unei epoci mai leneşe se plasează psihanalistul Freud, care a sesizat în mod clar mare parte din tulburarea temporală, deşi nu şi-a imaginat nici un moment cauza. După el, ideea subminţii a devenit într-adevăr ceţoasă.

De-a lungul secolelor, însăşi populaţia umană scade numeric, iar adevărurile tulburătoare ale submintii sînt aproape înmormîntate, deşi genii ocazionale le suspectează, astfel că Augustin, în secolul patru, aproape ajunge la un pas de realitate.

Ei bine, prieteni, aceasta este, pe scurt problema. V-am prezentat-o fără prea multe "cum"-uri şi categoric fără nici un "de ce", dar ştiu că e un material copleşitor şi nedigerabil. Înainte de-a merge mai departe, poate că aţi dori să-mi puneţi cîteva întrebări.

Silverstone se ridicase în picioare pentru a li se adresa celor patru companioni ai săi care, instinctiv poate, se aşezaseră între cripticele forme cenuşii, privind în sus spre faţa lui pe cînd ascultau. Odată ce rămase tăcut, coborîră cu toţii ochii spre stînca ambiguă.

Howes vorbi primul.

- Sfîntul Augustin era un soi de ţicnit, nu? rîse el. Deci, te-am salvat pentru ca să poţi anunţa lumea că în toţi anii ăştia am avut timpul cu spatele-n faţă.

- Corect. Atît Bolt cît şi Gleason vor să mă dea la o parte.

- Mă rog, e cu siguranţă o teorie care să răstoarne cam orice guvern te-ai osteni să numeşti.

Şi rîse iar. Bush îşi spuse că această remarcă a lui Howes denota o anume limitare aspră a gîndirii sale. Dar, ca interpreţi ai descoperirii lui Silverstone, el şi Borrow trebuiau să învingă tocmai acest gen de limite. Mintea sa parcuse lin noile perspective; îşi dădu seama, cu un fior, că, în propria lui gîndire, perspectiva timpului şi a vieţii decurgînd invers nu fusese tocmai deplasată. Trebuia să se aşeze, intelectualiceşte, de partea profesorului, pentru a-l ajuta să cîştige creditul şi înţelegerea celorlalţi.

- Dacă aşa-zisul viitor este de fapt trecutul, în vreme de trecutul devine viitorul nostru, profesore, spuse Bush, asta pare să-ţi dea *dumitale* o poziţie de pivot. În loc de a te privi ca pe marele descoperitor al adevăratei naturi a submintii, ar trebui să te privim ca pe marele om care a uitat-o, nu-i aşa?

- Aşa este - deşi ar fi mai exact să spunem că, odată cu generaţia noastră, supramintea se năruieşte cu toate proprietăţile ei temporal-deformante, iar eu sînt ultimul om care suferă de pe urma efectelor ei.

Vorbi Borrow:

- Da, pricep. Cred că pricep. Iar generaţia noastră duce greul deformării! Iată-ne, *ultima* generaţie cu control mintal corespunzător, împrăştiată - ce imagine nimerită! - prin timp!

- Întru totul. Sîntem generaţia himalayană, marele pisc de pe care specia umană coboară spre un viitor pe care îl ştim deja: crescînda simplificare a societăţii şi a minţii omeneşti, pînă ce mai întîi individualitatea şi apoi umanitatea însăşi se pierd în făptura amorfă a primelor - pardon, ultimelor! - primate, lemurieni şi aşa mai departe.

Dar asta era prea mult ca s-o-nghită. Dîndu-şi seama, Silverstone se întoarse spre Ann şi spuse:

- Tu nu spui nimic, Ann. Ce părere ai despre toate astea?

- Pur şi simplu nu-mi vine să cred o iotă, prof! Pe-aici e cineva nebun. Ce facem, cu toţii, în groapa asta uitată de Dumnezeu, ascultînd sminteala asta... Vrei să-mi spui că şed aici *întinerind* mai degrabă decît îmbătrînind?

Silverstone surîse.

- Slavă cerului că din întîmplare avem cu noi o femeie, gata să se agaţe imediat de aplicaţiile personale. Ann, te asigur că, *da,* întinereşti, la fel ca noi toţi, deşi revoluţia în gîndire e atît de mare încît numai generaţiile ulterioare o vor putea aprecia pe de-a-ntregul. Cred că veţi înţelege toate implicaţiile mult mai uşor dacă vorbim la început de scara cosmică şi privim universul mai larg, aşa cum îl putem acum vedea cu ochii adevărului, înainte de a ne coborî la scara umană. Sînteţi gata pentru încă o mică expunere?

- Aş prefera ca înainte să beau şi să mănînc ceva, răspunse Howes.

Din nou aspra minte militară. Prompt, Bush spuse:

- De acord!

Ann sări în picioare.

- Daţi-mi raniţele, toată lumea, şi-am să vă pregătesc o masă cum se cuvine, sau tot ce se poate rezolva mai bun aici. O să m-ajute să rămîn în toate minţile cît timp vorbiţi!

- Şi ne va oferi tuturor o alinare faţă de gemenele orori ale acestui loc şi ale dezvăluirilor mele, adăugă Silverstone, venind să se aşeze între Borrow şi Bush. Nu le respingeţi cu totul, nu? mai întrebă el.

- "Timpul şi-a ieşit din ţîţîni!" cită Bush. Cum le-am *putea* respinge? Mie nici măcar nu mi se pare cine ştie ce mare belea faptul că trebuie să punem lucrurile în ordine. Multă lume va putea fi acum în stare să-şi găsească un sens vieţii.

Silverstone îl strînse de braţ într-o fierbinte aprobare, dînd violent din cap.

- Fracţiunea de secundă în timp, attosecunda, i-a obsedat întotdeauna pe pictori, mult mai mult decît orice altceva, continuă

Borrow. Dacă priveşti deformarea timpului de către minte ca pe o boală, atunci timpul încremenit reprezentat de attosecundă este cea mai apropiată de sănătate, poziţie pe care o poate ocupa o minte indusă în eroare. Iar acesta e lucrul asupra căruia s-au concentrat în primul rînd pictorii: timp îngheţat, săgeata pe punctul de-a intra în coasta Sfîntului Sebastian, omul cu paharul la jumătatea drumului spre gură, nudul prins pe vecie în capcană de un pictor introducîndu-se în chiloţi.

- Amazoana cît pe ce să străpungă tigroaica, completă Bush.

- Balerinele lui Degas, surpinse în atitudini ale attosecundei, încuviinţă Silverstone. Şi mai găsiţi aluzii la schimbarea iminentă la pictorii din copilăria lui Freud, şcoala anecdotică sau cea a lui ce-urmează-să-se-întîmple.

Bush nu vroia să vorbească despre artă; avea nevoie să se îmbibe de cele mai ample implicaţii posibile. Deodată, fu sigur de sine, aproape renăscut; îşi dădu seama de groaznicele incertitudini de caracter sub care lucrase întotdeauna, pe jumătate inconştient, de temerile şi anxietăţile ce ticăiseră înlăuntrul lui ca nişte gîndaci cu mecanism, morţi. Dispăruseră; spera că pentru totdeauna. Dar indiferent că era pentru totdeauna sau nu, îl lăsaseră limpezit în faţa acestei noutăţi extraordinare şi terifiante. Înconjurat de o mie de răutăţi imaginare, acest rău inimaginabil, izvorînd din mintea omenească şi părînd să îmbrăţişeze întreg universul cunoscut, îl lăsa neatins; totuşi, privind în jur, văzu că era singurul pregătit pentru noua viziune, ceilalţi prezentînd cu toţii simptome de misoneism.

Ann, după ce îngrămădise toate raniţele în spatele lui Bush, încălzea crăticioare pe trei din reşourile lor şi le potrivea accesoriile-de-aer, amestecînd şi sorbind - refugiindu-se vizibil îndărătul măruntelor îndeletniciri femeieşti. Howes ţinea chipul întors în altă parte, umblînd încruntat, complotînd poate răsturnarea lui Gleason - cu mult mai simplă decît răsturnarea întregii gîndiri omeneşti. Borrow scosese deja un carneţel dintr-un buzunar al costumului său demodat şi schiţa ceva; capcana de a folosi arta ca refugiu, mai degrabă decît punct de sprijin, se căsca înaintea lui.

Pînă şi Silverstone! Pînă şi el - *acum* era cuplat pe mersul înainte: dar cine ar fi putut spune dacă strania sa retragere, decăderea, spre a deveni membru al jegoasei bande de tresheri ai lui Lenny, nu fusese tot o retragere dinaintea demonicei idei pe care o conjurase ca şi dintr-a asasinilor din 2093?

Toate acestea îi trecură prin minte lui Bush în răgazul dintre o respiraţie şi următoarea. Făcu un gest spre Femeia Întunecată

care stătea la o oarecare distanţă, uşor mai sus decît ei, pe propriul ei platou generalizat pentru călătorii - mintale, şi-i spuse lui Silverstone:

- Îmi place ceea ce spui despre noi ca fiind generaţia himalayană. Iată, acolo stă cineva de pe celălalt versant al Himalayei, din ceea ce de fapt acum trebuie să numim trecutul nostru, sau trecutul speciei noastre. Presupun că ne va fi iarăşi de folos, dacă avem nevoie de ea, la fel cum a făcut-o în Palatul Buckingham.

- Trecutul se interesează de mine de multă vreme, fu Silverstone de acord. Un om mă supraveghea de cînd eram adolescent; era unul din cei ce au intervenit ca să ne salveze de tîlharii ăia în Palatul Buckingham.

- Sîntem descendenţii lor... Putem mintaliza numai în viitor, nu în trecut. Mă întreb cît de lung este acest trecut?

Acum gîndea cu voce tare.

- Tatăl meu avea o slăbiciune pentru metafora cu ceasul pentru a exprima micimea omului în timp. Ştiţi - fosilele se înregistrează începînd de la orele nouă treizeci, sau cît o fi, iar omenirea se furişează pe cadran ca cinci secunde înainte de amiază. Acum o privim invers, nu? Ceea ce era considerat memorie devine precogniţie şi, peste încă cinci secunde, conform acelui ceas, omenirea va dispare - va involua, dacă preferaţi...

- Va evolua spre fiinţe mai simple.

- Okay. Dar nu ştim ce se întîmplă pe cealaltă faţă a ceasului; lucrul despre care spui că e trecutul. Prin urmare, nu există nimic care să se poată numi memorie?

- A, ba da. Memoria nu-i chiar ceea ce credeam că este, dar e la locul ei. De exemplu: orientarea pe care o folosim în mintalizare; te-ai întrebat vreodată cum reuşim să ieşim la suprafaţă în locul de pe glob şi în momentul de care avem nevoie?

- Adesea!

- Ne bazăm pe memorie, spuse Silverstone. Din tot ce pot şti, e posibil să fie o memorie moştenită. Visele noastre arhetipale în care cădem s-ar putea să fie amintiri deformate ale mintalizărilor predecesorilor noştri - din care unele au fost poate atît de lungi încît ar face excursia noastră în cryptozoic să pară o plimbare prin jurul camerei! Bănuiesc că înaintaţii noştri au stăpînit că-lătoria-mintală timp de miriade de ani. Cele cinci secunde ale tale pe ceas sînt zero comparate cu ceea ce se poate să fi fost istoria neamului omenesc. Îţi dai seama de asta, Bush?

Bush se uita la Femeia Întunecată.

- Îmi dau seama.

Ridică degetul şi arătă, în tăcere. Silverstone şi Borrow priviră

în direcţia indicată de el. Femeia Întunecată nu mai stătea acolo de una singură. Cryptozoicul era plin de umbre omeneşti - umbre nu din viitor, ci din lungul şi enigmaticul trecut, sute şi sute de umbre de oameni, unele mai clar definite decît altele, toate suprapunîndu-se, toate tăcute, stînd, aşteptînd, privind.

- E un moment... un moment istoric... un moment... se bîlbîi Borrow.

Dar Bush văzuse ce-avea de gînd Howes. Sări în picioare, din aceeaşi mişcare scose un pistol luminic din buzunar şi îl îndreptă spre Howes.

- Atuncă fiola, Howes! Pistolul ăsta funcţionează - l-am luat din raniţa ta acum un minut, în caz că încercai vreun truc soldăţesc!

- Îţi pierzi vremea aici, Bush! spuse Howes. Misiunea mea e să răstorn guvernul rebel, nu toată societatea omenească. Acum că am auzit ce se coace, n-am chef să m-amestec. Mă-ntorc în prezent - în 2093.

- Ba stai aici şi ascultă! Aruncă fiola!

Parţial ascuns după Ann, care acum se ridicase deasupra reşourilor ei ca să vadă ce se întîmplă, Howes extrăsese o fiolă de CSD din buzunar şi-şi sufleca mîneca pe furiş. Acum stătea împietrit, aruncînd flăcări din ochi spre Bush.

Indiferent ce era, ceea ce citi acolo nu-l încurajă. Încet, desfăcu degetele şi lăsă micul disc cîrn să cadă. Bush îl strivi sub talpă.

- Hai să căpătăm şi restul proviziei tale! Ceea ce spune Silverstone e mai monumental decît o planetă plină de Gleasoni. Dacă ne întoarcem, ne întoarcem în deplină înţelegere a situaţiei pe care o atacăm. Just, profesore?

- Just, Eddie, mulţumesc. Căpitane Howes, chiar trebuie să te rog să ai răbdare şi să mă asculţi pînă la capăt?

Howes aruncă un pachet de fiole, recent deschis, spre Bush.

- Pot avea răbdare, profesore, replică el. Se lăsă pe vine şi îl fulgeră pe Bush cu privirea. Bush rămase la locul său, doar puţin relaxîndu-se. Ann sparse tensiunea oferindu-le tuturor supă.

Priviră spre Bush, ca aşteptînd de la el un semn să înceapă. Acceptînd o lingură de la Ann, Bush dădu din cap către Silverstone.

- Am fi încîntaţi să aflăm noua dumitale optică asupra cosmosului, profesore, spuse Bush.

CAPITOLUL 7

CÎND MORŢII SE TREZESC LA VIAŢĂ

Nefiind specialist în fizică (spuse Silverstone), nu pot aborda prea tehnic această latură a problemei, ceea ce îmi închipui că va fi o uşurare pentru voi toţi. Nici n-am avut şansa, eu sau asociaţii meu, să începem pînă acum vreo cercetare asupra legilor fizicii răsturnate. Odată ce am răsturnat actuala putere totalitară, iar instituţiile ştiinţifice sînt din nou descătuşate, e evident că toate vechile proprietăţi ale cosmosului vor fi reinvestigate în lumina acestor răscolitoare noi cunoştinţe.

Tot ce doresc acum e să vă dau un exemplu sau două din noul mod în care trebuie să privim lucrurile pe scară macrocosmică.

Vă daţi seama că tot ceea ce a adunat omul, bucată cu bucată, referitor la ce credea că îi este trecutul, priveşte de fapt viitorul. Astfel, ştim că Pămîntul se va topi treptat, iar apoi se va sparge pentru a deveni gaz şi pulbere interstelară dispersîndu-se împrejurul Soarelui tot mai îmbătrînit.

Mai putem, de asemenea, vedea că acest eveniment va avea loc într-un univers în contracţie. Efectul Doppler e o dovadă a faptului că stelele îndepărtate şi insulele-galaxii gonesc spre noi şi spre momentul cînd întregul univers se rostogoleşte în primordial - într-un atom ultim. Acesta va fi sfîrşitul universului. Avem astfel răspunsul la întrebările ce ne apăreau pînă acum ca nerezolvate, cîtă vreme, desigur, nu mai ştim ceea ce credeam că ştim, de pildă cum a început existenţa Pămîntului, ca să nu mai vorbim de apariţia vieţii.

Veţi observa din toate acestea că toate conceptele de bază ale gîndirii noastre, acumulate dureros de-a lungul mileniilor, sînt astfel răsturnate. Toate legile naturii se inversează sau se sfărîmă. Am observat greşit, şi nu ştiam ce facem. Toată preamărita noastră acurateţe şi detaşare ştiinţifică era cu o sută optzeci de grade abătută de la realitate. Celebra Lege a Doua a Ter-

modinamicii, de exemplu; începem acum să pricepem că, de fapt, căldura trece din corpurile mai reci în cele mai calde: sorii sînt colectori de căldură, mai curînd decît răspîndaci. Pînă şi natura căldurii apare astfel schimbată. Energia se acumulează de la corpuri mai puţin organizate la altele, mai bine organizate: drugii de rugină se pot integra în bare de fier.

Unele din legile noastre ştiinţifice, dobîndite cu atîta efort, vor rezista, totuşi. Nu-mi dau seama de ce Legea Boyle-Mariotte, despre variaţia volumului de gaz invers proporţional cu presiunea, cînd temperatura e constantă, ar suferi vreo modificare. Ce se va putea face cu teoria relativităţii, nu ştiu. Dar mecanica clasică e invalidată; gîndiţi-vă la prima lege a mobilelor, a lui Newton, care spune că un obiect rămîne în stare de repaus sau de mişcare uniformă şi rectilinie pînă cînd asupra lui acţionează o a doua forţă! Imaginaţi-vă care e adevărata stare de fapt! O minge de fotbal stă nemişcată pe teren; deodată, începe să se rostogolească, viteza îi creşte, pînă ce sfîrşeşte prin şut în piciorul unui fotbalist!

Silverstone fu întrerupt de căpitanul Howes, care spuse:

- Eşti nebun!

- Da, şi eu la început am crezut că sînt nebun. Wenlock m-a crezut nebun prima oară cînd am încercat să-i spun ce gîndeam; atunci ne-am şi certat. Acum, însă, nu mai cred că-s nebun. Nebunia se află în generaţiile omeneşti ale istoriei.

Howes îşi trînti o palmă, neîncrezător, peste creştetul chel.

- Îmi pretinzi să cred că de-acum încolo o rază laser ar putea fi trasă din trupul vreunui nenorocit pînă în pistolul meu luminic, cînd apăs pe trăgaci? Eşti nebun! Cum ai mai putea ucide pe cineva într-un asemenea univers?

- Pe-asta nici eu n-o-nţeleg, trebuie să recunosc, confirmă Borrow.

- E extrem de greu de înţeles, de acord, răspunse Silverstone. Facem parte dintr-o generaţie care va fi consumată de către paradox, fiindcă se întîmplă să ne aflăm în punctul revelaţiei. Dar, înţelegi căpitane, greşeşti cînd spui că lumina va fi trasă din trupul victimei în pistol *de-acum înainte*. Trebuie să stărui în a vă spune că nimic nu s-a schimbat cu adevărat în lumea reală; ea se supune aceloraşi legi exterioare ale naturii, aşa cum întotdeauna a făcut-o şi întotdeauna o va face. Atîta numai că percepţia noastră s-a schimbat dintr-o dată; deodată e limpede. Lucrul care s-a întîmplat dintotdeauna e acela că lumina a ţîşnit din trupuri în pistoale; apoi ai apăsat pe trăgaci şi ai avut intenţia de a o face.

- E o nebunie! Demenţă totală! Bush, îl auzi! Ştii că bate cîmpii, lucrurile pur şi simplu nu se întîmplă aşa.

- Nu, replică Bush, încep şi eu s-o văd aşa cum o explică profesorul. Acţiunea se petrece aşa cum spune el; sună ca o nebunie numai pentru că percepţiile supraminţii sînt atît de sucite încît Newton şi-a găsit - adică, va găsi într-un tîrziu - legea răsturnată. Entropia funcţionează în direcţia opusă celei pe care o credeam. Mai sună nebuneşte şi pentru că am privit cauza şi efectul inversate, din acelaşi motiv. Avocaţii în instanţă şi-au luat *post* şi *propter hoc*-urile de la coadă la cap.

Howes făcu un gest amplu şi furios de deznădejde.

- Bine, atunci, dacă se întîmplă aşa cum spui tu şi Silverstone, *de ce n-o vedem aşa cum e*?

Oftînd, profesorul spuse:

- Am mai explicat asta. Percepţiile noastre au fost perturbate printr-o lentilă deformată a minţii, astfel încît vedem lucrurile de-a-ndăratelea, întocmai la fel cum cristalinul ochiului răstoarnă de fapt totul cu susul în jos.

Se întoarse spre Borrow, care mesteca nişte feliuţe de vită pe care le împărţise Ann.

- *Tu* pricepi toate astea, prietene?

- Găsesc povestea asta cu împuşcăturile mai uşor de priceput decît ideea că universul se închide peste noi. Presupunînd că ai tăia imaginea într-o serie de scene, ca într-o bandă desenată, şi le-ai numerota. Prima casetă arată un cadavru, la orizontală; a doua, trupul pe jumătate ridicat; a treia, trupul aproape sus, cu raza ieşind din el; a patra, raza intrînd înapoi în pistol; a cincea, trăgaciul pistolului apăsat; a şasea, intenţia formîndu-se în mintea pistolarului. Aceste şase scene există toate în spaţio-timp şi, cu experienţa noastră de mintalizatori, ştim că există permanent, pot fi revăzute iar şi iar ca orice alt eveniment al istoriei. Okay; zac acolo ca şase imagini pe o porţiune de pagină. Pot fi citite de la unu la şase sau de la şase la unu, deşi doar un singur sens e cel bun. Se întîmplă însă că le citeşti mereu în sens greşit. Am dreptate, profesore?

- Da, da, o analogie bună. Le-am trăit în sens greşit, de vreme ce înseşi amintirile noastre erau deformate. Acum ţi-e mai clar, căpitane?

Howes se scărpină la ceafă şi ridică din umeri.

- Mai dă-mi o ceaşcă de cafea, Ann, eşti bună?

Ajunseseră la un soi de pauză. Silverstone şi Bush se priviră mai degrabă neajutoraţi unul pe altul. Din cauza oboselii poate, primul avînt de surescitare intelectuală a lui Bush se istovise. Abia

dacă-şi atinse mîncarea. Privea posac la rîndurile dese de oameni fantomatici din jurul lor, dintre care mulţi, prin iluziile călătoriei-mintale, păreau a sta pe jumătate cufundaţi în pietrele cu forme ambigue.

- Ann, aş mai vrea o ceaşcă de cafea! repetă tăios Howes.

Fata şedea cu genunchii sub bărbie, cu raţiile înşirate lîngă ea, privind spre piatra cenuşie din faţă, pe chip cu o expresie complet vidă. Alarmat, Bush se apleacă şi o scutură uşurel de umăr:

- Te simţi bine, Ann?

Pas cu pas, capul i se răsuci, privind la el.

- Vrei să îndrepţi din nou pistolul spre mine, Eddie, şi să demonstrezi noul sistem? Eu cred că visaţi cu toţii - locul ăsta îngrozitor v-a hipnotizat. Nu vă daţi seama că tot de spuneţi înseamnă pur şi simplu să smulgem viaţa omenească din rădăcini şi... şi să rîdem de ea? Ei bine, eu nu mai vreau să aud nici o vorbă! Am auzit destul, şi vreau să mă duc înapoi - înapoi în jurasic sau oriunde, mai curînd decît să vă mai ascult înşirînd vorbele astea înspăimîntătoare în haznaua asta oribilă! E ca un coşmar îngrozitor! Eu mă duc, în viitor - sau în trecut - sau unde dracu' aţi crede voi!

- Nu! sări în picioare Silverstone; se vedea clar că fata era în pragul isteriei; alarmat, îi luă mîinile într-ale lui: Ann, nu te pot lăsa să pleci! Am nevoie, avem cu toţii nevoie în toate astea de o femeie, cu bunul ei simţ înnăscut. Trebuie să ne înapoiem în 2093 cînd am pus lucrurile în ordine şi să le explicăm celorlalţi...

- A, pe mine n-ai să mă prinzi explicînd, Norman! Eu nu-s genul tău, şi-o ştii foarte bine; nu-s decît o persoană obişnuită...

- Toţi sîntem persoane obişnuite, şi toate persoanele obişnuite vor trebuie să privească adevărul în faţă.

- De ce? Am trăit treizeci şi doi de ani destul de fericită cu o minciună!

- Fericită, Ann? Fericită cu adevărat? Nu ţi-era teamă în adîncul inimii, nu erai conştientă, aşa cum au fost atîtea şi-atîtea generaţii dinaintea secolului douăzeci, că o anume revelaţie imensă şi cumplită e pe cale să erupă? Oamenii trebuie să ştie adevărul!

- Lasă-mă pe mine, profesore, spuse Bush, cuprinzînd-o pe Ann cu braţul. Te rog, stai aici şi ascultă, Ann! Avem nevoie de tine aici. N-ai să păţeşti nimic. Ştiu cît de bine poţi rezista. Poţi întrunta toate astea.

Femeia aproape reuşi să-i zîmbească.

- Sînt rezistentă, zici? Voi, bărbaţii, sînteţi toţi la fel, indiferent

cum stau lucrurile! Îndrăgiţi atît de mult noutăţile, teoriile, toate chestiile astea! Uite, tot ce spuneai despre razele laser întorcîndu-se în pistoale, totul explicat în şase scene...

- Roger a expus-o destul de clar.

- Doamne, clar! rîse cu dispreţ Ann. Nu-ţi dai seama ce vorbeşti? Vorbeaţi despre morţii care se trezesc din nou la viaţă - zăcînd pe jos însîngeraţi, poate, şi sîngele fiindu-le supt înapoi în vene şi pe urmă tipu' se ridică în picioare şi-o ia din loc de parcă nimic nu s-ar fi-ntîmplat!

- Hristoase! exclamară la unison Bush şi Borrow.

- Bine, atunci, sări fata în picioare, să-l luăm pe Hristos! Vorbiţi despre el cum stă răstignit pe cruce, cum coasta îi e străpunsă de lance, el prinde din nou viaţă, romanii îi smulg - cu ciocanul - piroanele din mîini, îl coboară, îl lasă să se-ntoarcă la ucenicii săi... Nu?

Silverstone îşi pocni palmele:

- S-a prins! S-a prins cea dintîi! Vroiam să las pe mai tîrziu noul concept al existenţei umane şi animale, dar...

- La dracu' cu toate astea! îl întrerupse ea; stătea cu spatele la stîncile cenuşii, sfidîndu-i pe toţi. La dracu' cu noile concepte! Vorbiţi despre morţi care se trezesc la viaţă şi nici măcar nu vă daţi seama, atît de tare v-au luat teoriile minţile! Vă spun eu, sînteţi *nebuni!*

- În sensul ăsta, poate că sîntem, admise Silverstone, adoptînd chipul său de pasăre autoironică. Ann, îmi cer scuze. Am încercat să rămînem detaşaţi. E felul bărbaţilor de a face faţă problemelor. Tragerea a fost doar un exemplu pe care ni l-a propus căpitanul Howes. Hai să ne ocupăm acum de viaţa omenească şi-ţi promit că nu va fi prea îngrozitor, cînd ai s-o-nţelegi pe de-a-ntregul.

- Morţi care umblă!

Îşi încrucişă braţele şi-l privi de parcă-n viaţa ei n-ar mai fi văzut un bărbat.

- Bine, profesore Norman Silverstone, dă-i 'nainte şi sperie-mă!

- După cum îşi dă şi Ann seama - după cum îmi dau şi eu seama - odată cu prăbuşirea supraminţii, adevărata viziune, dezgolită, a subminţii asupra vieţii e oarecum stupefiantă, înfricoşătoare chiar, la prima vedere. Soarele răsare la vest şi apune la est. Acţionează ca un guvernator al tuturor formelor de viaţă organică şi muritoare care, cu ritmurile lor ciclice, trăiesc sub razele sale. La scurt timp după începutul noului an, frunzele moarte se mişcă, devin aurii, se ridică de la sol valuri-valuri, şi îmbracă fagii desfrunziţi; apoi copacii se înverzesc şi, printr-a opta

luna, le absorb înapoi în ramuri, sub formă de muguri; în tot acest timp, fagii au turnat sevă în sol; acum stau goi de-a lungul lunilor martie, februarie, ianuarie şi decembrie, pînă cînd noua lor ingestie de frunze le dă putere să crească iar, mereu mai mici. Ceea ce se întîmplă cu fagii este, desigur, valabil şi pentru ceilalţi arbori. Din stejarii uriaşi creşte cîte o ghindă.

Şi acelaşi lucru se întîmplă cu animalele şi oamenii. Unele din religiile majore ale lumii - care la urma urmei îşi obţin puterea din subminte - trebuie că au intuit adevărata natură a lucrurilor; declaraţia lor cum că ne vom ridica iarăşi din mormînd nu e nici mai mult, nici mai puţin decît adevărul literal. În acelaşi timp, noţiunea medievală a generaţiei spontanee e şi ea împlinită. În oasele descompuse din mormînt palpită organizarea; viermii depun carnea pe oase; se clădeşte ceva semănînd din ce în ce mai mult cu un om; sicriul e umplut, nemaiavînd nevoie decît de ciocli să vină şi să-l scoată din pămînt, să-l ducă acasă, să-şi absoarbă lacrimile din batiste şi să se îmbrăţişeze pînă ce prima gură de aer intră în trup. Sau, dacă trupul a fost incinerat, atunci flăcările vor reconstitui din cenuşă carnea.

Viaţa omenească răsare pe lume în nenumărate moduri! Trupurile se ridică iarăşi de pe fundul mărilor în timpul furtunilor şi sînt aruncate înapoi pe vasele ce ies şi ele din valuri. Înainte de accidentele rutiere, se pot vedea ambulanţe, gonind de-a-ndărătelea cu membre rupte care sînt împrăştiate pe drum pentru a se asambla în fiinţe vii, pentru a sări într-o maşină ce se desprinde din coliziunea cu o altă maşină. O epavă care, poate, a ruginit ani de zile pe coasta unui munte izolat devine tot mai lucitoare şi deodată capătă formă şi se repede în urma unei coloane de flăcări pînă-n înaltul cerului, cu pasagerii trezindu-se brusc la frenetică viaţă; vor suferi aprehensiuni, dar totul va fi bine, căci focul se va stinge şi avionul va da înapoi pînă la un aeroport civilizat.

Pe aceste căi şi pe multe altele, numărul populaţiei creşte. Dar ceremonia deosebită în care se pune mare preţ pe viaţa omenească este războiul. Din clădiri sfărîmate, din cratere de bombe, din păduri rase la pămînt, din tancuri zdrobite şi submarine scufundate şi cîmpuri noroioase de luptă, morţii se ridică şi trăiesc, iar rănile li se vindecă, şi oamenii întineresc. Războiul aduce cea mai mare recoltă de naşteri de pe planetă.

Atîta despre naştere. Cum rămîne cu moartea? Ştim viitorul, acela că specia umană se restrînge spre unificarea ei cu neamul animalelor, că sfîrşitul Pămîntului e atît de aproape, geologic vorbind, încît totul tinde spre mai mic şi mai neinteligent. Atît de

minunat este plănuit încît omenirea se supune aceluiaşi tipar, în general şi în individual. Fiecare ființă omenească - şi fireşte aceasta li se aplică şi animalelor - întinereşte şi se micşorează, cu majoritatea facultăţilor ajungînd la maturitate exact înainte de a pierde aptitudinile pubertăţii. Trece apoi prin copilărie, probabil mergînd la şcoală pentru a uita cunoştinţele de care nu va mai avea nevoie. Declinul în neajutorare e relativ rapid şi nedureros; e posibil ca la aşa-zisa vîrstă de doisprezece ani - doisprezece ani rămaşi pînă în pîntecul mamei adică - individul e, probabil, alert din punct de vedere mintal pe cît va mai fi vreodată: şi are nevoie de toată starea sa de alertă, căci urmează trecerea prin procesul complict al dezvăţării de limbaj. Pentru majoritatea, e o perioadă fericită în faţa căreia capitulează cu bucurie la sfîrşitul vieţii. Se pot culca pe spate în braţele mamelor, gîngurind fără griji. Abia dacă-şi dau seama cînd le vine vremea să se întoarcă în pîntec, acest mormînt al speciei omeneşti.

Poate că aici ar trebui să adaug - iartă-mă, Ann - că mama adesea simte la începutul durerii şi apoi alte greutăţi de-a lungul acestui proces; ar mai fi o lună, două, pînă ce zbaterea copilului se stinge de-a binelea iar el se contopeşte pe deplin cu viaţa trupului ei. Dar lucrurile, pentru ea, continuă bine, iar cînd copilul s-a redus la o fărîmă, soţul sau amantul o penetrează şi aspiră materia reziduală. Procesul e desăvîrşit, şi cei doi adesea se îndrăgostesc unul de altul înainte de a se despărţi pentru totdeauna.

Aveţi întrebări?

Bush, Howes şi Borrow o priviră toţi trei pe Ann. Continua să stea în picioare rezemată de un monstruos bolovan cenuşiu al cryptozoicului, privind la Silverstone. Bărbaţii primiseră progresia retrogradă a universului cu un oarecare aplomb; fluxul inversat al vieţii omeneşti îi lăsase muţi.

- Ai aranjat-o să sune aproape drăguţ, spuse ea. Te-ai ţinut departe de latura urîtă, nu? Cum rămîne cu mîncatul şi cu bolile - şi toate celelalte?

- Poţi reface procesul de una singură, spuse ferm Silversone. Mîncarea şi eliminarea nu sînt decît simplul revers al situaţiei pe care ne-a asigurat supramintea că e reală. Poate părea revoltător, dar asta pentru că e o noutate...

- Da, spui că mîncarea ne iese pe gură în farfurii, şi în cele din urmă de-preparată şi trimisă înapoi la măcelar şi la abator ca să se facă din ea animale, asta vrei să spui, nu-i aşa?

- Aşa e. Şi mai spun şi că după ce ai trăit cu gîndul ăsta timp de un an, doi, ca mine, nu ţi se va părea mai discutabil ca ideea de a tăia animale în bucăţi, a le găti şi mînca.

Gesticulînd nerăbdătoare, ca şi cum nu i-ar fi considerat argumentele decît simple sofisme, se întoarse spre Bush, care stătea lîngă ea. Bush observă cum fiecare mişcare a lor era urmărită de publicul spectral din jur şi ura spectatorii din toată inima.

- Poţi accepta toate astea, Eddie, aşa-i?

- Da. Da, le pot accepta, poate pentru că sînt parţial anesteziat de frumuseţea efectelor ciudate: cascade repezindu-se în sus, mulgători storcînd laptele înapoi în ugerele vacilor, o ceaşcă de cafea rece încălzindu-se de la sine pînă ce dă în clocot. E ca şi cum ai fi din nou copil, cînd o cană cu lapte croindu-şi drum de la fiert la rece, şi formarea caimacului, îţi provoca aceeaşi fascinaţie. Cum e o cascadă mai vrăjită, sau mai supusă legilor naturii: cu apele curgîndu-i în jos sau în sus? Ceea ce nu înţeleg - dumneata să ne spui, profesore - este cînd ne vom putea lepăda supraminţile şi să vedem cu ochii noştri lucrurile, cu timpul curgînd în direcţie opusă - să le *vedem* în loc de-a vorbi.

Silverstone clătina din cap.

- Nu cred că acel moment va veni. Nu pentru noi, generaţia himalayană. Speram să mi se întîmple mie, dar nu mi s-a întîmplat. Creierele noastre sînt prea încărcate de ceea ce ar trebui să numim inhibiţiile viitorului. Dar următoarea generaţie, fiii voştri, vor fi eliberaţi de supraminte, dacă le transmitem tuturor mesajul clar şi cît mai curînd.

Multă vreme, Howes stătuse posomorît mai la o parte, aproape ca şi cum n-ar fi ascultat. Acum se întoarse şi spuse:

- Explici bine, Silverstone, dar nu ne-ai oferit nici o cît de mică dovadă concretă a tuturor acestor teorii.

- Dimpotrivă, v-am citat dovezi din artă şi ştiinţe. După ce ne vom fi învins duşmanii, iar astronomii îşi vor putea relua studiile, au să-ţi dea curînd dovezi că efectul Doppler este de fapt proba unui univers în contracţie. Dovezile te vor înconjura nu peste mult timp. Dovezile te şi *înconjoară*, dar ştiu că n-ai să iei stîncile astea lugubre drept probă că sfîrşitul lumii e aproape.

Howes dădu din cap:

- Nu vreau să cred! Dacă reuşesc să ajung faţă-n faţă cu Gleason şi să-l omor? Înseamnă că va trăi iar?

- Gîndeşte-te mai bine, omule! Sperăm că ai şi *ajuns* la Gleason şi l-ai omorît! Acum, în 2093, are acest moment de putere - dar ştim că-şi va pierde curînd puterea, dezordinile economice

vor dispărea şi nu peste mult timp nimeni nu va mai fi auzit de el - o să fie un maior nesemnificativ făcînd instrucţie în Mongolia. Iar dacă mintalizezi, să zicem, înapoi în anul 2000, nici măcar o şoaptă a numelui său nu va fi rămas.

- Dacă l-am omorît, de ce nu mi-o amintesc?

- Gîndeşte-te singur, căpitane! Pînă acum, credeai că ai o memorie bună, dar aproape nici urmă de facultăţi precognitive. Acum vezi că, de fapt, lucrurile stau invers, şi se pare că dintr-un motiv logic. Dincolo de diviziunea himalayană despre care am vorbit, viaţa omenească va fi organizată spre a uita; o memorie proastă va fi o calitate de invidiat; cîtă vreme cred că vei fi de acord că puterea de a privi cu claritate în viitor se va dovedi de folos cu orice ocazie.

Howes se uită la ceilalţi şi spuse, ca încercînd să le cîştige sprijinul:

- Iată cum se dă profesorul profet, aducînd veşti mari poporului său!

- Greşit! Complet greşit, căpitane! îl contrazise Silverstone. Nu văd decît că ne aflăm la sfîrşitul unei mari epoci, cînd oamenii înţelegeau adevărul. Dintr-un oarecare motiv, noi şi cei ce vor veni după noi, de-acum şi pînă-n epoca de piatră, vom fi absolut înşelaţi. Eu, eu nu sînt decît ultimul om care şi-a mai amintit vreodată adevărul, pentru mine există deosebita teroare de a şti că voi fi proscris şi persecutat pînă voi uita ceea ce şi toţi ceilalţi au uitat, voi fi redus la a accepta falsa teorie a lui Wenlock asupra minţii, şi-mi voi petrece tinereţea parţial crezîndu-l pe bătrînul Freud, sărmanul, şi urmaşii săi!

O clipă, chiar arătă ca o figură tragică, copleşit dintr-o dată de magnitudinea spuselor sale, astfel că nu mai putu rosti o vorbă. Acum era limpede de unde venea expresia de pasăre auto-ironică.

Ann şi Bush încercară să-l binedispună. Howes se folosi de ocazie ca să-i vorbească lui Borrow:

- Se întunecă. Ar trebui să plecăm din locul ăsta groaznic şi blestemat - dacă mai am parte de multe şarade de-aste şi fantomele alea care cască ochii la noi, chiar am să fiu bun pentru casa de nebuni! Ce zici de toate astea, Borrow! Ai început prin a fi de acord, ştiu, dar de-o vreme-ncoace ai cam tăcut: mă gîndeam că ţi-or mai trece şi altele prin cap.

- Nu tocmai. Cred că sînt de acord cu ce spune Norman, deşi nu va fi uşor de trăit cu deplina acceptare a faptelor, fireşte. Gîndul meu e "de ce?" *De ce* supramintea asta s-a coborît peste adevăratul creier ca o pereche de ochelari negri şi a întunecat totul? De ce?

- Ha! Silverstone n-a reuşit să explice asta! Silverstone!

Se răsuciră spre Norman Silverstone. În spatele lor, uriaşul cerc de umbre în care învăţau să recunoască mintalizatori din trecut se întindea neîntrerupt, suprapunîndu-se ca nenumăratele instantanee ale unui fotograf nebun. Dar în faţa lor, Bush prinse o mişcare ce nu aparţinea spectrelor. O siluetă apărea de după colţul uneia din stîncile elefantine.

Îl recunoscu. Complet discordant în cryptozoic, dacă mai exista vreo urmă de discordanţă, omul ce păşea de după stîncă mai purta încă haina de mătase cenuşie şi jobenul bej pe care le adoptase ca travesti în Palatul Buckingham. Bush îl identifică pe dată. Era Grazley, iscusitul asasin.

Acum Grazley era la locul de muncă. Avea gura strînsă, şi ridica un pistol.

Bush încă mai avea la el arma pe care o luase din raniţa lui Howes, în caz că se întîmpla vreun necaz. O înălţă instinctiv.

- Jos! ţipă el.

Trase. Chiar în timp ce-o făcea, ştiu că e prea tîrziu. Aerul de lîngă obrazul său stîng deveni pentru un moment livid, cînd raza laser pulsă din pistolul lui Grazley.

Nu-l nimeri pe Grazley. Trase din nou. Ucigaşul pălea, mintaliza, aflat vizibil sub influenţa CSD-ului. Pulsul de lumină al lui Bush îl arse în umărul stîng. Grazley se roti încet şi căzu, fără a-şi schimba atitudinea rigidă; dar, înainte de-a lovi planşeul, dispăru, probabil spre a pluti inconştient ca o epavă abandonată prin eonii călătoriilor-mintale, lunecînd în jos pe panta entropiei prin geocronii nerecoltaţi ai cryptozoicului către disoluţia Pămîntului.

Luîndu-şi gîndul de la Grazley, Bush se întoarse, pentru a-l vedea pe Silverstone murind în braţele Annei. Jacheta încă îi mai fumega, iar pe piept i se întindea o pată arsă. Nu mai era nici o speranţă.

Howes urla ca turbat:

- Am să fiu împuşcat pentru asta! Idioţilor! Bush, tu eşti de vină, mi-ai furat pistolul - cum l-aş fi putut păzi pe Silverstone ca lumea? Acum ce mă fac? Să te gîndeşti că Grazley o s-ajungă pînă aici! Într-un fel, era locul logic în care să caute; Silverstone ar fi trebuit să prevadă! Şi-a semnat propria condamnare la moarte!

- L-ai lăsat pe Grazley viu în Palat - a ta e toată vina, Howes! răspunse Bush.

Rămase cu privirea spre Silverstone, reflectînd ce om minunt fusese, minunat şi necunoscut. Acum ochii profesorului erau larg deschişi, şi încetase să mai respire, deşi Ann încă îi mai cuprindea neajutorată umerii. Borrow îl trase pe Bush de mînecă:

- Eddie, mai avem un musafir!

- Mm? ridică Bush o privire grea, nevrînd să mai aibă de înfruntat nimic.

Femeia Întunecată făcuse un pas ieşind din vasta mulţime a umbrelor. Acum era aproape de ei, stînd alături de Borrow. Ridică mîna cu un gest poruncitor, şi repede prinse substanţă, pînă ce fu la fel de reală şi de solidă ca ei. Privirea pe care i-o aruncă lui Bush era atît de iubitoare, cît şi iscoditoare, astfel că acesta se sfii de intimitatea ei.

- Te poţi materializa în continuumul nostru? Atunci, de ce n-ai încercat să-l opreşti pe Grazley? Trebuie că sînteţi cu miile aici - de ce dracu' n-aţi intervenit, dacă tot puteaţi?

Femeia vorbi, gesticulînd în jos spre trupul neînsufleţit al lui Silverstone:

- Ne-am adunat aici ca să participăm la naşterea unui mare om.

CAPITOLUL 8

PIETONII CRYPTOZOICULUI

Era o femei frumoasă, văzută de aproape. Bush o estima ca neavînd mai mult de douăzeci şi cinci de ani, cu piele bronzată şi nepătată, ochi de un albastru-cenuşiu deschis şi păr negru ca pana corbului. Faţa şi trupul îi erau arătoase, în vreme ce picioarele lungi şi ispititoare i se vedeau bine de sub scurta tunică-rochie. Dar prezenţa ei poruncitoare era aceea care-i impresiona, dominîndu-i chiar, pe cei trei bărbaţi.

În timp ce Bush o privea, ea îi strînse mîna şi îi zîmbi:

- Ne cunoaştem de mult, Eddie Bush! Numele meu este Wygelia Say. Doar în acest moment, imediat înaintea naşterii lui Norman Silverstone, avem din partea Autorităţii Centrale permisiunea să vorbim cu tine şi cu prietenii tăi.

Deşi vorbea în engleză, nu era tocmai uşor de înţeles ceea ce spunea, atît de curioasă îi era intonaţia.

Oricît de dezarmat era, Bush nu se putu abţine să întrebe:

- De ce l-aţi lăsat pe Silverstone să moară aşa, dacă puteaţi interveni? Fără îndoială, ştiaţi că vine ucigaşul.

- Gîndim altfel decît voi, prietene. Există intervenţie omenească, dar există şi soartă.

- Însă el era un om necesar!

- Voi patru cunoaşteţi acum ideile lui. Vreţi să vă spun ce s-a întîmplat în timpul pe care îl credeţi viitorul vostru? V-aţi întors în 2093, cum îi spuneţi - noi folosim un alt sistem de datare - şi aţi anunţat naşterea lui Silverstone. Toată lumea e tulburată. Wenlock evadează cu ajutorul vostru. Capturaţi un post de televiziune şi începeţi să le spuneţi oamenilor adevărul. Porneşte Revoluţia...

Fu întreruptă de Howes, care se apropie furios, împingînd:

- N-ai să scapi cu vorba din chestia asta, duduie! Dacă ai îngăduit ca Silverstone...

Se opri în mijlocul frazei. O expresie de uimire i se aşternu

încet pe faţă. Wygelia ridicase mîna, făcînd un semn spre el şi murmurînd cîteva cuvinte care reverberară în creierul lui Bush.

- Ce-ai spus?

- Nu e decît o propoziţie specială, o vrajă i s-ar putea spune cu cîteva secole mai tîrziu după vremurile voastre. O versiune degenerată a ei va fi încorporată în disciplina Wenlock peste cîţiva ani. Va umple regiunile motorii ale creierului lui David Howes trimp de cîteva minute, deşi lui intervalul îi va părea o fracţiune de secundă.

Se întoarse graţios, calmă, zîmbindu-le lui Borrow şi Ann şi prezentîndu-se. Între timp, avea loc o schimbare în scena ce-i înconjura. Umbrele asfinţitului înaintau; şi, totodată, mulţimea mintalizatorilor din trecut se apropiau să vadă naşterea lui Silverstone - deşi lui Bush, încă înşeuat cu supramintea sa, i se părea că acum pleacă, părăsind uriaşul peisaj ocupat doar de propriile sale structuri derutante.

Bush se îndepărtă cîţiva paşi de ceilalţi, dorind să se gîndească în linişte la toate. Pe cînd stătea acolo, marea mulţime se dispersă. Priveliştea rămase goală, părînd secătuită atît de sens, cît şi de proporţii.

După o vremea, Ann îl chemă, şi li se alătură din nou grupului. Ann şi Borrow arătau vizibil mai veseli; Wygelia se pricepea la ridicat moralul şi, categoric, le spusese ceva încurajator. Pînă şi Howes, care acum îşi revenea din transă, părea mai fericit decît fusese de-o bună bucată de timp.

- Wygelia-i o scumpă, spuse Ann, luîndu-l pe Bush de braţ. Mi-a spus că, pentru ca noi s-o înţelegem, s-a antrenat timp de ani de zile să vorbească de-a-ndoaselea! Acum cred într-adevăr că tot ceea ce ne-a spus Norman Silverstone era literă de evanghelie!

Patru bărbaţi din trecut se materializaseră lîngă Wygelia, îmbrăcaţi toţi în uniforme similare. Purtau un catafalc pe care trupul lui Silverstone fusese depus cu pietate, iar acum îl încadrau aşteptînd un semnal de la Wygelia.

- Aţi mai făcut un voiaj după ce v-aţi întors în 2093, îi spuse ea lui Bush. Nu, le-am încurcat; scuzaţi-mă, mi-e încă destul de greu să iau lucrurile aşa cum le vedeţi voi. Mai aveţi încă de făcut o călătorie înainte de a vă întoarce în 2093. Da! Pentru că la noi naşterea şi moartea au un sens oarecum diferit decît la voi, ceremoniile legate de ele diferă în cele două laturi ale ceea ce prietenul nostru Silverstone a numit, pe bună dreptate, generaţia himalayană. Vrem să veniţi cu noi şi să fiţi martori, în calitate de primi companioni ai săi, la naşterea trupului lui - ceea ce voi

considerați funeraliile lui Silverstone, deşi pentru noi e un prilej de bucurie.

Simți în ei o tendință de protest şi adăugă repede:

- Şi, în acelaşi timp, am să vă răspund la orice întrebări îmi veți pune. Sînt unele cărora eu le pot răspunde, cîtă vreme Silverstone n-a reuşit.

- Ne-ar face plăcere să venim, spuse Bush.

- Ne iei în lumea ta - trecutul? întrebă Borrov.

Wygelia clătină din cap.

- Asta nu e posibil; nici, dacă ar fi posibil, n-ar fi permisibil. În orice caz, avem un loc mai potrivit de naştere pentru Silverstone.

Se pregătiră să-şi injecteze CSD, dar Wygelia le făcu semn că nu e cazul. Disciplina Wenlock avea nevoie de asemenea ajutoare materiale; în zilele ei, aveau discipline mai eficiente, față de care Wenlock chiar nu era decît o amintire degenerată.

Le vorbi, făcînd asupra lor un semn bizar, şi iată-i conspirînd, glisînd, mintalizînd, amplificîndu-şi puterea mintală la comanda ei, deplasîndu-se rapid spre ceea ce socotiseră odinioară că ar fi începutul lumii.

Mai mult. Erau în limbo, dar gîndurile puteau trece între ei. Sau, mai nimerit spus, se aflau într-un limbo unde-şi asumau forme ale gîndurilor. Ceea ce gîndeau, pe moment şi erau. De vreme ce se găseau unul în fluxul mintal al celuilalt, nu aveau nici o altă existență în afara celei de forme-gîndite.

- Întregul domeniu mintal comunică, le parveni gîndul Wygeliei, cuprinzîndu-i ca rămurişul unui arbust înflorit. Extrăgînd o fracțiune din această întinsă putere putem călători-mintal pur şi simplu. Nu v-ați întrebat niciodată unde pîndesc forțele aflate îndărătul mintalizărilor? Odată, a fost o vreme cînd neamul omenesc comunica permanent de la o minte la alta, aşa cum facem noi în acest moment; acum însă - vreau să zic, în zilele noastre, ce nu sînt despărțite decît cu cîțiva ani de ale voastre -, omenirea a trecut de apogeul strălucirii ei şi se cufundă în asfințit: sau coboară versanții Himalayei, ca să folosim această expresie atît de grăitoare.

Dar palidele metafore de exprimare deveneau aici propriu-zise, astfel că, pentru un moment din afara timpului, fură încorporați în neobositele miriade de generații ale bărbaților şi femeilor ce afluiau în jos, spre văpaia mată ca de jar mocnit aflată îndărătul norilor de peste munții cei mai înalți.

Gîndurile Annei deveniră mici şi însingurate, dar vii, ca nişte pantofi de dans pe un ring gol.

- Wygelia, tu faci parte din splendida realitate pe care Norman Silverstone doar a întrezărit-o!

Înapoia condurilor de dans rămînea un siaj dînd grai admiraţiei ei faţă de mai tînăra femeie şi aptitudinile ei; iar dincolo de urme, un bumerang de argint, cîntînd: "Şi nici măcar nu sînt geloasă pentru relaţia ta specială cu Eddie!"

Îndărăt, la ea, sosiră gîndurile Wygeliei, complexe ca un fulg de zăpadă, dar rotindu-se cu umorul ei şi în culoarea rîsului şi a maliţiozităţii sale: "N-ai de ce să fii geloasă - eu sînt ceea ce tu ai numi nepoata unirii tale cu Eddie!"

Şi cu toţii erau plini de un concert de forme ce exprimau emoţii amestecate, desfătare şi puţină jenă şi surprindere - şi iată şi cîteva mici cuburi de obsidian ale protestului - provenind de la Ann şi Bush, coagulîndu-se cu un soi de vioiciune nupţială.

Această întreagă experienţă uluitoare devenea cu atît mai uimitoare întrucît Borrow umplea enorme spaţii multidimensionale cu gînduri abstracte, preschimbîndu-se pe sine în bare replicate de energie mintală ce formau o operă de artă enormă şi tranzitorie; şi, în acelaşi timp, Howes efectua un schimb de gînduri separate cu Wygelia. Întrebarea lui, curgînd ca pietrişul, cerea să afle încotro se îndreptau; răspunsu ei, viu şi electric, însemna: "Ştii că ne aflăm deja la mii de milioane de ani înaintea timpurilor phanerozoice, şi anume în timpul decompoziţional, unde doar chimicalele se luptă unele cu altele pentru existenţă. Vei vedea că Silverstone vine din ultimile zile ale lumii".

Şi răsună mica meditaţie a lui Howes, moale şi rezistentă ca un grăunte de polen: "Aşadar vom muri..."

Stăteau, abia dacă ştiau şi ei unde, după ce trecuseră prin abia dacă ştiau ce anume.

De îndată Howes, şi apoi Borrow, Ann şi Bush, se apucară de beregată; prin gurile-de-aer nu li se infiltra nici un strop de oxigen. Se găseau la atît de mulţi geocroni distanţă spre sfîrşitul - spre începutul - lumii, încît gazele de care depindea existenţa omenească erau acum ferecate în interiorul mîrîind al globului sub formă de combinaţii non-volatile.

- Sînteţi în siguranţă! strigă Wygelia, arătînd spre cei patru purtători de raclă. Aceştia scoseseră nişte baghete goale pe dinăuntru din instalaţiile pe care le purtau în spate; baghetele fumegau aprig, ca nişte făclii de catran pe jumătate aprinse.

- Avem mijloacele noastre proprii de a aproviziona cu oxigen şi azot locurile acestea aride, continuă ea. În plus, sîntem protejaţii de condiţiile externe de către o sferă de forţă ce operează

înlăuntrul barierei entropice, aşa că ne găsim în afară de orice pericol.

În timp ce-i liniştea, putură trage aer în plămîni, admirînd relaxaţi împrejurimile.

Pămîntul, scufundîndu-se spre propriu-i sfîrşit, era într-o stare semi-topită. Temperatura de dincolo de sfera protectoare şi de bariera entropiei avea cîteva mii de grade centigrade. Părea a fi cam ceasul zorilor, dar cu siguranţă că nu putuse exista o noapte propriu-zisă pe această planetă în dezagregare. Totul în jurul lor era o mare de cenuşă, peticită cu fîşii de lumină frîntă ce radiau în sus. Marea se înălţa; cenuşa nu era decît o crustă subţire, acoperind o nesfîrşită gonoree de rocă topită.

Micul grup, cu trupul neînsufleţit al lui Silverstone în mijloc, stătea pe platoul generalizat al călătoriilor-mintale ce coincidea aproximativ cu suprafaţa unei enorme lespezi de piatră poate de-o jumătate de milă lăţime. La fel ca marea, piatra avea o mişcare lentă şi neliniştită; plutea ca un aisberg pe magmă; precum un aisberg, avea să se dizolve şi să dispară.

Bush privi întreaga scenă. Nu-l cuprinse nici o undă de mirare. Nu simţea nimic. Deocamdată, puse deoparte informaţia primită de la Wygelia cum că se va însura - se însurase cu Ann; prin cine ştie ce truc al mintalităţii, tot ce-şi putea aminti acum era cununia micuţei Joan Bush, din motive obscure, cu omul ce administra băcănia de odinioară a tatălui ei. Imaginea fetei, braţul ei iubitor împrejurul tatălui, îi era aproape, poate stimulată de către această nouă revelaţie a unei legături de rudenie. Ceva ce nu avea alt nume mai potrivit decît dorul se trezi într-însul; abia de putea să vadă că viaţa ei nu conta cu nimic mai mult decît a Pămîntului.

Întorcîndu-se spre Wygelia pentru a-i întrerupe absolut inconştient conversaţia cu Ann, spuse:

- M-ai urmărit în multe locuri. Ştii satul mineresc şi pe Joan; ai văzut ce i s-a întîmplat lui Herbert.

Tînăra dădu din cap.

- Acolo ai început să te regăseşti pe tine însuţi cel adevărat, sau, în termenii mei, te-ai pierdut.

- Am dreptate? În termenii tăi, ceea ce s-a întîmplat la Breedale a fost mai puţin o tragedie, decît într-ai mei.

- Din ce punct de vedere?

- Ai văzut cum a sfîrşit Herbert. Pentru el, viaţa a devenit din ce în ce mai imposibilă. În cele din urmă, n-a mai putut vedea decît cum să-şi taie beregata şi să fugă sîngerînd să moară în grădină. Sfîrşitul soţiei sale a fost la fel de nenorocit. Joan cred că s-a măritat mai degrabă pentru bani decît din dragoste, ceea

ce ar fi de aşteptat să nu-i fi adus decît suferinţă. Povestea asta ar putea fi multiplicată de mii de ori numai în cadrul generaţiei ei, nu-i aşa?

Ei bine, priveşte acum totul aşa cum s-a întîmplat de fapt, fără lentilele falsificatoare ale supraminţii! Joan va fi scăpat din căsnicia iubitoare şi va sosi acasă pentru a-şi găsi tatăl zăcînd cuminte în buruieni, aşteptînd să se nască. Mama ei se va trezi în mod similar la viaţă, iar sarcina sa mizerabilă va lua sfîrşit în termen. Omul va sosi şi-i va restitui prăvălioara. Vor întineri cu toţii. Mina va funcţiona din nou, toată lumea va fi angajată. Treptat, familia se va micşora, poverile se vor uşura, speranţa va creşte. Joan, presupunem, se va cufunda într-o pruncie fericită şi finalmente va fi absorbită în maică-sa, care va deveni iarăşi tînără şi frumoasă. Nu va fi nici o tragedie şi cu mult mai puţină nefericire.

Acum îmi dau seama de ce perioada aceea pe care am petrecut-o mintalizînd în Breedale a fost de-o importanţă atît de vitală pentru mine. Am văzut cum majoritatea păcatelor omeneşti sînt rezultatul majorităţii mizeriilor omeneşti; mizeria şi mai presus de orice mizeria *nesiguranţei* m-a făcut să înfăptuiesc toate actele josnice din viaţa mea. Odată descotorosit de supraminte, nu mai poţi - nimeni nu mai poate - suferi nici o incertitudine, căci cunoşti viitorul. Ceea ce i s-a întîmplat Joanei, o fiinţă iubitoare care în cele din urmă a negat iubirea, e ca o istorie a tuturor celor aflaţi sub dominaţia supraminţii.

Aşadar, spune-mi, ce afecţiune cumplită a pogorît supramintea asupra omenirii? Ce s-a întîmplat pe Himalaya?

Borrow spuse liniştit:

- Nu ştiu ce-a fost cu experienţa asta a ta anume cu Joan, Eddie, dar aceeaşi întrebare vroiam să i-o pun şi eu lui Silverstone şi Wygeliei. *De ce* toate astea, pentru numele lui Dumnezeu, de la oamenii epocii de piatră şi pînă la noi?

- Meriţi un răspuns, şi am să ţi-l dau pe cît de simplu posibil, încercînd să-l expun în termenii voştri, spuse Wygelia; privi în jos, la faţa reţinută a lui Norman Silverstone întins pe catafalcul său înainte de a contiua, ca pentru a-şi aduna puterile. Încă nu vi s-a spus nimic despre lungul trecut al speciei omeneşti - viitorul, aşa cum v-aţi învăţat să-l vedeţi. Dar trebuie să ştiţi că trecutul a fost extrem de lung - o duzină de cryptozoicuri puse cap la cap, acoperind epoci fără număr. Dezvoltarea supraminţii a fost un fapt rapid, răspîndit doar pe două, trei generaţii.

Supramintea a crescut din primele tulburări mintale serioase pe care le-am cunoscut vreodată - căci noi n-am avut nicicînd

istoria tragediei, a durerilor şi a suferinţelor spirituale aşa ca voi, pe verstantul vostru de Himalaya. Tulburările au fost cauzate de către descoperirea faptului că sfîrşitul lumii se apropie. Nu vă puteţi închipui puterile sau gloriile neamului nostru; căci, deşi voi ne sînteţi copii, iar noi sîntem copiii voştri, şi nu există nici o întrerupere a acestei succesiuni, noi totuşi am existat în virtutea unor legi naturale diferite de ale voastre, aşa cum a explicat Silverstone, şi am creat cu ajutorul lor... mă rog, multe lucruri pe care voi le-aţi găsi prea miraculoase ca să vi se pară credibile, călătoria-mintală pe o scară formidabilă nefiind decît unul dintre ele. Am fost aproape o specie perfectă - voi aţi spune "vom fi"...

Vă puteţi imagina amărăciunea pe care ar simţi-o asemenea oameni dîndu-şi seama că în curînd planeta pe care au trăit, şi sistemul solar din care face parte, vor muri? Noi nu eram căliţi, aşa ca voi, în faţa nenumăratelor suferinţe, nu cunoşteam durerea, şi un rău colectiv - o repulsie în faţa timpului care ne-a tîrît pînă în pragul catastrofei - ne-a cuprins pe toţi.

Credem că a fost o boală evolutivă. Generaţia noastră următoare, sau, în unele cazuri, peste două generaţii, s-a născut (a murit, cum aţi spune voi) cu partea superioară a creierului inversată ca polaritate temporală, astfel încît percep aşa cum percepeţi voi, pentru că ei sînteţi voi.

Iar acum putem vedea că această inversiune a cea mai mare binefacere, că...

- Stai, Wygelia! o întrerupse Bush. *Cum* o poţi numi binefacere, cînd recunoşti că dacă noi - dacă oamenii din Breedale - şi-ar putea vedea vieţile viceversa ar fi mai fericiţi? Şi tot aşa, înapoi prin toată istoria consemnată, prin toate străvechile civilizaţii!

Femeia îi răspunse fermă, fără ezitare:

- O numesc binefacere pentru că aţi avut diversiunea tuturor durerilor voastre mărunte care să vă ascundă cea mai mare durere.

- Nu poţi spune asta! Gîndeşte-te la Herbert Bush dînd buzna în grădină cu sîngele înfundîndu-i gîtlejul! Ce durere poate fi mai mare ca asta?

- Păi, durerea de-a fi pe deplin conştient că toate minunatele tale facultăţi se pierd una cîte una, generaţie cu generaţie. De-a vedea inginerii construind motoare tot mai rudimentare; guvernele pierzîndu-şi iluminarea în favoarea sclaviei; constructorii demolînd casele confortabile şi construind altele, mai puţin convenabile; chimiştii degenerînd în bătrîni care caută un metal pe care să-l transmute-n aur; chirurgii abandonîndu-şi echipamen-

tele elaborate pentru a lua în mînă fierăstraie; cetăţenii uitîndu-şi scrupulele ca să fugă să vadă o spînzurătoare cu public - toate astea nu se întîmplă decît la cîteva patetice generaţii după ce voi patru v-aţi mistuit pe loc în mamele voastre. Aţi putea îndura aşa ceva? Este senescenţa unei întregi specii! Aţi putea suporta să vedeţi ultimele rudimente ale agriculturii pierdute în faţa unui nomadism dezlînat? Aţi putea răbda să vedeţi colibele schimbate pe sărmane peşteri? Aţi putea rezista să vedeţi ochiul omenesc tot mai ceţos, pe măsură ce inteligenţa îl părăseşte?

Iar apoi, toate celelalte încep să îmbătrînească, pînă şi plantele, pînă şi reptilele şi amfibienii. Cu ajutorul călătoriei-mintale, aţi fost în măsură să le vedeţi căţărîndu-se din mare pe uscat şi populîndu-l. Oricît de cinici aţi fi, fără îndoială că aţi simţit speranţă şi îmbărbătare privindu-i! Dar să presupunem că aţi vedea acest proces prin ochii noştri limpezi. Nu i-aţi iubi pe primitivii amfibieni permieni, oricît de rudimentari, oricît de incompleţi, ca pe nişte semne ale grandorii care odinioară a domnit pe Pămînt? Iar cînd aceşti amfibieni s-au tîrît de-a-ndărătelea în glod şi baltă şi au involuat în făpturi cu înotătoare, n-aţi vărsat nici o lacrimă? N-aţi lăcrima cînd ultima pseudo-algă verde a lunecat înapoi de pe stînci în marea caldă pentru cea din urmă oară? Cînd trilobiţii au dispărut? Cînd viaţa a murit în noroi?

Acest proces cumplit, senescenţa Pămîntului, nu va putea fi nicicînd inversat! Omenirea trebuie să urmeze calea cea aspră în lumea forfotitoare şi fără gîndire a junglei, jungla, pe mareea ineluctabilă a timpului, trebuie să se contracte înapoi spre alge, şi toate astea se dizolvă în focul şi cenuşa pe care le vedem în jurul nostru. Nici o scăpare - nici o speranţă de scăpare! Dar supramintea a căzut ca o vizieră şi a apărat omenirea de percepţerea deplinei orori a acestei descompuneri finale.

CAPITOLUL 9

DUMNEZEUL GALAXIILOR

L-au înmormîntat pe Silverstone atunci: sau, după cum începuseră să vadă lucrurile, i-au primit trupul de la natură - iar acea lume mucilaginoasă de piatră curgătoare era cea mai sălbatică faţă a naturii pe care aveau s-o vadă vreodată.

Sfera de forţă era manipulată de către Wygelia. Catafalcul pe care odihnea trupul profesorului fu aşezat jos iar sfera se distorsionă, astfel că racla rămase cuprinsă într-o lungă extensie a acesteia; extensia se închise în sine şi se desprinse, într-un chip amintind de o bulă de gaz suflată. Cu trupul înlăuntrul ei, bula o luă în jos de pe masa de piatră plutitoare. Zbură pe deasupra oceanului de cenuşă palpitînd după care îl atinse. De îndată, un jet uriaş, un bloc de flacără lichidă, se înălţă sus în văzduhul greu. Bulboana străfulgeră şi dispăru. Totul se sfîrşi, cu excepţia unei enorme dîre de lumină ce despică întinderea gelatinoasă şi se stinse şi ea.

Cu glas adînc mişcat, Howes spuse:

- Ar fi trebuit un semnal. Trebuia să fi sunat "Stingerea".

- "Deşteptarea", îl corectă Borrow.

Nu părea să mai fie nimic de spus. Rămaseră cu privirea la fantastica scenă. Acum se luminase total de ziuă. Un vînt puternic sufla stîrnind scîntei din întinderi; încă vreo cîteva milenii şi totul va fi foc; insula lor se va topi ca o lumînare într-un cuptor. Vîntul spărgea norii, care acoperiseră tot cerul ca nişte straturi de ardezie, părînd tot atît de solizi. Straturile se sfîşiară în crîmpeie gigantice amintind de nişte insule mai degrabă decît de nori, şi dezvăluiră Soarele.

Soarele ardea; totuşi, era întunecat şi pătat. Lăsa în urmă-i şiroaie de foc. Era un augur al infernului final ce se apropia.

- Ei, acum să ne întoarcem în 2093, Wygelia, spuse Howes, forţîndu-şi un glas de ofiţer, colocvial. Un singur lucru aş vrea să

te mai întreb înainte de-a pleca. Ne aşteaptă necazuri. Cum o să... ăă, mă... nasc?

- Te vei naşte în triumf, căpitane. Vitejeşte şi cîtuşi de puţin zadarnic. Asta-i tot ce trebuie să ştii. Şi acum o înţelegi pe deplin?

- N-am de ales, nu-i aşa? Şi ştiu ce-am să fac cînd ne întoarcem, care-mi va fi strategia. Mai întîi am să mă prezint la propriile- mi forţe revoluţionare, fireşte. După aceea mă voi preda Partidului Acţiunii. Ei au să mă ducă în faţa lui Gleason. Iar eu am să-i spun toate astea, cu supramintea.

- Ai să-l converteşti? întrebă Borrow.

- O să am eu grijă să-l zguduie. Sau, dacă am ocazia, o să-l omor.

- Cred că după toate astea am face bine să trecem şi noi la fapte, spuse Ann. Totuşi, nu voi şti cum să explic.

- Iată o mică probă pe care nimeni nu a menţionat-o pînă acum, interveni Bush. Poate că o preiau din propria mea viaţă, poate de la Breedale, cel mai probabil, de peste tot. Tu şi cu mine am vorbit despre incest, Ann. Acesta e punctul în care contactul dintre supraminte şi subminte e cel mai slab - în mod firesc, de vreme ce e punctul unde viaţa şi moartea, naşterea şi moartea, încep să se confunde. Blamul pe incest - spuneam că nici un animal nu îngăduie un asemenea blam - a fost inventat ca să ne oprească a privi înapoi spre părinţii noştri, pentru că submintea a ştiut tot timpul că într-acolo se afla moartea, nu viaţa. În trecut, nu am avut nici o interdicţie asupra incestului, nu-i aşa, Wygelia?

Femeia îşi clătina capul brunet.

- Nu. Nici incest nu avem, de vreme ce oricum ne întoarcem cu toţii la părinţii noştri.

Howes clătină din cap.

- Cred că o să mă ţin de ţeava pistolului, cînd e vorba de conversaţii.

- Eu nu sînt militar, spuse apăsat Borrow. Dar, cu siguranţă, voi fi fericit să fac lucrul cu care m-a însărcinat Silverstone. Daţi-mi ocazia s-o iau pe Ver de la Oul Amniotic şi am să mă apuc imediat de montajele interpretative. Pot explica situaţia în cercurile artistice - ceilalţi o vor răspîndi curînd.

- Vii cu noi în 2093? o întrebă Bush pe Wygelia.

Femeia clătină din cap, zîmbind tristă.

- Am făcut tot ceea ce mi-a cerut Autoritatea Centrală. Misiunea mea e îndeplinită şi nu mi se permite să fac mai mult. Dar am să vă revăd, pe tine şi pe Ann, cînd voi fi mică. Înainte de-a ne despărţi, cei patru oameni aci de faţă şi cu mine vă vom însoţi în călătoria-mintală pînă în pragul anului 2093.

Mintalizau din nou, îndepărtîndu-se de sfîrşitul lumii, cel pe care multă vreme îl crezuseră începutul ei.

Ann şi Bush îi transmiseră amîndoi o întrebare Wygeliei.

Bush, un milion de spirale, mai ales zăngănind mov:

- Dacă - lungul trecut al speciei, al omenirii - a fost atît de măreţ, de ce rămînem să murim pe această şi numai această planetă? De ce să nu evadăm, în alte lumi?

Ann, cercuri galbene întrepătrunse:

- Spuneţi-ne, dă-ne doar o imagine a acestui trecut grandios.

Wygelia îi preveni că le va răspunde ambelor întrebări odată.

Emise un uriaş castel alb. Acesta pluti spre ei şi prin ei, fiind din mers transformat de atingerea minţii lor, şi străbătu un spaţiu ameţitor. Avea multe camere. Pereţii săi se înlănţuiau şi se întrepătrundeau. Era o elaborată structură de univers-istorie, o popularizare pe care o puteau înţelege vag, formulată de către un creier de geniu. Şi mai era şi suprema operă de artă. Pe aceasta, Bush şi Borrow aveau să-şi petreacă restul vieţilor căutînd-o, uitînd, încercînd s-o re-creeze, lăsînd moştenire ceva din paradoxala ei strălucire altor artişti, ca Picasso şi Turner.

O parte din înţelesul operei reuşiră să-l perceapă; în timp ce înotau ca nişte peşti prin elucidări.

Foarte demult, nemăsurat de mult, spiţa umană se născuse prin creaţiunea a un miriad de puncte odată. Era la fel de difuză ca gazul. Era intelect pur. Era omnipotent.

Era Dumnezeu.

Fusese Dumnezeu şi crease universul. Pe-atunci era guvernat de propriile sale legi. De-a lungul nenumăraţilor eoni, intrase mai deplin în propria sa creaţiune. Devenise legat de planete şi ocupa multe milioane de planete. Treptat, de-a lungul a eoni uitaţi, fără număr, se retrăsese asupra sa însuşi, ca o familie mare revenind sub acelaşi acoperiş după-amiaza, cînd munca s-a încheiat. Creşterea laolaltă însemnase difuzarea facultăţilor; asta nu contase. Îi rămăseseră alte capacităţi. Curînd, planetelor le secase viaţa omenească, galaxii întregi fuseseră evacuate. Dar galaxiile se adunau ele însele laolaltă, alergînd tot mai aproape.

Lungul, lungul proces... Nimic din cele rămase acum în specie nu-l mai exprima. În cele din urmă, tot ceea ce mai rămăsese din strălucitoarea multitudine se reunise pe Pămînt. Marea simfonie a creaţiunii fusese atinsă, concluzie rînduită de multă vreme.

- E o consolare: avem legende ale adevărului în religiile noastre, gîndi Bush.

- Memorii! îl corectă Wygelia. Din tonul gîndurilor ei desprinseră mîngîierea stării lor decăzute.

Marele castel îi pătrunsese un răstimp mai lung decît bănuiseră. Acum femeia îi călăuzea spre suprafaţă, avea să-i depună ca prin minune într-un loc sigur, aproape de una din fortăreţele anti- Acţiunii.

Ieşiră la suprafaţă. Wygelia plecase, cei patru purtători ai catafalcului se făcuseră nevăzuţi, Howes arăta deja alert şi gata de acţiune. Ann şi Bush se răsuciră, privind unul la altul, încet, şi totuşi provocator.

- Încă mai ai al dracului de mult pînă mă convingi! spuse ea.

- Am să te conving. Dar mai întîi îl voi găsi pe Wenlock şi-i voi transmite mesajul.

- Bună idee, spuse Howes. Haideţi cu mine la ascunzătoarea rebelă, ei au să vă spună numele instituţiei psihiatrice unde e închis Wenlock.

Întorcîndu-se, îl urmară prin ruinele propriei lor epoci transhimalayene.

O soră străbătea coridorul cenuşiu. James Bush, L.D.S., săltă capul şi se trezi de tot. Privindu-şi ceasul, văzu că aşteptase aşezat pe scaunul incomod de metal timp de douăzeci de minute.

Sora se apropie de el şi spuse:

- Supervizorul e încă ocupat, domnule Bush. Supervizorul adjunct, domnul Frankland, vă va primi, dacă binevoiţi să mă urmaţi.

Se răsuci şi porni în direcţia de unde venise, astfel că dentistul trebui să se ridice în grabă şi s-o ia pe urmele ei. În capătul culoarului urcară o scară, iar sora îl conduse printr-o uşă pe care era înscris numele ALBERT FRANKLAND.

Un om rotofei şi şleampăt, cu ochelari fără rame şi maniere afabile, se ridică de la birou şi veni să-i ofere lui James un scaun.

- Sînt domnul Frankland, Supervizorul adjunct al Instituţiei pentru Deranjamente Mintale Avansate Garfield, domnule Bush. Ne face mare plăcere să vă vedem aici, şi fireşte că, dacă putem face ceva ca să vă ajutăm, nu trebuie decît să ne rugaţi.

Cuvintele descătuşară simţămîntul de jale ce se înteţise în sufletul lui James.

- Vreau să-mi văd fiul! Atîta tot! E destul de simplu, nu? Totuşi, e a patra oară că vin aici în două săptămîni, numai ca să fiu expediat de fiecare dată fără nici un rezultat! Costă bani, ştiţi, drumul pînă la dumneavoastră, iar transporturile nu-s un fleac, în vremurile astea.

Frankland radia, dădea din cap şi bătea aprobator cu degetul în tăblia biroului, ca înţelegînd exact la ce se referea James.

- Insinuaţi o critică pe ocolite la adresa Partidului cînd condamnaţi astfel transportul în comun, presupun, spuse el conspirativ.

Zîmbetul său, privit din partea cealaltă a biroului, păru deodată urît. James bătu în retragere. Mai calm, spuse:

- Nu cer decît să-l văd pe fiul meu, Ted, nimic mai mult.

Privindu-l cu duritate, Frankland îşi muşcă buza de jos. Într-un tîrziu, spuse:

- Ştiţi că fiul dumneavoastră suferă de o formă periculoasă de demenţă delirantă, nu-i aşa?

- Nu ştiu nimic. Nu pot afla nimic! De ce nu mi se dă voie să-l văd măcar?

Frankland începu să se scobească sub unghii, privi în jos să vadă ce-i făceau mîinile, şi apoi îi aruncă lui James o privire pe sub sprîncene.

- Ca să vă spun adevărul, se află sub tranchilizante. De-asta nu- l puteţi vedea. Ultima oară cînd aţi venit la acest sanatoriu, evadase din rezervă cu-o zi înainte şi o luase la goană pe culoare cauzînd nu puţine pagube şi atacînd o soră şi un infirmier. În delirul său, credea că e în Palatul Buckingham.

- Palatul Buckingham!

- Palatul Buckingham. Ce părere aveţi de asta? Prea multe călătorii-mintale, ăsta-i necazul de la origine, intervenind pe un fond de... ăă, slăbiciune ereditară. A petrecut prea mult timp în călătorie-mintală. Fireşte, ne aflăm încă în zilele de început ale călătoriei-mintale, dar începem să înţelegem că toate condiţiile anosmice legate de ea pot contribui la fragmentarea minţii. Anosmic însemnînd fără simţul mirosului, centrii olfactivi ai creierului sînt cei mai vechi. Fiul dumneavoastră a început să creadă că poate mintaliza în perioade locuite de oameni, şi a urmat o lungă serie de iluzii pe care sperăm să le putem înregistra şi studia, pentru a ne fi de ajutor în cazuri viitoare.

- Uitaţi ce e, domnule Frankland, nu vreau să aud de cazuri viitoare, vreau să aud numai de Ted! Spuneţi că mintalizarea l-a dereglat? Părea în toate minţile cînd a venit acasă dintr-o călătorie de doi ani şi jumătate, după moartea mamei sale.

- Nu sîntem întotdeauna buni judecători ai sănătăţii mintale a altora, domnule Bush. La vremea aceea, fiul dumneavoastră era gata să fie împins în ghearele nebuniei de către orice şoc brusc. Suferea deja de o formă agravată de anomie.

- Lipsa mirosului?

- Aceea e anosmie, domnule Bush. Acum vorbesc de o stare cu mult, mult mai serioasă, anomia. Se pare că e marea boală

mintală ce va atinge mintalizatorii. Un individ anomic e complet izolat; se simte rupt de societate şi de toate largile ei valenţe civice; devine un lipsit de norme, dezgustat de viaţă aşa cum ea. În călătoria-mintală, văzînd în jurul său o lume pe care e neputincios s-o influenţeze în indiferent ce fel, individul anomic percepe viaţa ca fiind lipsită de ţel sau sens. Tinde să se întoarcă în propriul său trecut, să dea ceasul înapoi, să regreseze într-o stare in-trauterină catatonică.

- Mă orbiţi cu ştiinţa, domnule Frankland, spuse James, amărît. Cum v-am spus, Ted părea normal cînd a venit atunci acasă.

- Iar lumea exterioară a conspirat să-i aplice fiului dumneavoastră acel plus de impuls, necesar, continuă Frankland, înclinînd uşor din cap spre James semn că socotea mai amabil să nu-i ia în seamă întreruperea. Impulsul acesta, fireşte, a fost moartea mamei sale. Ştim că avea pentru ea o fixaţie incestuoasă, iar descoperirea că în cele din urmă scăpase dorinţelor lui l-a proiectat pe o uluitoare traiectorie maniacală care era o tentativă mascată a reveni în pîntecele ei.

- Nu mi se pare deloc genul lui Ted.

Frankland se ridică.

- De vreme ce nu păreţi dispus să mă credeţi, vă voi oferi o mică probă.

Se îndreptă spre un magnetofon portativ, alese o bandă dintr-un raft apropiat, o potrivi pe rolă şi dădu drumul aparatului.

- Am înregistrat mult din tot ceea ce a spus fiul dumneavostră în perioadele sale de delir. Iată aici un fragment chiar de la începuturile tratamentului, cînd a fost adus aici pentru prima oară. Ar trebui să vă explic că a leşinat în timp ce aştepta întrevederea cu domnul Howells, superiorul său de la Institutul Wenlock. Din motive pe care încă nu le înţelegem, era convins că marele nostru Conducător al Statului, generalul Peregrine Bolt, impunea un regim crud asupra ţării. Acest fel de cazuri se privesc întotdeauna pe sine însele ca fiind persecutate. Mai tîrziu, în mintea sa, l-a înlocuit pe generalul Bolt cu o figură pe care o putea privi în mod mai satisfăcător ca nefastă, un anume amiral Gleason; dar, la momentul acestei înregistrări, încă nu se cufundase prea adînc în iluziile lui. Cel puţin încă mai credea că se află în epoca noastră, şi purta un soi de conversaţie cu doctorul său şi nişte studenţi, după cum veţi auzi.

Declanşă mecanismul. Zgomote înăbuşite, un geamăt. Un murmur nedesluşit, definindu-se într-un nume: Howes. Un glas precis, pe ton neutru, comentînd:

- Pacientul, cînd s-a prezentat la Institut, îl credea pe superiorul său, Howells, ca fiind un om pe nume Franklin. Franklin e o deformare a numelui meu, Frankland; pacientul a fost adus înaintea mea cînd a leşinat. Numele Howells intervine, iarăşi uşor deformat, ca unul dintre participanţi, - un căpitan - la fanteziile militare ale pacientului. Fiul dumneavoastră era prins într-o lume subiectivă deformată, cînd s-a făcut această înregistrare.

Vocea care murmura pe bandă căpătă deodată claritate şi putu fi recunoscută ca aparţinîndu-i lui Eddie Bush; întrebă: "Nu mor, nu-i aşa?"

După sunet se părea că în jurul său s-ar fi aflat mai mulţi studenţi, vorbind între ei cu glas scăzut.

"Nu poate înţelege o iotă din ce spui."

"E acordat numai de propriile lui nevoi."

"Îşi închipuie că e într-un alt loc, poate într-un alt timp."

"Nu cumva a comis un incest?"

Din nou se auzi glasul lui Bush, de astă dată foarte sonor:

"Unde credeţi, voi ăştia, că sînt?"

Şi iarăşi alte voci, mai ales autoritare:

"Linişte!"

"O să-i trezeşti pe ceilalţi din pavilion."

"Suferi de anomie, cu halucinaţii auditive."

"Dar fereastra e deschisă", replică Bush, ca şi cum această remarcă misterioasă ar fi explicat totul. "Unde ne aflăm, la urma urmei?"

"Te găseşti în Spitalul de Boli Mintale Garfield."

"Avem grijă de tine."

"Considerăm că suferi de anomie."

"Praful s-a ales de întrunirea voastră", replică Bush.

Frankland închise magnetofonul, ţuguindu-şi buzele şi clătinînd din cap.

- Foarte trist caz, domnule Bush. La momentul acestei imprimări, fiul dumneavoastră credea că e într-un fel de cazarmă; nu era în stare să accepte ideea că se află într-un salon de spital. Din acea perioadă începînd, s-a retras tot mai mult şi mai mult din faţa realităţii, în propriile sale plăsmuiri. La un moment dat, a devenit violent şi a atacat un specialist cu o cîrjă metalică. A trebuit să-l băgăm la izolare pentru o vreme, în noua aripă Motherbeer de aici...

James reteză recitalul, strigînd:

- Ted e tot ce am pe lumea asta! Sigur, n-a fost niciodată un băiat religios, dar a fost un băiat bun! N-ar fi fost violent niciodată... Niciodată...

- Vă înţeleg din tot sufletul. Fireşte, facem pentru el tot ce putem...

- Sărmanul Ted! Cel puţin m-aţi putea lăsa să-l văd!

- N-ar fi recomandabil. Vă crede mort.

- Mort!

- Da, mort. Crede că a încheiat un tîrg cu autorităţile militare care au fost de acord să vă aprovizioneze cu băutură, semnificativ denumită Black Wombat[1], pe care să o beţi pînă aţi fi murit. Fiul dumneavoastră a reuşti astfel - în mod imaginar, fireşte - să vă ucidă şi să arunce pisica moartă în curtea altcuiva.

James clătină din cap, aproape imitîndu-l pe Frankland.

- Anomie... Nu înţeleg tot, chiar nu înţeleg. Un băiat atît de liniştit, un artist talentat...

- Da, aceştia sînt totdeauna genul care clachează, teamă mi-e, spuse Frankland, uitîndu-se la ceas. Ca să vă spun adevărul, sperăm că terapia prin artă îl va ajuta un pic. Arta se înscrie în stările lui halucinante. La fel ca majoritatea jaloanelore vieţii sale. N-aş fi de acord cu dumneavoastră că nu este religios. Un aspect al cazului său se prezintă sub forma a ceea ce laicii ar numi probabil manie religioasă. Vedeţi, căutarea perfecţiunii, ca sfîrşit al nefericirii, se manifestă la el foarte puternic. La un moment dat - asta s-a întîmplat cînd era la izolare, în Motherbeer, mai precis- a încercat să construiască o unitate familială ideală în care să-şi poată găsi pacea. Avem benzile acelei perioade a bolii lui; sînt absolut sfîşietoare. În acea ipotetică celulă familială, fiul dumneavoastră joacă rolul tatălui, uzurpîndu-vă în acest fel, simbolic, poziţia. Tatăl era, semnificativ, un miner şomer. Membri ai personalului îngrijitor erau distribuiţi în alte roluri ale acestei fantezii.

- Ce s-a întîmplat?

- Fiul dumneavoastră nu a fost capabil să menţină iluzia de pace prea multă vreme; îl apăsa tendinţa de a recădea într-o stare de teroare mai descchisă, într-o paradigmă cu vînători şi vînaţi, ucide sau vei fi ucis. Aşa că unitatea familială s-a dizolvat brutal în ură de sine: el a sfîrşit printr-o sinucidere simbolică, anunţînd o abdicare completă de la raţiune şi o revenire la starea intrauterină care e ţelul ultim al firilor cu fixaţii incestuoase. A încetat să mai asocieze. Dumneavoastră aţi solicitat aceste detalii, domnule Bush.

- A încetat să asocieze... Dar nu pare deloc genul fiului meu. Sigur, ştiu că avea relaţii cu femei...

Frankland îşi permise un scurt rîs mîrîit.

- "Relaţii cu femei!" Da. Fiul dumneavoastră, domnule Bush,

1 Womb = pîntec matern (uter) (N.T.).

fiul dumneavoastră nu cunoaşte decît o singură femeie, pe mama sa, iar toate celelalte femei pe care le întîlneşte sînt identificate cu ea. Prin urmare, niciodată nu caută, nici nu găseşte, permanenţa alături de oricare dintre ele, de teamă că l-ar putea domina. Tendinţele lui obsesive-coercitive s-au prăbuşit în schizofrenie orientată în sensul acestei tulburări psihice. Îşi percepe anima - *anima* sau spiritul feminin motrice, a nu se confunda cu anomia sau anosmia - ca detaşată de sine însuşi, ca pe o entitate distinctivă. Numea această entitate Femeia Întunecată. Iniţial, ea a împlinit funcţia clasică a oricărei anima, veghind asupra lui.

- Femeia Întunecată? N-am auzit niciodată de ea!

- Ei, acum, în stadiile ulterioare ale bolii fiului dumneavoastră, Femeia Întunecată ajunge să se transforme în încă o replică a personajului incestuos, o figură feminină mamă şi fiică totodată, aceasta semnificînd accelerarea deteriorării mintale a subiectului.

James Bush îşi roti privirea prin detestabila încăpere, fără a dori în mod deosebit să o vadă. Cuvintele de gheaţă, pe care nici nu le înţelegea pe deplin, nici nu le credea întru totul, îl împinseră înapoi în sine însuşi. Avea nevoie să scape de-acolo la fel de mult ca şi a-l vedea pe Ted; cît despre evadări, nu putea spune de care avea cea mai mare nevoie, de o bună şi lungă sesiune de rugăciuni sau de o bună şi adîncă băută. Vocea lui Frankland torcea înainte, nu tot timpul fără o anume delectare în ton.

- Cu ocazia ultimei sale mintalizări în devonian, cînd tragica boală incuba, a avut contact sexual cu o tînără femeie pe nume Ann. Şi ea a fost inclusă în fanteziile lui. Nici asta n-a avut prea mare succes. Acum crede că Ann supraveghează această instituţie, şi va conduce în curînd o tentativă de a-l salva. În mod semnificativ, şi-o reprezintă ca pe o fată neîngrijită, murdară şi subdezvoltată. "Tîrfă lăţoasă!" a numit-o odată. Foarte semnificativ, la un moment dat a omorît-o, după ce a reînviat-o. Foarte tragic, o minte strălucită! "Ce minte strălucită e răsturnată aci!" cum spune poetul. Dar chiar nu mai trebuie să vă răpesc timpul...

Se ridică şi-şi înclină capul.

- Domnule Frankland, aţi fost foarte amabil, spuse disperat James. Lăsaţi-mă doar să-i arunc o privire bietului băiat. E tot ce am pe lumea asta, înţelegeţi?

- O, într-adevăr! se arătă surprins Frankland şi se apleca peste birou, abordînd din nou aerul conspirativ. Înţeleg că aţi avut legături cu o anumită doamnă Annivale, o văduvă.

- Păi, da, eu... există o doamnă cu acest nume, locuieşte lîngă mine.

Înclinări din cap oarecum excesive.

- Mintea joacă feste stranii cu numele. Şi, fireşte, sînt unele coincidenţe bizare de care trebuie să ţinem seama. Ann, Annivale, anomie... Ştiţi ce este acela un amnion?
- Nu. N-aş putea doar să *bag un ochi*?
- L-ar tulbura să vă vadă. V-am spus, dar, domnule Bush, crede că aţi murit.
- Cum m-ar putea vedea de vreme ce e sub tranchilizante?
- Lucrează la ultimul său grupaj. Îi dăm materiale ca să stea liniştit. Asta-i ocupă tot timpul, dar s-ar putea să se întoarcă şi să vă vadă, şi l-ar tulbura.
- Aţi spus că e sub tranchilizante.
- Nu, nu, asta a fost ieri. Am spus că i-am administrat tranchilizante ieri. Iar acum, domnule Bush, credeţi-mă...
James îşi dădu seama că întîlnirea luase sfîrşit. Făcu un ultim efort disperat:
- De ce nu mă lăsaţi să-l iau de-aici? Voi avea grijă de el - n-o să i se întîmple nici un rău! Vreau să zic - ce faceţi aici pentru el? Ce speranţe de tratament există?
Cu o înfăţişare extrem de gravă, Frankland împunse cu degetul întins nasturele de sus al impermeabilului lui James şi spuse:
- Dumneavoastră, profanii, subestimaţi întotdeauna gravitatea bolilor mintale extreme. Uneori, mintea pare cuprinsă de război civil. Fiul dumneavoastră crede că timpul curge invers! Nu mai crede în universul nostru, domnule Bush, şi are nevoie de constrîngeri oficiale. Ca să vă spun adevărul, e greu de sperat vreun tratament în momentul de faţă. Datoria noastră e să-l ţinem liniştit. Acum, am să vă conduc pînă în hol, dacă se poate.
Îl înghiontea pe James spre uşă, şi o deschise. Pe coridor se produsese o oarecare agitaţie. Un om slab în pijama gri, aflat într-o uşă, puţin mai încolo, se zbătea să scape de două surori. Striga după supervizor.
- Doctore Wenlock, trebuie să vă întoarceţi în pat! spuse una dintre surori, trăgîndu-l de braţ.
- Scuzaţi! exclamă Frankland, şi fugi pe culoar spre grupul ce se lupta. Înainte de a ajunge acolo, un infirmier mătăhălos în salopetă albă ieşi din cameră, acoperi faţa pacientului cu o mînă şi-l trase fără menajamente înăuntru. Uşa se trînti. Incidentul se rezolvase în cîteva secunde.
Frankland reveni, roşu la faţă.
- Am şi alte treburi de făcut, domnule Bush, treburi de o natură destul de presantă. Fără îndoială, vă descurcaţi pînă la ieşire.
Nu-i mai rămăsese nimic de făcut, decît să plece.

Sanatoriul Garfield se înălţa pe un teren întins, mărginit de ziduri înalte. Dentistul ştia că poate prinde un autobuz destul de aproape de poarta din faţă. Schimbînd doar de două ori maşina, ajungea acasă, dar legăturile erau proaste şi circulau puţine autobuze. Ploua conştant.

Nu avea pălărie. Îşi înfăşură capul cu fularul şi ridică gulerul trenciului subţire înainte de a se angaja vitejeşte pe alee. Ce bine va fi acasă, să bea un păhărel.

Frankland îl înfrînsese, desigur. Data viitoare cînd o să vină, va cere să vadă unul din grupejele la care se presupunea că lucrează Ted. Totul era absolut răscolitor.

Încetează să asocieze, chiar aşa! El şi cu Ted aveau să fie întotdeauna asociaţi, indiferent ce i se întîmpla băiatului. Desigur, vina pentru ce se întîmplase putea fi parţial pusă şi pe seama Laviniei; nu, asta n-ar fi fost cinstit; avea de-a face cu vremurile pe care le trăiau. James începu să se roage, în timp ce ploaia îl biciuia.

Era o alee lungă. Îşi simţea picioarele udîndu-se prin pantaloni. Va trebui să facă o baie de muştar cînd o să ajungă acasă, dacă îi mai rămăsese destul muştar, altfel cădea la pat. Ce mizerie, să îmbătrîneşti, şi încă în asemenea timpuri! O Doamne, în nesfîrşita-ţi milă priveşte la noi...

La poartă îi verificară permisul, şi ieşi în strada anonimă. Cu capul plecat în timp ce se îndrepta spre staţia de autobuz, nu observă de fel fata slabă la faţă ce stătea de veghe sub un copac, cu apa picurîndu-i de pe părul blond şi lăţos. L-ar fi putut atinge cu mîna în treacăt.

O Doamne, în nesfîrşita-ţi milă...

CUPRINS

Cartea întîi

Cartea a doua

Redactor: Năstase Turturel
Tehnoredactor: Ion Hortolomei

Apărut: 1993. Format 16/54 x 84
Coli tipo: 11. Bun de tipar: 25.06.1993

Editura "ANTET - XX - PRESS" București
Bd. Magheru nr. 12-14, sc. B, ap. 20
Tipărit sub comanda 5114/93
la Imprimeria "BACOVIA" Bacău
str. Mioriței nr. 27

"Cîteodată, trecut şi viitor se cufundau şi păreau să curgă în direcţii opuse celor normale."
"...în acel loc, ocupanţii reali erau fantome, iar fantomele erau oameni adevăraţi..."

"Toţi sîntem uneltele cuiva. Asta înseamnă societatea."

"Eroarea care ne-a înşelat pînă acum s-a aflat în minţile oamenilor, nu în lumea exterioară."

"Facem parte dintr-o generaţie care va fi consumată de paradox, fiindcă se întîmplă să ne aflăm în punctul revelaţiei."

"Nu-ţi era teamă în adîncul inimii, nu erai conştientă, aşa cum au fost atîtea şi-atîtea generaţii dinaintea secolului douăzeci, că o anume revelaţie imensă şi cumplită e pe cale să erupă? Oamenii trebuie să ştie adevărul!"

Stăteau, abia dacă ştiau şi ei unde, după ce trecuseră prin abia dacă ştiau ce anume."

"Cryptozoic"
Brian Aldiss

Preţ 483lei+2TL=485 lei

ISBN. 973-96045-3-6